

ATHENS voice

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
BUSINESS VOICE - ESG

Υπεύθυνη επιχειρηματικότητα
για έναν καλύτερο κόσμο

Των Γιώργου Μιχόπουλου, Μαρίας-Ιωάννας Σιγαλού

GREEN ATHENS

6 νέα εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά
έργα στην πόλη

Της Κατερίνας Καμπόσου

Η ΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
Ο Δήμαρχος Αθηναίων Χάρης Δούκας
γράφει στην Athens Voice

ΝΙΚΟΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΟΓΛΟΥ
«Το μεγαλύτερο ρίσκο που έχω πάρει είναι ότι έγινα μουσικός»
Του Δημήτρη Αθανασιάδη

To Lidl στα καλύτερά του!

25 χρόνια Lidl
Ποιότητα και τιμές
στα καλύτερά τους

[lidl-hellas.gr](https://www.lidl-hellas.gr)

ΣΕ ΒΛΕΠΩ!

Της ΛΕΝΑΣ ΔΙΒΑΝΗ

Σε βλέπω αλάδωτη

Έχετε προσέξει, παιδιά μου αγαπημένοι, ότι όλοι προσπαθούν να βγάλουν από τη μύγα ξύγκι μετά την κρίση; Παραδείγματος χάριν, δείτε τις σαλάτες. Το λέω γιατί εγώ τις λάτρευα παραδόξως παιδιόθεν, ενώ οι συνομήλικοί μου έτρωγαν τζανκ, και τελευταία συγχύζομαι όταν μου τις σερβίρουν. Ήταν αλλιώς όταν τις γνώρισα και τους ορκίστηκα αιώνια πίστη: φρέσκιες, πλούσιες, πολύχρωμες και τριζάτες, κολυμπούσαν στο λαδάκι και φλέρταραν με μια βαρβάτη ποσότητα φρέτας. Πώς στην ευχή κατάντησαν έτσι;

Πρώτα λιγότεψε η φρέτα – σε πρώτο στάδιο λίγο, ύστερα περισσότερο, τώρα σε επίπεδο φρέτα αλέρτ. Το αποτέλεσμα είναι να εξευτελιζόμαστε. Πλακωνόμαστε στις ταβέρνες ποιος θα προλάβει να χτυπήσει τη φρέτα από τη χωριάτικη. Μετά άρχισε να εξαφανίζεται σταδιακά το λάδι. Την Καθαρά Δευτέρα φέτος ζήσαμε την πλήρη εξαφάνισή του. Οι σαλάτες προσγειώθηκαν στο τραπέζι εντελώς αλάδωτες. Ο σερβιτόρος ολοφάνερα ήλπιζε ότι κάνουμε διαίτα ή είμαστε υπερχριστιανοί και θα κοινωνήσουμε την επομένη ή ότι πεινάμε τόσο που θα ξεχαστούμε και θα τις φάμε στεγνές. Κατσούφιασε κάπως, όταν του διαμαρτυρηθήκαμε. Απεδείχθη κολλητικό. Κι εμείς κατσουφιάσαμε, όταν είδαμε το μίνι μπουκαλάκι που μας έφερε για να βολευτούμε.

Τι θα γίνει, ρε παιδιά; Πόσο τσίπηδες γίνατε όλοι; Οι τιμές αυξάνονται και το προϊόν μειώνεται παντού. Στα μπαρ που μας κερνούσαν πάντα το τρίτο ποτό, τώρα κάνουν το κορόιδο. Οι εταιρείες καλλυντικών δεν δίνουν πια δείγματα «λόγω κόβιντ» (sic). Οι προσφορές στα σούπερ μάρκετ είναι παγίδες και γενικά όλοι απλώσατε ένα χέρι στην τσέπη μας. Έτσι που πάει το πράμα θα καταλήξουμε να φέρνουμε στις ταβέρνες φλασκι με λάδι από το σπίτι, όπως φέρνουμε βότκα στις συναυλίες, είπε ένας φίλος.

Μην καταντήσουμε να φέρνουμε και τα μαρούλια, είπα εγώ.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα δημιουργεί η **Αμαλία Σωτηροπούλου**. Ξεκίνησε να ασχολείται με τη φωτογραφία ήδη από τα εφηβικά της χρόνια και το 1991 παρακολούθησε μαθήματα στον Φωτογραφικό Κύκλο Αθηνών, του οποίου είναι μέλος. Έχει δείξει έργα της σε πολλές ομαδικές και ατομικές εκθέσεις στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη Βοστώνη των ΗΠΑ. Εικόνες της παρουσιάζονται και σε φωτογραφικά λευκώματα και εκδόσεις («Μεταμφιέσεις» 1998, «Floral portraits of Hydra» 2007 κ.ά.). Από τις 21 Μαρτίου έως τις 6 Απριλίου συμμετέχει στην έκθεση «Ένας εύζωνας για την 25η Μαρτίου» στο Electra Art Space στη Μητροπόλεως 15.

ONASSIS STEGI

13–15.06.24

@ TERRA VIBE PARK ΜΑΛΑΚΑΣΑ

RESPUBLIKA

Łukasz Twardowski

LITHUANIAN NATIONAL DRAMA THEATRE

RAVE ΕΜΠΕΙΡΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΙΡΑΜΑ Ή ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ;

ΚΕΙΜΕΝΟ & ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΙΑ
JOANNA BEDNARCZYK

ΣΤΙΣ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΤΟ RAVE ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΠΡΩΙ.
ΣΤΑ DECKS:

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 6 ΩΡΕΣ
ΜΕ 2 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ

ONASSIS.ORG

18+

SAMA' ABDULHADI
RICHIE HAWTIN

ΘΕΑΤΡΟ – ΧΟΡΟΣ – ΜΟΥΣΙΚΗ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ – ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ – VISUAL ARTS

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ

MK: Münchner
Kammerspiele

ΜΕ ΤΗ ΧΟΡΗΓΙΑ

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

5 ηγέτες συνόδεψαν την πρόεδρο της Κομισιόν στην Αίγυπτο, όπου υπεγράφη στρατηγική συμφωνία ΕΕ - Αιγύπτου για διάφορα θέματα, τα οποία «πλαισίωσαν» το μεταναστευτικό. Ειδικότερα η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν συνοδεύονταν από τον πρωθυπουργό του Βελγίου Αλεξάντερ ντε Κρο, τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Κυριάκο Μητσοτάκη, τον Πρόεδρο της Κύπρου Νίκο Χριστοδουλίδη, τον καγκελάριο της Αυστρίας, Καρλ Νεχάμερ και την πρωθυπουργό της Ιταλίας, Τζόρτζια Μελόνι.

7,4 δισεκατομμύρια ευρώ θα διαθέσει η Ε.Ε. για τα επόμενα τέσσερα χρόνια (2024-2027) στην Αίγυπτο.

11,7% αύξηση σημειώνεται στις αεροπορικές κρατήσεις για το διάστημα Απριλίου - Οκτωβρίου 2024.

26 εκατ. αεροπορικές θέσεις με προορισμό την Ελλάδα έχουν «κρατηθεί» σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων.

20.000 ευρώ είναι το (ηλεκτρονικό) παράβολο για τη συμμετοχή των κομμάτων στις Ευρωεκλογές του Ιουνίου.

1,5% είναι το ποσοστό που πρέπει να λάβει το κόμμα στην επικράτεια για να του επιστραφεί το παράβολο. Ειδικά όμως πάει κυριολεκτικά «υπέρ πατρίδος».

3,243 δισ. ευρώ είναι το κόστος για τη λήψη μέτρων κατά της ακρίβειας, σύμφωνα με το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ., το οποίο παρουσίασε ο Στέφανος Κασσελάκης.

40 δισ. ευρώ υπολογίζει η κυβέρνηση το κόστος των μέτρων Κασσελάκη για μια τε-

τραετία.

5% πλεόν στο περιθώριο κέρδους στη χονδρεμπορική αγορά ρεύματος είναι το πρώτο μέτρο του προγράμματος. Πλεόν προτείνει και για τη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, τη διύλιση, τα τρόφιμα και τα βιομηχανικά αγαθά ευρείας χρήσης. Αν είχε ακόμη περισσότερο χιούμφορ, θα «έντυνε» μουσικά την παρουσίαση με Beatles-Back in the U.S.S.R.

9 ευρώ από 27, που είναι σήμερα, προτείνει για τις μηνιαίες κάρτες για όλα τα μέσα μεταφοράς. Αν δεν έχεις, λογικά θα μπορείς να ρίχνεις και κουμπί.

21%, 11% και 5% προτείνει να γίνουν οι βασικοί συντελεστές Φ.Π.Α. από 24%, 13% και 6%, που είναι σήμερα.

6% προτείνει να είναι ο Φ.Π.Α. στην ύδρευση από 13% και στην αποχέτευση 23% από 24%, που είναι σήμερα. Προφανώς η ύδρευση είναι πιο βασικό αγαθό από την αποχέτευση...

3,262 δισ. ευρώ θα είναι τα έσοδα από την έκτακτη φορολόγηση της ασχροκέρδειας που προβλέπει επίσης το οικονομικό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. Θα περισσέψουν, δηλαδή, και μερικά εκατομμύρια για «μαξιλάρι».

31 είναι άνδρες και 18 γυναίκες, ηλικίας από 19 έως 30 ετών. Οι μεγαλύτεροι ίσως δεν τα παίρνουν τα γράμματα, αλλά επιμένουν.

48 από τους 49 αρνήθηκαν να δώσουν αποτυπώματα.

2 ήταν τα αδικήματα για τα οποία άσκησε δίωξη εναντίον τους η εισαγγελέας. Αφορούν σε σοβαρή

73 ετών -χτυπημένος από καρκίνο- άφησε το μάταιο τούτο κόσμο ο τραγουδιστής των Cockney Rebel, Steve Harley, όπως ανακοίνωσε η οικογένειά του.

40.000 emails με εκλογικό υλικό εστάλησαν σύμφωνα με δημοσιεύματα από την ευρωβουλευτή Άννα Μισέλ Ασημακοπούλου, σε μια λίστα αποδεκτών που περιείχε στην κατοχή της παρατύπως, όπως καταγγέλλεται.

2 άτομα παραιτήθηκαν στον απόηχο της είδησης για τη διαρροή της λίστας. Πρόκειται για τον Γ.Γ. του ΥΠΕΣ, Μιχάλη Σταυριανουδάκη, και τον Γραμματέα Απόδημου της ΝΔ, Νίκο Θεοδωρόπουλο.

49 άτομα συνελήφθησαν μετά την αστυνομική επιχείρηση για την εκκένωση κατάληψης στο ΑΠΘ. Παραπέμφθηκαν για να δικάστούν στο Αυτόφωρο.

31 είναι άνδρες και 18 γυναίκες, ηλικίας από 19 έως 30 ετών. Οι μεγαλύτεροι ίσως δεν τα παίρνουν τα γράμματα, αλλά επιμένουν.

48 από τους 49 αρνήθηκαν να δώσουν αποτυπώματα.

2 ήταν τα αδικήματα για τα οποία άσκησε δίωξη εναντίον τους η εισαγγελέας. Αφορούν σε σοβαρή

διατάραξη ομαλής λειτουργίας νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και επιπλέον για απειθεία, επειδή αρνήθηκαν να υποβληθούν σε δακτυλосκοπική εξέταση (πλην ενός).

22 ξύλινα κοντάρια, 12 αντιασφυξιογόνες μάσκες, 11 πυροσβεστήρες περιέχοντες μογιά, 4 ναυτικοί πυρσοί, 1 βαριοπούλα, 6 κράνη δικυκλιστή, 2 ενεργοποιημένες αστυνομικές χειροβομβίδες (κρότου λάμψης και δακρυγόνο) βρέθηκαν μεταξύ άλλων στο χώρο του Πανεπιστημίου. Απλά καθημερινά πράγματα. Τίποτε μεμπτό. Συνεχίζουμε.

2 αλλοδαποί και ένας Έλληνας συνελήφθησαν σε αντίστοιχη επιχείρηση στην Πανεπιστημιούπολη. Δεν είχαν καμία σχέση με το πανεπιστήμιο. Εισεκ των συλληφθέντων ήταν 38 ετών.

35% θα λάβει η ΝΔ στις επερχόμενες εκλογές, σύμφωνα με εκτίμηση της εταιρείας Marc, η οποία βασίστηκε σε δημοσκοπήσεις.

13,5% είναι η εκτίμηση για το εκλογικό αποτέλεσμα του ΣΥΡΙΖΑ και 12,8% το αντίστοιχο του ΠΑΣΟΚ.

9,5% «δίνει» στο ΚΚΕ και 9% στον Κυριάκο Βελόπουλο.

6 ακόμη κόμματα κινούνται μεταξύ 2,2% και 3,1%.

33,12% ήταν το ποσοστό της ΝΔ στις προηγούμενες Ευρωεκλογές, ο ΣΥΡΙΖΑ είχε λάβει 23,75% και το ΠΑΣΟΚ 7,72%.

5 κόμματα και η Χρυσή Αυγή είχαν εκλέξει ευρωβουλευτές τον Μάιο του 2019.

87,97% έδινε το exit poll στον Πούτιν. Τα αποτελέσματα (καλού-κακού) θα ανακοινωθούν τις επόμενες ημέρες.

87,34% ήταν το ποσοστό μετά την καταμέτρηση του 40% των ψήφων. Μπράβο στους δημοσκόπους που τα κάταφεραν σε μια αμφίροπη αναμέτρηση.

4,1% έλαβε ο Νικόλαϊ Χαριτόνοφ, 3,92% ο Βλάντισλαβ Νταβάνκοφ και 3,06% ο Λεονίντ Σλοούτσκι. Απαντες απολαμβάνουν τη φιλία του Ρώσου Προέδρου.

74 άνθρωποι είχαν συλληφθεί πριν κλείσουν οι κάλπες στη Ρωσία, για διάφορες ενέργειες διαμαρτυρίας, ανέφερε η ΜΚΟ, οργάνωση που παρακολουθεί την καταστολή.

30 χρόνια θα κυβερνά ο Βλάντιμιρ Πούτιν στο τέλος αυτής της θητείας του.

77% είχε λάβει ο Πούτιν στις προηγούμενες εκλογές το 2018.

73% ήταν η συμμετοχή των ψηφοφόρων σύμφωνα με τα διεθνή ΜΜΕ, από 67,5% στις εκλογές του 2018.

1,333,445 υπογραφές είχε συγκεντρώσει μέχρι το βράδυ της Κυριακής η ηλεκτρονική συλλογή υπογραφών στο αίτημα κατάργησης της Βουλευτικής Ασυλίας. Τη διαδικασία ξεκίνησε η Μαρία Καρυστιάνου, η οποία έχασε την κόρη της στην τραγωδία των Τεμπών.

VERBA VOLANT

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (ΟΧΙ Ο ΜΠΑΣΚΕΤΜΠΟΛΙΣΤΑΣ)

«Καμαρώνω απολύτως για τον νόμο για τις τηλεοπτικές άδειες, είναι άρτιος». Το σύνταγμα είναι μια πολύ σχετική έννοια. Ο ίδιος άνθρωπος ο οποίος καμαρώνει για νόμο που κρίθηκε αντισυνταγματικός (με ψήφους 14 έναντι 11), καταγγέλλει έναν νόμο ο οποίος δεν έχει κριθεί αντισυνταγματικός. Αυτόν για τα πανεπιστήμια. Θα υπάρχει φαίνεται κρυφή γνωμοδότηση από το Ινστιτούτο της Φλωρεντίας.

ΜΑΡΙΝΑ ΣΑΤΤΙ

«Μου είχατε και στο χωριό σας ρεγκετόν;» Ομολογουμένως όχι. Μέχρι μέρη γκερ προβατίνα φτάσαμε. Ευχαριστούμε για το ξεβλάχεμα.

ΑΝΝΑ ΜΙΣΕΛ ΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

«Η συνειδησή μου δεν μου επιτρέπει να συμμετέχω άθελά μου στις προσπάθειες κάποιων να πλήξουν τον Θεσμό της επιστολικής ψήφου». Επέτρεπε ωστόσο να στείλετε emails χωρίς τη ρητή συγκατάθεση των αποδεκτών μιας λίστας που γνωρίζετε (Διεθνείς Νομικές Σχέσεις στο Κορνέλ) ότι παρατύπως αποκτήσατε. Η απόπειρα μικρο-πολιτικής εκμετάλλευσης ήταν επίσης αναμενόμενη, δεδομένης της πολιτικής συγκυρίας.

Δημόσια Εκπαίδευση Υπάρχει Θεραπεία

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Το ταμπού των μη κρατικών πανεπιστημίων έπεσε. Πάμε παρακάτω. Με τα κρατικά αλλά και με την εκπαίδευση γενικώς τι γίνεται; Στον επίλογο προηγούμενου σχετικού άρθρου έγραφα «Όπως σε όλα τα πράγματα το στάδιο της εφαρμογής είναι το δυσκολότερο. Αλλιώς και ο 4009/2011 και η κατάργηση του Ασύλου και οι ΟΠΠΙ ψηφισμένοι νόμοι ήταν. Τους είδε κανείς να εφαρμόζονται;» Σε όλες τις προηγμένες χώρες η δημόσια εκπαίδευση είναι αυτή που διαμορφώνει την εκπαιδευτική ταυτότητα, που ορίζει το εκπαιδευτικό δυναμικό, που επεμβαίνει καθοριστικά στην κοινωνική και οικονομική εξέλιξη. Που ρυθμίζει την αγορά εργασίας και διαμορφώνει τη σύνθεση των μεσαίων στρωμάτων. Και στην Ελλάδα η δημόσια εκπαίδευση ασθενεί διαχρονικά. Αν δεν την θεραπεύσουμε δεν πρόκειται να αλλάξουμε πίστα.

Το δημόσιο πανεπιστήμιο δεν κινδυνεύει από τα μη κρατικά παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων. Κινδυνεύει από τον ίδιο του τον εαυτό. Από το δικό του θεσμικό πλαίσιο, τις εγκατεστημένες νοοτροπίες και τα πολυποικίλα συμφέροντα που δεν του επιτρέπουν ούτε να μεταρρυθμιστεί, ούτε να εξελιχτεί, ούτε να προοδεύσει. Ούτε βεβαίως να αυτονομηθεί. Και μόνο το γεγονός ότι είναι το μοναδικό εκπαιδευτικό ίδρυμα στον κόσμο που μπορεί να καταλαμβάνεται και να καταστρέφεται για ψύλλου πήδημα και μάλιστα χωρίς συνέπειες, αρκεί για να αποδείξει την δομική αβελτηρία του. Σε πρόσφατη σχετική παρέμβασή του ο πρωθυπουργός της χώρας είπε μεταξύ άλλων: «Θέλω να στείλω το μήνυμα ότι δεν πρόκειται να επιτρέψουμε δήθεν "πάρτι" στους πανεπιστημιακούς χώρους να εξελίσσονται σε γιορτές τυφλής βίας και καταστροφής. Για τέτοια επεισόδια πρέπει να υπάρχουν επιπτώσεις, και αυτά που προβλέπει ο νόμος φτάνουν μέχρι και την οριστική διαγραφή φοιτητών. Και είναι ευθύνη των πειθαρχικών οργάνων των πανεπιστημίων να εφαρμοστεί ο νόμος, που πρέπει επιτέλους να εφαρμοστεί». Αυτό που δεν μας είπε, είναι τι προβλέπεται γι' αυτούς που δεν εφαρμόζουν τον νόμο. Μήπως δεν το ανέφερε διότι ξέρει ότι είναι δύσκολο να εφαρμοστεί; Η μήπως γιατί δεν θέλει να έρθει αντιμέτωπος με σύσσωμη την εκπαιδευτική κοινότητα; Αν οι πανεπιστημιακές αρχές, το κράτος και το πολιτικό σύστημα ήθελαν, δεν θα αποτελούσαμε μοναδική εξαίρεση στον κόσμο. Πρώτον, θα είχαν δώσει θεσμική ισχύ στα Συμβούλια Διοίκησης ώστε να ελέγχουν τους πρυτάνεις και όχι το αντίθετο. Δεύτερον, θα είχαν εγκαταστήσει πραγματική πανεπιστημιακή αστυνομία ώστε να περιφρουρεί μόνιμα όλους τους χώρους και να αποτρέπει εν τη γενέσει τους τις έκνομες δραστηριότητες. Τρίτον, θα είχαν θεσπίσει συγκεκριμένα πρωτόκολλα με μέτρα ασφαλείας για κάθε κίνδυνο και όχι μόνο για παραβατικές δράσεις. Τέταρτον, θα υπήρχαν συγκεκριμένες επιπτώσεις για όσους δεν τα εφαρμόζαν, κυρίως στη χρηματοδότηση που τους πονάει. Χωρίς αυτά όλα τα άλλα είναι ευχολόγια που δεν αλλάζουν την κατάσταση. Το μόνιμο και μοναδικό αίτημα των ΑΕΙ για μεγαλύτερη χρηματοδότηση, αν και σωστό, αφορά

για τη μεγάλη ασθενή;

ένα βαρέλι δίκως πάτο.

Έτσι όπως είναι τα πράγματα κανείς πανεπιστημιακός δεν θέλει να βάλει το κεφάλι του στον ντορβά, εφαρμόζοντας πειθαρχικά μέτρα χωρίς μια στοιχειώδη ασφάλεια. Κανείς δεν μπορεί να προφυλάξει τους χώρους που ανακαταλαμβάνονται μετά την επέμβαση των ΜΑΤ. Κανείς δεν μπορεί να εφαρμόσει τα όποια πειθαρχικά μέτρα σε εξωπανεπιστημιακούς παράγοντες που πρωτοστατούν στους βανδαλισμούς, χώρια βέβαια που δίπλα στην αδράνεια και τον «ωχαδελφισμό» υπάρχουν και οι ισχυροί πυρήνες της ιδεολογικής συγγένειας με τους καταληψίες που επιτείνουν την κατάσταση. Τούτων δοθέντων, τόσο το καρπούζι όσο και το μαχαίρι είναι στα χέρια της Πολιτείας η οποία δεν φαίνεται να θέλει τη σύγκρουση. Η μόνη πολιτική που εφαρμόζεται είναι αυτή του «άσ' το να ξεθυμάνει». Μέχρι την επόμενη κρίση. Όσο για τις καταστροφές, λεφτά υπάρχουν.

Αλλά το πρόβλημα δεν είναι μόνο η παραβατικότητα. Η ίδια η πανεπιστημιακή ζωή αδυνατεί να εκσυγχρονιστεί. Ο νόμος του ν+2 για τον χρόνο φοίτησης θα αρχίσει να εφαρμόζεται από τον Σεπτέμβριο του 2025, οπότε τα μπάρω των σχολών θα αργήσουν να απαλλαγούν από τους «αιώνιους φοιτητές», και αν. Δεν υπάρχει υποχρεωτική παρακολούθηση, δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα, δεν υπάρχει συγκεκριμένη διάρκεια σπουδών, δεν υπάρχει έλεγχος ποιοι μπαίνουν και ποιοι βγαίνουν στους χώρους, δεν υπάρχουν παντού και για όλους υποχρεωτικές εβδομαδιαίες εργασίες. Τίποτα δεν πιέζει τους φοιτητές να σπουδάσουν, όλα επαφίενται στη συνείδηση και τον πατριωτισμό τους και φυσικά στις γραπτές εξετάσεις στο τέλος των εξαμήνων. Αυτά όμως δεν συνιστούν πανεπιστημιακή ζωή. Και γι' αυτό όλη η πίεση έχει μεταφερθεί στην εισαγωγή, στις πανελλήνιες εξετάσεις. Στα πλαίσια μιας ολέθριας αντίληψης του στίλ «να μπω και μετά κάποια στιγμή θα βγω». Και πολλοί δεν βγαίνουν ποτέ. Και δεν είναι μόνο δική τους η ευθύνη, είναι και του πανεπιστημίου που δεν φροντίζει να τους βάλει σε μια σειρά και να τους δείξει εμπράκτως τις ευθύνες τους. Να τους καθοδηγήσει με τον τρόπο του, όπως σε όλα τα ΑΕΙ του κόσμου.

Και το σχολείο, μεγάλος ασθενής

Και να ήταν μόνο η ανώτατη εκπαίδευση; Μεγάλος ασθενής είναι και η σχολική εκπαίδευση η οποία τροφοδοτεί με φοιτητές την Ανώτατη. Φοιτητές, η πλειοψηφία των οποίων πέρασαν 12 χρόνια στα θρανία των σχολικών βαθμίδων τελείως χαλαρά, χωρίς σοβαρές υποχρεώσεις, χωρίς σοβαρή αξιολόγηση, χωρίς κανενός είδους έλεγχο και συνήθως χωρίς αξιόπιστη διδασκαλία. Αφού η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι μια άλλη πολεμένη ιστορία που, ακόμα και να πραγματοποιηθεί, κανείς δεν πιστεύει πια ότι θα φέρει αποτελέσματα. Το ελληνικό σχολείο έχει την ιδιαιτερότητα να λειτουργεί στη σκιά του ιδιωτικού φροντιστηρίου στο οποίο έχει εκκωρωθεί ά-

τυπα η πραγματική διδασκαλία των βασικών αντικειμένων. Και ευτυχώς, διότι χωρίς αυτό θα είχαμε τελείως αγράμματους υποψήφιους. Το σχολείο δεν μπορεί πια ούτε την υποχρεωτική διδακτέα ύλη να ολοκληρώσει. Η εκπαιδευτική μαζική κουλτούρα που διαμορφώνεται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι η μήτρα της αβελτηρίας και της ανώτατης, με ευθύνη των εκπαιδευτικών και του εν πολλοίς αδιάφορου κράτους. Διότι όλες οι βαθμίδες διαχειρίζονται το ίδιο υλικό. Μόνο που η ανώτατη τροφοδοτείται με νέους και νέες που έχουν ήδη αποκτήσει συγκεκριμένη νοοτροπία. Την παρτίδα σώζει ένα μειοψηφικό ποσοστό αγοριών και κοριτσιών που αγάπησαν ένα αντικείμενο χωρίς καν να το γνωρίζουν και αποφάσισαν να συνδέσουν τη ζωή τους με αυτό. Και παρά τις δυσμενείς εξωτερικές συνθήκες θα κάνουν το σωστό μέχρι τέλους, για το μέλλον τους και για την πατρίδα. Και πρέπει μεγάλη τιμή σ' αυτά τα παιδιά.

Το σχολείο πρέπει να αλλάξει ύφος, χρώμα, αντίληψη, νοοτροπία, ταχύτητα.

1. Να επανεξετάσει ολιστικά τα προγράμματα σπουδών του, ορίζοντας τα ελάχιστα και τα μέγιστα που πρέπει να ξέρουν οι απόφοιτοι Λυκείου και να τα υποστηρίξει με ανάλογα σύγχρονα εκπαιδευτικά υλικά. Λιγότερη στείρα μαθηματικοποίηση, περισσότερη Ιστορία (του δυτικού πολιτισμού), Κοινωνιολογία (όχι μαρξισμό), Τέχνη αλλά και Πληροφορική και Τεχνητή Νοημοσύνη. Λιγότερες αργίες.

2. Να ταυτίσει τη διδακτέα ύλη με τη διδαχθείσα και να τις συνδέσει με την καθημερινή ζωή και την πράξη. Όχι απλά για να μην πατώνουμε στο PISA, αλλά για να δια-

μορφώνει ενεργούς πολίτες με δεξιότητες.

3. Να αξιολογήσει και να επιμορφώσει όλους τους διδάσκοντες και διοικητικούς με πραγματικά αξιόπιστες και όχι προσχηματικές διαδικασίες. Και να αποβάλει από τις τάξεις του τους άσχετους. Να ιδρύσει ειδικά μεταπτυχιακά τμήματα για εκπαιδευτικούς σε όλες τις ειδικότητες.

4. Να επιβάλει με κάθε τρόπο την πειθαρχία και τον έλεγχο σύμφωνα με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους και να απαλλαγεί από τον «κανόνα του μπάχαλου». Καταλήψεις τέλος.

5. Να συνδέσει τη λειτουργία του με την κοινωνία μέσω κοινωνικών και ανθρωπιστικών υποχρεωτικών δράσεων των μαθητών, που θα αναφέρονται στους τίτλους που απονέμει.

6. Τέλος, αξιόπιστες εξετάσεις και πραγματική βαθμολογία παντού ώστε η κάθε προαγωγή να επιτυγχάνεται και ο κάθε τίτλος να αποκτητεί με πραγματική προσπάθεια και ουσιαστικές γνώσεις.

Δεν ξέρω αν θα λέγεται Εθνικό ή Ακαδημαϊκό ή απλώς Απολυτήριο. Αρκεί να είναι απολυτήριο που θα το παίρνεις με προσπάθεια. Και δεν θα το παίρνουν όλοι με τη μία. Αν αλλάξει το σχολείο, θα αλλάξει και το πανεπιστήμιο και η κοινωνία όλη. Οι εκπαιδευτικοί το θέλουν; Πόσοι το θέλουν; Δεν ξέρω. Εσύ θα το 'θελες; **A**

ΑΝ ΟΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ, ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΘΕΛΑΝ, ΔΕΝ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΑΜΕ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΜΕΡΑΤΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΥ 28.03.2024

LUDWIG VAN BEETHOVEN:
ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 1 ΣΕ ΝΤΟ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 21
ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 7 ΣΕ ΛΑ ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 92

ΧΩΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΕΡΤ, COSMOS TV, ATTICA MEDIA GROUP, ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, ΚΟΣΜΟΣ 93.6, ΔΙΕΣΗ 101.3, GALAXY 92, ΑΘΗΝΑ 9.84, MY RADIO 104.6, CNN.GR, CULTURENOW.GR, IN2LIFE.GR, MONOPOLI.GR, NEWSBEAST.GR, METEO.GR, REAL CLASSIC

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΣΤΑΣΗ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΟΥΑΝΗΣ

ΜΕΤΡΑΕΙ «57 ΤΩΝ

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ GRAPHIC DESIGNER ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΕΝΑ ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΥΣ «57 ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ - Φωτό: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΠΛΑΝΙΔΗΣ

TEMPI»

Ο Γιάννης Κουρούδης συνθέτει σύγχρονα έργα κλασικής μουσικής τα οποία, θα μπορούσαμε να πούμε, φανερώνουν την ίδια ευαισθησία και αφηγηματική ικανότητα που βλέπουμε πολλές φορές στα γραφιστικά έργα του γραφείου του **k2design**. Έχοντας ήδη δημιουργήσει δύο μουσικά έργα, το «*A Lawn Being Sprinkled*» (2022) και το «*The Spring Where Hercules Healed his Wounds*» (2023), έρχεται με ένα τρίτο το οποίο από τον τίτλο του ακόμα, δημιουργεί συναισθηματική φόρτιση, προάγγελος της μουσικής που θα ακούσεις: Το «*57 Tempi*», έργο για ορχήστρα δωματίου και πιάνο, θα μπορούσε να είναι το χρονικό ενός ταξιδιού. Ξεκινάει πάνω σε μια γραμμή, ακολουθώντας ρυθμό σταθερό και επαναλαμβανόμενο. Σαν τρένο. Οι τίτλοι των κομματιών είναι σαν σκηνές ταινίας: Τέλη χειμώνα. Διαπερνώντας τα λιβάδια. Στο βαγόκι. Κυκεώνας... Ο ρυθμός ακολουθεί μια γραμμή ταξιδιού η οποία ξαφνικά κόβεται στη σιωπή. Ως τον καιρό που, πάνω στην ίδια γραμμή, ένα επόμενο ταξίδι ξεκινάει... Βαθεία συναισθηματική εμπειρία η ακρόαση, μας οδήγησε σε μία διαφωτιστική κουβέντα με τον συνθέτη.

— Ένας τίτλος που σε βάζει κατευθείαν στο νόημα, Γιάννη, μια και είναι τόσο πρόσφατη η επέτειος εκείνου του συγκλονιστικού δυστυχήματος...

Ο τίτλος είναι διττός. Μπορεί να είναι ένας μουσικός τίτλος, δηλαδή «57 ρυθμοί» ή «57 χτυπήματα», κάπως έτσι, αλλά ταυτόχρονα είναι και «57 Τέμνη», οι 57 νεκροί του δυστυχήματος των Τεμπών. Επί της ουσίας είναι ένα μικρό ρέκβιεμ. Αν δεις και τους τίτλους, είναι μια περιγραφή του πώς γυρνάνε αυτά τα παιδιά, αυτοί οι άνθρωποι, στα σπίτια τους και στα πανεπιστήμιά τους, πώς γίνεται το δυστύχημα και στο τελευταίο κομμάτι είναι σαν να ξεκινάει ξανά ένα είδος ζωής.

— Είναι πολύ συγκινητικό για όποιον το ακούει γιατί τον διαπερνά όλη η γκάμα των συναισθημάτων. Από την αισιοδοξία στην έξαψη, στην προσμονή του προορισμού, στην ανατριχίλα και το δέος, στη σιωπή... Ήταν το ίδιο και για σένα φαντάζομαι.

Προφανώς και με συγκλόνισε αυτό το γεγονός, όπως όλους μας. Αλλά ξέρεις τι με συγκλόνισε πιο πολύ; Είχαμε πάει μια μέρα στην παρουσίαση ενός βιβλίου. Ο άνθρωπος που είχε γράψει το βιβλίο, είχε μια ανιψιά η οποία ήταν ένα από τα θύματα που εξαϋλώθηκαν. Η περιγραφή και η συζήτηση μαζί του με συγκίνησαν πάρα πολύ. Από την άλλη, ομολογώ ότι ο στόχος μου δεν είναι να κάνω «στρατευμένη τέχνη», απλά το γεγονός με χτύπησε πολύ έντονα στο συναίσθημα.

— Είναι γεγονός που δεν μπορεί να σε αφήσει ασυγκίνητο. Φαντάζομαι ότι το να μπορείς να το εκφράσεις και μουσικά είναι λυτρωτικό. Υπάρχει ο επαναλαμβανόμενος ρυθμός που σε κάνει να καταλαβαίνεις τον ήχο ενός τρένου. Πώς την προσέγγισες μουσικά αυτή τη διαδρομή;

Ουσιαστικά έβαλα τον εαυτό μου μέσα σε αυτό το τρένο. Ακουγα αυτό το σταθερό πράγμα, το οποίο όμως εναλλάσσεται κάποια στιγμή. Το ακούς άλλοτε πιο δυνατά, άλλοτε πιο σιγά, αλλού αλλάζει ρυθμό, αλλού αλλάζει τον ήχο. Όλο αυτό το πράγμα προσπάθησα να το ζήσω. Ουσιαστικά μέχρι να φτάσει στο κακό γεγονός, ένιωθα όπως κοιτάς τα κωράφια, τον ουρανό ενδεχομένως, είχα δηλαδή μια τέτοια αίσθηση, ενώ ο ήχος του τρένου είναι πάντα μαζί σου, θες δεν θες. Όμως πρέπει να τονίσω ότι δεν θέλω σε καμία περίπτωση να φανεί σαν στρατευμένο. Ή ότι εγώ πάω να καπηλευτώ οποιοδήποτε γεγονός.

— Μιλάς για μια αναπάντεχη φόρτιση. Τι νόημα έχει αυτή η φράση στον συμβολισμό του έργου;

Είναι όλη αυτή η ένταση που δημιουργείται και στο πριν και στο μετά. Δεν είναι το θέμα μου μόνο η σύγκρουση, είναι όλο το γεγονός που κορυφώνεται.

Τα 3 άλμπουμ του Γιάννη Κουρούδη κυκλοφορούν από την MinoS EMI, a Universal Music Company. Ακούστε το «57 Tempi» ψηφιακά: yianniskouroudis.lnk.to/57TempiGREPR

— Το να περιγράψεις με λόγια ένα μουσικό σου έργο μερικές φορές είναι και δύσκολο... Χρησιμοποιείς και σύγχρονες, κλασικές φόρμες, αυτό που έκανες και στα προηγούμενα μουσικά έργα σου που, για μένα, λειτουργούν θεραπευτικά.

Η κλασική φόρμα είναι κάτι πολύ οικείο για τους περισσότερους ανθρώπους, το οποίο αυτόματα σου δημιουργεί και μια συχία όταν πρέπει να σουχάσεις ή σου δημιουργεί φόρτιση όταν πρέπει να φορτίσεις. Τουλάχιστον στα δικά μου αυτιά είναι οικείο το αποτέλεσμα και ξέρω πώς να το δημιουργήσω και να το φτάσω κάπου. Νομίζω δηλαδή – για να κυριολεκτώ κιόλας. Ήταν και δική μου ανάγκη να δημιουργήσω αυτή τη λύτρωση. Σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσα να το αφήσω εκεί: στη σύγκρουση.

— Πρόσεξα ότι στη μουσική αυτή δεν έχεις εντάξει βιομηχανική στοιχεία.

Όχι, καθόλου, τίποτα. Τα πάντα είναι έγχορδα και ένα πιάνο. Ακόμα και κάποιοι περιέργοι ήχοι που ακούγονται είναι pizzicati ή διάφοροι τρόποι με τους οποίους το δοξάρι παίζει στις χορδές και τα λοιπά.

— Αυτή η μουσική εμπνευσμένη από ένα τόσο συγκλονιστικό γεγονός, ποια πλευρά της προσωπικότητάς σου εκφράζει; Και αυτή η πλευρά έχει κάποτε εκφραστεί και στη γραφιστική σου τέχνη; Έχεις κάνει με κάποια συναισθηματική ένταση και κάποια γραφιστική δουλειά ίσως;

Το «57 Tempi» ήρθε μόνο του, καθαρά από τη φόρτιση του γεγονότος. Η γραφιστική από την άλλη, δεν παύει να είναι ένα μέρος όπου σου δίνουν παραγγελία. Σου λένε θέλω το άλφα, βήτα, γάμα, δέλτα. Όχι το πώς θα το κάνω, αλλά ποιο θα είναι το αποτέλεσμα εν μέρει. Όμως πολλές φορές η γραφιστική με βοήθησε να εκφραστώ. Γι' αυτό και στεναχωριέμαι και θυμώνω πολλές φορές με τους

πελάτες όταν τους δείχνω κάτι στο οποίο βγάζω το έντονο συναίσθημά μου και ξαφνικά δεν το καταλαβαίνουν ή δεν τους αρέσει καθόλου.

— Ναι, όλοι οι γραφίστες ανέκαθεν είχαν και έχουν το ίδιο παράπονο. Πάμε λίγο και στο εξώφυλλο του άλμπουμ, όπου το δικό μου μάτι βλέπει μια σύνθεση με πολλά στραβωμένα και ίσια καρφιά.

Ναι, αυτό ακριβώς είναι. Είχα πάει πρόσφατα στο μουσείο των Αιγών στη Βεργίνα. Εκεί είχε κάτι καταπληκτικές προθήκες με καρφιά που προέρχονταν από κάποια καμένα σπίτια. Τα μάζεψαν και έκαναν αυτές τις τεράστιες προθήκες μόνο με καρφιά. Αυτά φυσικά είναι άσπρα και μαύρα, αλλά εγώ τα έκανα κόκκινα γιατί ήθελα να βγάλω και την έννοια της φλόγας και του αίματος, στοιχεία που υπήρχε στο συγκεκριμένο δυστύχημα.

— Είναι και αυτά 57; Δεν τα μέτρησα.

57 είναι τα χτυπήματα στο κομμάτι «57 Tempi». Είναι 57 χτυπήματα στην ίδια νότα στο πιάνο. Τα καρφιά δεν είναι 57, αλλά μου άρεσε η ιδέα που ότι είναι σαν τα καρφιά του Χριστού που φέρνουν στο μυαλό τον Γολγοθά, φέρνουν στον νου το καμένο, κατεστραμμένο σπίτι που μας περιγράψανε στο μουσείο, αλλά μου άρεσε και σαν εικόνα.

— Είδες ή άκουσες κάτι αυτό τον καιρό που σε εξέπληξε;

Είδα προχθές αυτή την καινούργια ταινία του Βέντερς που μου άρεσε πολύ, το «*Perfect Days*». Ένιωσα πολύ καλά με αυτή την ταινία, αν και είχε τη στεναχώρια του και τη μοναξιά του ο άνθρωπος. Ήταν τόσο μαγική η εικόνα, όπως και οι μουσικές ήταν αριστουργηματικές. Και μου έκαναν τρομερή έκπληξη οι δημόσιες τουαλέτες του Τόκιου που εμφανίζονται στην ταινία, δεν το πιστεύαμε ότι υπάρχουν τέτοια πράγματα. **A**

N

IDEN NYS

ετών 19

Queer αγόρι μοντέλο ψάχνει δημοσιότητα

Του ΓΙΑΝΝΗ NENE

ΜΕ ΤΑ QUEER ΠΑΙΔΙΑ ΔΕΝ ΕΧΩ ΚΑΜΙΑ ΣΧΕΣΗ, ΟΥΤΕ ΚΑΝ ΤΑ ΠΛΗΣΙΑΙΩ. Ούτε καν μπορώ να τα προσφωνώ, δεν μου πάει η γλώσσα να λέω «το καλλιτέχνο», αν και «το παιδί» βολεύει μια χαρά. Μόνο τα παρατηρώ, σαν περιέργη ζωάκια με τα μπλε μαλλιά τους και τον λαιμό παγωνιού που διαθέτουν, με τα τεράστια παπούτσια τους να στηρίζουν λεπτά σαν μίσχους κορμάκια έτοιμα να τρανταχτούν σε συνθήματα ενάντια στην πατριαρχία και να υπερασπιστούν «τα σεξ εργάτα». Στα δικά μου λημέρια, τα queer παιδιά τα λέμε twinks και δεν τα αγγίζουμε καν – φοβάσαι μη σπάσουν, έτσι φρέσκα και τεντωμένα που είναι.

Ο **Dennys** εμφανίστηκε μια μέρα μπροστά μου με ένα μήνυμα: «Θέλετε να μου κάνετε μια συνέντευξη;» Ήταν τόσο σαφές, σαν να υποσχόταν ότι είναι έτοιμος(ς) να τα πει όλα, ότι η ιστορία του θα κρύβει εκπλήξεις αλλά, ψάχνοντας τα social του, είδα ότι είναι μικρούλης, 19 χρονών. Τι εκπλήξεις να κρύβει μια ζωή που μόλις αρχίζει; Παρ' όλα αυτά η περιέργεια έφαγε τη γάτα και είπα: «Θέλουμε».

Το μοντέλο Dennys και η μικρή του ιστορία

Στο ραντεβού ήρθε με την ακρίβεια και το dress code επαγγελματία μοντέλου που πάει σε casting: Ακριβώς στην ώρα του, ουδέτερα ντυμένος, σοβαρός και λιγομίλητος. Σαν να ντρέπεται αυτόν τον άγνωστο με τα γένια που θα του κάνει ερωτήσεις. Το πρώτο πράγμα που τον ρώτησα ήταν αν χρησιμοποιεί «τις αντωνυμίες» και, τέλος πάντων, πώς θα ήθελε να τον προσφωνώ. Διευκρινίζει: «Ο, η, το». Ακούει σε όλα. Εμφανισιακά, του λέω, είσαι πολύ αγόρι, όπως βλέπω δεν έχεις κάνει αποτρίχωση, αλλά έχεις κάποιες έντονες πινελιές queer. «Είμαι ένα queer αγόρι» λέει.

«Στα 14 μου που έκανα το come out ήμουν gay αγόρι, αργότερα ένιωσα να ανήκω περισσότερο στην κατηγορία queer. Ζούσα ακόμα στην Ξάνθη. Τότε ήταν και που το είπα στους γονείς μου. Στην αρχή ήταν πολύ προστατευτικοί και με αντιμετώπισαν με αγάπη. Αυτό που φοβόταν ο πατέρας μου ήταν το πώς θα με αντιμετωπίσει η κοινωνία. Αν και πάντα ήμουν αρρενωπό αγόρι, οι γονείς μου με είχαν καταλάβει αλλά δεν έλεγαν τίποτα, μου έδιναν τον χώρο μου να μεγαλώσω και να συνειδητοποιηθώ μόνος μου. Ήμουν σε μικρή ηλικία αλλά πνιγόμενος, ήθελα να το πω, ένιωθα ότι πιέζομαι και ότι ζω ένα ψέμα. Έβλεπα τους φίλους μου με τα κορίτσια τους, έλεγαν ανοιχτά "αυτή μου αρέσει" ας πούμε, κι εγώ δεν μπορούσα να μιλήσω. Με το που το είπα άλλαξε η ζωή μου γιατί ένιωθα και ζούσα πιο ελεύθερος. Η αγωνία των γονιών μου ήταν πώς θα με προστατεύσουν, να μη δεχτώ bullying – αν και ποτέ δεν υπήρξε αυτό στην Ξάνθη. Πάντα όλοι με αγαπούσαν και με είχαν αγαπάσει. Όλοι ήταν πολύ κουλ, οι φίλοι μου, ο αδερφός μου, η γιαγιά μου».

Μιλάει με νωχέλια και σχεδόν ψιθυριστά (μου έσπασε τα νεύρα η απομαγνητοφώνηση). Απαντάει λακωνικά, de facto, σαν να μιλάει με hashtags. Ζητάω συνέχεια διευκρινίσεις. Το ίδιο απλά, όπως περιέγραψε την εφηβική του αποκάλυψη, λέει ότι στα 16 του ήρθε στην Αθήνα. Μόνος του.

«Τολμηρό. Για τους γονείς μου δεν ήταν το πιο ευχάριστο πράγμα να δεχτούν αλλά τους έκανα να το δεχτούν. Έβλεπαν ότι ήταν κάτι που ήθελα να δοκιμάσω, να προσπαθήσω. Γι' αυτό και με συνόδευσαν μέχρι εδώ, με βοήθησαν στην αρχή και οικονομικά στην εγκατάστασή μου στην Αθήνα. Συνέχισα λοιπόν το σχολείο εδώ, για να το τελειώσω. Ήθελα να γίνω χορευτής. Πήγα να σχολείο στην Κυψέλη».

Απίστευτο. Εδώ η Ελληνίδα μάνα δεν αφήνει τον γιο της στα 30 του να φύγει από το σπίτι χωρίς ζακέτα και ο Dennys προσγειώθηκε σαν κοτοπουλάκι στη μεγάλη πόλη κυνηγώντας τα λαμπερά φώτα. «Μα πώς ζούσες;» τον ρωτάω. «Τι έτρωγες; Έβαζες μπουγάδες; Μπήκες στο πνεύμα της πόλης; Σε παρέσυρε η Αθήνα με τον καλό ή τον κακό τρόπο;» Με κοιτάζει σαν να μου λέει «duh».

«Αναγκαστικά έβαζα μπουγάδες και έτρωγα απ' έξω. Όχι, δεν με παρέσυρε η Αθήνα, γιατί στην αρχή δεν είχα αποφασίσει τι θέλω να κάνω. Ψαχνόμουν, ήμουν πολύ προσεκτικός, δεν είχα προλάβει και να κοινωνικοποιηθώ, δεν παρσούρηκα ποτέ από τίποτα, ούτε από παρέες ούτε από ναρκωτικά. Αλλά σαν gay είχα ΠΑΡΑ πολλές εμπειρίες. Και πριν την Αθήνα. Αυτό είναι ένα τεράστιο κομμάτι της ζωής μου. Άλλωστε είναι και μια ολόκληρη hook-up κουλτούρα στην κοινότητά μου. Υπάρχει το Grindr και όλα αυτά στα οποία είμαι δικτυωμένος».

Ο Dennys παράλληλα με το σχολείο πήγαινε και σε σχολές χορού, κάνοντας πολύ commercial, εμπορικό χορό, «όλα αυτά που κάνουν με τη Φουρέιρα κ.λπ.». Έτσι ξεκίνησε να δουλεύει σε βίντεο κλιπ, ερασιτεχνικά. «Έκανα με την Αδάμου» λέει. Στο δεύτερο βίντεο κλιπ κατάλαβε ότι δεν είναι αυτό που θέλει να κάνει. Τα πρακτορεία μοντέλων όμως καιροφυλακτούν και η δημοσιότητα του Dennys στα social media τους κέντρισε το ενδιαφέρον. Είδαν ότι αυτό το μικρό έχει potential και μπορούν θαυμάσια να το πλάσουν όπως θέλουν. Ήταν καθαρός και αξιοποιήσιμος μπροστά τους, έτοιμος για φάγωμα.

«Υπάρχει μεγάλη εκμετάλλευση στον χώρο, κυρίως από τα πρακτορεία. Εκμετάλλευση εμπορική αλλά και σεξουαλική – όχι ότι κάθισα εγώ ποτέ να το υποστώ αυτό. Γι' αυτό και δεν προχωρούσα. Νόμιζα ότι έχει ξεπεραστεί αυτό, με όλα αυτά τα κινήματα, το #MeToo κ.λπ., αλλά όχι. Είναι τα ίδια σκατά. Γύρισα στην Ξάνθη για να τελειώσω το σχολείο. Όλα συνέβαιναν πάρα πολύ γρήγορα. Σκεφτόμουν να πάω ακόμα μια φορά στην Αθήνα, να του δώσω ακόμα μια ευκαιρία κι αν δεν πιάσει να φύγω για έξω. Και πώς συνέβη, τη δεύτερη κιόλας μέρα που ήμουν στην Αθήνα με κάλεσαν από το περιοδικό "Antivirus" με τους οποίους είχα κάνει ένα editorial μόδας παλιά, και μου ζήτησαν να μου κάνουν μια συνέντευξη μαζί με το brand του Calvin Klein. Με είχαν δει τα παιδιά του εμπορικού του Calvin Klein, τους άρεσα και ήθελαν να μου κάνουν μια παρουσίαση στο περιοδικό. Κι από εκεί με βρήκανε πάρα πολλά πρακτορεία και model agencies και PR agencies, και άρχισε μια σειρά από φωτογραφήσεις, καμπάνιες, συνεντεύξεις...»

Ένα απλό μοντέλο σήμερα μπορεί να μην ταράζει τα νεύρα. Μία queer ετικέτα πάντα βοηθάει αν και ο ίδιος, όπως λέει, είχε υιοθετήσει ήδη την queer περσόνα του. Είχε αρχίσει να έχει πιο ιδιαίτερο styling, να μην ταϊράζει για σεξ λαϊκό-ποπ βίντεο αλλά «στα events», να ανήκει στο πλήθος του πάρτι στο λανσάρισμα προϊόντων.

«Για το styling τώρα πια υπάρχει κόσμος που με βοηθάει, σχεδιαστές μου στέλνουν ρούχα κ.λπ., αλλά έχω άποψη σε αυτό που θα γίνει. Δηλαδή δεν θα "με ντύσουνε". Το look μου είναι ξεκάθαρα ανδρόγυνο, λίγο το κοιτάς και σε μπερδεύει. Αγαπημένοι μου σχεδιαστές είναι ο Rick Owens και ο οίκος Balenciaga

και όλοι αυτοί που έχουν περάσει από εκεί. Δεν παρακολουθούσα τη μόδα γιατί δεν ήταν το όνειρό μου να κάνω κάτι εκεί. Απλώς άρχισα να παρακολουθώ όταν ξεκίνησα το μόντελινγκ γιατί μου λέγανε "θα πας να κάνεις ένα κάστινγκ, θα σε ρωτήσουνε, δεν πρέπει να κάθεται και να τους κοιτάς, πρέπει να ξέρεις τι θα πεις". Μπήκα λοιπόν στη μόδα και τελικά με ενδιέφερε, δεν είναι κάτι που απλώς το μαθαίνω παπαγαλία. Απλά δεν είχα τέτοιες προσλαμβάνουσες μέχρι τότε».

Το αγόρι-Dennys, όπως παρατηρώ, είναι αρκετά τριχωτό για το μοντέλο-Dennys.

«Μαλλί είχα πολύ και πυκνό, αλλά γενικά είμαι αντιδραστικός. Όταν πρωτοκατέβηκα Αθήνα και έκανα το βίντεο κλιπ το είχα μακρύ. Με βλέπουν σε ένα πρακτορείο, μου λένε το μαλλί σου είναι τέλειο, οπότε πάω κι εγώ την επόμενη μέρα και το ξυρίζω. Με είδανε, μου είπαν ότι για να συνεχίσουμε πρέπει να τα ξαναμακρύνω, κι εγώ λέω "όχι εντάξει, φεύγω". Μέχρι και σήμερα δηλαδή μου το ζητάνε πολύ επειδή τα μαλλιά είναι στη μόδα γιατί είναι πιο "εύκολα" και αυτό ισχύει γιατί μπορείς να κάνεις πολλά περισσότερα πράγματα. Αλλά εμένα αυτό είναι το κάρακτέρ μου».

Στα social, οι followers αρχίζουν να πληθαίνουν μαζί και οι προσκλήσεις για events. Ο Dennys αρχίζει να φωτογραφίζεται δίπλα σε διάσημους «τρίβοντας αγκώνες» με την Αθήνα της μόδας. Γνωρίζεται με τον Λάκη Γαβαλά ο οποίος τον βοηθάει πολύ, τον ανεβάζει να περπατήσει στην πασαρέλα του στην Εβδομάδα Μόδας και γενικά τον στηρίζει.

«Ο Λάκης είναι πολύ καλός μαζί μου. Είναι η μαμά μου στην Αθήνα».

Είσαι πολύ μικρός, έχεις μια πολύ μικρή ιστορία και έγιναν όλα τόσο γρήγορα και ξαφνικά. Μου έκανε εντύπωση ότι εσύ ήρθες σε επαφή με εμάς, με την Athens Voice. Είναι κάτι που το κάνει η δική σου γενιά ανθρώπων;

«Σίγουρα τα social έχουν δύναμη και σε βοηθάνε σε πάρα πολλά πράγματα, αλλά η εφημερίδα αφορά ένα πιο πλατύ αναγνωστικό κοινό και με ενδιέφερε αυτό. Αυτή τη στιγμή κάνω και ένα είδος προσωπικού μου μάνατζμεντ ο ίδιος, δεν έχω μόνιμο κάποιο πρακτορείο. Δεν είναι ξεκάθαρα τα πράγματα. Ένα queer άτομο στην Ελλάδα είναι πολύ δύσκολο να δουλεύει. Είμαι τόσο αντιδραστικός και αντισυμβατικός που δεν μένω πουθενά και σε κανέναν. Θα θέλω πάντα κι άλλο, κι άλλο, κι άλλο. Νομίζω δεν θα με ικανοποιεί τίποτα. Και οι "ανήθικες" προτάσεις συνεχίζονται. Τους αντιμετωπίζω λίγο με χιούμορ, λίγο τους τρολάρω κι εγώ, αλλά είναι κάτι που ισχύει στον χώρο μου. Είμαι πολύ υπέρ της αυτοδιάθεσης και ο καθένας να κάνει ό,τι θέλει, αλλά το θεωρώ πολύ άτιμο και δεύτερο να κάνεις κάτι "σκόπιμα". Δεν κρίνω ούτε τη σεξ-εργασία ούτε τίποτα, είναι ένα επάγγελμα, κάτι τελείως διαφορετικό. Αλλά να δώσεις το σώμα σου για να πάρεις ένα εξώφυλλο, για μένα δεν είναι φυσιολογικό. Και το κρίνω».

Όλα φαίνονται τόσο απλά όταν είσαι 19 αλλά το μόντελινγκ έχει ημερομηνία λήξης. Τον ρωτάω αν σκέφτεται το μέλλον και με κοιτάζει κάπως σαν να απορεί – τι λέει ο τύπος; Δεν το έχει σκεφτεί, δεν θέλει να απαντήσει, το βλέμμα του κοιτάει αλλού. Για την ώρα, λέει, είναι πολύ καλά. Τον στηρίζουν και οι γονείς του με τους οποίους έχει πολύ πυκνή επικοινωνία. Για την ακρίβεια, είναι οι μεγαλύτεροί του φανς. Η μαμά είναι πολύ fashion, βάφεται, ντύνεται, ξέρει ποιος είναι ο Balenciaga.

Κι έτσι ο Dennys, ελεύθερος και ελαφρύς σαν τον άνεμο, ζει κι ανακαλύπτει την Αθήνα έχοντας μόνο μια βαλίτσα με εκκεντρικά ρούχα. Μέσα σε λίγους μήνες έχει αλλάξει διαμονή: Μοσχάτο, Κυψέλη, Γαλάτσι, πίσω στην Ξάνθη και ξανά Αθήνα, Πατήσια, και τώρα Κυψέλη-Κυψελάρα. Δεν τον τρώμαξε το χάος της πόλης, είναι ένα μεγάλο χωριό η Αθήνα. Έτσι κι αλλιώς, στο Γκάζι που πάει βλέπει παντού τους ίδιους ανθρώπους: είναι ο προορισμός όλων. Sodade, Shamone, S-care...

«Στο Back Door δεν έχω πάει ακόμα αλλά έχω φίλες drag queens, τις ξέρω όλες, τις αγαπώ, με αγαπάνε... Εγώ δεν έχω κάνει ποτέ drag, ούτε θα με ενδιέφερε αν και μου το έδινε προτείνει. Στις φωτογραφήσεις μου κάποιες φορές έχω "αγγίξει" το drag με το μακιγιάζ και τα ρούχα, έχω φορέσει και φούστες και τα πάντα. Νομίζω μόνο η περούκα μου έλειπε (γέλια). Τα βράδια όταν βγαίνω ντύνομαι με φούστες, με άρβυλα. Όταν λέω ότι είμαι gender fluid άτομο, εννοώ απ' όλες τις απόψεις. Ανάλογα πώς νιώθω όταν ξυπνάω. Την μια μέρα νιώθω αγόρι, την άλλη μέρα νιώθω κορίτσι, την άλλη και τα δύο. Την μια μέρα τζιν και πουκάμισο και την άλλη φόρεμα. Όλο αυτό με τις ταμπέλες με μπερδεύει, αλλά για να συνεννοούμαστε το χρησιμοποιώ. Στον δρόμο με ενοχλούν πάρα πολύ. Και σαν φλερτ και σαν bullying. Δεν το αντιμετωπίζω στην Ξάνθη που είναι ένα χωριό και το αντιμετωπίζω στην Αθήνα. Με χτυπάνε, μου φωνάζουν. Αναγκαστικά τις περισσότερες φορές μετακινούμαι με ταξί ή πρέπει να είμαι με μεγάλη παρέα – ειδικά όταν κάνω πιο extreme ντύσιμο που δεν καταλαβαίνω γιατί ενοχλεί τον κόσμο. Όσο για τον ακτιβισμό, έτσι όπως είναι η σκηνή αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, δεν με ενδιαφέρει να γίνω κομμάτι αυτού του πράγματος».

Σκέφτομαι να τον ρωτήσω αν έχει σχέση αλλά μου φαίνεται τόσο αστείο μέσα στον στρόβιλο που ζει. Δεν χωράει «η σχέση» στη βαλίτσα με τα ρούχα. Όταν κλείνει το μικρόφωνο παρ' όλα αυτά γίνεται πιο εξομολογητικός – κυρίως για τη σχέση του με τον ακτιβισμό. Στο τέλος, ευγενικός και νωχελικά αδιάφορος με ευχαριστεί και φεύγει. Τον βλέπω πλάτη, να χάνεται μέσα στο πλήθος της Λεωφόρου Κηφισίας. Βλέπω ένα αγόρι με μαύρο δερμάτινο μπουφάν, σαν όλα τα άλλα. Κανένα κόνσεπτ. **A**

ΟΤΑΝ ΛΕΩ ΟΤΙ ΕΙΜΑΙ GENDER FLUID ΑΤΟΜΟ, ΕΝΝΩ ΑΠ' ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ. ΑΝΑΛΟΓΑ ΠΩΣ ΝΙΩΘΩ ΟΤΑΝ ΞΥΠΝΑΩ. ΤΗ ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΝΙΩΘΩ ΑΓΟΡΙ, ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΑ ΝΙΩΘΩ ΚΟΡΙΤΣΙ, ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ.

ΝΙΚΟΣ ΠΟΡ ΠΤΗ ΟΚΙ ΑΛΛ ΔΟ ΠΟ ΛΟΥ

«Το μεγαλύτερο ρίσκο που έχω πάρει είναι ότι έγινα μουσικός»

Ετοιμάζει με πάθος τον νέο του δίσκο, κλείνει το «Μουσικό Κουτί» και μας προσκαλεί να τον ακούσουμε αλλιώς στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Εδώ είναι το ταξίδι». Μετά την τεράστια ανταπόκριση, οι ανατρεπτικές μουσικές βραδιές στην Αίθουσα Αλεξάνδρα Τριάντη του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών έγιναν δύο, την Παρασκευή 29 και το Σάββατο 30 Μαρτίου. Μια ευκαιρία να ανακαλύψουμε ξανά τα τραγούδια του Νίκου Πορτοκάλογλου μέσα από τη συμφωνική τους διάσταση, μια συνάντηση μουσικών από διαφορετικές γενιές: από τη γενιά του 1980 στην οποία ανήκει ο ίδιος, μέχρι τις γενιές του σήμερα που εκπροσωπούνται από τη Χορωδία του Πειραματικού Μουσικού Γυμνασίου - Λυκείου Παλλήνης και το συμφωνικό σύνολο Underground Youth Orchestra και την ηλεκτρική μπάντα, τους Ευγενείς Αλήτες. Με τον Νίκο Πορτοκάλογλου τραγουδούν η νέα ερμηνεύτρια Μυρτώ Βασιλείου, ο πολυτάλαντος συνεργάτης του Βύρων Τσουράπης και ο Γιώργος Περρής ως εκλεκτός καλεσμένος. Η συναυλία παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης τον Νοέμβριο του 2022 με τίτλο «*Επίσημο ένδυμα*» και βασιζόταν σε πρόταση του Κέντρου Πολιτισμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας μέσω της Άννας Μυκωνίου και του Αθανάσιου Κολαλά, ο οποίος σκηνοθετεί τη μουσική παράσταση. Μαέστρος ο Κωνσταντίνος Δημηνάκης, στις ενορχηστρώσεις οι Πάνος Κοσμιδής, Κωνσταντίνος Παγιάτης και Κωνσταντίνος Δημηνάκης. Εδώ είναι το ταξίδι. Φτάνοντας έξω από το σπίτι του Νίκου Πορτοκάλογλου στο Χαλάνδρι, η γάτα του μας υποδέχεται πρώτη. Παρέα με τσάι και σοκολατάκια, ανάμεσα σε κλικ και ντριν, η φωνή που μας συντροφεύει πολλά χρόνια έχει τόσα να πει και να μοιραστεί...

— Ανοίξατε το «Μουσικό Κουτί» στην ΕΡΤ, έναν άλλον δρόμο για το τι σημαίνει τηλεόραση με αισθητική. Πώς αισθάνεστε τώρα που κλείνετε αυτό το κουτί;

Καταρχάς να ξεκαθαρίσω ότι το «Μουσικό Κουτί» δεν «κόβεται». Πατί διάβασα δημοσιεύματα ότι η ΕΡΤ κόβει την εκπομπή. Κανείς δεν κόβει το «Κουτί», δική μου απόφαση ήταν. Αισθανόμουν από πέρυσι ότι ο κύκλος κλείνει—είναι η 4η χρονιά φέτος. Και κλείνει για πολλούς λόγους. Νιώθω ότι όλοι οι καλλιτέχνες που ήθελα να έρθουν, που στήριξαν την εκπομπή, ήρθαν μια και δυο φορές, και κάναμε ενδιαφέροντα πράγματα που λίγο πολύ εξαντλήθηκαν. Οπότε δεν θέλω να αρχίσει μια επανάληψη, να χάσω την όρεξή μου λόγω κούρασης και να χαμηλώσουμε τον πήχη. Σε όλες τις δουλειές, σε όλα τα πράγματα που κάνουμε, πρέπει να ξέρεις και πού τελειώνουν και πότε πρέπει να προχωρήσεις σε κάτι άλλο. Το «άλλο», βέβαια, σε αυτή την περίπτωση δεν είναι κάποια άλλη τηλεοπτική εκπομπή, εννοείται.

— Είναι δίσκος;

Ναι, είναι ο δίσκος που έχω ξεκινήσει πριν από 4 χρόνια και ακόμα πολεμάω να τελειώσω. Ελπίζω ότι θα τον έχω έτοιμο μέχρι το καλοκαίρι. Είναι η πρώτη φορά που μου παίρνει τόσα πολλά χρόνια να κάνω δίσκο. Τον τελευταίο τον έκανα το 2017, πριν επτά χρόνια. Δεν μου έχει ξανασυνβεί αυτό. Και συνέβη ακριβώς λόγω της εκπομπής. Δεν το μετανιώω φυσικά γιατί ήταν απίστευτη εμπειρία, μου έδωσε και μου έμαθε πάρα πολλά, σαν να ξαναπήγα σχολείο. Και, όπως λέω και στην εκπομπή, είναι σχολείο και παιδική χαρά ταυτοχρόνως. Μόνο το γεγονός ότι έμαθα να παίζω στην κιθάρα γύρω στα 3.000 τραγούδια—εντάξει, μερικά από αυτά τα ήξερα και τα έπαιζα για προσωπική μου ευχαρίστηση και για τους φίλους μου, αλλά... 3.000 τραγούδια. Μιλάμε για εξωφρενικό νούμερο. Και το σπουδαιότερο, συναντήθηκα με καλλιτέχνες που θαυμάζω, παλιότερους και νέους, και μοιραστήκαμε πολύτιμες δημιουργικές στιγμές που καταγράφηκαν για πάντα στα αρχεία της Δημόσιας Τηλεόρασης. Τι άλλο να ζητήσει κανείς;

— Δώσατε χώρο σε πολλούς νέους καλλιτέχνες από πολλά διαφορετικά ιδιώματα, δεν είχε συμβεί αυτό ξανά στην τηλεόραση.

Αυτός ήταν από τους πρώτους στόχους που είχα, πήρα μια λευκή επιταγή από την ΕΡΤ, από τον Κωνσταντίνο Ζούλα, ο οποίος μου είπε «θέλω να κάνεις μία μουσική εκπομπή για την ΕΡΤ, αυτή η εκπομπή να μας μείνει και σαν μουσικό αρχείο, σαν αρχείο του ελληνικού τραγουδιού της εποχής μας. Κάνε ό,τι νομίζεις». Οπότε έπρεπε να φτιάξω ένα νέο format. Είχα 2-3 πρόγραμμα στον νου μου, το πρώτο ήταν το «Juke Box», η παράσταση που είχα μόλις ανεβάσει στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο, που ήταν και η πρώτη φορά που έπαιζα τόσες διασκευές live, οπότε

ήρθε και «έδεσε. Πατί είχα ήδη αρχίσει να παίζω αυτό το παιχνίδι, να ενώνω αγαπημένα μου τραγούδια από διαφορετικούς κόσμους που, όμως, τους αγαπούσα εξίσου, και να κάνω με έναν τρόπο πράξη αυτό που λένε κάποιοι «η μουσική είναι μία». Το οποίο μπορεί να είναι μια θεωρητική μπουρδα, αν όμως γίνει πράξη έχει και πολύ ενδιαφέρον, πλάκα και πολύ νόημα για μένα. Ένα άλλο κομμάτι που ήθελα να υπάρχει οπωσδήποτε στην εκπομπή ήταν οι εξερευνητές, μια ματιά στο τι καινούργιο συμβαίνει σήμερα, τι κινείται κάτω από τα ραντάρ του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης. Γι' αυτό και ζήτησα τη βοήθεια του Πάνου Σουρούνη που ήξερα ότι από παλιά ασχολούταν με το θέμα, με το Jumping Fish. Σκέφτηκα ότι είναι ο κατάλληλος άνθρωπος για να εξερευνησει τι νέο κυκλοφορεί στην πόλη και στη χώρα γενικότερα.

Το άλλο πράγμα για το οποίο είμαι περήφανος είναι ότι για πρώτη φορά δόθηκε σε μουσική εκπομπή τόσος χώρος στους μουσικούς. Ήθελα εξ αρχής αυτοί οι εξαιρετικοί μουσικοί που επέλεξα για την μπάντα της εκπομπής να είναι συμπρωταγωνιστές και όχι κομπάρσοι κάπου στον φόντο. Πολύτιμοι συνεργάτες ο Πάννης Δίσκος στις ενορχηστρώσεις και η Ρένα Μόρφη ως συμπαραουσιάστρια. Έγινε ένας τεράστιος κύκλος που δεν τον φαντάστηκα, σκεφτόμουν ότι θα ήταν για μια χρονιά. Μετά ήρθε η δεύτερη, η τρίτη και φέτος είναι η τέταρτη, με λιγότερα επεισόδια, λόγω κούρασης, γιατί είναι ίσως η πιο εντατική και η πιο εξαντλητική δουλειά που έχω κάνει στη ζωή μου. Παρ' όλο που ήμουν πάντοτε εργατικό παιδί, τώρα ξεπέρασα τα όρια.

— Με τους στίχους σας γίνεται το βαρόμετρο που καθοδηγούσε την πορεία της γενιάς της μεταπολίτευσης. Από το νέος, κλιμαρικό στο επαναστάτη με τα λεφτά του μπαμπά, την αποφασιστική σας στάση απέναντι στον λαϊκισμό στην παραγμένη εποχή των μνημονίων, αλλά και όταν γλυκά μας είπατε, θα περάσει κι αυτό. Τι σας απασχολεί στιχουργικά στα νέα σας τραγούδια;

Θα έλεγα ότι δεν έχω τόσο πολλή σχέση με την τρέχουσα επικαιρότητα, εκτός από ένα τραγούδι, το «Φύγαμε», που μιλάει γι' αυτήν την παραγμένη εποχή που είπατε, αλλά κατόπιν εορτής πια, κάτι σαν απολογισμός ας πούμε. Αλλά γενικότερα κάποιοι στίχοι στα καινούργια τραγούδια είναι ερωτικοί και κάποιοι πιο υπαρξιακοί, θα έλεγα. Τα αρχαίονα ερωτήματα της ζωής, ποιος είμαι, πού πάω, από πού έρχομαι... Αυτό είναι πάντα το θέμα, απλώς κάθε φορά το πιάνεις από διαφορετικό σημείο και προσπαθείς να πεις κάτι που να έχει ενδιαφέρον και νόημα.

Το υπαρξιακό το αναφέρω σε αντιδιαστολή με το ιδεολογικό, είναι κάτι που με απωθούσε πάντα, όχι μόνο στο τραγούδι αλλά στην Τέχνη γενικότερα. Όταν βλέπω μια ταινία που αισθάνομαι ότι ο σκηνοθέτης την κάνει

για να αποδείξει την ορθότητα της κοσμοθεωρίας του, θεωρώ ότι είναι λειψή, επιφανειακή, είναι κατασκευή. Γι' αυτό μίλησα για τα ερωτήματα, γιατί σημαίνουν ότι πας πιο βαθιά, πας σε έναν άγνωστο χώρο, είτε μέσα σου είτε όσο αφορά τη ζωή, την κοινωνία, αυτό που συμβαίνει γύρω σου και το εξερευνείς μαζί με το όποιο κοινό σου.

— Η χειρότερη δουλειά που έχετε κάνει για να τα βγάλετε πέρα;

Είχα την τύχη από πιτσιρικάς να κάνω αυτό που αγαπούσα. Από τα πρώτα χρόνια τελειώνοντας το σχολείο, άρχισα να δουλεύω σαν μουσικός σε διάφορα μαγαζιά, κυρίως λαϊκά γιατί εκεί υπήρχε δουλειά τότε, και αυτό ήταν ένα σχολείο για μένα. Πολύ γρήγορα έφτιαξα το γκρουπ, τους Φατμέ, και ξεκινήσαμε να παίζουμε τα δικά μου τραγούδια, με πολλές δυσκολίες βέβαια στην αρχή. Ευτυχώς είχαμε την τύχη να βρεθούμε με τον Τάσο Φαληρέα και να βγει ο πρώτος δίσκος πολύ γρήγορα—ήμουν 23 χρονών όταν βρέθηκα με τον Τάσο και όταν άκουσε τα τραγούδια είπε «πάμε να μπούμε στο στούντιο». Αλλά μετά, από τον δίσκο μέχρι να φτάσουμε στο σημείο να μπορούμε να ζούμε από αυτό, να κάνουμε συναυλίες, να μας μάθει ο κόσμος, ήταν μια διαδρομή που πήρε κάποια χρόνια. Και γι' αυτό, επειδή δεν ξεχνάω ποτέ αυτή την εποχή που ήταν συναρπαστική, περιπετειώδης, αλλά και πολύ ζορική, έχω πάντα αυξημένη ευαισθησία απέναντι στα παιδιά που ξεκινάνε και θέλουν να κάνουν το όνειρό τους πραγματικότητα. Τα καταλαβαίνω, τα νιώθω, τα βλέπω με πολλή αγάπη.

— Δημιουργείτε για τέσσερις και πλέον δεκαετίες. Πώς ζήσατε σαν μουσικός κάθε μία από αυτές;

Ο πρώτος δίσκος είναι το 1982, δηλαδή είμαι 42 χρόνια πια. Εγώ έκανα πάντα αυτό που έλεγε η καρδιά μου. Είναι κλιμαρικό, αλλά αυτό είναι. Δεν σκεφτόμουν ποτέ ότι στα 90s είναι της μόδας η ηλεκτρονική σκηνή, Massive Attack κ.λπ.—τους οποίους παρεμπιπτόντως τους άκουγα με μανία τότε. Απλώς ό,τι άκουγα και μου κινούσε το ενδιαφέρον, πολύ φυσικά με επηρέαζε. Πάντα το είχα αυτό και πάντα με ενδιέφερε να ακούω και νέους καλλιτέχνες γιατί με έβαζαν στην πρίζα. Άκουγα κάποιον πιτσιρικά να γράφει ένα τραγούδι και έλεγα «κοίτα πώς το είπε ή κοίτα πώς το έκανε, άκου τον ήχο αυτόν, τι ωραίο που είναι αυτό, θέλω να κάνω και εγώ κάτι τόσο φρέσκο και δυνατό».

Οπότε κάπως έτσι πορεύτηκα και υπήρχαν εποχές που αυτό που έκανα αφορούσε πάρα πολύ κόσμο και εποχές που αφορούσε λιγότερο κόσμο. Επειδή ακριβώς δεν ήμουν στρατευμένος ποτέ, δεν είχα και ποτέ ένα στρατευμένο κοινό να με ακολουθεί σαν οπαδοί. Δεν υπήρχε ποτέ αυτό και χαίρομαι που δεν υπήρχε, γιατί παρ' όλο που κάτι χάνεις, γιατί αλλιώς έχεις μια σίγουρη βάση, κερδίζεις την ελευθερία σου. Πατί ένα κοινό οπαδών, σε θέλει πάντα έτσι, με το συγκεκριμένο τρόπο που σε γνώρισε, με τις συγκεκριμένες ιδέες στο κεφάλι σου, το συγκεκριμένο στιλ τραγουδιών, ακόμη και ρούχων. Φοβερή ουσιαστικά.

Εγώ, ευτυχώς ή δυστυχώς, δεν το είχα αυτό. Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι έρχονται στις συναυλίες μου γιατί σε κάποια φάση κάποιο τραγούδι μου ή κάποιος δίσκος τους ρούχων. Φοβερή ουσιαστικά. Εγώ, ευτυχώς ή δυστυχώς, δεν το είχα αυτό. Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι έρχονται στις συναυλίες μου γιατί σε κάποια φάση κάποιο τραγούδι μου ή κάποιος δίσκος τους ρούχων. Φοβερή ουσιαστικά. Εγώ, ευτυχώς ή δυστυχώς, δεν το είχα αυτό. Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι έρχονται στις συναυλίες μου γιατί σε κάποια φάση κάποιο τραγούδι μου ή κάποιος δίσκος τους ρούχων. Φοβερή ουσιαστικά.

— Το πιο ωραίο ταξίδι που έχετε κάνει; Δύο μου έρχονται στο μυαλό, το ένα η Κωνσταντινούπολη κάπου γύρω στο 2000 και το άλλο η Νέα Υόρκη το 2008. Και στις δύο περιπτώσεις αισθανόμουν ότι ήμουν με έναν τρόπο στο κέντρο της Γης. Στην Κωνσταντινούπολη περισσότερο σαν μία πόλη που υπήρξε κέντρο όλου του γνωστού κόσμου για 1.000 χρόνια. Αλλά και η ίδια η πόλη, η θέση της, ο Βόσπορος, όλο αυτό το μαγικό πράγμα. Τα φαγητά, τα μαγαζιά, οι άνθρωποι, ήταν μια εμπειρία. Επίσης ήταν η πόλη του παππού μου, την οποία δεν είχα επισκεφτεί μέχρι τότε. Όταν μπήκα στο ξενοδοχείο μου είπαν «το όνομά σας είναι τουρκικό». Βρήκα και πού ήταν το εξοχικό του στα Πριγκιποννήσια. Μια εμπειρία συναρπαστική.

Στη Νέα Υόρκη, βρέθηκα ξαφνικά στο σκηνικό που έβλεπα από μικρός στις ταινίες... Τον Γούντι Άλεν σκεφτόμουν συνέχεια. Και μάλιστα τον συνάντησα γιατί έτυχε να είμαι στο κλαμπ που έπαιζε με το συγκρότημά του. Σε ένα κλαμπάκι μικρό, στο Carlyle το ξενοδοχείο. Είχε πλάκα—τόρα κάνω τη σύνδεση—είχαμε κλείσει τραπέζι και κάτσαμε με τη γυναίκα μου, αλλά μας είχαν βάλει πίσω γιατί κλείσαμε τελευταία στιγμή, οπότε κάποια στιγμή έρχεται το γκαρσόνι που ήταν Τούρκος, βλέπει το όνομά μου και μου λέει «Πορτοκάλογλου! Είσαι δικός μου. Έλα εδώ, έλα εδώ!». Και με παίρνει και με βάζει στο πρώτο τραπέζι και κάθομαι μπροστά, δηλαδή έβλεπα την κάλτσα του Γούντι Άλεν μπροστά μου με το κλαρινέτο.

— Ποιος είναι ο «διάβολος» στον οποίο ένας μουσικός πουλάει την ψυχή του για την επιτυχία;

Αυτό για τον καθένα είναι διαφορετικό. Δηλαδή μπορεί κάποιος να γράφει αυτό που λέμε «σκυλάδικα» και να τα γράφει γιατί αυτή είναι η μουσική που αγαπάει. Ενώ κάποιος άλλος να αποφασίζει να γράφει τέτοια τραγούδια για να γίνει πλούσιος, ας πούμε. Εδώ έχουμε δύο περιπτώσεις ανθρώπων που κάνουν το ίδιο πράγμα με διαφορετικά κίνητρα. Εγώ σε κάποιες φάσεις βρέθηκα στο δίλημμα αν θα «ξεπουλούσα την ψυχή μου» κάνοντας μια συνεργασία που δεν ήθελα ή αν θα παρέμενα αγνός και άφραγκος. Και ευτυχώς κατάφερα να μην το κάνω. Βέβαια, αν κάποιος αναγκαστεί να το κάνει για να ζήσει αυτός και η οικογένειά του, για μένα είναι ανθρώπινο κι αυτό. Απλά εγώ σε γενικές γραμμές είχα την τύχη να μπορώ να ζήσω από τα τραγούδια μου από πολύ μικρός. Και είχα και την τύχη, σε αυτές τις δύσκολες φάσεις με τα διλήμματα, να με στηρίξει απόλυτα η γυναίκα μου, να μη με αφήσει να κάνω κάτι που δεν μου πήγαινε απλώς για να πληρώσουμε το νοίκι. Αυτό είναι τεράστιο, γιατί θα μπορούσα να έχω μία γυναίκα που να μου έλεγε «πήγαινε γιατί αλλιώς δεν θα τα βγάλουμε πέρα». Η δική μου μου είπε «μην πας γιατί ξέρω ότι θα αρρωστήσεις και μετά θα είμαστε όλοι μαζί καλά. Θα βρούμε μαζί την άκρη».

Όταν είμαι σε περίοδο που γράφω τραγούδια υπάρχουν φάσεις που μπλοκάρω, ειδικά με τους στίχους. Δεν μου αρέσουν, τους σβήνω, τους ξαναγράφω, έχω φτιάξει πέντε διαφορετικές παραλλαγές για το κάθε ρεφρέν και άλλες δέκα για το κάθε κουπλέ. Και κάποια στιγμή θολώνω εντελώς—το θολωμένο μου μυαλό, που λέει και ο Άκης Πάνου— και λέω στη Μαρίνα «έλα, σε παρακαλώ, να στα διαβάσω» και ξαφνικά ξεκαθαρίζει το τοπίο. Καταλαβαίνω μόνο από το βλέμμα της ποιο αξίζει και ποιο είναι για πέταμα.

ΘΕΛΩ ΝΑ ΖΩ ΣΤΗ ΔΥΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΠΑΙΡΝΩ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

— Την καλλιτεχνική σας ανασφάλεια, τι την γιατρεύει;

Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν μεγαλώσει με γονείς που τους έλεγαν από μικρούς ότι είναι θεοί. Και αυτό συμβαίνει όλο και περισσότερο. Θέλω να πω ότι η δική μας γενιά μεγάλωσε λίγο πολύ με αυστηρούς γονείς, τώρα οι γονείς έχουν κάνει το παιδί βασιλιά του σπιτιού. Εγώ από το σπίτι μου δεν το βίωσα καθόλου αυτό: «Νίκο, τι ωραίο είναι αυτό που ζωγράφισες, τι ωραίο είναι αυτό που παίζεις στην κιθάρα» κ.λπ., ίσως επειδή υπήρχε και ένας φόβος των γονιών μου ότι «αν το πάρει πολύ στα σοβαρά, τι θα κάνει; Θα γίνει καλλιτέχνης; Και πώς θα τα βγάλει πέρα;» Οπότε αισθάνομαι ότι δεν είχα ποτέ τη στήριξη, τον έπαινο, το «μπράβο». Το οποίο, τελικά, μου έκανε πολύ καλό. Πατί πάντα αισθάνομαι ότι όσα και να καταφέρω είναι λίγα. Οπότε πρέπει να προσπαθήσω ακόμα πιο σκληρά.

— Ποιο είναι το μεγαλύτερο ρίσκο που έχετε πάρει στη ζωή σας;

Το μεγαλύτερο ρίσκο που έχω πάρει είναι ότι έγινα μουσικός. Και με είχαν προειδοποιήσει ότι είναι πολύ ζόρικο. Εγώ δεν άκουγα τίποτα. Το διαισθανόμουν, κιόλας, ότι είναι πολύ ζόρικο. Και; Το αποζητούσα το ζόρι και την περιπέτεια και το απρόοπτο. Αφού απελπίστηκαν οι γονείς μου, δεν μπήκα στην Αρχιτεκτονική, παράτησα την Καλών Τεχνών, η τελευταία τους απόπειρα ήταν να μπω στην τράπεζα που είχαν κάποιο μέσο. Τέλη 70s. Μεγάλωσα σε ένα σπίτι που οι άνθρωποι θεωρούσαν ότι το απρόοπτο είναι ένας τεράστιος κίνδυνος. Μπορεί να καταστραφείς από τη μια ημέρα στην άλλη. Δεν απέχει από την αλήθεια αυτό. Συνέβη στους γονείς των γονιών μου. Αλλά εγώ επέλεξα να κάνω δουλειά μου το απρόοπτο. Μου ασκούσε ακατανίκητη γοητεία.

— Η μουσική σας είναι μια γέφυρα ανάμεσα στην Ανατολή και στη Δύση. Και το έχετε καταφέρει αυτό με έναν πολύ δικό σας τρόπο. Τι σας έλκει από τη μια πλευρά και τι από την άλλη;

Να, όταν πας στην Ανατολή – γιατί έχω πάει και στο Κάιρο και στο Αλγέρι, εκτός από την Πόλη – και βλέπεις πόσο ζωντανός είναι αυτός ο πολιτισμός, από τα πολύ απτά καθημερινά... το φαγητό γιατί είναι υψηλής τέχνης μαγειρική η ανατολίτικη, η κουλουρά του χαμάμ που είναι επίσης εντυπωσιακή, η μουσική, ο χορός. Μπορεί ξαφνικά να ακούσεις έναν τύπο να παίζει ούτι και να σε πιάσουν τα κλάματα, και μετά βλέπεις τις γυναίκες με τις μπούργκες και την απειλή που αιωρείται συνεχώς στον αέρα, γιατί μιλάμε για δικτατορίες, και παγώνεις. Μπορεί να περπατάς για δύο ώρες στην πόλη και να μη βρίσκεις κάπου να κάτσεις με τη γυναίκα σου γιατί όλα τα καφενεία, εκτός από τα τουριστικά, είναι μόνο για άντρες. Στο Αλγέρι βλέπεις παντού στρατό στον δρόμο. Σκοτάδι, Μεσαίωνα. Από αυτή την άποψη, ενώ με συγκινούν τόσο πράγματα στην Ανατολή, σίγουρα η Δύση είναι το μέρος που θέλω να ζω. Που και εκεί υπάρχει φυσικά υπέροχη μουσική και υπέροχο φαγητό, αλλά υπάρχει και ελευθερία, δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα. Στην Ευρώπη μάλιστα, υπάρχει και κοινωνικό κράτος που στον υπόλοιπο πλανήτη δεν το βλέπουν ούτε στο όνειρό τους. Οπότε ναι, θέλω να ζω στη Δύση και να παίρνω στοιχεία που αγαπώ από την Ανατολή.

— Τι σημαίνει για εσάς η λέξη επανάσταση;

Πολύ παρεξηγημένη λέξη. Όπως και η λέξη «πρόοδος» και «προοδευτικός», όλες αυτές είναι λέξεις

**ΕΠΕΙΔΗ
ΑΚΡΙΒΩΣ
ΔΕΝ ΗΜΟΥΝ
ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟΣ
ΠΟΤΕ,
ΔΕΝ ΕΙΧΑ
ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΕΝΑ
ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟ
ΚΟΙΝΟ ΝΑ ΜΕ
ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ
ΣΑΝ ΟΠΑΔΟΙ**

που έχουν χάσει το νόημά τους πια. Τι σημαίνει πια σήμερα επανάσταση; Νομίζω ότι η μεγαλύτερη επανάσταση σήμερα είναι να σώσουμε τον πλανήτη, να βρούμε λύσεις. Από εκεί και πέρα, δεν πιστεύω ποτέ ότι με τη βία μπορεί να αλλάξει ο κόσμος, παρ' όλο τα γνωστά ρητά... Θυμήθηκα τώρα τη συνέντευξη που πήρα από τον Λευτέρη Παπαδόπουλο που είπε κάποια στιγμή ότι «γράφουμε και πολιτικά τραγούδια τότε, αλλά για μένα τα κορυφαία μου τραγούδια είναι τα ερωτικά, γιατί ο έρωτας είναι επαναστατικό πράγμα». Και συμφωνώ απόλυτα.

— Ποιο τραγούδι σας έχει τη μεγαλύτερη συναισθηματική αξία για εσάς;

Το πρώτο που σκέφτομαι είναι τα «Ψέματα» που είναι ερωτικό τραγούδι. Τραγούδι χωρισμού, μάλιστα.

— Έχετε πει ποτέ ψέματα στο κοινό σας;

Τι ψέματα να πω; Να παριστάνω κάτι που δεν είμαι; Όταν βλέπω κάποιον να το κάνει ντρέπομαι ή γελάω. Τα υλικά για τα τραγούδια μου ήταν πάντα η ζωή μου, το βίωμά μου. Υπάρχουν βέβαια και κάποια που είναι fiction, σενάρια. Το συγκεκριμένο δεν ήταν. Είναι γραμμένο εν θερμώ, μετά από έναν πολύ τραυματικό χωρισμό, αλλά μεγαλώνοντας άρχισα να γράφω και τραγούδια εμπνεόμενα και από ιστορίες άλλων ή από κάποιο βιβλίο που με συγκίνησε ιδιαίτερα και που μπήκα στη θέση του ήρωα. Αργότερα και από τα σενάρια άρχισα να γράφω μουσική για ταινίες, πολλά από τα πιο γνωστά μου τραγούδια έχουν γραφτεί για ταινίες, δηλαδή η αφορμή ήταν ένα σενάριο. Βέβαια το σενάριο είναι αυτό που σου δίνει τη σπύθα, το έναυσμα. Αλλά το υλικό είναι το δικό σου συναίσθημα και οι δικές σου εμπειρίες, τα δικά σου βιώματα.

Για το «Θάλασσά μου σκοτεινή», ας πούμε, μου είχε στείλει ο Σωτήρης Γκορίτσας το σενάριο και διάβαζα γι' αυτόν τον τύπο, τον ήρωα, που ήταν ένας κλασικός νεοέλληνας, τοπικός παράγοντας σε μια επαρχιακή πόλη, με γυναίκα, παιδί, γκόμμενα, δουλειά, με κάποιες κομπίνες που έκανε, και από εκεί βγήκε το ρεφρέν «Τα είχα όλα μια φορά, μα ήθελα παραπάνω, τι να τα κάνω τώρα πια, απόψε που σε χάνω...» Αυτό δεν βγήκε τυχαία, ήταν και ένα δικό μου βίωμα αυτό. Η απληστία, «θέλω παραπάνω», και η Νέμεσις που έρχεται μετά την Υβρη.

— Την «ψωνίσατε» ποτέ στη ζωή σας;

Αμέ, τι νομίζεις, θα τη γλιτώνα; Στην τελευταία φάση των Φατμέ, ήμουν 28 χρονών και αισθάνομουν ότι, κάνοντας την τρέλα μου, γράφοντας τα τραγούδια μου, γεμιζαμε θέατρα, πουλούσαμε δίσκους. Δύσκολο είναι να την ψωνίσεις;

— Πώς πήρατε την απόφαση να διαλύσετε τους Φατμέ πάνω στη μεγάλη επιτυχία τους;

Ήταν πάλι κάτι παρόμοιο με το «Μουσικό Κουτί», η αίσθηση αυτή ότι ο κύκλος έκλεισε.

— Πώς αισθάνεστε προετοιμαζοντας το νέο σας άλμπουμ;

Έχω πολύ μεγάλη χαρά που συναντιέμαι ξανά με τον παλιό μου παραγωγό, τον Χρυσόστομο Μουράτογλου, με τον οποίο δουλεύαμε 12 χρόνια και κάναμε κάποιους από τους καλύτερους προσωπικούς μου δίσκους μαζί: «Τα καράβια μου καίω», «Άσωτος υιός», «Παιχνίδια με τον διάβολο», «Βαλκανιζατέρ», «Μπραζιλέρ» και τη «Δίψα». Είναι μουσικός, Nichols και παραγωγός – μια σπάνια περίπτωση που συνδυάζει αυτά τα τρία και χάρωμαι πάρα πολύ που ξαναβρεθήκαμε μετά από 20 χρόνια.

— Έχετε τελειώσει ηχογραφήσεις;

Όχι ακόμα, αλλά έχουμε προχωρήσει πολύ. Αυτή είναι μια δουλειά που την ξε-

κίνησα στην πρώτη καραντίνα, είχα γράψει 15 τραγούδια, τα είχα προχωρήσει μέχρι ένα σημείο και μετά, όταν άρχισα τα γυρίσματα και τις περιοδείες τα καλοκαίρια, δεν έβρισκα τον χρόνο να τα τελειώσω. Δεν ήταν μόνο αυτός ο λόγος που ξαναπήρα τηλέφωνο τον Μουράτογλου, αισθανόμουν ότι χρειαζόμαί κάποιον να με πάει παραπέρα. Είχα βαρεθεί να κάνω τον παραγωγό εγώ. Αισθανόμουν ότι γυρίζω στα γνωστά μου μονοπάτια και ότι έχω κολλήσει. Οπότε ήθελα αυτά τα τραγούδια να τα πάρει κάποιος και να τα πάει παραπέρα. Και ακριβώς έτσι έγινε. Τον βρήκα και αυτόν σε μια φάση που είχε πολλή όρεξη για δουλειά, αγάπησε τα τραγούδια, μου έδωσε ιδέες, ακόμα και στίχους άλλαξε σε κάποια σημεία που δεν λειτουργούσαν... αυτή είναι η μαγεία του παραγωγού. Είναι μαγικό αυτό που κάνει με τον ήχο. Εγώ είχα ήδη ηχογραφήσει πολλά πράγματα, είχα γράψει κιθάρες, μπάσο, τύμπανα – είχε παίξει ο Θανάσης Τσακίρακης που είναι και στην εκπομπή –, είχα παίξει και μπουζούκια, μαντολίνα, διάφορα. Τα πήρε ο Μάκης, μου τα έστειλε πίσω και ήτανε αλλιώς, είχαν αυτό που μου έλειπε. Συν ότι έπαιξε και πλήκτρα, αλλά περισσότερο το πώς άλλαξε τον ήχο.

— Θα είναι ένας δίσκος με συνεργασίες ή όχι;

Ναι, υπάρχουν ωραίες συμμετοχές, υπάρχουν αρκετά ντουέτα, κάποιες φωνές από νέα παιδιά που ήρθαν στην εκπομπή και μου άρεσαν ιδιαίτερα, έχουμε κάνει ντουέτα με την Ιουλία Καραπατάκη, τη Νεφέλη Φασούλη, τη Βίκυ Καρατζόγλου, ένα φωνητικό γκρουπ που συμμετέχει, οι String Demons, που παίζουν τσέλο και βιολί σε κάποια κομμάτια και η δική μου μπάντα βέβαια – εννοώ την μπάντα που έχω στις συναυλίες μου.

— Εθισμούς είχατε στη ζωή σας;

Όχι ιδιαίτερους, εκτός από το τσιγάρο.

— Και τις κιθάρες.

Μπράβο. Και τις κιθάρες. Και μπάσα, μαντολίνα, γιουκαλί, μπουζούκια, λαούτα, μαγαλαμάδες, ντραμς. Ντραμς παίζει ο γιος μου περισσότερο, βέβαια. Μου αρέσει ανά πάσα στιγμή να έχω ένα στούντιο έτοιμο να κάνουμε πρόβα, να παίζουμε.

— Ποιο είναι το πιο σημαντικό μάθημα που έχετε πάρει στη ζωή σας;

Δύσκολη ερώτηση αυτή... τώρα καταλαβαίνω τους καλεσμένους μου καμιά φορά που τους βάζω δύσκολα ή τους βάζω διλήμματα και ζορίζονται. Μου ήρθε κάτι, αλλά είναι πολύ βαρύ... θυμήθηκα μια περίοδο που είχα περάσει κατάθλιψη, για 2-3 χρόνια, στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Είχα βιώσει κάτι πρωτόγνωρο, μια απόλυτη μαυρίλα από το πρώτο που ξύπναγα μέχρι το βράδυ που κοιμόμουν, είχα και πρόβλημα με τον ύπνο. Όλα μου φαινόταν μάταια, χωρίς νόημα και έναν έντονο υπαρξιακό πόνο, τι νόημα έχει αυτή η ζωή αφού όλοι θα πεθάνουμε, ήταν μια φάση όπου ένιωθα ότι δεν μπορούσα να τα καταφέρω μόνος μου και να βγω από αυτό. Είχα ανάγκη να ζητήσω βοήθεια. Και ψυχοθεραπευτική βοήθεια και γενικά ψάχτηκα σε διάφορες κατευθύνσεις, ήταν επιτακτική ανάγκη να ζητήσω βοήθεια. Θυμάμαι ότι αυτό το αίσθημα του διαρκούς πόνου ήταν κάτι που για πρώτη φορά με έβγαλε από τον μικροκοσμό μου. Και ανακάλυψα δειλά δειλά, χωρίς να το συνειδητοποιώ τότε, αυτό που ονομάζουμε τώρα ενσυναίσθηση. Επειδή εγώ βρισκόμουν σε μεγάλο πόνο, μπορούσα να νιώσω καλύτερα και τον πόνο των άλλων.

Αυτό ήταν ένα κλικ που μου άλλαξε τη ζωή. Ήταν μια πολύ σκοτεινή εποχή που όμως δεν σταμάτησα να γράφω τραγούδια, γιατί ήταν και αυτό ένα είδος θεραπείας για μένα... Σε εκείνη την περίοδο έγραψα το «Να με προσέχεις», αλλά έγραψα και το «Τα καράβια μου καίω», το «Ο,τι δεν σε σκοτώνει, σε κάνει πιο δυνατό» ή το «Δεν μένω πια εδώ». Τα τραγούδια πάντα λειτουργούσαν σαν θεραπεία. Η κόρη μου, που είναι ψυχολόγος, μου είπε κάποτε «αν δεν έγραφες τραγούδια θα ήσουν σε ψυχιατρική κλινική» και όντως κάπως έτσι είναι. Νομίζω ότι τα χρόνια εκείνα ήταν πολύ καθοριστικά για τη ζωή μου. Αισθάνθηκα ότι έσπασε το κέλυ-

φος το οποίο έχει βέβαια τον κίνδυνο ότι μένει απροσπάτετος και μπορεί να καταρρεύσει, αλλά συγχρόνως ανοίγει και βγαίνει ξανά στον κόσμο σαν νεογέννητο. **A**

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

© ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΜΥΡΙΑΛΑΣ

Η Ποίηση στην Πολιτική

Ο Δήμαρχος Αθηναίων γράφει στην *Athens Voice* για το κοινό νήμα που συνδέει δύο διαφορετικούς κόσμους, με αφορμή την **Παγκόσμια Ημέρα της Ποίησης** και τις δράσεις που εγκαινιάζονται στην πόλη

Του **ΧΑΡΗ ΔΟΥΚΑ**

Η εκδήλωση του «**Μαραθωνίου της Ποίησης**» στα Προπύλαια διοργανώνεται για πρώτη φορά φέτος από το ΕΚΠΑ σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων. Η εκδήλωση, ανήμερα της Παγκόσμιας Ημέρας της Ποίησης, αποβλέπει αφενός να φέρει την Ποίηση στον δημόσιο χώρο, αφετέρου εγκαινιάζει μια σειρά από επιμορφωτικές, πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δράσεις υπό τον τίτλο «**Το ΕΚΠΑ στην πόλη**», που θα συνδιοργανώσουν το Πανεπιστήμιο με τον Δήμο Αθηναίων. Συνήθως θεωρείται ότι ο πολιτικός λόγος και ο λόγος της ποίησης είναι δύο διαφορετικοί κόσμοι που δεν επικοινωνούν μεταξύ τους. Αν όμως το σκεφτούμε καλύτερα, θα διαπιστώσουμε ότι και οι δύο κόσμοι έχουν ένα κοινό νήμα που τους συνδέει μεταξύ τους.

Γιατί όπως στην ποίηση εκφράζεται το ανειπώτο, αυτό που δεν μπορεί να εκφραστεί παρά με άλλη γλώσσα και άλλα νοήματα, έτσι και στην πολιτική το ζητούμενο είναι ένας άλλος πολιτικός λόγος. Ένας λόγος απαλλαγμένος από τη φθορά των γνωστών στερεότυπων, ένας άλλος συνδυασμός λέξεων και πράξεων που θα φέρει πιο κοντά τη συλλογική δράση με την ατομική ευθύνη. Εκεί είναι που συναντά κανείς την ποίηση στην πολιτική και την πολιτική στην ποίηση. Και δεν μπορώ παρά να αναφερθώ εδώ στο παράδειγμα του «ταξιδιού», που ήταν από τις πρώτες λέξεις που χρησιμοποίησα από την προεκλογική μου περίοδο μέχρι και σήμερα, συνεχώς. Σαν μια λέξη που σηματοδοτεί ένα καθαφικό ταξίδι «*γεμάτο περιπέτειες, γεμάτο γνώσεις*», ώστε να γίνεις

«πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο, μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη».

Και όταν πάλι αισθάνομαι την πίεση των καθημερινών αγώνων στην πόλη, αφήνω να με διαπεράσει ένας λυτρωτικός λόγος του Σεφέρη, όταν γράφει για το «*Μεγάλο ποτάμι*», «*αυτό το νόημα που προχωρεί*» και που μοιάζει, όπως συνεχίζει, με «*τα μάτια των ανθρώπων, όταν κοιτάζουν χωρίς τον φόβο μες την καρδιά τους, χωρίς την καθημερινή τρεμούλα για τα μικροπράγματα ή έστω τα μεγάλα*», «*καθώς ο στρατοκόπος που συνήθισε ν' αναμετρά τον δρόμο με τ' άστρα*». Κάποια μέρα είδα τυχαία γραμμένο σε έναν τοίχο ένα απόφθεγμα του Ελύτη. Έλεγε: «*Η ποίηση είναι πηγή αθωότητας, γεμάτη επαναστατικές δυνάμεις*». Αν είναι έτσι, βρίσκομαι πάλι μπροστά σε πολιτικά ερωτήματα. Στη θέση της «αθωότητας» είναι η αναζήτηση της ανιδιοτελούς προσφοράς για το κοινό καλό. Και στη θέση των «επαναστατικών δυνάμεων» είναι η επιδίωξη να φέρουμε την καθημερινή ζωή των ανθρώπων στο κέντρο της πολιτικής πράξης, σαν μια δύναμη απελευθέρωσης των ανθρώπινων αναγκών, σαν πηγή δημιουργίας.

Να γιατί η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης είναι μια ευκαιρία για μένα, για τον καθένα και για όλους, να ξαναδούμε τον εαυτό μας και τον άλλο, τη συλλογική σκέψη και δράση, την αλληλεγγύη και όλα αυτά που μπορούν να μας κρατούν ενωμένους στους δύσκολους καιρούς μας. **A**

GREEN ATHENS 2024

Η ΠΡΑΣΙΝΗ
ΚΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΦΙΛΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ,
ΟΥΡΑΝΟΕΥΣΤΕΣ, ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ
ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΠΟΥ ΑΝΑΚΑΙΝΙΖΟΝΤΑΙ, ΑΛΛΑΖΟΥΝ
ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΠΟΥ βρίσκονται, προσθέτουν στην αισθητική της πρωτεύουσας και ταυτόχρονα αναβαθμίζουν την ποιότητα της ζωής των κατοίκων αλλά και της εμπειρίας των επισκεπτών της. Από τον Πειραιά και το Ελληνικό μέχρι το ευρύτερο κέντρο και τα βόρεια προάστια, η Αθήνα βρίσκεται σε ρυθμούς κτιριακής ανάπτυξης, με παλιά νεοκλασικά που αναστηλώνονται και μετατρέπονται σε boutique ξενοδοχεία, ενώ παράλληλα υπάρχει ζήτηση για σύγχρονα κτίρια που θα στεγάσουν γραφεία και πολιτιστικούς χώρους στην πόλη. Κοινό χαρακτηριστικό σε πολλά από αυτά είναι όχι μόνο το όμορφο design τους αλλά και ο βιώσιμος σχεδιασμός τους, καθώς αξιοποιούν σύγχρονες περιβαλλοντολογικές πρακτικές. Ταυτόχρονα στοχεύουν να διευκολύνουν και την καθημερινότητα των εργαζομένων που περνούν τις πιο παραγωγικές ώρες της μέρας τους στο γραφείο. Οι πιστοποιήσεις LEED και WELL Building Standard που φέρουν, αφορούν ακριβώς αυτά, την «πράσινη» προσέγγισή τους, ενώ παράλληλα παρακολουθούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία και την ευεξία των εργαζομένων μέσα στο κτίριο. Ας τα δούμε αναλυτικά.

01

HARD ROCK HOTEL & CASINO

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ
ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ

Έχουν ξεκινήσει οι εργασίες του Hard Rock Hotel and Casino, του ολοκληρωμένου τουριστικού συγκροτήματος στο Ελληνικό, από τη **ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ** και τη **HARD ROCK INTERNATIONAL**, ενός έργου που το κόστος του έχει εκτοξευθεί σε 1,5 δισ. ευρώ.

Προβλέπει τη δημιουργία 3.000 θέσεων εργασίας κατά την κατασκευή του και άλλων 3.000 μόνιμων θέσεων εργασίας κατά τη λειτουργία του, καθώς και την εισφορά δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ σε ετήσια βάση προς το ελληνικό δημόσιο για τις επόμενες τρεις δεκαετίες.

Το Hard Rock Hotel & Casino Athens θα αναβαθμίσει σημαντικά το τουριστικό προϊόν της Ελλάδας, συνδυάζοντας ένα πολυτελές ξενοδοχείο 5 αστέρων με σουίτες και δωμάτια που θα έχουν θέα στη θάλασσα ή στην Αθήνα και τον Παρθενώνα, ένα καζίνο παγκόσμιας κλάσης, ένα εκθεσιακό και συνεδριακό κέντρο υψηλών προδιαγραφών, έναν υπερούχρο χώρο ψυχαγωγίας που θα μπορεί να φιλοξενήσει συναυλίες από διεθνούς βεληνεκούς καλλιτέχνες, υψηλής ποιότητας παροχές εστίασης, πολυτελές συγκρότημα RockSpa, πισίνας και καταστήματα λιανικής. Η 30ετής παραχώρηση είναι σύμπραξη της Hard Rock International (51%) και του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (49%), με τον δεύτερο να έχει και τη συνολική ευθύνη της κατασκευής του έργου, η οποία αναμένεται να διαρκέσει περίπου 3 χρόνια.

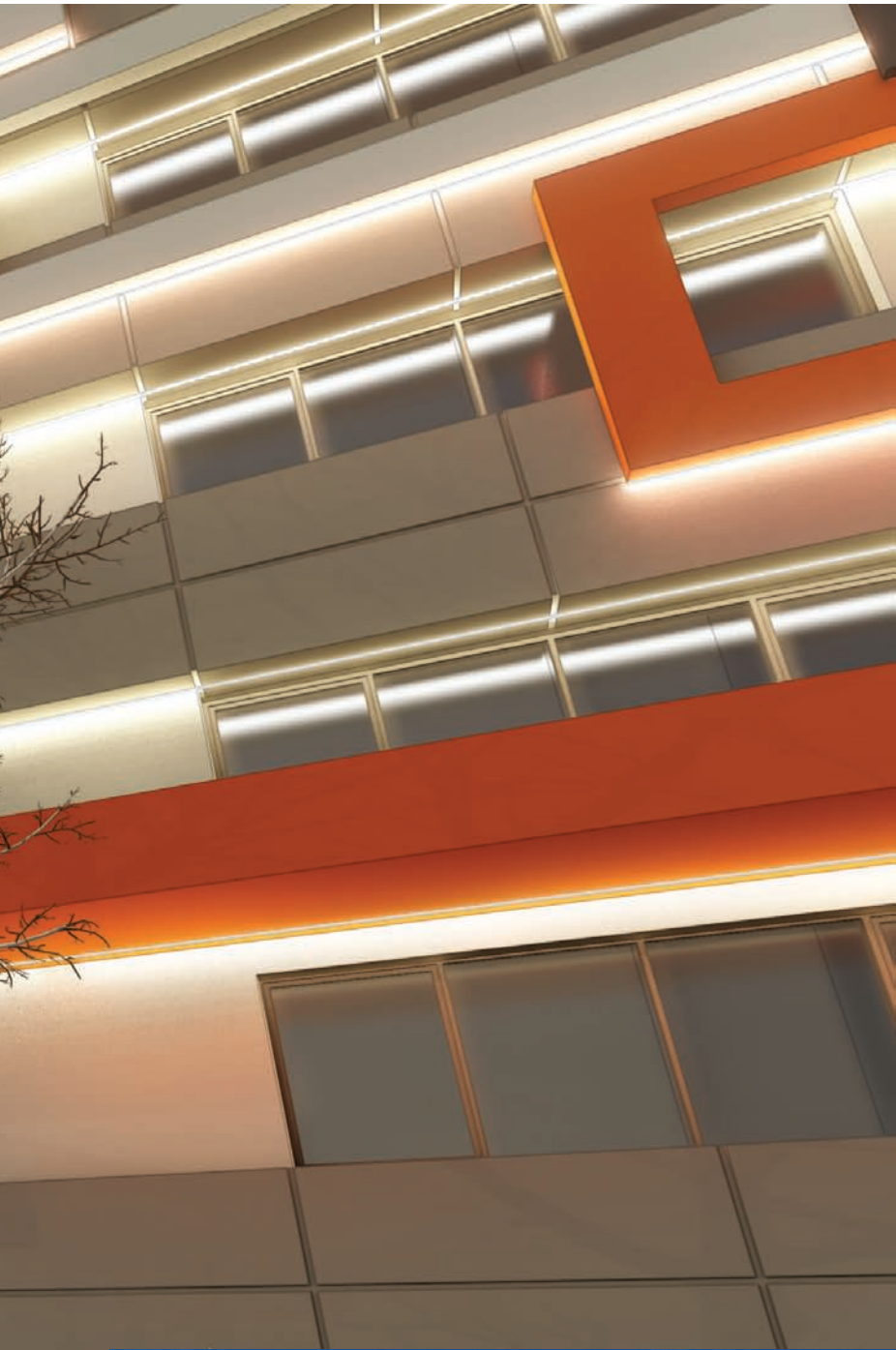
2024

ATHENS

GREEN

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΪΟΥ

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΒΙΛΗ

02

Στα σκαριά βρίσκεται νέα επένδυση γραφείων στην Πλατεία Μαβίλη. Ένα μοντέρνο, πολύχρωμο κτίριο γραφείων συνολικής επιφάνειας περίπου 6.000 τ.μ., με 26 θέσεις στάθμευσης που θα αντικαταστήσει το γκρίζο, φθαρμένο κτίριο του 1978 το οποίο φιλοξενούσε επί χρόνια το Εθνικό Κτηματολόγιο. Το έργο ξεκίνησε το 2023 και πρόκειται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2024.

Στόχος είναι να αποτελέσει κέντρο επιχειρηματικότητας και δημιουργίας, φιλοξενώντας γραφεία στην ήσυχη γειτονιά πίσω από την πλατεία Μαβίλη, σε απόσταση λιγότερη των 5 λεπτών από τους σταθμούς Μέγαρο Μουσικής και Αμπελόκηποι του μετρό.

Πρόκειται για μια green field ανάπτυξη, όπου το υπάρχον κτίριο ανακατασκευάζεται σύμφωνα με σύγχρονα πρότυπα και μεθόδους. Δεν γκρεμίστηκε καθότι, όπως υπολογίστηκε από την εταιρεία **Ten Brinke** που έχει αναλάβει το έργο, μια τέτοια ενέργεια θα επιβάρυνε σημαντικά το περιβάλλον. Η πρόσοψη του κτιρίου θα αναβαθμιστεί ενεργειακά και θα δοθεί σημασία στα μεγάλα ανοίγματα που επιτρέπουν τη φυσική διέλευση του φωτός και την ανανέωση του αέρα, ενώ το εσωτερικό περιβάλλον θα είναι ευρύχωρο κι ευχάριστο με περισσότερα τετραγωνικά ανά θέση εργασίας και μεγάλους, ανοιχτού τύπου συνεργατικούς χώρους που θα ενδυναμώνουν το πνεύμα ομαδικότητας. Η όψη του μπορεί να χαρακτηριστεί **minimal pop art**, γιατί συνδυάζει την απλότητα και τις λιτές γραμμές του **minimalism** με τους έντονους χρωματισμούς και τα σχήματα που χαρακτηρίζουν την **pop art**. Ενώ οι απλές φόρμες δημιουργούν μια ήρεμη σχεδόν μονότονη αισθητική, το έντονο χρώμα –επιλεκτικά τοποθετημένο– δημιουργεί μια εντυπωσιακή εικόνα και εξισορροπεί την ομοιομορφία. Η επιλογή μοντέρνων υλικών όπως το **etalbond**, το γυαλί, το μέταλλο και ο συνδυασμός τους με παραδοσιακά στοιχεία, όπως το αντικό μάρμαρο Γορτύνης που δεσπόζει στην επιβλητική είσοδο του κτιρίου, δημιουργούν μια εκλεπτυσμένη αισθητική, ευχάριστη στον επισκέπτη. Το κτίριο βρίσκεται σε διαδικασία πιστοποίησης κατά **Leed** που διασφαλίζει ότι έχει ανακατασκευαστεί με μέγιστο σεβασμό απέναντι στο περιβάλλον, ενώ κατά τη διάρκεια ζωής του θα έχει χαμηλό λειτουργικό κι ενεργειακό κόστος κι επιβάρυνση.

03

ΈΝΑ ΚΕΛΥΦΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ «ΔΕΣΜΩΤΕΣ ΤΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ»

ΠΡΟΧΩΡΑΕΙ Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΕΣΜΩΤΕΣ
ΣΤΟ ΚΠΙΣΝ

Σε εξέλιξη βρίσκονται οι εργασίες συντήρησης του ευρήματος των «Δεσμωτών του Φαλήρου», που εκτελεί συστηματικά η **Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων**. Πρόκειται για το εύρημα των 78 αλυσοδεμένων ανθρωπίνων σκελετών, που αποκαλύφθηκαν το 2016, στο πλαίσιο σωστικής ανασκαφής στην Εσπλανάδα του Κέντρου Πολιτισμού «Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» και χρονολογείται στο β' μισό του 7ου αι. π.Χ. Στο σύνολο του σκελετικού υλικού εκτελούνται επεμβάσεις πρόληψης και σωστικές επεμβάσεις συντήρησης.

Παράλληλα, ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για την επιλογή του αναδόχου για την κατασκευή του μουσειακού κελύφους προστασίας και ανάδειξης του ευρήματος, στην ίδια θέση στην οποία αποκαλύφθηκαν. Το έργο, προϋπολογισμού περίπου 6.500.000 ευρώ, χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης. Το κέλυφος αποτελείται από υπόγειο χώρο περίπου 450 τ.μ. για την προστασία του σκελετικού υλικού, και ενός επίγειου –έκτασης περίπου 425 τ.μ.– που θα φιλοξενεί το εποπτικό υλικό, τις υποδομές λειτουργίας και τους χώρους εξυπηρέτησης των επισκεπτών. Οι αρχές του σχεδιασμού της κτιριακής υποδομής είναι αφενός μεν η αρμονική ένταξη του επίγειου τμήματος στη διαμορφωμένη Εσπλανάδα και αφετέρου η διαμόρφωση ενός λιτού υπογείου κελύφους για την επανατοποθέτηση των «δεσμωτών», το οποίο θα επιτρέπει τη βέλτιστη θέαση και κατανόσή τους από τους επισκέπτες. Το σύνολο της μουσειακής υποδομής έχει σχεδιαστεί ώστε να είναι καθολικά προσβάσιμο.

GREEN

ATHENS

2024

04

ATHENARUM PORTUS LIFE & STYLE HOTEL

ΤΟ ΝΕΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
ΥΨΗΛΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Το ολοκαίνουργιο ξενοδοχείο 4 αστέρων Athenarum Portus Life & Style Hotel στο κέντρο του Πειραιά άνοιξε στις 27/12/2023 και στόχος του είναι η παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου. Μέσα από μία σύγχρονη διακόσμηση με πολυτελή χαρακτήρα, καταφέρνει και αναδεικνύει το life style του παλιού Πειραιά ξαναζωτάνευστοντας την έντονη ζωή του λιμανιού. Το ξενοδοχείο βρίσκεται επί της οδού Λεωχάρους και Ναυαρίνου και απέχει μόλις λίγα μέτρα από το λιμάνι και το Μετρό του Πειραιά. Το όνομά του, «Athenarum Portus», προέρχεται από τα λατινικά και σημαίνει «λιμάνι της Αθήνας», ένα από τα ονόματα του Πειραιά κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους και έπειτα. Έχει δυναμικότητα 45 δωματίων, 4 σουιτών και 108 κλινών. Το ξενοδοχείο περιλαμβάνει πολυτελή δωμάτια διαφόρων ειδών (Deluxe, Superior, Executive) με θέα το λιμάνι του Πειραιά ή την πόλη, αλλά και πιο απλούς τύπους δωματίων. Στο ξενοδοχείο λειτουργεί bar restaurant, ενώ παρέχει υπηρεσίες όπως in room μασάζ. Η σχετική επένδυση είχε ενταχθεί στον Αναπτυξιακό Νόμο με απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Φορέας της αναφερόταν η εταιρεία MF HOTELS E.E. Το ύψος της επένδυσης ανήλθε, σύμφωνα με την απόφαση ένταξης, σε περίπου 2,5 εκατ. ευρώ και θα ενισχυθεί με το ποσό των 704.000 ευρώ με τη μορφή επιχορήγησης. Την κατασκευή του ξενοδοχείου ανέλαβε η εταιρεία MF TECHNIK INTL.

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΟΥ ΟΤΕ

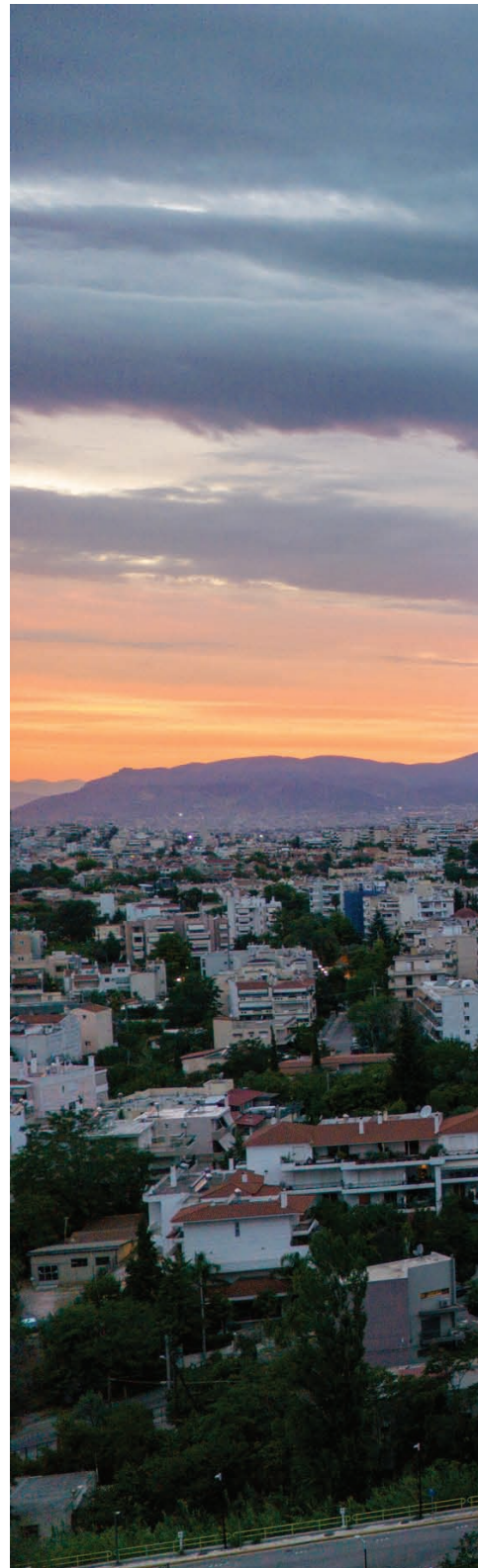
ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΤΑΙ Η ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΟΤΕ ΣΤΟ ΜΑΡΟΥΣΙ

05

Σε νέα εποχή περνά το εμβληματικό κτίριο του Διοικητικού Μεγάρου ΟΤΕ στο Μαρούσι. Ήδη πάνω από το 80% του κτιρίου έχει ανακατασκευαστεί πλήρως, με βάση τα διεθνή πρότυπα WELL και LEED, και με νέα φιλοσοφία που εστιάζει στην υγεία και ευεξία των εργαζομένων και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το μεγάλο και σύνθετο έργο υλοποιείται από τη θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ΟΤΕ, **OTE estate**, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2020 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρώτο τρίμηνο του 2024.

Η ανακαίνιση έγινε «σε ώρα πτήσης» κι ενώ το κτίριο παρέμεινε πλήρως λειτουργικό. Στο κτίριο συνολικής επιφάνειας 85.000 τ.μ. ανακαινίζονται περίπου τα 45.000 τ.μ. και κυριολεκτικά μεταμορφώνουν τον χώρο εργασίας για περίπου 4.200 εργαζομένους. Η ανακαίνιση αφορά το σύνολο των γραφειακών χώρων (συνολικά 36 πτέρυγες) και μέχρι σήμερα έχουν ανακαινιστεί οι 30 – δηλαδή έχει ολοκληρωθεί το 80% του έργου. Με την ανακαίνιση υπολογίζεται ότι θα επιτευχθεί σε ετήσια βάση μείωση ενέργειας 3GWh και 1.122 τόνων CO2 που ισοδυναμούν με την κατανάλωση 700 νοικοκυριών. Συνολικά η εξοικονόμηση θα ξεπεράσει το 1 εκατ. ευρώ ετησίως, χάρη στη μείωση κατανάλωσης ενέργειας και νερού και τη μείωση εξόδων λειτουργίας και συντήρησης. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση του έργου, θα έχουν τοποθετηθεί συνολικά 800 κάδοι ανακύκλωσης που υπολογίζεται ότι θα έχουν ως αποτέλεσμα την ανακύκλωση 30 τόνων υλικών σε ετήσια βάση. Παράλληλα, το κτίριο συμμετέχει στο πρόγραμμα του Δήμου Αμαρουσίου, συλλέγοντας βιοαπόβλητα προς κομποστοποίηση, μέσα από ειδικούς κάδους που τοποθετούνται στις κουζίνες κάθε πτέρυγας αλλά και στο εστιατόριο των εργαζομένων. Επίσης, το Διοικητικό Μέγαρο διαθέτει τον μεγαλύτερο ιδιωτικό σταθμό φόρτισης αυτοκινήτων, ο οποίος πλησιάζει τους 251 φορτιστές για τα περισσότερα από 300 εταιρικά οχήματα με μοντέλα τεχνολογίας Plug-in Hybrid Electric Vehicle και τα 33 αμιγώς ηλεκτρικά.

Ειδικά για το WELL, το Διοικητικό Μέγαρο του ΟΤΕ αποτελεί πρωτοπορία για την Ελλάδα, καθώς είναι το πρώτο κτίριο αυτού του μεγέθους στη χώρα μας που πραγματοποιεί αυτή την αλλαγή φιλοσοφίας στον εργασιακό χώρο. Και παράλ-

GREEN

ATHENS

2024

ληλα ένα από τα μεγαλύτερα πιστοποιημένα κτίρια στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα, τοποθετούνται αισθητήρες αέρα σε όλους τους χώρους, οι οποίοι στέλνουν σε πραγματικό χρόνο τις σχετικές μετρήσεις στο Κέντρο Ελέγχου του κτιρίου. Στην είσοδο κάθε πτέρυγας θα υπάρχει ψηφιακή οθόνη που αναγράφει αυτές τις τιμές ενημερώνοντας τους εργαζόμενους. Η ποιότητα του πόσιμου νερού στο κτίριο εξασφαλίζεται μέσω κατάλληλου φιλτραρίσματος και τακτικών ελέγχων. Κάθε χώρος και κάθε γραφείο διαθέτει τον κατάλληλο φυσικό και τεχνητό φωτισμό που δεν κουράζουν τα μάτια. Προωθείται η κίνηση των εργαζομένων στον χώρο και η σωματική δραστηριότητα. Η εσωτερική θερμοκρασία των γραφείων και τα επίπεδα υγρασίας ρυθμίζονται ανάλογα με την εποχή του χρόνου, μέσω βελ-

τιωμένων συστημάτων που κάνουν πιο άνετο τον χώρο. Εφαρμόζεται ειδική ακουστική μελέτη υψηλών προδιαγραφών και χρησιμοποιούνται καινοτόμα υλικά που απορροφούν τον ήχο σε οροφές, τοίχους και έπιπλα. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στον εσωτερικό σχεδιασμό με τη δημιουργία ευχάριστων, φωτεινών χώρων και τη χρήση γήινων χρωμάτων και μοτίβων, ταπετσαρίες που απεικονίζουν τοπία, φυτών εσωτερικού χώρου και καινοτόμων υλικών που απορροφούν τον ήχο σε οροφές, τοίχους και έπιπλα. Η ενίσχυση της ομαδικότητας και της συνεργασίας αποτελεί βασική αρχή του σχεδιασμού, με ανοιχτή διάταξη των θέσεων εργασίας, εφαρμογή πολιτικής desk sharing και έμφαση στη δημιουργία ποικίλων χώρων συνεργασίας, όπως Lounge Meeting Rooms, Meeting Booths, Informal Collaboration

Areas κ.ά. Δημιουργούνται νέοι κοινόχρηστοι χώροι που έχουν στόχο την αποσυμφόρηση από την καθημερινότητα. Σε κάθε όροφο υπάρχουν restorative rooms, χώροι με χαλαρή επίπλωση για πιο ανεπίσημες συναντήσεις με τους συναδέλφους, και σε πολλούς ορόφους Quiet Rooms ατομικής χρήσης για περισυλλογή και χαλάρωση. Επιπλέον, με γνώμονα τις αρχές της ισότητας, της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης δημιουργήθηκαν τα lactation rooms, δίνοντας χώρο και άνεση σε όλες τις νέες μητέρες για να ανταποκριθούν στις ανάγκες της καθημερινότητας, ενώ όλοι οι χώροι του κτιρίου είναι προσβάσιμοι σε ανθρώπους με κινητικά προβλήματα. Σε ό,τι αφορά στο εξωτερικό του κτιρίου, όλο το κέλυφος ανακατασκευάζεται με την τοποθέτηση νέων ενεργειακών κουφωμάτων.

2024

ATHENS

GREEN

06

EUROBANK HEADQUARTERS

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΠΟΥ ΣΤΕΓΑΖΕ ΚΑΠΟΤΕ ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΦΟΙΝΙΞ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΕ ΣΧΕΔΙΑ ΙΩΑΝΝΗ ΒΟΥΚΕΛΑ, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ALEXANDROS N.TOMBAZIS & ASSOCIATES ARCHITECTS ΣΕ ΥΨΗΛΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Ένα εμβληματικό κτίριο στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας και συγκεκριμένα στη συμβολή των οδών Ομήρου 2 και Σταδίου 12, μεταμορφώθηκε μόλις σε ένα υψηλής αισθητικής πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης, που αποτελεί πλέον ένα από τα πρώτα πράσινα γραφεία στην «καρδιά» της πόλης. Στο αυτοτελές πολυώροφο κτίριο των 4.500 τ.μ. σε οικόπεδο 430 τ.μ., στεγάζονταν κάποτε τα κεντρικά γραφεία της **Φοίνιξ Ασφαλιστική** –εταιρεία που ιδρύθηκε το 1928–σχεδιασμένο αρχικά από το γραφείο του **Ιωάννη Βικέλα**, με ανεμπόδιστη θέα στο Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής και την Ακρόπολη.

«Πράσινο» γιατί τίθενται σε λειτουργία πρακτικές κυκλικής οικονομίας όπως ο διαχωρισμός αποβλήτων, η εφαρμογή ολιστικής ανακύκλωσης και η εξοικονόμηση νερού. Ο σχεδιασμός και η ριζική ανακαίνιση του κτιρίου βασίστηκαν στις αρχές της αειφόρου δόμησης. Πράσινα δώματα και φυτεύσεις δημιουργήθηκαν περιμετρικά του κτιρίου σε κάθε όροφο και στην ταράτσα του κτιρίου Διοίκησης, όπου φιλοξενείται μικρός κήπος. Επιλέχθηκαν ενδημικά είδη και είδη της ευρύτερης μεσογειακής χλωρίδας που έχουν χαμηλές απαιτήσεις σε νερό και συντήρηση. Τοποθετήθηκαν ζαρντινιέρες φύτευσης σε όλους τους ορόφους, με τα κατάλληλα μέτρα συγκράτησης υγρασίας και αποστράγγισης, που φιλοξενούν θάμνους, δένδρα και ανθοφόρα αυτοφυή είδη με μεγάλη προσαρμοστικότητα στις απαιτήσεις της αστικής περιοχής. Τα φυτεμένα δώματα συμβάλλουν στην ανάκτηση της χλωρίδας και πανίδας στο αστικό οικοσύστημα, δημιουργούν έναν βιότοπο που ωφελεί την επικοινωνία και επιδρούν στη μείωση του θερμικού φορτίου στην περιοχή.

Οι εσωτερικοί χώροι αναβαθμίστηκαν με γνώμονα τη λιτή και ήπια αισθητική, σε ένα περιβάλλον που προάγει τη συνεργασία, τη συμπερίληψη και την υψηλή αποτελεσματικότητα. Το κτίριο επιδρά ενεργητικά στην αξιοποίηση του φυσικού φωτός, το οποίο σε συνδυασμό με τα φιλικά στο περιβάλλον υλικά εσωτερικής διακόσμησης, με την κατάλληλη διαχείριση κλιματισμού/αερισμού και με τον κήπο του δώματος, δημιουργεί ιδανικές συνθήκες για τους εργαζόμενους στους χώρους του.

Τον σχεδιασμό του κτιρίου ανέλαβε το αρχιτεκτονικό γραφείο **Alexandros N.Tombazis & Associates Architects**. Η κατασκευή του έργου ανατέθηκε στην Contractor Ltd, ενώ η διαχείριση του έργου έγινε από την Grivalia Management.

ATHENS HEART

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ MALL ΣΤΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΕ «ΠΡΑΣΙΝΟ» ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Δεκαπέντε χρόνια αφότου πρωτολειτούργησε ως εμπορικό κέντρο, το Athens Heart Mall της οδού Πειραιώς 180-186, ετοιμάζεται να «γυρίσει σελίδα» μετά την απόφαση της ιδιοκτήτριας εταιρείας **Premia Properties** να το μετατρέψει σε ένα σύγχρονο «πράσινο» συγκρότημα γραφειακών χώρων. Πρόκειται για μια πρωτοποριακή συνεργασία Ιδιωτικού - Δημόσιου τομέα με τη δημιουργία ενός κτιρίου ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αισθητικής βιοκλιματικού –δηλαδή χαμηλής ενεργειακής απόδοσης– το οποίο θα αποτελέσει τοπόσημο για την περιοχή.

Τι θα στεγάσουν τα γραφεία; Η εταιρεία υπέγραψε, το 2023, σύμβαση μίσθωσης με την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για τη στέγαση των κεντρικών υπηρεσιών της ΑΑΔΕ. Το έργο ξεκίνησε το τρίτο τρίμηνο του 2023 και οι σχετικές εργασίες προβλέπεται να ολοκληρωθούν έως το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2024.

Η συνολική επιφάνεια θα ανέρχεται περίπου σε 26.500 τ.μ. σε συνδυασμό με την ανέγερση νέου κτιρίου γραφείων σε όμορο ιδιόκτητο οικόπεδο, ενώ θα συμπεριλαμβάνονται 92 θέσεις στάθμευσης που θα χρησιμοποιούνται από τον μισθωτή. Η εταιρεία αναμένει και επιπλέον έσοδα από την εκμετάλλευση περίπου 500 θέσεων στάθμευσης που θα υπάρχουν στα 3 υπόγεια πάρκινγκ του υφιστάμενου κτιρίου, το οποίο θα αναβαθμιστεί ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες ηλεκτροκίνησης. Παράλληλα, η μεταστέγηση επτά Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Οικονομικών και των κεντρικών Υπηρεσιών της ΑΑΔΕ θα βοηθήσει στη μείωση των Δημόσιων δαπανών, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας 1.500 υπαλλήλων, αλλά και στην εξυπηρέτηση των πολιτών. Ταυτόχρονα αποδεδειγμένα ακίνητα στο κέντρο της Αθήνας που σήμερα χρησιμοποιεί η ΑΑΔΕ. Τα νέα αυτά γραφεία της ΑΑΔΕ θα αποτελέσουν τα πρώτα κτίρια του Ελληνικού Δημοσίου με πιστοποίηση κατά LEED σε επίπεδο Gold, σύμφωνα με τα οποία αξιολογούνται η θέση του ακινήτου σε σχέση με τα μεταφορικά μέσα, η ορθολογική χρήση νερού, η ποιότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος του κτιρίου κι άλλα πολλά. Τα έργα έχει αναλάβει η **Mytilineos** μετά από τον διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου από την Premia Properties. Η σύμβαση μίσθωσης είναι 12ετούς διάρκειας και το ετήσιο συνολικό μίσθωμα ανέρχεται σε 4.382 εκατομμύρια ευρώ για τους ανωτέρω γραφειακούς χώρους, συμπεριλαμβανομένων των 92 θέσεων στάθμευσης.

07

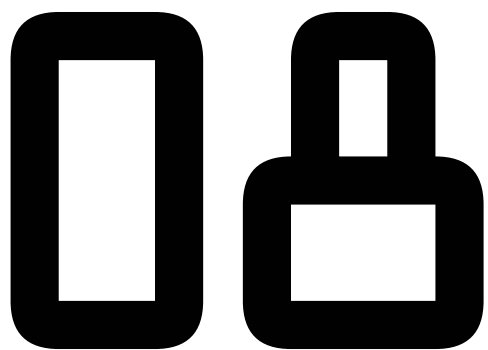

GREEN

ATHENS

2024

ΤΟ ΝΕΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΥ & ΕΜ. ΜΠΕΝ'ΑΚΗ

ΤΟ ΠΡΩΗΝ «ΜΕΓΑΡΟ
ΜΠΑΛΑΝΟΥ» ΠΟΥ ΣΤΕ-
ΓΑΖΕ ΚΑΠΟΤΕ ΤΟΝ Ο.Α.Ε.Δ.
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΣΕ ΣΥ-
ΧΡΟΝΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

Πρόκειται για ένα κτίριο 5.000 τ.μ. στη συμβολή των οδών Σταδίου 54 και Εμμανουήλ Μπενάκη 1, κατασκευασμένο το 1959 και στο οποίο αυτή τη στιγμή πραγματοποιούνται οι απαιτούμενες εργασίες ώστε μετά την ανακαίνισή του – υπολογίζεται το καλοκαίρι του 2025 να τηρεί τις σύγχρονες απαιτήσεις βιωσιμότητας, αρχιτεκτονικής και λειτουργικότητας. Το κτίριο αποτελείται από υπόγειο, ισόγειο, μεσοπάτωμα, οκτώ ορόφους και δώμα, ενώ σήμερα δεν χρησιμοποιείται. Οι υπόγειοι χώροι θα αξιοποιηθούν για όλες τις υποστηρικτικές υπηρεσίες, ενώ στο ισόγειο, όπως και στο δώμα, θα δημιουργηθούν χώροι εστίασης και το υπόλοιπο κτίριο θα λειτουργεί ως ξενοδοχείο 4 αστέρων με 120-130 δωμάτια. Φορέας του έργου η **Blend Development**.

Πρόκειται να πιστοποιηθεί βάσει του συστήματος LEED, θα λάβει πλήρη στατική ενίσχυση ώστε να πληροί όλες τις σύγχρονες απαιτήσεις αντισεισμικότητας, ενώ αναφορικά με την αισθητική του θα γίνουν επεμβάσεις προκειμένου να εξυπηρετηθεί η νέα χρήση υψηλών προδιαγραφών του ξενοδοχείου, με μερική τροποποίηση των όψεων που θα αναδεικνύουν το κτίριο.

Για την ιστορία, η περιοχή όπου βρίσκεται, έχει χαρακτηριστεί ως «παραδοσιακόν τμήμα της πόλεως Αθηνών» σύμφωνα με τον ΦΕΚ 567 Τεύχος Δ, 13/10/79. Το οικοπέδο στο παρελθόν άνηκε στον δικηγόρο Αριστείδη Μπαλάνο. Το 1873 χτίστηκε στο σημείο το «Μέγαρο Αριστείδη Μπαλάνου» που μετονομάστηκε σε «Μέγαρο Λουκίας Μπαλάνου & Αντωνίου Ζυγομαλά», καθώς δόθηκε ως προίκα για τον γάμο της κόρης του. Εκείνη την εποχή το νούμερο της οδού Σταδίου στη συμβολή με την Εμ. Μπενάκη ήταν το 60. Το 1875 εκεί στέγαζε το Υπουργείο Παιδείας. Την 1η Ιουλίου του 1892 έως τον Αύγουστο του 1904 ξεκίνησε να λειτουργεί στο σημείο το ξενοδοχείο Αστήρ που σύμφωνα με αναφορές διέθετε και εστιατόριο. Τον Σεπτέμβριο του 1904 μετακόμισε στο σημείο το ξενοδοχείο με όνομα Πριγκίπισσα Ελένη και ακολούθησε το 1907 η εγκατάσταση του ξενοδοχείου INTERNATIONAL, με ανακαίνιση του κτιρίου και εγκατάσταση ηλεκτρικού ρεύματος και εξωτερική φωταγώγηση. Στο ίδιο κτίριο στεγάστηκε το 1911 το ξενοδοχείο Continental, ενώ δημοσιεύματα της εποχής τοποθετούν στο σημείο και το ξενοδοχείο Όλυμπος Παλλάς το έτος 1913, με νέα ανακαίνιση του κτιρίου. Το κτίριο κατεδαφίστηκε περίπου στα τέλη της δεκαετίας του '50 και τη θέση του πήρε το υφιστάμενο έως και σήμερα.

Από τους τελευταίους χρήστες του υπήρξαν ο Ο.Α.Ε.Δ. και τα γραφεία μη κερδοσκοπικής οργάνωσης για τους πρόσφυγες. **A**

GREEN

ATHENS

2024

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ- ΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ

Το νέο μοντέλο επιχειρηματικότητας δεν αφορά πια μόνο την επίτευξη υψηλής κερδοφορίας, αλλά έχει ως πυλώνες τη βιώσιμη ανάπτυξη και την έμπρακτη στήριξη των τοπικών κοινωνιών και των κοινοτήτων στις οποίες δραστηριοποιούνται.

Το ενδιαφέρον για μια υπεύθυνη επιχειρηματικότητα, όπως καταγράφεται στους δείκτες ESG (environment, society, governance) των εταιρειών, συνεχώς αυξάνεται. Πρόκειται για δείκτες που αναφέρονται στις επιδόσεις κάθε εταιρείας σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης και δείχνουν πόσο ανθεκτική και έτοιμη είναι μια εταιρεία ως προς τη διαχείριση των αλλαγών στο περιβάλλον και στην ικανότητα διαμόρφωσης αποτελεσματικών στρατηγικών με μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η Athens Voice στην ειδική έκδοση Business Voice - ESG αναλύει και φωτίζει ζητήματα όπως την ουσία του ESG, τη σπατάλη τροφίμων / food waste, την εταιρική ευθύνη, τις πράσινες πόλεις και την ψηφιακή τεχνολογία ως game changer του ESG.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ

SUSTAINABLE CITIES 11 ΤΡΟΠΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΤΙΣ ΠΕΤΥΧΟΥΜΕ

ΤΟ ESG ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ «ΚΛΕΙΔΙ». ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ.

Της ΜΑΡΙΑΣ-ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΙΓΑΛΟΥ

Δημιουργούμε τις πόλεις που θέλουμε να ζούμε; Η δέσμευση για μια βιώσιμη πόλη στην οποία θα ευημερήσουμε και εμείς οι ίδιοι είναι το ζητούμενο όλων μας. Για να υπάρξει, όμως, πρέπει να υπάρξει αλλαγή νοστορίας και η βούληση για υιοθέτηση βιώσιμων τακτικών, απαραίτητη προϋπόθεση για έναν καλύτερο πλανήτη και ένα καλύτερο μέλλον. Ποια είναι η πραγματική εικόνα των πόλεων σήμερα; Οι πόλεις, στις οποίες κατοικεί σχεδόν το 60% του παγκόσμιου πληθυσμού, είναι υπεύθυνες για τα δύο τρίτα της παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας, αφού παράγουν πάνω από το 70% των παγκόσμιων εκπομπών. Συγχρόνως, οι αυξημένες τάσεις αστικοποίησης δείχνουν ότι ο ρόλος των πόλεων στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων θα συνεχίσει να αυξάνεται. Ένα είναι σίγουρο, πλέον απαιτείται επείγουσα δράση για την αντιμετώπιση αυτών των παγκόσμιων προκλήσεων και πρώτα απ' όλα σε τοπικό επίπεδο. Ένα οργανωμένο πλαίσιο περιβαλλοντικής και κοινωνικής πολιτικής και διακυβέρνησης (ESG) μπορεί να είναι το «κλειδί» για μια δομημένη προσέγγιση και για τις πόλεις. Μια προσέγγιση βάσει πρακτικών ESG που περιλαμβάνει δράσεις που σχετίζονται με θέματα περιβάλλοντος πρέπει να αναληφθούν από τις τοπικές αρχές ειδικότερα σε πέντε τομείς: κανονισμούς, στρατηγικό σχεδιασμό, χρηματοδότηση, παροχή υπηρεσιών και παρακολούθηση.

Αναλυτικότερα οι πέντε τομείς δράσης

Κανονισμοί: Σύμφωνα με έρευνες των τελευταίων ετών, πάνω από το 80% των μεγάλων εταιρειών δηλώνουν ότι η αύξηση των κανονισμών που αφορά πρακτικές ESG θα ενίσχυε και θα επιτάχυνε την εφαρμογή των δικών τους αντίστοιχων στρατηγικών.

Στρατηγικός σχεδιασμός: Οι τοπικές αρχές πρέπει να είναι υπεύθυνες για τη διαμόρφωση στρατηγικών σχεδίων πόλεως, ευθυγραμμισμένων με τους εθνικούς στόχους και τις οδηγίες.

Χρηματοδότηση: Οι πόλεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη διασφάλιση της αποτελεσματικής κατανομής των χρηματοδοτικών πόρων για την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και την αντιμετώπιση των βασικών αστικών προκλήσεων.

Παροχή υπηρεσιών: Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Τοπικών Περιβαλλοντικών Πρωτοβουλιών (ICLEI), οι τοπικές, δημοτικές και περιφερειακές αρχές είναι αυτές που κατά βάση παρέχουν υπηρεσίες σε τομείς που ευθύνονται σημαντικά για τις επιβλαβείς εκπομπές.

Παρακολούθηση: Δεδομένης της εγγύτητάς τους στην παροχή τοπικών υπηρεσιών, οι δημοτικές αρχές μπορούν να διαδραματίζουν μεγάλο ρόλο παρακολούθησης σχετικά με την κανονιστική συμμόρφωση και την πρόοδο των διάφορων στρατηγικών σχεδίων.

Ενέργειες που απαιτούνται από τις πόλεις και την τοπική αυτοδιοίκηση

• Ως προς το Περιβάλλον

Κάθε πόλη για να είναι φιλική προς το περιβάλλον, πρέπει να επικεντρώνεται στην επίτευξη στόχων μηδενικού καθαρού κόστους μέσω πρακτικών, όπως η παραγωγή καθαρής ενέργειας, η διαχείριση του νερού και των αποβλήτων και η ατμοσφαιρική ρύπανση.

1) Κανονισμοί: Επιτάχυνση της διατύπωσης και υιοθέτησης κανονισμών που μειώνουν τις εκπομπές σε διάφορους τομείς, όπως οι μεταφορές, η ενέργεια, το νερό και τα απόβλητα.

Τα παραδείγματα μεγάλων πόλεων του εξωτερικού δείχνουν τον δρόμο. Η πόλη της Νέας Υόρκης έχει επιδείξει ισχυρή βούληση στη θέσπιση κανονισμών για τη μείωση των εκπομπών που σχετίζονται με τα κτίρια, όπως αυτά ορίζονται στο πλαίσιο του νόμου για την κινητοποίηση του κλίματος, ο οποίος στοχεύει στη μείωση των εκπομπών κατά 40% έως το 2030. Οι νέοι κανονισμοί, με τίτλο Τοπικός Νόμος 97, επικεντρώνονται στα μεγάλα κτίρια και την ενεργειακή τους απόδοση.

Η Ζυρίχη επίσης τροποποίησε το σύνταγμα του καντονιού για να συμπεριλάβει ένα άρθρο που καλεί τις αρχές να αναλάβουν δράση για την επεξεργασία των πόρων και τη ρύθμιση του κύκλου των υλικών, με στόχο τη μείωση των αποβλήτων και τη μείωση της χρήσης ενέργειας.

2) Στρατηγικός σχεδιασμός: Ενσωμάτωση του μηδενικού καθαρού κόστους και άλλων βασικών περιβαλλοντικών στόχων στον στρατηγικό σχεδιασμό της πόλης.

Στην ανατολή, η Σιγκαπούρη έχει αναπτύξει και εφαρμόζει το Πράσινο Σχέδιο, το οποίο είναι ένα εθνικό κίνημα για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Το πλάνο αυτό επιδιώκει μακροπρόθεσμα την επίτευξη του στόχου καθαρών μηδενικών εκπομπών βάσει πέντε πυλώνων: Πόλη σε αρμονία με τη φύση, Ενεργειακή επαναφορά, Βιώσιμη διαβίωση, Πράσινη οικονομία και Ανθεκτικό μέλλον.

3) Παροχή υπηρεσιών: Εξασφάλιση επαρκούς και έγκαιρης παροχής υπηρεσιών που βοηθούν την πόλη να επιτύχει τους στόχους net-zero.

Στο Ντουμπάι, η Αρχή Ηλεκτρισμού και Ύδρευσης (DEWA) εγκαινίασε την πρωτοβουλία EV Green Charger, η οποία συνίσταται στην παροχή λύσεων φόρτισης σε όλο την περιοχή και στην προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων για τον στόλο.

Η πρωτοβουλία αυτή συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών κατά 16% λιγότερο από το 2019, συμβάλλοντας παράλληλα στην ταχεία επιτάχυνση της υιοθέτησης ηλεκτρικών οχημάτων (EV) στα Εμιράτα.

• Ως προς την Κοινωνία

Ο Νο 1 κοινωνικός στόχος είναι η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και συμπερίληψη όλων των πολιτών:

4) Κανονισμοί: Ανάπτυξη πολιτικών και κανονισμών για την προώθηση της τοπικής κοινωνικής συνοχής και της ενσωμάτωσης των ευάλωτων ομάδων.

Στο Σίδνεϊ, ο Δήμος έθεσε κατευθυντήριες γραμμές για τον σχεδιασμό και την αναβάθμιση των δημόσιων χώρων και υποδομών, ώστε να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση όλων των ατόμων με αναπηρία.

5) Στρατηγικός σχεδιασμός: Αντιμετώπιση τοπικών κοινωνικών ζητημάτων με την ενσωμάτωσή τους σε τοπικά στρατηγικά σχέδια με σαφείς προγράμματα υλοποίησης και απτές δράσεις.

Στο Βερολίνο, το Berlin's Diversity Strategy για την πολυμορφία καθορίζει μέτρα για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και ισότιμης συμμετοχής για όλους, παρά την ηλικία, το φύλο, την εθνικότητα και την αναπηρία τους. Τα μέτρα αυτά επικεντρώνονται σε δύο τομείς δράσης και συγκεκριμένα στην προώθηση της πολυμορφίας στις διαδικασίες πρόσληψης και στη δημόσια επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς.

6) Παροχή υπηρεσιών: Εξασφάλιση επαρκούς και χωρίς αποκλεισμούς παροχής δημοτικών υπηρεσιών σε όλα τα μέλη της κοινωνίας.

Στα Τίρανα, εφαρμόστηκε το πρόγραμμα «Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας σε δήμους» του UNDP (Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη), που επικεντρώθηκε στην επιτάχυνση της ποσότητας και της ποιότητας της παροχής ολοκληρωμένης κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο. Σκοπός του ήταν η βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών προς τους περιθωριοποιημένους πληθυσμούς της Αλβανίας και προς τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τα παιδιά, τις γυναίκες, τους μετανάστες και τους πρόσφυγες.

• Ως προς τη Διακυβέρνηση

Λένε ότι έξυπνες πόλεις «μαρτυρούν» έξυπνη διακυβέρνηση. Δηλαδή;

7) Διακυβέρνηση των οικοσυστημάτων: Διευκόλυνση των συμπράξεων μεταξύ διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων, όπως ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, διεθνείς πολυμερείς οργανισμοί, καθώς και ο ιδιωτικός τομέας και κυβερνητικοί φορείς.

8) Διαφάνεια και λογοδοσία: Διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στις δράσεις που αναλαμβάνονται μέσω της έγκαιρης και ανοικτής κοινοποίησης των αποφάσεων της πόλης, των προϋπολογισμών και των επικαιροποιημένων δελτίων προόδου.

9) Χρηματοδότηση: Διασφάλιση της αποτελεσματικής κατανομής της χρηματοδότησης και των επενδύσεων κυρίως σε έργα και πρωτοβουλίες που προωθούν την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

10) Διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού: Υιοθέτηση πολιτικών διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. πολιτικές προμηθειών) που λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προμηθευτών.

11) Παρακολούθηση και εποπτεία: Παροχή αποτελεσματικής εποπτείας και παρακολούθησης των επιδόσεων της πόλης με κριτήριο διάφορες περιβαλλοντικές και κοινωνικές παραμέτρους.

Οι τρόποι για την οικοδόμηση μιας βιώσιμης πόλης μπορεί να φαντάζουν σαν σκέψεις που μπορεί ο καθένας να έχει, αλλά πρέπει πρώτα να αναλογιστούμε πόσο εύκολες ή δύσκολες είναι στην πράξη. Πρόκειται για ένα «χρυσό οδηγό» που θα άλλαζε άρδην τις πόλεις όπως τις ξέρουμε και τις ζούμε σήμερα. Ωστόσο, εκτός από θέληση απαιτεί κυρίως οργάνωση. Μήπως τελικά αυτό είναι που μας λείπει; ●

To Lidl

στα καλύτερά του!

25 χρόνια Lidl

Η προστασία του περιβάλλοντος στα καλύτερά της

[lidl-hellas.gr](https://www.lidl-hellas.gr)

ΤΙ ΚΑΝΕΙ Η ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΤΑΞΕΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ;

Η ΕΕ ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΦΙΛΟΔΟΞΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΥ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΜΙΑ ΝΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Της ΜΑΡΙΑΣ-ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΙΓΓΑΛΟΥ

ESG
BUSINESS VOICE

Γνωρίζετε ότι το περιβαλλοντικό έγκλημα είναι η τρίτη μεγαλύτερη εγκληματική δραστηριότητα στον κόσμο; Συναντάται περίπου με ποσοστό 7% ετησίως και επιφέρει ζημιά της τάξεως των 110-281 δις δολάρια κάθε χρόνο (!) Τι είναι όμως στα αλήθεια;

Τι είναι το περιβαλλοντικό έγκλημα

Πρόκειται για αδικήματα που έχουν ως απειλούμενο και θύμα το περιβάλλον στο οποίο ζούμε και κατ' επέκταση όλους τους ζωντανούς οργανισμούς (συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου). Τα αδικήματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: **α)** ακατάλληλη συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση ή διάθεση αποβλήτων, **β)** παράνομη λειτουργία εγκατάστασης στην οποία ασκείται επικίνδυνη δραστηριότητα ή στην οποία αποθηκεύονται επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα, **γ)** θανάτωση, καταστροφή, κατοχή ή εμπορία προστατευόμενων ειδών άγριων ζώων ή φυτών, **δ)** παράνομο εμπόριο ουσιών που καταστρέφουν το όζον, **στ)** παράνομη εκπομπή ή απόρριψη ουσιών στην ατμόσφαιρα, το νερό ή το έδαφος.

Το περιβαλλοντικό έγκλημα χαρακτηρίζεται από τον αντίκτυπο του στο φυσικό περιβάλλον, ο οποίος εκδηλώνεται σε: **α)** αύξηση των επιπέδων ρύπανσης, **β)** υποβάθμιση της άγριας ζωής, **γ)** μείωση της βιοποικιλότητας και **δ)** διαταραχή της οικολογικής ισορροπίας. Στα θύματα όμως συγκαταλέγεται και ο άνθρωπος, καθώς η ζημιά

που προκαλούν (ρήμα σε ενεργητικό βαθμό γιατί υπάρχουν υποκείμενα της δράσης) στα οικοσυστήματα και το περιβάλλον, εκτός από μεγάλη περιβαλλοντική καταστροφή και αναστρέψιμη κλιματική αλλαγή, επιφέρει και σοβαρό κίνδυνο ασθενειών, τον θάνατο ανθρώπων και τη μείωση του προσδόκιμου ζωής.

Εξαιρετικά προσοδοφόρο για τους δράστες

Μπορεί να μην είναι ο τύπος εγκλήματος που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον μας ως αντικείμενο αστυνομικής σειράς, αλλά σίγουρα αποτελεί δολοφονική απασχόληση για πολλούς επίδοξους δράστες. Και αυτό γιατί είναι εξαιρετικά προσοδοφόρο – καθώς αποτελεί μια από τις κύριες πηγές εσόδων του οργανωμένου εγκλήματος μαζί με τα ναρκωτικά, τα όπλα και την εμπορία ανθρώπων και την ίδια στιγμή είναι πολύ πιο δύσκολο να εντοπιστεί, να διωχθεί και να τιμωρηθεί. Συν το ότι οι κυρώσεις είναι πολύ χαμηλότερες από εγκλήματα άλλης φύσεως – «Θελκτικό» τρίπτυχο! Συνεπώς, αυτοί οι παράγοντες το καθιστούν ιδιαίτερα ελκυστικό για τις ομάδες οργανωμένου εγκλήματος.

Ένα παράδειγμα που καταδεικνύει την έκταση του προβλήματος είναι η συμμετοχή –που έγινε ρουτίνα– στη διακίνηση αποβλήτων. Η χρήση νόμιμων επιχειρηματικών δομών από εγκληματίες αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό αυτού του τομέα εγκλήματος. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εγκληματικοί φορείς και οι νόμιμες επιχειρήσεις

είναι δυσδιάκριτες. Στο πλαίσιο αυτής της εξέλιξης, οι εγκληματίες που δραστηριοποιούνται πλέον σε ολόκληρη την αλυσίδα επεξεργασίας αποβλήτων, έχουν μετακινηθεί προς το πιο σύνθετο επιχειρηματικό μοντέλο της παράνομης διαχείρισης αποβλήτων αντί της απλής παράνομης απόρριψης. Και υπάρχουν ενδείξεις ότι τα έσοδα από αυτές τις δραστηριότητες χρησιμοποιούνται επίσης για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Δεν είναι ασυνήθιστο οι παραδοσιακές συμμορίες τύπου μαφίας να χρησιμοποιούν τους ίδιους τρόπους δράσης και τις ίδιες διαδρομές που χρησιμοποιούν για τις άλλες δραστηριότητές τους, όπως την έκδοση και χρήση πλαστών εγγράφων.

Η δράση τη Ευρώπης για την πάταξη του περιβαλλοντικού εγκλήματος

Σε όλο αυτό το σκηνικό, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει μείνει αμέτοχη. Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια έχει λάβει ακόμη περισσότερα μέτρα για την καταπολέμηση των εγκληματικών δικτύων που εμπλέκονται σε όλες τις μορφές περιβαλλοντικών αδικημάτων, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση κανόνων για τη διαχείριση των αποβλήτων και το εμπόριο άγριων ζώων και φυτών. Μάλιστα, για την ενίσχυση των υφιστάμενων κανόνων για την προστασία του περιβάλλοντος «συνεργάζεται στενά» με το ποινικό δίκαιο. Από το 2018 έως το 2021, η ΕΕ έχει προβεί στη σύλληψη 829 ατόμων και στη κατάσχεση 8,3 εκατ. ευρώ. Οι κατασχέσεις αφορούσαν μεταξύ άλλων 167.452

PIRAEUS BANK
EQUALL

Η γλώσσα που χρησιμοποιούμε είναι η αλήθεια του κόσμου μας

Τα αρσενικά άρθρα που αναπαράγονται στον λόγο αντικατοπτρίζουν την άνιση θέση των γυναικών στην κοινωνία.

Γι' αυτό, στην Τράπεζα Πειραιώς, σχεδιάσαμε το πρόγραμμα **EQUALL**, με όραμα τη διαμόρφωση μιας κοινωνίας ισότιμων ανθρώπων.

Μέσα από τις πρωτοβουλίες **Women Founders and Makers**, **Women Back to Work**, **Women in Agriculture** και **Profession has no Gender** συμβάλλουμε στην εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και δεσμευόμαστε ότι θα συνεχίσουμε να εμπλουτίζουμε τις δράσεις μας για ένα Αύριο που θα χωρά όλους και όλες **ισότιμα**.

Μάθετε περισσότερα στο www.equall.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

τόνους αποβλήτων, 1.174 τόνους ηλεκτρονικών αντίστοιχα, 32.007 κυβικά μέτρα παράνομης ξυλείας, 639 αντικείμενα από ελεφατόδοντο κ.λπ. Ότι το περιβαλλοντικό έγκλημα είναι μία από τις βασικές προτεραιότητές της, φαίνεται και από το γεγονός ότι έχει ενταχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος EMPACT 2022-2025, της εμβληματικής πρωτοβουλίας της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου και σοβαρού διεθνούς εγκλήματος, και εξετάζεται.

Ποιος ο ρόλος του EMPACT

Το EMPACT είναι η Ευρωπαϊκή Πολυθεματική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών. Εισάγει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ, η οποία περιλαμβάνει μέτρα που κυμαίνονται από τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, την αστυνομική, τελωνειακή και δικαστική συνεργασία έως τη διαχείριση των πληροφοριών, την καινοτομία, την κατάρτιση, την πρόληψη και την εξωτερική διάσταση της εσωτερικής ασφάλειας, καθώς και συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όπου χρειάζεται. Μέσα από αυτά τα διάφορα στάδια, το EMPACT εξελίχθηκε σε εμβληματικό μέσο της ΕΕ για την επιχειρησιακή συνεργασία με στόχο την ισχυρή δράση και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος σε επίπεδο ΕΕ.

Νέοι και πιο αυστηροί κανονισμοί σε ισχύ

Κατανοώντας τη σημασία του ζητήματος, η Ευρωπαϊκή Ένωση γίνεται ο πρώτος διεθνής οργανισμός που ποινικοποιεί τις πιο σοβαρές περιπτώσεις περιβαλλοντικής ζημίας που είναι «συγκρίσιμες με οικοκτονία (ecocide)». Στις 27 Φεβρουαρίου, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινο-

βουλίου ενέκριναν την τελική συμφωνία σχετικά με την οδηγία για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα, η οποία θεσπίζει ποινικά αδικήματα και κυρώσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος και τον τερματισμό της ατιμωρησίας στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

Η νέα νομοθεσία στοχεύει στην πάταξη περαιτέρω περιβαλλοντικών εγκλημάτων, όπως το λαθρεμπόριο ξυλείας, την υπεράντληση υδάτινων πόρων, τις σοβαρές παραβιάσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα χημικά προϊόντα, καθώς και τη ρύπανση που προκαλούν τα πλοία – ο αριθμός των περιβαλλοντικών αδικημάτων που διώκονται αυξήθηκε από 8 σε 20 σε σύγκριση με την οδηγία του 2008.

Στη νέα οδηγία προστέθηκε, ακόμη, μια νέα διάταξη σχετικά με τις «αναγνωρισμένες παραβάσεις», η οποία επιτρέπει αυστηρότερες ποινές στα κράτη μέλη – όταν προκαλούν καταστροφή ή εκτεταμένη και σοβαρή ζημία που είναι μη αναστρέψιμη ή μακροχρόνια σε ένα οικοσύστημα, έναν βιότοπο ή στην ποιότητα του αέρα, του εδάφους ή του νερού.

Επιπλέον, η νέα οδηγία ορίζει ότι η συμπεριφορά που έχει αντίκτυπο στο περιβάλλον μπορεί να υπόκειται σε ποινική δίωξη ακόμη και όταν κατέχει άδεια σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ιδίως όταν αυτή έχει αποκτηθεί με δωροδοκία ή όταν παραβιάζει υψηλότερες νομικές απαιτήσεις (όπως οι περιβαλλοντικές αρχές).

Εναρμονίζει επίσης και καθορίζει τις ελάχιστες και μέγιστες ποινές για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Αυξάνει τις ποινές φυλάκισης που κυμαίνονται από 3 έως 10 έτη για τα φυσικά πρόσωπα και θέτει σημαντικές πρόσθετες ποινές. Συγκεκριμένα, για τα άτομα –όπως οι διευθύνοντες σύμβουλοι και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων– οι συνέπειες για τη διάπραξη περιβαλλοντικών εγκλημάτων μπορεί να είναι ποινή

φυλάκισης έως και οκτώ έτη, η οποία μπορεί να ανέλθει στα 10 έτη, εάν προκαλέσουν τον θάνατο οποιουδήποτε ατόμου.

Όσον αφορά τις εταιρείες, τα πρόστιμα θα φτάσουν έως και το 5% του ετήσιου παγκόσμιου κύκλου εργασιών τους ή εναλλακτικά έως και 40 εκατομμύρια ευρώ (43,41 εκατομμύρια δολάρια). Τέλος, το κείμενο βελτιώνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την πληροφόρηση, τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών, την αλυσίδα επιβολής και τη διασυνοριακή συνεργασία στην καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος.

Μετά την ψηφοφορία στην ολομέλεια, ο εισηγητής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου **Antonius Manders**, δήλωσε: «Είναι καιρός να καταπολεμήσουμε τα διασυνοριακά εγκλήματα σε επίπεδο ΕΕ με εναρμονισμένες και αποτρεπτικές κυρώσεις για την πρόληψη νέων περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Σύμφωνα με αυτή τη συμφωνία, οι ρυπαίνοντες θα πληρώσουν. Επιπλέον, αποτελεί σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση το γεγονός ότι κάθε πρόσωπο σε ηγετική θέση σε μια εταιρεία που ευθύνεται για τη ρύπανση μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο, καθώς και η ίδια η επιχείρηση. Με την εισαγωγή της υποχρέωσης φροντίδας, δεν υπάρχει πλέον κανένα άλλο μέρος για να κρυφτεί κανείς πίσω από άδειες ή νομοθετικά κενά».

Με αυτό το νέο κείμενο, η ΕΕ θεσπίζει ένα από τα πιο φιλόδοξα νομοθετήματα στον κόσμο για την καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος, αναγνωρίζοντας για πρώτη φορά την εγγενή αξία της φύσης και των οικοσυστημάτων στο ποινικό δίκαιο. Χωρίς αμφισβήτηση, αυτή η νέα οδηγία είναι μια νίκη για το περιβάλλον, αφήνοντας πίσω την ξεπερασμένη οδηγία του 2008 που έχρηζε επείγουσας αναθεώρησης. Το μεγάλο στοίχημα όμως είναι να περάσουμε από την τακτική “pay to pollute” στην “do not pollute”. ●

“Σημειώνεται ότι η οδηγία εγκρίθηκε με 499 ψήφους υπέρ, 100 κατά και 23 αποχές και θα πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο εντός δύο χρόνων από την έναρξη ισχύος της.

Αναδάσωση στην Πεντέλη: Πώς είναι να δίνεις νέα ζωή

Η ATHENS VOICE με τους ανθρώπους της Παπαστράτος σε μια διαφορετική αναδάσωση στην Πεντέλη

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ-ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΙΓΑΛΟΥ

Το κινητό – η μετεξέλιξη του ημερολογίου – δείχνει Τετάρτη 6 Μαρτίου και το gps, την Πηγή Καρακαντά. Είναι αυτό το ψηλό σημείο της Πεντέλης που δίνουμε το ραντεβού μας με την ομάδα της Παπαστράτος. «Φτάσατε στον προορισμό σας», ακούω το κινητό να «λέει». Το βάζω στη σίγαση – τίποτα δεν πρέπει να διακόψει τη συνοχή του τοπίου. Όχι πια. Και ας το έχει κάνει η φωτιά και ο άνθρωπος ουκ ολίγες φορές. Δυστυχώς, ως γνωστόν, κάθε τόσο στην περιοχή της Πεντέλης ξεσπούν φωτιές (άλλοτε από εμπορημούς, άλλοτε από φυσικά αίτια). Αλλά αυτός ήταν ο σκοπός του «πράσινου» ραντεβού μας με την Παπαστράτος: να φυτεύσουμε δέντρα, να αλλάξουμε το σκηνικό και να δώσουμε νέα «πνοή» στην περιοχή. Μία ενέργεια που σηματοδοτεί την έναρξη της Β' φάσης του μεγάλου Προγράμματος Αναδάσωσης που υλοποιεί στην περιοχή η εταιρεία Παπαστράτος, παρουσία του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Θόδωρου Σκυλακάκη, γιορτάζοντας παράλληλα τον μήνα των Δασών και του Νερού.

Συναντιώμαστε, σπκώνουμε τα μανίκια και αναλαμβάνουμε τη φύτευση δένδρων στις λακκούβες που έχουν σκαφτεί με επιμέλεια από ειδικούς. Τα δένδρα είναι μία μείξη πεύκων και κωνοφόρων με σεβασμό στην περιοχή, πυρίμαχα και μη, καθώς και είδη που αντέχουν στη φωτιά, όπως αριές και κουτσουπιές. Μέσα σε λίγες ώρες, η αναδάσωση είχε ολοκληρωθεί. Και ιδού... **μαζί με τους 150 εθελοντές της Παπαστράτος φυτεύαμε τα πρώτα 800 μικρά δένδρα που κάνουν τα πρώτα τους «βήματα» και μεγαλώνοντας θα «χρωματίσουν» την περιοχή.** Μπορεί η αρχή να είναι μεγάλη, ο στόχος όμως είναι ακόμη μεγαλύτερος: η φύτευση 35.000 δέντρων σε έκταση 500 στρεμμάτων στον Δήμο Πεντέλης και η φροντίδα τους έως το 2026.

Ενημερώνομαι ότι την εθελοντική μας δράση θα ολοκληρώσουν οι επαγγελματίες αναδάσωσης που θα εξασφαλίσουν την καλή υγεία του δένδρου. Για την επιτυχή εκτέλεση του Προγράμματος Αναδάσωσης που υλοποιεί στην περιοχή η εταιρεία Παπαστράτος, η αρμόδια επιστημονική ομάδα έχει συντάξει ήδη τις απαραίτητες μελέτες αναδάσωσης με την έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

Τι μας είπαν για την εμπειρία τους οι άνθρωποι της Παπαστράτος

Ο Χάρης συμμετέχει για πρώτη φορά σε αναδάσωση. «Σήμερα, ήταν μια πολύ καλή εμπειρία. Μαζί με τη συνάδελφό μου την Κωνσταντίνα, φυτεύσαμε 10 δέντρα». Σε σχέση με το πώς αντιλαμβάνεται

τις δράσεις της Παπαστράτος για το περιβάλλον, λέει: «Βιώνουμε πραγματικά την κλιματική αλλαγή. Πλέον, έχει αρχίσει να με προβληματίζει και σε ατομικό επίπεδο. Έχω αρχίσει και σκέφτομαι για τη νέα γενιά, το τι θα αφήσουμε πίσω μας. Οπότε το να δουλεύω σε ένα τέτοιο περιβάλλον, όπως η Παπαστράτος, που αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα και δουλεύει προς το καλύτερο, με κάνει να νιώθω πιο όμορφα».

Η Βιργινία, με πολύ ενθουσιασμό αναφέρει: «Ήταν η πρώτη φορά που κάνω κάτι αντίστοιχο, αλλά νιώθω μεγάλη ικανοποίηση. Πήγα μέχρι την κορυφή του λόφου και φύτευσα 10 δέντρα. Έβλεπα όλα τα καμένα και στεναχωριόμουν. Δεν το βάζουμε όμως κάτω. Ένωσα μεγάλη χαρά και υπερηφάνεια για την εταιρεία μου και τις δράσεις που κάνει για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής».

Η Αλεξάνδρα προσθέτει: «Είμαι δύο χρόνια στην εταιρεία και έχω συμμετάσχει σε όλες τις αντίστοιχες εθελοντικές δράσεις, είτε αφορούν κοινωνική προσφορά είτε το περιβάλλον. Χαίρομαι που είμαι σε μια εταιρεία που οργανώνει τέτοιες δράσεις για τον κόσμο της. Εμείς το ζητάμε, η εταιρεία το θέλει, οπότε δεσμευόμαστε από κοινού να συνεχίσουμε».

Με αφορμή την έναρξη της δεύτερης φάσης του Προγράμματος Αναδάσωσης, μίλησε και ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Παπαστράτος, κ. Γιώργος Μαργώνης: «Στην Παπαστράτος έχουμε μάθει να απαντάμε με πράξεις στα μεγάλα προβλήματα που εμφανίζονται μπροστά μας. Αυτό κάναμε και συνεχίζουμε μέχρι σήμερα, μέσω του ολοκληρωμένου προγράμματος αναδάσωσης που υλοποιούμε από τον Δεκέμβριο του 2021. Δεν μένουμε αμέτοχοι μπροστά στην ανυπολόγιστη περιβαλλοντική καταστροφή που πλήττει τον πυρήνα του οικοσυστήματός μας. Σήμερα, όλοι μαζί, οι άνθρωποι της Παπαστράτος, φυτεύαμε τα πρώτα δέντρα στον Δήμο Πεντέλης, με στόχο να δώσουμε νέα πνοή στο φυσικό περιβάλλον».

Με τη σειρά του, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Θόδωρος Σκυλακάκης, ο οποίος μάλιστα φύτευσε το πρώτο δένδρο της αναδάσωσης, ανέφερε: «Τα βουνά στην Αττική είναι ο "πνεύμονας" από τον οποίο αναπνέουμε όλοι στην περιοχή. Μπροστά μας έχουμε δύσκολα χρόνια, καθώς θα βιώσουμε αυξημένες θερμοκρασίες και μεγάλους κινδύνους από τους καύσωνες, οι οποίοι θα ευνοούν την ανάπτυξη πυρκαγιών. Σκοπός μας είναι τα δάση της Αττικής να τεθούν ξανά σε διαχείριση».

Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει τη φύτευση συνολικά 70.000 δέντρων σε 1.000 στρέμματα πυρόπληκτων περιοχών της Αττικής. Το συγκεκριμένο έργο, ύψους 1 εκατομμυρίου ευρώ, συνεισφέρει ουσιαστικά στην αποκατάσταση

του φυσικού περιβάλλοντος της Αττικής, με την εταιρεία να έχει αναλάβει και την πλήρη φροντίδα τους για δύο χρόνια. Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί το 50% του προγράμματος, με τον εξωτερικό αξιολογητή του έργου να έχει γνωμοδοτήσει ότι η υλοποίησή του έχει γίνει ακολουθώντας τις ορθές πρακτικές αναδάσωσης. Κατά την υλοποίηση της πρώτης φάσης, φυτεύτηκαν 35.000 δέντρα στον Άγιο Στέφανο, από τα οποία τα 8.000, παρά την εντατική τους φροντίδα, ξεράθηκαν εξαιτίας του παρατεταμένου καύσωνα το καλοκαίρι του 2023 και επαναφυτεύτηκαν. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει έμπρακτα τόσο την ευελιξία όσο και την αφοσίωση της εταιρείας στην αποτελεσματική υλοποίηση του έργου και την απόλυτη δέσμευσή της ώστε να ξαναγίνει δάσος εκεί που υπήρχε δάσος.

Παίρνοντας τον δρόμο της επιστροφής, βάζω να ακούσω το «Feelling Good» του Michael Bublé. «Breeze driftin' on by, you know how I feel, it's a new dawn, it's a new day, it's a new life». Πράγματι, είναι μια νέα αυγή, μια νέα ημέρα, μια νέα ζωή... Ας δούμε το δέντρο, για να μη χάσουμε το δάσος.

Ξεκίνησε η Β' φάση του Προγράμματος Αναδάσωσης με τη φύτευση 800 δέντρων στην Πηγή Καρακαντά Πεντέλης με τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

The Ellinikon Moments Talks Μπορούν τελικά να συμβιώσουν η επιχειρηματικότητα με τη βιωσιμότητα;

Όσα μάθαμε από την ομιλία του Αρχιτέκτονα - Αρχιτέκτονα Τοπίου Θωμά Δοξιάδη στο πλαίσιο του θεσμού The Ellinikon Moments Talks που υλοποιεί η Lamda Development

Με θέμα «**Επιχειρηματικότητα & Βιωσιμότητα**. Αντίθεση ή Συμβίωση;» και σε διάλογο με τον δημοσιογράφο και συγγραφέα **Θοδωρή Γεωργακόπουλο**, ο **Θωμάς Δοξιάδης** μοιράστηκε με το κοινό τον ενθουσιασμό του για το βιώσιμο μέλλον της αστικής αρχιτεκτονικής, δείχνοντας ότι, εκτός από εφικτή, «δένοντα» πράσινη ανάπτυξη είναι και υπόθεση συλλογικής δημιουργίας.

Ήδη από την αρχή, ο κ. Δοξιάδης παρουσίασε ενδιαφέροντα παραδείγματα από έργα που έχει υλοποιήσει με την ομάδα του σε όλη την Ευρώπη: Μια προσεκτική μελέτη που υλοποίησε στην Αντίπαρο, «δένοντας» μια κατοικία αρμονικά με το φυσικό περιβάλλον. Τον σχεδιασμό ενός resort σε μια περιοχή ιδιαίτερης περιβαλλοντικής ομορφιάς στην Πορτογαλία, όπου ο επισκέπτης έπρεπε να αποκομίσει την αίσθηση πως δεν έχει αλλάξει τίποτα από το φυσικό τοπίο. Μια μελέτη για τη βιώσιμη και λειτουργική αναβάθμιση ενός χωριού στην Τσκαπάνη.

Η συζήτηση γρήγορα επεκτάθηκε στο έργο του Ελληνικού, καθώς ο κ. Δοξιάδης έχει υπογράψει τον σχεδιασμό και τη μελέτη του **The Ellinikon Experience Park**, αλλά και τη μελέτη φύτευσης και την αδειοδότηση του **The Ellinikon Park**, σε συνεργασία με το αρχιτεκτονικό γραφείο **Sasaki**. Με πίστη στη φιλοσοφία της βιωσιμότητας αλλά και σεβασμό στα πλαίσια που «ζουν» σε κάθε περιβάλλον, ο κ. Δοξιάδης σημείωσε εξ αρχής ότι μεγάλο μέρος του Πάρκου του Ελληνικού έχει παραχθεί με περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο, με έμφαση στην ευεξία και την απόλαυση που εξασφαλίζει ο χώρος τόσο για τους επισκέπτες όσο και για τα ίδια τα φυτά.

Καθώς το **The Ellinikon** βρίσκεται μεταξύ βουνού και θάλασσας, σε μια έκταση όπου συνυπάρχουν πολλά διαφορετικά μικροκλίματα, αλλά και με δεδομένες τις δύσκολες θερμομοσογειακές συνθήκες που θα επικρατήσουν τα επόμενα χρόνια, η επιλογή των φυτών που αξιοποιήθηκαν σε κάθε σημείο, έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι χαρούμενα και να ευνοείται, έτσι, η ανάπτυξή τους!

Μεγάλο μέρος της φιλοσοφίας του Πάρκου του Ελληνικού

κρύβεται πίσω από το τρίπτυχο «**Reduce, Reuse, Recycle**». Τα παλιά υπόστεγα αεροσκαφών διατηρούνται. Ένα έχει ήδη μετατραπεί στο υπερσύγχρονο **The Ellinikon Experience Centre**, ενώ τα άλλα δύο θα γίνουν χώροι πολιτιστικών χρήσεων. Ένα μέρος από το παλιό μπετόν του αεροδρομίου συντηρήθηκε και αναδείχθηκε η ομορφιά του. Αλλα κομμάτια μπετόν έσπασαν ή κόπηκαν με ειδικό τρόπο, για να δημιουργήσουν ενδιαφέροντα αντικείμενα μέσα στο πάρκο, όπως πεζούλια ή καλντερίμια σε παραδοσιακό στυλ. Μέρη από την πλάκα του αεροδρομίου έγιναν παγκάκια. Ακόμη και σημεία από την υπάρχουσα άσφαλτο, αντί να αφαιρεθούν εντελώς, βάφτηκαν, θυμίζοντας αεροδιάδρομο αλλά και έναν χώρο που αποπνέει χρώμα και παιδικότητα.

Αναφερόμενος στον **Riviera Tower**, τον ψηλότερο πράσινο παραθαλάσσιο οικιστικό ουρανοξύστη στην Ευρώπη και με επίκεντρο τη φιλοσοφία της βιωσιμότητας, ο κ. Δοξιάδης σημείωσε ότι η ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων εργαλείων, βοήθησε στον υλοποιήσιμο και βιώσιμο σχεδιασμό ενός πράσινου τοίχου με μεσογειακά φυτά ύψους 150 μέτρων, επίτευγμα που παλαιότερα θα φάνταζε ακατόρθωτο. Λαμβάνοντας υπόψη το διαφορετικό μικροκλίμα ανάλογα με το ύψος του κάθε σημείου ή τον προσανατολισμό της κάθε πλευράς, η ομάδα του κατάφερε να βρει την κατάλληλη θέση για το κάθε φυτό, εξασφαλίζοντας ότι θα μπορέσει να αντέξει και να αναπτυχθεί.

Τα όσα ειπώθηκαν ενθουσίασαν το κοινό του «**The Ellinikon Moments**», ενός θεσμού με την υπογραφή της **LAMDA Development** που εγκαινιάστηκε το καλοκαίρι του 2022 και συνεχίζεται με μεγάλη συμμετοχή. Υπό τις θεματικές κατηγορίες «**Talks**», «**Culture**» και «**Heritage**», οι εκδηλώσεις των **The Ellinikon Moments** έχουν ως στόχο να ενημερώσουν για σημαντικά ζητήματα, να ψυχαγωγήσουν και να αναδείξουν την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, αλλά και τις αξίες με βάση τις οποίες σχεδιάστηκε και υλοποιείται το έργο, συνδέοντας το παρελθόν, με το παρόν και το μέλλον του **The Ellinikon**. ●

Ο Θωμάς Δοξιάδης μοιράστηκε με το κοινό τον ενθουσιασμό του για το βιώσιμο μέλλον της αστικής αρχιτεκτονικής, δείχνοντας ότι, εκτός από εφικτή, η πράσινη ανάπτυξη είναι και υπόθεση συλλογικής δημιουργίας.

Ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Θοδωρή Γεωργακόπουλος και ο Αρχιτέκτονας - Αρχιτέκτονας Τοπίου Θωμάς Δοξιάδης συνομιλούν στο πλαίσιο του θεσμού «The Ellinikon Moments Talks» που υλοποιεί η Lamda Development.

Η δέσμευση της ΕΥΔΑΠ να λειτουργεί με τους κανόνες της ηθικής

Βασικός πυλώνας της εταιρικής στρατηγικής η προστασία του περιβάλλοντος

Οι επιχειρήσεις έχουν κοινωνική ευθύνη, που ορίζεται ως η υποχρέωση των επιχειρηματιών να ακολουθήσουν πολιτικές, να λάβουν αποφάσεις και να εφαρμόσουν δράσεις που ενισχύουν τους στόχους και τις αξίες της κοινωνίας», σύμφωνα με τον Αμερικανό συγγραφέα και οικονομολόγο **Howard R. Bowen**, ο οποίος θεωρείται ο «ιδρυτής» της έννοιας της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Ουσιαστικά, λοιπόν, μια εταιρεία για να θεωρείται επιτυχημένη έχει ευθύνη απέναντι στους εργαζόμενους της, την κοινωνία και το περιβάλλον, να ενεργεί με στόχο πάντα τη διασφάλισή τους.

Για την **ΕΥΔΑΠ**, η ανταπόκριση στα παραπάνω μοιάζει ως η μόνη επιλογή, καθώς είναι μία εταιρεία που εντάσσει στην επιχειρηματική της στρατηγική διαδικασίες και δράσεις με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας των εργαζόμενων, την αδιάλειπτη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες-καταναλωτές και τέλος τη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος, μέσα από την προστασία του πιο πολύτιμου αγαθού, του νερού.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, η ΕΥΔΑΠ δεσμεύεται να λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες ηθικής, με διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εργασία και τη μη ανοχή σε κανενός είδους διάκριση ή προσβλητική συμπεριφορά ενάντια στην προσωπικότητα κάποιου, σε κοινωνικό αποκλεισμό ή σε αθέμιτη μεταχείριση για οποιοδήποτε λόγο. Φροντίζει ώστε όλα τα μέλη του προσωπικού της να διαδραματίζουν εξίσου ενεργό ρόλο, να τυγχάνουν πλήρους σεβασμού για την προσωπικότητά τους και να επωφελούνται από το συμπεριληπτικό περιβάλλον το οποίο προσπαθεί συνεχώς να καλλιεργεί, καθώς η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εργασία, η εξάλειψη των διακρίσεων και η συμπερίληψη αποτελούν πάγια και διαχρονική δέσμευσή της.

Ταυτόχρονα, εστιάζει στην προστασία των τοπικών κοινωνιών καθώς και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Σταθερά προσπλωμένη στις αξίες της για πρόσβαση σε καθαρό και φθινό νερό από όλους, η ΕΥΔΑΠ παρέχει αξιόπιστες υπηρεσίες αποχέτευσης, και εφαρμόζει τιμολογιακή πολιτική με βάση τις ανάγκες

του πελάτη. Έτσι, έχει διαμορφώσει το τιμολόγιό της ώστε να διασφαλίζει την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και να προστατεύει τις ευάλωτες ομάδες από τη στέρηση αυτού του κοινωνικού αγαθού, διατηρώντας ταυτόχρονα τη δεύτερη χαμηλή τιμή διεθνώς.

Η **προστασία του περιβάλλοντος** αποτελεί βασικό πυλώνα της Εταιρικής Στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΥΔΑΠ εντάσσει διαδικασίες και δράσεις με στόχο τη **μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος** και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής – η οποία αποτελεί μια από τις μεγάλες σύγχρονες προκλήσεις –, ακολουθώντας τις οδηγίες της

Η ΕΥΔΑΠ εντάσσει διαδικασίες και δράσεις με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ακολουθώντας τις οδηγίες της Ε.Ε. για μηδενικές εκπομπές ως το 2030.

Ε.Ε. για μηδενικές εκπομπές ως το 2030.

Η έννοια της **Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης** έχει άμεση σχέση και αλληλεπίδραση με τα κριτήρια **ESG** για το Περιβάλλον, την Κοινωνία και την Εταιρική Διακυβέρνηση, με τα οποία η ΕΥΔΑΠ ευθυγραμμίζεται απόλυτα, καθώς τα κριτήρια **ESG** αφορούν βασικά στον τρόπο με τον οποίο μια εταιρεία εξυπηρετεί το περιβάλλον, τους εργαζόμενους, την κοινότητα, τους πελάτες και τους μετόχους.

Έτσι και οι ενέργειες και δράσεις της ΕΥΔΑΠ έχουν ως γνώμονα και προϋπόθεση για τη βιώσιμη επιχειρηματική της δράση, τον άνθρωπο, τον σεβασμό των ανθρωπίνων αξιών και τη δέσμευση στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), σε κάθε επίπεδο λειτουργίας της Εταιρείας, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε σχεδιαζόμενης στρατηγικής με έμφαση στην ανάπτυξη των εργαζομένων, την κοινωνική ευημερία, τη διαφάνεια, την ηθική ακεραιότητα, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την προστασία του περιβάλλοντος. ●

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΩΣ GAME CHANGER ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΟΥ ESG

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Της ΜΑΡΙΑΣ-ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΙΓΑΛΟΥ

Στις 2 Αυγούστου 2023, φτάσαμε στην Ημέρα Υπέρβασης της Παραγωγικής Ικανότητας της Γης – την ημέρα κατά την οποία έχουμε χρησιμοποιήσει όλους τους βιολογικούς πόρους που αναγεννά η Γη ετησίως. Αυτό σημαίνει ότι καταναλώσαμε όλα τα ανανεώσιμα αποθέματα του πλανήτη για το 2023, που προέρχονταν από τις καλλιέργειες, την κτηνοτροφία, την αλιεία και τα δάση. Η ραγδαία βιομηχανική και τώρα τεχνολογική πρόοδος φαίνεται να είναι ο βασικός ύποπτος, αν όχι ένοχος. Αλλά η ίδια αυτή τεχνολογία θα αποδειχθεί, όπως ελπίζουμε, η σωτηρία μας. Μέσω των τακτικών ESG (τακτικές που αφορούν το Περιβάλλον, την Κοινωνία και τη Διακυβέρνηση), οι επιχειρήσεις καλούνται να ανταποκριθούν έμπρακτα, μετρήσιμα και στοχευμένα σε πραγματικές κοινωνικές απαιτήσεις, να προσαρμοστούν ρεαλιστικά στις ανάγκες της εποχής, αλλά και σε παγκόσμιους στόχους. Αυτή η διαδικασία όμως, η οποία συνεχώς «ζητά» ενσωμάτωση στα νέα δεδομένα, απαιτεί τους σωστούς συμμάχους. Ένας από αυτούς –ενδεχομένως και ο πιο ισχυρός– είναι η τεχνολογία (σ.σ. μήπως ήρθε η ώρα να πετάξουμε την «ταμπέλα» του αντιπάλου από πάνω της;).

Το θετικό αντίκτυπο της τεχνολογίας στην εφαρμογή ESG

Οι έντονοι ρυθμοί με τους οποίους εξελίσσεται η τεχνολογία, υπερκεράζει τις αντίστοιχες ESG πρωτοβουλίες και δράσεις, καθώς δεν τις στηρίζει απλώς αλλά τις βοηθά να εξελιχθούν και να καινοτομήσουν. Κυρίαρχο ρόλο δείχνουν να διαδραματίζουν η τεχνητή νοημοσύνη (AI), η ρομποτική, τα dataanalytics, το Internet of Things (IoT), το machinelearning, καθώς επίσης και η ανάπτυξη αλγορίθμων και στατιστικών στοιχείων που εστιάζουν στη συλλογή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο και στην ανάδειξη τάσεων, στον εντοπισμό κινδύνων και στις έγκαιρες προβλέψεις ζωτικής σημασίας. Για τον λόγο αυτό, όλες οι μορφές ψηφιακής τεχνολογίας δύνανται να αξιοποιηθούν σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικών τομέων και καταστάσεων συμβάλλοντας στη διαχείριση πολλών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής – η AI κάνει πολλά περισσότερα από το να «διατάζει» τη Siri να παίξει το αγαπημένο μας τραγούδι.

Μπορεί να είναι εξίσου αποτελεσματική σε οργανωτικό επίπεδο. Η εταιρική χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, που ορίζεται ως η χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων, συσκευών, συστημάτων και πόρων που παράγουν, αποθηκεύουν ή επεξεργάζονται δεδομένα, έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει τη στρατηγική και την εκτέλεση πρακτικών ESG ενός οργανισμού (νοούντα φυσικά και οι επιχειρήσεις). Από επιχειρηματική σκοπιά, το ESG και η ψηφιακή τεχνολογία μπορούν να θεωρηθούν ως οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Επίσης, οι ψηφιακές τεχνολογίες χρησιμοποιούνται ήδη για τη βελτίωση της αποδοτικότητας, τη μείωση των αποβλήτων και την παροχή λιγότερο δαπανηρών μέσων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Η εφαρμογή τακτικών ESG μπορεί να βοηθήσει τους οργανισμούς να εφαρμόσουν μια ευρύτερη προσέγγιση της βιωσιμότητας και να επισημάνουν τους πιθανούς κινδύνους κατά την εφαρμογή νέων ψηφιακών τεχνολογιών.

Η αλλαγή του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούμε την ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να μετακινήσει σημαντικά τον πίνακα, όπως με την ενσωμάτωση μετρήσεων ESG ως μέρος των διαδικασιών προμήθειας τεχνολογίας και την εισαγωγή της διαχείρισης ηλεκτρονικών αποβλήτων. Μπορεί επίσης να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην ενεργοποίηση της διακυβέρνησης ενός οργανισμού μέσω συστημάτων που παρέχουν βελτιωμένη διαφάνεια, δυνατότητες λήψης αποφάσεων και ενδυνάμωση της συμμόρφωσης.

Η υποβολή εκθέσεων ESG ως πρόκληση

Ωστόσο, μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις είναι η υποβολή εκθέσεων ESG. Σήμερα αντιμετωπίζουν πιέσεις για την υιοθέτηση πιο ηθικών πρακτικών από τους καταναλωτές, τις ρυθμιστικές αρχές και τους επενδυτές. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων ολοένα και αυξάνονται παγκοσμίως και ενώ οι περισσότερες από αυτές τις απαιτήσεις ισχύουν για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις μεγάλες ή εισηγμένες εταιρείες, μπορούν να επηρεάσουν και τους μικρότερους οργανισμούς στις αλυσίδες εφοδιασμού τους. Καθώς οι απαιτήσεις εξελίσσονται, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα μπαίνουν όλο και περισσότερο στο πεδίο εφαρμογής των γνωστοποιήσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή του ESG.

Το ESG ενισχύει την ΕΚΕ και λειτουργεί ως προωθητικό εργαλείο

Επομένως, οι περαιτέρω απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων ESG και ο έλεγχος αυτών είναι αναπόφευκτες – σκεφτείτε την εποπτική αρχή σαν τον Μεγάλο Αδερφό. Αλλά αυτό δεν είναι αναγκαίο και δεν πρέπει να θεωρείται ως επαχθής κατάσταση. Είναι πολλές μεγάλες εταιρείες παγκοσμίως που έχουν δηλώσει ότι θα καλωσόριζαν την αύξηση των κανονισμών ESG, ενώ εξίσου πολλές βλέπουν τα κριτήρια αυτά ως ευκαιρία για να ενισχύσουν το εμπορικό σήμα και τη φήμη τους. Μάλιστα, πλέον η υιοθέτηση πρακτικών ESG και η τήρηση κανόνων αποτελεί κομμάτι της εταιρικής τους κουλτούρας που προωθούν προς τα έξω, ενδυναμώνοντας το προφίλ τους. Ακόμη και αν κάποιες εταιρείες επιλέγουν να υιοθετούν βιώσιμες πρακτικές για λόγους διαφήμισης –μόνο και μόνο επειδή έχουν «φιλαστέι» ότι αυτή η τακτική είναι της μόδας–, ο απόηχος είναι θετικός και εκεί πρέπει να εστιάζουμε. Κοινώς, τα μέσα «αγιάζουν» τον σκοπό.

Η τεχνολογία ως κλειδί στην «ανάγνωση» εκθέσεων ESG

Χωρίς ακριβή εργαλεία υποβολής εκθέσεων, όμως, μπορεί να καθιστάται αδύνατο να επιτευχθούν οι βιώσιμοι στόχοι και να συλλεχθούν τα αντίστοιχα δεδομένα. Η παραγωγή υψηλής διαθεσιμότητας και ποιότητας δεδομένων είναι δύσκολη υπόθεση και απαιτεί χρόνο, επιμονή και επενδύσεις. Τα πηγαία δεδομένα που απαιτούνται για την υποβολή εκθέσεων ESG (τα οποία περιλαμβάνουν το ανθρώπινο κεφάλαιο, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και την ασφάλεια), συνήθως παράγονται και υποβάλλονται σε επεξεργασία από πολλαπλά χρηματοοικονομικά και συναλλακτικά συστήματα. Για αυτόν τον λόγο, πρέπει να εντοπιστούν τυχόν κενά στα δεδομένα και να αναδιαμορφωθούν τα υπάρχοντα συστήματα μέσω σύγχρονων συστημάτων τεχνολογίας. Η ποιότητα των δεδομένων είναι επίσης ζωτικής σημασίας, απαιτώντας την κατάλληλη διακυβέρνηση και το κατάλληλο περιβάλλον ελέγχου για την προστασία της συνέπειας, της ακεραιότητας και της ασφάλειας των δεδομένων ESG του οργανισμού. Τα ισχυρά συστήματα συλλογής δεδομένων και τα ισχυρά αναλυτικά εργαλεία επιτρέπουν στους οργανισμούς να συγκεντρώνουν αξιόπιστα και συνεπή δεδομένα και να μετρούν την πρόοδο των πρωτοβουλιών τους στον τομέα των ESG.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η ψηφιακή τεχνολογία αποτελεί πρωτοποριακό εργαλείο που θα συμβάλει στη συστημική αλλαγή αναφορικά με το περιβάλλον με πρωτοφανή ταχύτητα. Στοιχείο που πρέπει να πετύχουμε; Να παραμείνει εναρμονισμένη με τους διεθνείς στόχους για την προστασία του περιβάλλοντος και να διατηρήσει την αρχική της ιδιότητα: να εξακολουθεί να είναι εργαλείο προς εξυπηρέτηση του ατόμου, της κοινωνίας και του πλανήτη. Ναι μεν η ψηφιακή τεχνολογία είναι βασικό συστατικό μιας στρατηγικής ESG, αλλά είναι επίσης σαφές ότι μια νοοτροπία εστιασμένη στις πρακτικές αυτές μπορεί να βοηθήσει τους οργανισμούς ώστε να την προσεγγίσουν με βιώσιμο και προοδικό τρόπο. ●

BUSINESS VOICE — ESG

ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ESG ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΕΝΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΙΣΚΟ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Η ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.

Στρατηγική επιλογή η βιώσιμη ανάπτυξη

Με θεμέλιο τα 70 χρόνια πρωταγωνιστικής συμμετοχής στην ανάπτυξη της χώρας, η ΔΕΗ θέτει νέους φιλόδοξους στόχους: να καταστεί παράδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης και πρωτοπόρος στον κλάδο της, στη νοτιοανατολική Ευρώπη

Η επίτευξη των στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDGs) απαιτεί τη σύμπραξη των χωρών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και των πολιτών, του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα. Οι επιχειρήσεις, τα τελευταία χρόνια, αποκτούν ενεργή συμμετοχή στην κοινή αυτή προσπάθεια, αναγνωρίζοντας ολοένα και περισσότερο την ευθύνη που φέρουν απέναντι στην οικονομία, το περιβάλλον, τον άνθρωπο και την κοινωνία ευρύτερα.

Η ΔΕΗ, η εταιρεία που πρωταγωνίστησε στην ανάπτυξη της χώρας μας τα τελευταία 70 χρόνια, δεν θα μπορούσε να παραμείνει αμέτοχη σε αυτήν την παγκόσμια και εθνική προσπάθεια. Στο νέο πλαίσιο που διαμορφώνεται σχετικά με τη διαχείριση της βιώσιμης ανάπτυξης, η στενή παρακολούθηση των παγκόσμιων εξελίξεων, των προκλήσεων και των δεσμεύσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αποτελεί ένα βασικό μέλημα της ΔΕΗ, η οποία φιλοδοξεί να καταστεί πρωτοπόρος στον κλάδο της ενέργειας στη νοτιοανατολική Ευρώπη και παράδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Υπό το πρίσμα των συνεχών εξελίξεων στον τομέα της ενέργειας, όπως η πρόσφατη ενεργειακή κρίση, η δέσμευση στη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μια πραγματική πρόκληση για τις επιχειρήσεις. Η ΔΕΗ έχει αποδείξει έμπρακτα ότι μπορεί να συνεισφέρει απρόσκοπτα την πορεία της στη δημιουργία ολοένα και μεγαλύτερης μακροπρόθεσμης αξίας για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, τους πελάτες, τους εργαζόμενους, τους μετόχους της, αλλά και την ευρύτερη κοινωνία, πάντα με σεβασμό στο περιβάλλον και τις επόμενες γενιές.

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική φιλοσοφία της ΔΕΗ, τα τελευταία 4 χρόνια, συνοψίζεται στο μο-

ντέλο «Δημιουργία Διαμοιραζόμενης Αξίας» (CSV), για την εταιρεία, την οικονομία, το περιβάλλον, τον άνθρωπο και την κοινωνία ευρύτερα.

Αυτή ακριβώς η φιλοσοφία ενσωματώνεται και στη Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης της ΔΕΗ που εστιάζει σε 3 πυλώνες: Απανθρακοποίηση, Λειτουργίες με θετικό πρόσημο για τη φύση και Δημιουργία κοινωνικοοικονομικής διαμοιραζόμενης αξίας, πυλώνες οι οποίοι ευθυγραμμίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. και ταυτόχρονα αλληλοεπιδρούν και αποτελούν θεμέλιο λίθο της επιχειρησιακής μας στρατηγικής.

Η στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης σταδιακά ενσωματώνεται στο επιχειρηματικό μοντέλο του Ομίλου δηλαδή σε όλες τις δομές και λειτουργίες του, καθώς και στην κουλτούρα και την αλυσίδα παραγωγής του Ομίλου ΔΕΗ, μέσω της εφαρμογής μιας σειράς από στοχευμένες δράσεις και πρωτοβουλίες. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται:

- η ενίσχυση της καινοτομίας,
- οι επενδύσεις σε ολοκληρωμένες, καινοτόμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και προϊόντα,
- η καλλιέργεια εταιρικής κουλτούρας,
- η ενεργός συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, και η αλληλεπίδραση μαζί τους, ώστε να δράσουν ενισχυτικά στην πορεία βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου.

Βασικό εργαλείο σε αυτή την προσπάθεια αποτελεί η Πολιτική Βιώσιμης Ανάπτυξης που έχει υιοθετήσει η ΔΕΗ και η οποία θέτει το βασικό πλαίσιο δεσμεύσεων του Ομίλου σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης, αποτελώντας ένα σημείο αναφοράς για τους εργαζόμενους, που είτε δουλεύουν σε αυτή, είτε επιθυμούν να εργαστούν σε μία επιχείρηση που λειτουργεί με βάση τις αρχές αυτές. Παράλληλα, βασική επιδίωξη αποτελεί η προσέλκυση

περισσότερων επενδυτικών κεφαλαίων και επενδυτών ώστε να δοθεί ώθηση στο σχέδιο μετασχηματισμού της επιχείρησης, να ενδυναμωθεί η παρουσία της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και να επιταχυνθεί η πορεία της πράσινης μετάβασης που έχει δρομολογήσει.

Με γνώμονα τα παραπάνω, και με απώτερο στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και την ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών (συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών οργανισμών) σχετικά με την επίδοσή της σε θέματα κλιματικής αλλαγής και βιώσιμης ανάπτυξης, η ΔΕΗ:

- Συμμετέχει σε δείκτες αξιολόγησης ESG, βάσει των αποτελεσμάτων των οποίων προχωρά σε διορθωτικές ενέργειες.
- Χρησιμοποιεί διεθνή πρότυπα (π.χ. GRI Standards) για την αναγνώριση και την ιεράρχηση των ουσιαστικών θεμάτων βιώσιμης ανάπτυξης που συνδέονται με το επιχειρηματικό της μοντέλο και για τη δημοσιοποίηση πληροφορίας που αφορά στον τρόπο διαχείρισης και την επίδοσή της σε αυτά.

Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης Απανθρακοποίηση & Λειτουργίες με θετικό πρόσημο για τη φύση

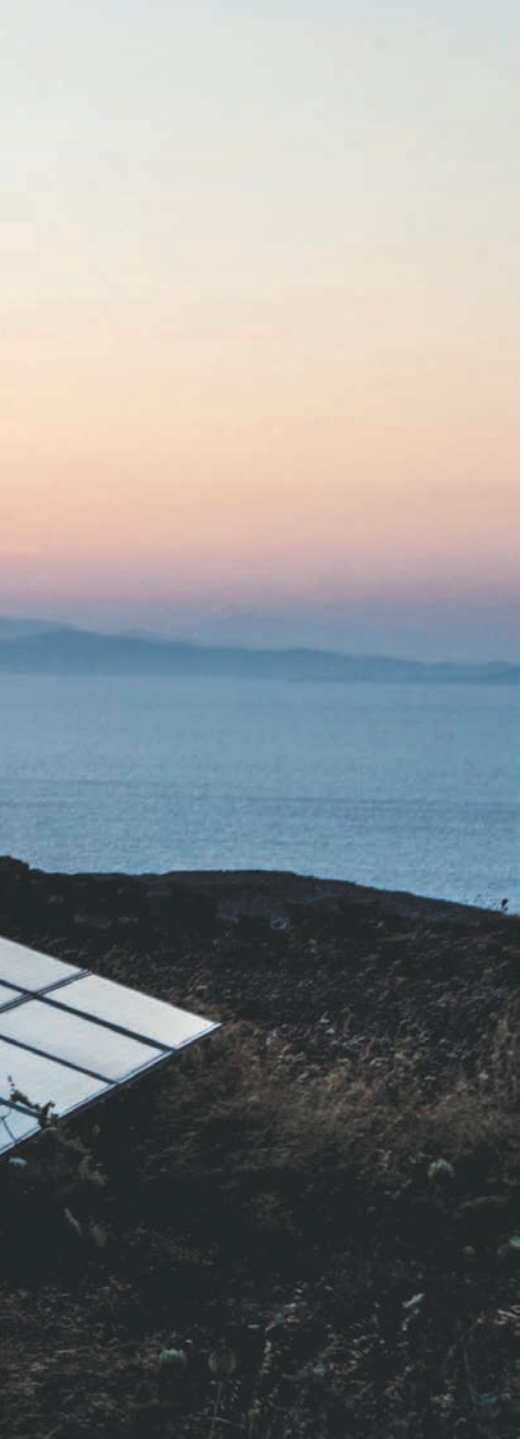
Βασική δέσμευση της ΔΕΗ, βάσει και της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της, αποτελεί η διασφάλιση της υπεύθυνης λειτουργίας της με σεβασμό και μέριμνα για το περιβάλλον και τη χρήση των φυσικών πόρων μέσω συγκεκριμένων στόχων και προγραμμάτων, για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός της. Παρακολουθώντας συνεχώς τις διεθνείς εξελίξεις που δύνανται να επηρεάσουν

το επιχειρηματικό της μοντέλο και σε ευθυγράμμιση με τους στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. (SDGs), τη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα (2015) και την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία - Green Deal (2019), η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του Ομίλου, καθώς και ο προσδιορισμός των κινδύνων και των ευκαιριών που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή, αποτελούν βασικές περιοχές εστίασης των προγραμμάτων του.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η περιβαλλοντική στρατηγική της ΔΕΗ, που είναι σε πλήρη εναρμόνιση με τους φιλόδοξους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους για επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας το 2050, φιλοδοξεί να αποτελέσει τον καταλύτη στην επίτευξη των εθνικών και διεθνών στόχων, μέσω της μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος στην παραγωγή, αλλά και στην αλυσίδα αξίας της. Παράλληλα, η ΔΕΗ υποστηρίζει και υιοθετεί μία προληπτική προσέγγιση στις περιβαλλοντικές προκλήσεις. Μέσω της συνεχούς υλοποίησης πρωτοβουλιών για την ευρύτερη προώθηση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας, ενθαρρύνει την ανάπτυξη και τη διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών που στοχεύουν στην επίτευξη της ενεργειακής - πράσινης μετάβασης.

Δημιουργία κοινωνικοοικονομικής διαμοιραζόμενης αξίας

Αναγνωρίζοντας το σημαντικό πολλαπλασιαστικό ρόλο του κοινωνικού κεφαλαίου, αλλά και τον ιδιαίτερο ρόλο που έχει να επιτελέσει η ΔΕΗ ως υπεύθυνος κοινωνικός εταίρος, τίθεται στο επίκεντρο της υπεύθυνης λειτουργίας της η προσφορά κινή-

τρων και οι επενδύσεις για την ενδυνάμωση και τη στήριξη του κοινωνικού συνόλου.

Δεν θα μπορούσε άλλωστε να γίνει διαφορετικά με γνώμονα τη σημαντική συνεισφορά των τοπικών κοινωνιών στην εύρυθμη λειτουργία του, αφού σε πολλές περιπτώσεις η πλειοψηφία των μελών των τοπικών κοινοτήτων συνδέεται και εργασιακά με τον Όμιλο, είτε με έμμεσο είτε με άμεσο τρόπο.

Στο πλαίσιο αυτό, η εταιρεία επιδιώκει τον εποικοδομητικό διάλογο με τις τοπικές κοινωνίες ώστε να συνεργάζεται, να επικοινωνεί, να διαβουλεύεται, να συν-διαμορφώνει και να συν-δημιουργεί δράσεις, επενδύσεις και αποφάσεις που μπορεί να έχουν επίδραση στα ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα, την ποιότητα ζωής και την οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο της ελληνικής κοινωνίας.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στη διασφάλιση ισοτίμων ευκαιριών, καθώς αποτελούν τα βασικά συστατικά της φιλοσοφίας της ΔΕΗ για τη δημιουργία ενός εργασιακού περιβάλλοντος, όπου όλοι οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζονται με βάση την αξιοκρατία, τις ισότιμες ευκαιρίες και την εμπιστοσύνη χωρίς καμία διάκριση και με σεβασμό πάντα στη διαφορετικότητα.

Παράλληλα, προσφέρει ευκαιρίες για περαιτέρω εξέλιξη και ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού της μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης, της συστηματικής αξιολόγησης και της αξιοποίησης της τεχνογνωσίας που έχουν αναπτύξει οι εργαζόμενοι σε νέες δραστηριότητες, επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο να συμβάλει στον εθνικό στόχο για συγκράτηση εξειδικευμένου προσωπικού στη χώρα μας, και στην επιστροφή έμπειρων στελεχών από το εξωτερικό, τα οποία έφυγαν κατά τη

διάρκεια της κρίσης (brain gain).

Ύψιστη προτεραιότητα για την εταιρεία αποτελεί η παροχή ενός υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος ως μια από τις βασικές παραμέτρους διασφάλισης της αναπτυξιακής της πορείας, ώστε να αποτελεί πάντοτε μια από τις κορυφαίες εταιρείας στην Ελλάδα για επιλογή εργασίας.

Διακυβέρνηση

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, βασική επιδίωξη παραμένει η υλοποίηση της μακρόχρονης στρατηγικής της ΔΕΗ και η επίτευξη θετικών οικονομικών αποτελεσμάτων με την αξιοπιστία, και την υπευθυνότητα να αποτελούν τις θεμελιώδεις αρχές της εταιρικής της διακυβέρνησης. Η εφαρμογή ενός δομημένου τρόπου λειτουργίας με σαφείς κανόνες λειτουργίας και αρχές αποτελεί την απάντηση του οργανισμού στις προκλήσεις της εποχής και στις συνεχώς μεταβαλλόμενες επιχειρηματικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την ανεξαρτησία στους τρόπους άσκησης διοίκησης και ελέγχου.

Προς τον σκοπό αυτό, η εταιρεία έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει μια σειρά πολιτικών και κανονισμών με κύρια εργαλεία το πρόγραμμα Δεοντολογικής Συμπεριφοράς (Ethics & Compliance) και τον αναθεωρημένο Κώδικα Δεοντολογικής Συμπεριφοράς. Συγκεκριμένα, η νέα επιχειρησιακή της κουλτούρα εδραϊώνεται σε πολιτικές που διασφαλίζουν την καταλληλότητα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, την ορθή λειτουργία των Επιτροπών του, τη διαφάνεια και τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους επενδυτές, την ισχυροποίηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και του συνόλου των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της δια-

χείρισης κινδύνων, του εσωτερικού ελέγχου και της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Πλαίσιο δεσμεύσεων και συνεργασιών

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΔΕΗ τον Μάιο του 2022 δεσμεύθηκε να αναπτύξει σε ομιλικό επίπεδο, βραχυπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, προκειμένου αυτοί οι στόχοι να αξιολογηθούν με βάση τα επιστημονικά κριτήρια του προτύπου Net-Zero του SBTi, και να οδηγήσουν τελικά τον Όμιλο στην επίτευξη μηδενικού ισοζυγίου άνθρακα μέχρι το 2040. Άλλωστε, η ανάπτυξη και η επίτευξη επιστημονικά τεκμηριωμένων στόχων μείωσης των εκπομπών αποτελούν τη μεγαλύτερη πρόκληση για όλες τις εταιρείες ενέργειας διεθνώς για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Επίσης η εταιρεία δεσμεύθηκε στις δέκα αρχές του UN Global Compact που έχουν να κάνουν με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις συνθήκες εργασίας, την προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Εντός του 2023 και σε ετήσια βάση θα καταθέσει το σχετικό συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο μέσω του οποίου θα δημοσιοποιεί πώς ανταποκρίνεται στις αρχές αυτές. Επιπλέον, η ΔΕΗ υποστηρίζει τις συστάσεις του Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD) είναι στη διαδικασία υλοποίησης του αντίστοιχου σχεδίου δράσης. Παράλληλα συμμετέχει στη συμμαχία We Mean Business αλλά και στην εκστρατεία Race to Zero που υποστηρίζεται από τον ΟΗΕ, με στόχο την κινητοποίηση μεγάλων οργανισμών και επιχειρήσεων στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Το 2022 η Εταιρεία αναποκρίθηκε για 2η φορά στο σύστημα αναφοράς CDP για την κλιματική αλλαγή,

Ύψιστη προτεραιότητα για την εταιρεία αποτελεί η παροχή ενός υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος ως μια από τις βασικές παραμέτρους διασφάλισης της αναπτυξιακής της πορείας, ώστε να αποτελεί πάντοτε μια από τις κορυφαίες εταιρείας στην Ελλάδα για επιλογή εργασίας.

της κορυφαίας διεθνώς αναγνωρισμένης οργάνωσης στην αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από την ανθρωπογενή δραστηριότητα.

Επίσης υιοθέτησε τις Αρχές του Women's Empowerment Principles για την Ενδυνάμωση των Γυναίκων, με σύνθημα, Ισότητα Σημαίνει Εργασία – Equality Means Business, που δημιουργήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη, συμμετέχοντας στο αντίστοιχο πρόγραμμα, για την ανάπτυξη και υλοποίηση στόχων και της εκπόνησης και υλοποίησης σχεδίου δράσης για την επίτευξη αυτών, στο πλαίσιο και της ευρύτερης στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Σε επίπεδο συνεργασιών, κρίνοντας την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία της βιοποικιλότητας ως ένα μείζον ζήτημα με αλληλένδετες ανάγκες και προκλήσεις για την ανθρωπότητα αλλά και την εταιρεία, ο Όμιλος ΔΕΗ ήταν από τους πρώτους διεθνώς που συμμετείχε ως signatory (μία από τις 330 εταιρείες παγκοσμίως) στην εκστρατεία «Make it Mandatory» του Business For Nature, της μεγαλύτερης παγκόσμιας κίνησης για την βιοποικιλότητα. Η καμπάνια αυτή στοχεύει να καταστήσει υποχρεωτική την αξιολόγηση, μέτρηση και δημοσιοποίηση στοιχείων σχετικών με την επίδραση και αλληλεξάρτηση των μεγάλων εταιρειών με τη βιοποικιλότητα και τη φύση, μέχρι το 2030.

Στο πλαίσιο των αξιολογήσεων, μέσα στο 2023, η ΔΕΗ αναγνωρίστηκε για τη δέσμευσή της στη βιώσιμη ανάπτυξη, λαμβάνοντας, στην πρώτη συμμετοχή της, το bronze βραβείο, στην αξιολόγηση από τον οργανισμό EcoVadis, έναν αξιόπιστο οργανισμό παγκοσμίως, που αξιολογεί επιχειρηματικές πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης. Παράλληλα, αναδείχθηκε μαζί με άλλες 36 ελληνικές επιχειρήσεις στις «The Most Sustainable Companies in Greece 2023» μετά από αξιολόγηση των επιχειρηματικών επιδόσεων του Ομίλου στη βιώσιμη ανάπτυξη σύμφωνα με τα ESG κριτήρια του «Sustainability Performance Directory», που γίνεται κάθε χρόνο με πρωτοβουλία του Quality Net Foundation. Και τέλος, το 2023, στην έρευνα «ESG Transparency Index», από το «Forbes», σκοπός της οποίας ήταν η αποτύπωση της παρούσας κατάστασης των 100 μεγαλύτερων εταιρειών στην Ελλάδα (βάσει κύκλου εργασιών με έτος αναφοράς το 2021) ως προς το επίπεδο διαφάνειας σε θέματα ESG, βάσει συγκεκριμένων πηγών δημόσιων αναφορών και συγκεκριμένων κριτηρίων γνωστοποίησης πληροφορίας ESG, η ΔΕΗ κατατάχθηκε στην 1η βαθμίδα «Platinum» μαζί με 17 ακόμα εταιρείες.

Μέσα και από τις παραπάνω συμμετοχές και δράσεις, ο Όμιλος ΔΕΗ επιταχύνει τον ρυθμό ενσωμάτωσης αρχών και πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης στο επιχειρηματικό του μοντέλο με βάση και τη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης που θέτει σε εφαρμογή και υλοποιεί, με σκοπό να παραμένει ευέλικτος και ανθεκτικός, απέναντι στις εξωτερικές προκλήσεις και σταθερός στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει, με απώτερο στόχο τη δημιουργία διαμοιραζόμενης αξίας. ●

ΟΛΠ Α.Ε.

ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΘΕΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Του ΜΑΚΗ ΠΡΟΒΑΤΑ

Κλιματική κρίση, πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη. Έννοιες στις οποίες μέχρι πριν μερικά χρόνια δεν δίνανε τη σημασία που έπρεπε. Όμως, τώρα πλέον πρέπει να προσαρμόσουμε τη ζωή μας με βάση αυτές και μάλιστα πρέπει να το κάνουμε επειγόντως.

Η προσαρμογή αυτή αφορά από τον κάθε πολίτη μεμονωμένα έως τις μεγαλύτερες εταιρείες του κόσμου. Ο κάθε πολίτης στις καθημερινές του δραστηριότητες σε σχέση με αυτά τα θέματα να είναι απλά «ενάρετος από ένα καπρίτσιο» όπως λέει και ο Καμύ, οι δε εταιρείες γιατί έτσι επιβάλλει το κοινωνικό τους καθήκον στον καινούργιο αυτόν κόσμο.

Θέλησα λοιπόν να μάθω, με στοιχεία, για το μεγαλύτερο λιμάνι της Μεσογείου, τον Πειραιά, και την ΟΛΠ Α.Ε. τώρα που πλέον την έχει αναλάβει η COSCO Shipping. Η αλήθεια που ανακάλυψα είναι στις έντεκα λέξεις του τίτλου, αλλά η ουσία βρίσκεται στα στοιχεία που υπάρχουν μέσα στο άρθρο.

Πράσινη ανάπτυξη και θεαματικές επιδόσεις για το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας

Το 2023 ήταν αδιαμφισβήτητα μια εξαιρετική χρονιά για την ΟΛΠ Α.Ε. Η καλύτερη μάλιστα στη μακρά ιστορία του λιμένος Πειραιώς, αλλά και από τότε που η COSCO Shipping ανέλαβε τα νιάτα της εταιρείας. Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική ανάπτυξη, ισόρροπα, σε όλες τις δραστηριότητες του λιμανιού. Οι δρομολογημένες επενδύσεις σε έργα αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού σε συνδυασμό με μια ολιστική προσέγγιση που ακολουθείται με γνώμονα την πράσινη ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα έχουν αποδώσει καρπούς. Τα αποδεδειγμένα οφέλη εισπράττονται από την κοινωνία αλλά και από τη χώρα συνολικά, που βλέπει το μεγαλύτερο της λιμάνι να ξεχωρίζει ανάμεσα στα κορυφαία της Ευρώπης και παγκοσμίως και να αναλαμβάνει κεντρική θέση στις διεθνείς μεταφορές, στη διασύνδεση ανατολής και δύσης, στο παγκόσμιο εμπόριο και τον τουρισμό.

Σήμερα το λιμάνι του Πειραιά είναι κορυφαίος σταθμός εμπορευματοκιβωτίων στη Μεσόγειο, το πιο πολυσύχναστο λιμάνι ακτοπλοΐας στην Ευρώπη, ένα από τα πρώτα λιμάνια εκκίνησης κρουαζιέρας (homeports) στη Μεσόγειο, ένας από τους μεγαλύτερους σταθμούς αυτοκινήτων στην Ανατολική Μεσόγειο και μια μεγάλη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη.

Μάλιστα, το λιμάνι του Πειραιά ήταν από τα πρώτα που επανέφερε σε κανονικότητα τη δραστηριότητα της κρουαζιέρας μετά από το πλήγμα της πανδημίας, καταγράφοντας σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης συνολικά αλλά και

ειδικότερα στον κρίσιμο τομέα του homeporting, που σημαίνει πως οι μεγάλες εταιρείες κρουαζιέρας επιλέγουν όλο και περισσότερο το λιμάνι του Πειραιά ως βάση έναρξης και τερματισμού και ως εκ τούτου σημείο για τις προμήθειές τους με ξεκάθαρα τα οφέλη για την τοπική οικονομία.

Επιπλέον, στον τομέα της ναυπηγοεπισκευής τα έργα που έχουν υλοποιηθεί έχουν αυξήσει τόσο το πλήθος όσο και το είδος των πλοίων που εξυπηρετούνται, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα του Πειραιά συγκριτικά με τα λιμάνια των γειτονικών χωρών. Βεβαίως νέα έργα βρίσκονται σε εξέλιξη με την περαιτέρω ανάπτυξη να είναι ήδη δρομολογημένα.

Η διακίνηση των εμπορευματοκιβωτίων ανέβασε το λιμάνι του Πειραιά στις πρώτες θέσεις στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως.

Αξιοσημείωτη είναι και η κατάταξη του Πειραιά στην 8η θέση διεθνώς στον Δείκτη Ναυτιλιακών Κέντρων Χιηhua-Baltic (ISCDB) το 2023. Πρόκειται για μία ετήσια ανεξάρτητη κατάταξη, η οποία για την ταξινόμηση βασίζεται σε τρεις βασικούς και 16 επιμέρους δείκτες, με τους βασικούς να τους αποτελούν οι λιμενικές υποδομές, οι ναυτιλιακές υπηρεσίες και οι περιβαλλοντικοί δείκτες.

Συνεπώς, η προστιθέμενη αξία της ΟΛΠ Α.Ε. για τη χώρα βρίσκεται σε τροχιά ανόδου με ένα ποσοστό που εκτιμάται σήμερα στο 1,56% του ΑΕΠ. Αντίστοιχα, τα μερίσματα των μετόχων της εισηγμένης ΟΛΠ Α.Ε. πολλαπλασιάστηκαν δώδεκα φορές σε σχέση με το 2016 και η επίδραση στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο ισχυροποιείται συνεχώς.

Ενισχυτικό επίσης ρόλο διαδραματίζει η εταιρεία στην εγχώρια απασχόληση και στις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες αποτελούν απευθείας επηρεαζόμενο κοινό και βασική προτεραιότητα της ΟΛΠ Α.Ε. Το τελευταίο αποδεικνύεται ποικιλοτρόπως, τόσο άμεσα με το 3,5% των εσόδων της ΟΛΠ Α.Ε. να εισπράττεται κάθε χρόνο από τους παραλιμένιους δήμους του Πειραιά, Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Περάματος και Σαλαμίνας, όσο και έμμεσα μέσα από την ανάπτυξη που συντελείται σε όλους τους τομείς, αλλά και προσφέροντας θέσεις εργασίας και προκαλώντας σημαντική εμπορική και τουριστική ανάπτυξη. Σε αυτό το πλαίσιο είναι αξιοσημείωτη και η στρατηγική εταιρικής υπευθυνότητας της ΟΛΠ Α.Ε. Μέσα από πλήθος πρωτοβουλιών και δράσεων φιλανθρωπίας επιδιώκεται η στήριξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, της νέας γενιάς, του αθλητισμού και του πολιτισμού. Ειδικότερα, η εταιρεία έχει προβεί στη διάθεση μεγάλων εκτάσεων του λιμανιού, του γνωστού βιομηχανικού κτιρίου του Σιλό, για την ανέγερση ενός μοναδικού στο είδος του, πρωτοποριακού Μουσείου

Εναλίων Αρχαιοτήτων από το Υπουργείο Πολιτισμού που θα ξεπερνά τα 13.000 τ.μ. και αναμένεται να δημιουργήσει ένα νέο τοπόσημο στην περιοχή και πόλο έλξης επισκεπτών από όλο τον κόσμο.

Είναι προφανές πως η ΟΛΠ Α.Ε. επιτελεί σημαντικό οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό έργο. Δίνει μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη του λιμανιού, μία ανάπτυξη που υλοποιείται σε απόλυτη αρμονία με τη ζωή του τόπου, λειτουργώντας ως πυλώνας ευημερίας, σταθερότητας, βιωσιμότητας και απασχόλησης, καθώς στις λιμενικές εγκαταστάσεις απασχολούνται περίπου 4.000 άμεσα εργαζόμενοι και έμμεσα πάνω από 12.000.

Το όραμα για το Πράσινο Λιμάνι του Πειραιά και η σταθερή διατήρηση του αποκτηθέντος τίτλου «The Most Sustainable Company in Greece» αποτελεί σημαντική επιδίωξη.

Ως εκ τούτου, το σύνολο των επενδύσεων της εταιρείας υλοποιείται με γνώμονα την πράσινη ανάπτυξη. Η ΟΛΠ Α.Ε. προωθεί πλήθος περιβαλλοντικών έργων και πρωτοβουλιών στο πλαίσιο διαρκούς μέριμνας για την αποτροπή περιβαλλοντικών συμβάντων και την προληπτική προσέγγιση στις περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως επίσης τη συνεχή βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των δραστηριοτήτων της. Ενδεικτικά αναφέρεται η παραγωγή πράσινης ενέργειας για τις ανάγκες του λιμανιού με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών, η ηλεκτροδότηση πλοίων, η ορθή διαχείριση αποβλήτων, καθώς και η συνεχής παρακολούθηση και εφαρμογή σχεδίου έκτακτης ανάγκης χερσαίας και θαλάσσιας ρύπανσης.

Τέλος, η εταιρεία συμμετέχει ενεργά και διαχρονικά σε ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ αξιοσημείωτη είναι τα τελευταία έτη η φιλοξενία και η υποστήριξη διεθνών συνεδρίων και συναντήσεων από μέρους της ΟΛΠ Α.Ε. που φέρνουν κοντά τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων στην προσπάθεια προώθησης της πράσινης ανάπτυξης και των βέλτιστων πρακτικών στη λιμενική και ναυτιλιακή βιομηχανία.

Συνοψίζοντας, γίνεται αντιληπτό πως οι οικονομικές επιδόσεις της ΟΛΠ Α.Ε. καθώς και τα εξαιρετικά αποτελέσματά σε επίπεδο περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης (ESG) επιβεβαιώνουν την ορθότητα της στρατηγικής της εταιρείας, δημιουργώντας αξία για όλους, σήμερα και για τις επόμενες γενεές.

Κλιματική κρίση, πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη, τρεις έννοιες οι οποίες είναι πλέον οριστικά στη ζωή μας για αυτό και οι καλές πρακτικές πρέπει να ακολουθούνται σταθερά και ίσως είναι πιο κρίσιμο να μπορούν να προσαρμόζονται στην κάθε νέα απαίτηση που θα εμφανιστεί.

Η ΟΛΠ Α.Ε. ποσοτικοποιεί κάθε χρόνο τις δράσεις της στο περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα και ορίζει με προσήλωση τους επόμενους στρατηγικούς στόχους του τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης.

Αυτό το άρθρο γράφτηκε με την επίγνωση ότι είμαστε η πρώτη γενιά που βιώνει σε αυτόν τον βαθμό την κλιματική κρίση, αλλά και η τελευταία γενιά που προλαβαίνει και οφείλει να κάνει κάτι. ●

ΑEGEAN Βιώσιμη επιχειρηματικότητα για ένα «πράσινο» μέλλον

Σταθερή πορεία για έναν περιβαλλοντικά υπεύθυνο πλανήτη

Με τη νέα γενιά να θέτει στο επίκεντρο των επιλογών της κριτήρια αειφορίας και να αναζητά λύσεις και επιλογές εταιρειών που υιοθετούν μέτρα περιβαλλοντικής και κοινωνικοοικονομικής βιωσιμότητας, χωρίς να αποτελεί προτεραιότητα η lowcost λύση και ενόσω η προστασία του περιβάλλοντος παραμένει κορυφαία προτεραιότητα, τόσο για τη «Γενιά Z» όσο και για τους «millennials», η **ΑEGEAN** βρίσκεται και πάλι ένα βήμα μπροστά πραγματοποιώντας μια σειρά από ενέργειες και δράσεις για να προσφέρει όχι μόνο μια μοναδική ταξιδιωτική εμπειρία στους επιβάτες της, αλλά και μια σταθερή πορεία προς ένα λίγο πιο «πράσινο» μέλλον για τους νέους. Έτσι, η ΑEGEAN διατηρεί σταθερή πορεία προς τις βιώσιμες μεταφορές λαμβάνοντας υπόψη τόσο τους στόχους της ΕΕ για την πράσινη μετάβαση στις αερομεταφορές, όσο και τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας, τον αντίκτυπο στο περιβάλλον, την κοινωνία και ειδικότερα τους νέους που επιθυμούν και ελπίζουν σε έναν καλύτερο και πιο περιβαλλοντικά υπεύθυνο πλανήτη.

SAF (Sustainable Aviation Fuels) σε πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού

Η ΑEGEAN είναι η πρώτη αεροπορική εταιρεία που πραγματοποίησε πτήση με **μείγμα SAF** στην Ελλάδα τον Ιούλιο του 2021, ενώ από τον Ιούλιο του 2022 ξεκίνησε ήδη να πραγματοποιεί το πρώτο και μοναδικό πρόγραμμα στην Ελλάδα και ένα από τα λίγα στην Ευρώπη συστηματικής χρήσης SAF, για όλες τις πτήσεις της που αναχωρούν από το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης. Μάλιστα, πρόσφατα η εταιρεία επεκτάθηκε και σε αεροδρόμια της Ευρώπης, πραγματοποιώντας ένα ακόμα σημαντικό βήμα για περισσότερο περιβαλλοντικά βιώσιμες μεταφορές και κάνοντας πράξη τη δέσμευσή της για να συμβάλει έμπρακτα στην απανθρακοποίηση του κλάδου. Η προμήθεια SAF στα αεροδρόμια της Στοκκόλμης, του Λονδίνου και του Όσλο σηματοδοτεί την έναρξη της σταδιακής επέκτασης του προγράμματος χρήσης βιώσιμων καυσίμων της ε-

ταιρείας στο σύνολο του δικτύου της. Παρόλο που η αδυναμία παραγωγής SAF σε επαρκείς ποσότητες, η έλλειψη υποδομών για την αποθήκευση και διανομή τους και το αυξημένο κόστος τους σε σχέση με τα συμβατικά καύσιμα, παρεμποδίζουν τη γενικευμένη εφαρμογή τους, η ΑEGEAN τοποθετείται εγκαίρως και αποφασιστικά απέναντι στις προκλήσεις της νέας εποχής των αερομεταφορών αναζητώντας λύσεις και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για να ακολουθήσει και ο υπόλοιπος κλάδος στην Ελλάδα.

Οι «πράσινες» δράσεις της αεροπορικής επεκτείνονται και σε άλλους τομείς της δραστηριότητάς της, καθώς η ΑEGEAN έχει σχεδόν ολοκληρώσει μια νέα τεχνική βάση, την οποία και εφοδιάζει ενεργειακά με πράσινη ενέργεια.

«Πράσινος» στόλος

Η **ανανέωση του στόλου** είναι σε εξέλιξη και αποτελεί εκτός από τη μεγαλύτερη οικονομική επένδυση για την εταιρεία, αλλά και το σύνολο του κλάδου, και τη μεγαλύτερη φιλοπεριβαλλοντική της δράση, καθώς μειώνει σημαντικά το ανθρακικό αποτύπωμα από τη δραστηριότητά της. Τα νέα αεροσκάφη εξασφαλίζουν 19-23% χαμηλότερο αποτύπωμα CO2 σε σχέση με τα προηγούμενης γενιάς Airbus και έως 50% χαμηλότερο αποτύπωμα CO2 από τα πρώτα και τότε νέα αεροσκάφη της εταιρείας το 1999, σηματοδοτώντας μια ουσιαστική πράξη σεβασμού και φροντίδας προς το περιβάλλον. Στο ίδιο πλαίσιο τα νέα ATR υπολογίζεται να έχουν από 25 έως 30% χαμηλότερο αποτύπωμα CO2, σε σχέση με τα Q400 και συμβάλλουν κατ' αυτό τον τρόπο στην περαιτέρω μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της εταιρείας και στη δέσμευσή της για περισσότερο βιώσιμες, περισσότερο πράσινες πτήσεις, ενώ είναι επίσης πιστοποιημένα για να χρησιμοποιούν βιώσιμα αεροπορικά καύσιμα.

«Πράσινο» Hangar

Οι «πράσινες» δράσεις της αεροπορικής επεκτείνονται και σε άλλους τομείς της δραστηριότητάς της, καθώς η ΑEGEAN έχει σχεδόν ολοκληρώσει μια νέα τεχνική βάση την οποία και εφοδιάζει ενεργειακά με πράσινη ενέργεια. Στο κέλυφος των κτηρίων της νέας τεχνικής βάσης (έκτασης 35.000 m²) θα εγκατασταθούν **φωτοβολταϊκά πάνελ**, 3 MW ισχύος, με σκοπό να καλυφθούν εξ ολοκλήρου οι ενεργειακές ανάγκες και να δημιουργηθεί ένα από τα πρώτα «πράσινα» hangar στην Ευρώπη, μέσα σε ένα από τα πλέον «πράσινα» αεροδρόμια. Έτσι, δημιουργείται ένα περιβαλλοντικά βιώσιμο οικοσύστημα για τις αερομεταφορές στη χώρα και δείχνει τον δρόμο για τις βιώσιμες επενδύσεις στον κλάδο.

Η ΑEGEAN κάνοντας πράξη τη δέσμευσή της για **συστηματική μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος**, όσο το οικονομικό της αποτύπωμα θα συνεχίσει να μεγαλώνει, ηγείται των προσπαθειών που φέρνουν την πράσινη μετάβαση στον κλάδο των μεταφορών και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για περισσότερες **πράσινες πτήσεις** και ένα **βιώσιμο περιβάλλον** για όλους. ●

Στην KPMG η βιωσιμότητα και η Κοινωνική Υπευθυνότητα βρίσκονται στο επίκεντρο της κουλτούρας μας. Εξασφαλίζουμε ένα καλύτερο μέλλον στις νέες γενιές δρώντας «μαζί», με «ακεραιότητα», «αριστεία», και «θάρρος», για ένα καλύτερο μέλλον.

Στην KPMG εργαζόμαστε για να δημιουργήσουμε ένα θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία επενδύοντας στους ανθρώπους μας, στη διά βίου μάθηση, στην κοινωνία και στο περιβάλλον, με οδηγό τους 17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Μερικές από τις δράσεις που έχουν υλοποιηθεί και που είχαν κοινό συστατικό επιτυχίας τον εθελοντισμό των στελεχών της εταιρείας, είναι οι εξής:

Δίνουμε «πλεονέκτημα σε κάθε ηλικία» μέσω της πρωτοβουλίας AdvantAge
Αναγνωρίζοντας την ηλικία όχι ως εμπόδιο αλλά ως πηγή υπεραξίας, η KPMG ξεκίνησε την πρωτοβουλία Κοινωνικής Υπευθυνότητας με τίτλο «AdvantAge», σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού Ελλάδας (ΣΔΑΔΕ) και με την υποστήριξη του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος. Στόχος της πρωτοβουλίας αποτελεί η ευαισθητοποίηση της επιχειρηματικής κοινότητας και της κοινωνίας ευρύτερα στο φαινόμενο της ηλικιακής διάκρισης, καθώς και η αντιμετώπιση αυτού μέσω δράσεων που ενισχύουν τις δεξιότητες των ώριμων ηλικιακά εργαζομένων και προάγουν τη συζήτηση για ίσες ευκαιρίες.

Η KPMG, σε συνέχεια της έρευνας που υλοποίησε με σκοπό τη χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας, διοργάνωσε για πρώτη φορά τον Μάρτιο, δωρεάν επιμορφωτικά σεμινάρια «AdvantAge Days», σημειώνοντας περισσότερες από 70 συμμετοχές έμπειρων επαγγελματιών άνω των 50 ετών που βρίσκονται σε διαδικασία αναζήτησης εργασίας ή αλλαγής καριέρας και επιθυμούν να ενισχύσουν και αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους καθώς και να χτίσουν ένα ολοκληρωμένο επαγγελματικό προφίλ. Το AdvantAge Days αποτέλεσε μόνο την αρχή της πρωτοβουλίας, καθώς έπονται νέες θεματικές και δράσεις για ένα μέλλον χωρίς ηλικιακά εμπόδια στην απασχόληση.

Υποστηρίζουμε την ένταξη μαθητών/τριών της περιοχής της Καλλιθέας στο «The Tipping Point Program»

Σε τροχιά προώθησης του πυλώνα «διά βίου μάθηση» και κατ' επέκταση του 4ου στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης «Ποιοτική Εκπαίδευση» του ΟΗΕ, η KPMG επιλέγει να «αγκαλιάσει» τη γειτονιά των νέων της γραφείων "THE WAVE" με το καλύτερο δυνατό τρόπο, ξεκινώντας μια νέα συνεργασία με τον ΜΚΟ The Tipping Point (ΤΤΡ). Μέσω του εκπαιδευτικού αυτού προγράμματος, οι άνθρωποι της KPMG από διάφορες βαθμίδες και θέσεις αναλαμβάνουν ρόλο μέντορα, μοιράζονται γνώσεις και εμπειρίες από τον κλάδο τους, και συμβάλλουν ουσιαστικά και ενεργά στη δημιουργία ενημερωμένων και ενσυνείδητων νέων σε ό,τι αφορά τις ακαδημαϊκές επιλογές τους και τη μελλοντική τους επαγγελματική σταδιοδρομία.

Η KPMG βρίσκεται δίπλα στα Γενναία Παιδιά της ΕΛΕΠΑΠ μέσω πολυδιάστατων πρωτοβουλιών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους

Συνεχίζοντας τη συνεργασία ετών, οι άνθρωποι της KPMG μένουν πιστοί στη δέσμευσή τους για τη στήριξη των ευπαθών ομάδων και μέσω της δράσης «Back to School» προσφέρουν κάθε νέα χρονιά σχολικά εφόδια στα Γενναία Παιδιά της ΕΛΕΠΑΠ για μια δημιουργική σχολική χρονιά. Τις εορταστικές περιόδους, Χριστούγεννα και Πάσχα, δεν ξεχνάμε να υποστηρίξουμε τον οργανισμό.

KPMG: Πολλαπλές δράσεις για ένα θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία

Ο άνθρωπος και το περιβάλλον στο επίκεντρο

Περισσότερα από 50 στελέχη της KPMG βρέθηκαν στην παραλία Αγίου Δημητρίου στον Σαρωνικό για τη δράση ομαδικού εθελοντικού καθαρισμού παραλίας με την HELMEPA

Περισσότεροι από 50 εργαζόμενοι της KPMG έτρεξαν στον 12ο Ημιμαραθώνιο της Αθήνας για τα Γενναία Παιδιά της ΕΛΕΠΑΠ

σμό μέσω διεξαγωγής bazaar στα γραφεία της KPMG, καθώς και στα συνέδριά μας, μέσω της διάθεσης χώρου προβολής του έργου τους. Φέτος, για πρώτη φορά, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, η KPMG λειτούργησε παραδειγματικά και έμεινε πιστή στην αξία της κοινωνικής προσφοράς, συμβάλλοντας στο Πρόγραμμα Οικονομικής Υιοθεσίας του οργανισμού μέσω δωρεάς αξίας 1.000 ευρώ. Όλοι μαζί και ο καθένας ξεχωριστά μέσω της συνδρομής μας στο Πρόγραμμα Οικονομικής Υιοθεσίας συμβάλλουμε στην κάλυψη ενός μέρους των θεραπευτικών και παιδαγωγικών προγραμμάτων που κρίνονται αναγκαία για την πρόοδο και αποκατάστασή των Γενναίων Παιδιών της ΕΛΕΠΑΠ. Τέλος, η ομάδα δρομέων της KPMG έδωσε το παρών και έτρεξαν για μια ακόμη χρονιά τόσο στον 40ό Αυθεντικό Μαραθώνιο της Αθήνας, όσο και στον 12ο Ημιμαραθώνιο της Αθήνας για τα Γενναία Παιδιά της ΕΛΕΠΑΠ, επικοινωνώντας το δικό τους μήνυμα αλληλεγγύης και αγάπης για τα παιδιά που βρίσκονται σε ανάγκη. Κάθε συμμετοχή της KPMG ενισχύει τη βιωσιμότητα του πολύτιμου έργου της ΕΛΕΠΑΠ η οποία προσφέρει και εξασφαλίζει Διά Βίου Στήριξη και υπηρεσίες αποκατάστασης σε κάθε άνθρωπο με αναπηρία.

Το νέο κτήριο «THE WAVE» σε συνδυασμό με τις δράσεις για τον πλανήτη μας εξασφαλίζουν ένα καλύτερο μέλλον για τις επόμενες γενιές

Η δέσμευση της KPMG για την επίτευξη μηδενικού ισοζυγίου άνθρακα έως το 2030 ενισχύεται τόσο με την πιστοποίηση LEED Gold που διαθέτει το νέο κτήριο «THE WAVE», όσο και με τη μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, κατάργηση χρήσης προϊόντων από πλαστικό μίας χρήσης και προώθηση της ανακύκλωσης στα γραφεία μας. Όλα τα παραπάνω ενισχύονται μέσω των ατομικών και ομαδικών δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Από το 2023 μεγιστοποιούμε το αντίκτυπό μας στο θαλάσσιο περιβάλλον μέσω της 3ετούς δέσμευσής μας να ενισχύσουμε τον παράκτιο καθαρισμό της παραλίας καθώς και την εποχιακή έρευνα της HELMEPA για την καταγραφή θαλάσσιων απορριμμάτων. Η δράση μας δεν σταματά στις θαλάσσιες ακτές καθώς από το 2021 σε συνεργασία με την ΜΚΟ “We4all” η εθελοντική ομάδα της KPMG έχει καταφέρει να δημιουργήσει νέους πνεύμονες πρασίνου που ξεπερνούν τα 2.000 δέντρα.

Απελευθερώνουμε το ταλέντο των ανθρώπων μας, προωθώντας τις αξίες της Ισότητας, της Διαφορετικότητας και της Συμπερίληψης

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (IWD) ευαισθητοποιούμε και εκπαιδεύουμε τους εργαζόμενους της KPMG σχετικά με τις παγκόσμιες δεσμεύσεις μας για μια πιο δίκαιη, ισότιμη και συμπεριληπτική κοινωνία και προγραμματίζουμε δράσεις για να καλύψουμε διαφορετικές πτυχές των θεμάτων συμπερίληψης, ισότητας και διαφορετικότητας. Φέτος, δημιουργήσαμε τη σειρά video και audio podcasts “#Inspire Inclusion Talks” φέρνοντας στο προσκήνιο ιστορίες που, σε μια προσπάθεια για μια πιο δίκαιη και συμπεριληπτική κοινωνία, αξίζει να ακουστούν και να προβληματίσουν. Επιπλέον, υλοποιήσαμε δράσεις ευαισθητοποίησης και διαδραστικά σεμινάρια από πιστοποιημένους φορείς. Μέσω του διαδραστικού σεμιναρίου “50 Ways to Fight Bias” από το Lean In Network, οι άνθρωποι μας ανακάλυψαν τις ασυνείδητες προκαταλήψεις και συμπεριφορές που υπάρχουν στον εργασιακό χώρο και τρόπους να τις αντιμετωπίσουν, και μέσω του σεμιναρίου “#I am Remarkable” ένωσαν ενδυναμωμένοι στην ιδέα να μοιραζόνται τα επιτεύγματά τους και να διεκδικούν αυτά που τους αναλογούν.

Για την KPMG, η ευημερία των ανθρώπων που την απαρτίζουν αποτελεί ένα αγαθό υψίστης σημασίας, καθώς αποτελεί μέσο προσωπικής και επαγγελματικής εξέλιξης.

Οι εταιρείες της KPMG δραστηριοποιούνται σε 144 χώρες και περιοχές, ενώ απασχολούν στις εταιρείες-μέλη παγκοσμίως περισσότερους από 236.000 συνεταίρους και εργαζομένους.

Η KPMG στην ελληνική αγορά

Με περισσότερα από 51 χρόνια δράσης στην Ελλάδα, παρέχουμε μέσω 4 εταιρειών, ολοκληρωμένες ελεγκτικές, φορολογικές, λογιστικές, νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ελληνικές και διεθνείς εταιρείες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Απασχολούμε στα γραφεία μας στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη περίπου 830 άτομα, υψηλού επιπέδου επαγγελματίες, με σημαντική και εξειδικευμένη εμπειρία. Είμαστε πιστοποιημένη εταιρεία κατά τα διεθνή πρότυπα ISO 27001:2013 και ISO 9001:2015 ενώ παράλληλα διαθέτουμε και εσωτερικό Διεθνές Σύστημα Ποιότητας καθώς και Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης έργων που αναλαμβάνουμε. ●

FOOD WASTE ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΣΠΑΤΑΛΑΜΕ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ;

Ο ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ΚΕΡΔΟΣ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ

Η σπατάλη τροφίμων (food waste) εξελίσσεται σε μία από τις μεγαλύτερες απειλές για τον πλανήτη, με τον αγροτικό τομέα να αντιπροσωπεύει το 10% του συνόλου των εκπομπών αερίων ρύπων. Όταν τα υπολείμματα τροφίμων απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής, αποσυντίθενται και απελευθερώνουν μεθάνιο, ένα ισχυρό αέριο του θερμοκηπίου. Το μεθάνιο δεν είναι ο μόνος ρύπος που εκπέμπεται από τους χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων. Τα στραγγίσματα, ένα τοξικό υγρό που σχηματίζεται όταν το νερό της βροχής αναμιγνύεται με τα απόβλητα που αποσυντίθενται, μπορεί επίσης να μολύνουν τα κοντινά υπόγεια και επιφανειακά ύδατα. Επομένως, η σπατάλη τροφίμων είναι ιδιαίτερα επιβλαβής για το περιβάλλον και γι' αυτό ολόένα και περισσότερες επιχειρήσεις εντάσσουν την ελαχιστοποίηση του food waste στη στρατηγική ESG, δηλαδή για το Περιβάλλον (Environment), την Κοινωνία (Society) και την εταιρική Διακυβέρνηση (Governance).

Σύμφωνα με τους ειδικούς, σε κάθε φάση παραγωγής και διάθεσης, τα απόβλητα τροφίμων έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή. Η προμήθεια μεγαλύτερης ποσότητας τροφίμων σε σχέση με αυτήν που καταναλώνεται, αυξάνει υπέρμετρα τη γεωργική παραγωγή και κατ' επέκταση τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Σύμφωνα με εκτιμήσεις (2021) της Υπηρεσίας Προστασίας του Περιβάλλοντος των ΗΠΑ, ο γεωργικός τομέας συμβάλλει κατά 10% στις συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, με βασικές πηγές ρύπανσης να αποτελούν οι πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων από την καλλιέργεια του εδάφους και την κτηνοτροφία. Η εφαρμογή υπεύθυνων στρατηγικών προμήθειας και διάθεσης τροφίμων επιτρέπει στις επιχειρήσεις να περιορίσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμά τους.

Σύμφωνα με τους επιστήμονες, η κλιματική αλλαγή έχει σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία, προκαλώντας από αναπνευστικές και καρδιακές παθήσεις έως ασθένειες μικροβιακής αιτιολογίας. Κάθε βήμα που λαμβάνεται για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής έχει άμεσο αντίκτυπο στην υγεία και την ευημερία των ανθρώπων. Ωστόσο, η υιοθέτηση σειράς στρατηγικών διάθεσης αποβλήτων τροφίμων από οργανισμούς και επιχειρήσεις, μπορούν να συμβάλλουν καταλυτικά στη μείωση του όγκου των αποβλήτων. Για παράδειγμα, ένας κομποστοποιητής που εγκαθίσταται εντός του χώρου παρασκευής τροφίμων καθιστά αποτελεσματικότερη τη διαχείριση των αποβλήτων.

Ως προς τη συμβολή του περιορισμού της σπατάλης τροφίμων στην αποτελεσματικότερη εταιρική διακυβέρνηση, κατά τους ειδικούς, χαμένο φαγητό σημαίνει χαμένο κέρδος. Σύμφωνα με μελέτη, υπολογίζεται πως κάθε 1 ευρώ που επενδύεται για τη μείωση της απώλειας τροφίμων, αποφέρει κατά μέσο όρο 14 ευρώ. Εξάλλου, η υιοθέτηση στρατηγικής υπεύθυνων προμηθειών και η μείωση του κόστους σπατάλης τροφίμων αποδεικνύει και στους εταίρους μιας επιχείρησης την εφαρμογή πρακτικών χρηστής διακυβέρνησης.

Στην πράξη η μείωση της σπατάλης τροφίμων απαιτεί την εξασφάλιση σειράς πιστοποιήσεων, όπως το πρότυπο LEED για την ενεργειακή εξοικονόμηση των κτιρίων που ενσωματώνει συγκεκριμένα μέτρα ελαχιστοποίησης του foodwaste. Σε κάθε περίπτωση, οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαθέτουν σαφές σχέδιο δράσης μηδενικών αποβλήτων με στόχο την απόρριψη όσο το δυνατόν μικρότερης ποσότητας αποβλήτων. ●

Σημαντικός πυλώνας ανάπτυξης για τον Δήμο Αριστοτέλη το πρόγραμμα Εταιρικής Υπευθυνότητας της **Ελληνικός Χρυσός**

Μόνο το 2023 η εταιρεία υλοποίησε 146 έργα και δράσεις ύψους 1,73 εκατ. ευρώ

Η αντίληψη ότι η μεταλλευτική δραστηριότητα δύναται να λειτουργήσει ως τροχοπέδη στην ισόρροπη ανάπτυξη μιας περιοχής τείνει να καταρριφθεί και η περίπτωση της Ελληνικός Χρυσός και η άρρηκτη σχέση της με τον Δήμο Αριστοτέλη αποτελεί ένα εύγλωττο παράδειγμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η εταιρεία, υιοθετώντας τις αρχές της υπεύθυνης μεταλλευτικής δραστηριότητας, έχει αναδειχθεί σε σημαντικό πυλώνα ανάπτυξης για ολόκληρο τον Δήμο. Το 2023 μόνο υλοποίησε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα Κοινωνικής Υπευθυνότητας, το οποίο αριθμεί 146 έργα και δράσεις συνολικού ύψους 1,73 εκατ. ευρώ, καλύπτοντας πλήθος τομέων της καθημερινότητας των πολιτών. Επιπρόσθετα, ο Δήμος Αριστοτέλη ωφελείται οικονομικά και από τα αυξημένα μεταλλευτικά τέλη που λαμβάνει. Το 2023 εισέπραξε 3,5 εκατ. ευρώ, χάρη στην αποκλειστική δραστηριότητα της Ελληνικός Χρυσός εντός των ορίων του. Με την έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του μεταλλείου των Σκουριών και την άνοδο της παραγωγικότητας του μεταλλείου της Ολυμπιάδας, τα έσοδα από τα μεταλλευτικά τέλη αναμένεται να αυξηθούν, καθώς υπολογίζονται βάσει της αξίας των πωληθέντων μετάλλων.

Στήριξη της κοινωνικής ευημερίας

Ειδικότερα, εντός του 2023 η εταιρεία, με γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών του Δήμου, υλοποίησε πληθώρα δράσεων συνολικής αξίας άνω των 226.000 ευρώ, όπως η δωρεά 600 κάδων απορριμμάτων προς τον Δήμο, η κάλυψη του κόστους της μελέτης επέκτασης του γηροκομείου Αρναίας «Αγάπη», η δωρεά εξοπλισμού προς το Κέντρο Υγείας Παλαιοχωρίου και η προμήθεια φίλτρων αποσιδήρωσης πόσιμου νερού για την τοπική κοινότητα Πυργαδικίων.

Δημιουργία νέων ευκαιριών ανάπτυξης

Παράλληλα, η εταιρεία χρηματοδότησε μελέτες και έργα υποδομής ύψους 350.000 ευρώ με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου.

Ενδεικτικά, ολοκληρώθηκαν οι μελέτες για την ανακαίνιση του κτιρίου «οικία Αλέξη Ζορμπά» στην κοινότητα Παλαιοχωρίου, ένα ιστορικό μνημείο που θα μετατραπεί σε ένα σύγχρονο πολιτιστικό κέντρο, καθώς και για την κατασκευή πεζογέφυρας στο πάρκο Αριστοτέλη στην κοινότητα Σταγείρων που θα αποτελέσει ένα σημείο αναφοράς για την περιοχή και θα προσφέρει ασφαλή και άνετη πρόσβαση στους επισκέπτες. Επιπρόσθετα, σημειώνεται πρόοδος στη μελέτη χωροθέτησης του καταδυτικού πάρκου στην αποικία ιππόκαμπων και στον ύφαλο της Μπροστόμνιτσας Στρατωνίου με στόχο την ανάδειξη της μοναδικής ομορφιάς του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την τόνωση του εναλλακτικού τουρισμού.

Επιπλέον, η εταιρεία υλοποίησε έργα υποδομής που διευκολύνουν την καθημερινότητα των πολιτών, όπως η αποκατάσταση του οδικού δικτύου στο δρόμο 1ου χιλιόμετρου από το Νεοχώρι προς την Ολυμπιάδα, η ασφαλοποίηση δύο δρόμων της Κοινότητας Μεγάλης Παναγιάς και η διάνοιξη αγροτικών δρόμων.

Επενδύοντας στο μέλλον της νέας γενιάς

Ως σταθερός υποστηρικτής της νέας γενιάς, η Ελληνικός Χρυσός υλοποίησε ένα πλούσιο πρόγραμμα δράσεων στον τομέα της εκπαίδευσης, που ξεπερνούν τις 300.000 ευρώ, όπως η συνέχιση του προγράμματος ρομποτικής & STEM σε συνεργασία με την Eduact για 6η συνεχόμενη χρονιά, της υποτροφίας στο Κολέγιο Anatolia, καθώς και

«Πάρκο Αριστοτέλη»
στα Στάγαιρα Χαλκιδικής

των εργασιών επισκευής στα κτίρια των σχολείων του Δήμου Αριστοτέλη. Επιπλέον, η εταιρεία χρηματοδότησε την κατασκευή και λειτουργία του 2ου παιδικού σταθμού στην Ιερισσό.

Βιώσιμη ανάπτυξη σε αρμονία με το περιβάλλον

Στηρίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η εταιρεία υλοποίησε πλήθος δράσεων με συνολική δαπάνη που ξεπέρασε τις 165.000 ευρώ, όπως η δωρεά προς τον Λογαριασμό Κρατικής Αρωγής του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και ο καθαρισμός των παραλιών του Δήμου Αριστοτέλη πριν την έναρξη της τουριστικής περιόδου. Επιπλέον, υποστήριξε για ακόμη μια χρονιά την Αερολέσχη Θεσσαλονίκης για την εναέρια επιτήρηση των δασών της περιοχής, ενώ ανέλαβε την αποκομιδή ογκωδών αντικειμένων (απορριμμάτων) από τις κοινότητες του Δήμου Αριστοτέλη για την αποφυγή κινδύνου πυρκαγιάς ή ρύπανσης και ολοκλήρωσε την τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων στο ρέμα Αργυρώς (περιοχή πλατείας μηχανικών) στο Στρατώνι.

Διαφάνεια και λογοδοσία

Η Ελληνικός Χρυσός υιοθετεί μια σφαιρική προσέγγιση στην επικοινωνία με τους κοινωνικούς της εταιρείας που βασίζεται στη διαφάνεια και τον ειλικρινή διάλογο. Προς αυτή την κατεύθυνση το 2023 εγκαινίασε το νέο, μόνιμο Κέντρο Πληροφόρησης Κοινού στο Παλαιοχώρι, δημιουργώντας έναν κόμβο ενημέρωσης και ανοιχτής επικοινωνίας, ενώ με στόχο την ενημέρωση και την ανταλλαγή απόψεων για όλα τα καίρια ζητήματα έχει ενεργοποιηθεί η Επιτροπή Κοινοτήτων Ενδιαφέροντος. Επιπλέον, η εταιρεία διατηρεί μόνιμα ανοιχτό το κανάλι του Μηχανισμού Αναφοράς.

Τέλος, με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, η εταιρεία υλοποίησε εντός του 2023 ένα ευρύ κύκλο διαβουλεύσεων με την τοπική κοινωνία, με στόχο τη συνδιαμόρφωση στόχων και την από κοινού χάραξη της στρατηγικής για την ορθολογική διάθεση των 80 εκατ. ευρώ που έχει δεσμευθεί να διαθέσει τα επόμενα χρόνια για δράσεις και έργα τοπικής ανάπτυξης. ●

Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Σταθερά δίπλα στην κοινωνία

Ενίσχυση της απασχόλησης και δράσεις για την υποστήριξη
της νέας γενιάς επιστημόνων

Μέσα από στοχευμένες δράσεις και πρωτοβουλίες ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ βελτιώνει την καθημερινότητα των τοπικών κοινωνιών, στηρίζει τη νέα γενιά, συνεισφέρει στη φροντίδα κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, ενδυναμώνει την τοπική οικονομία και επιχειρηματικότητα, δηλώνοντας παράλληλα πάντα «παρών» στην αντιμετώπιση των κρίσεων και των έκτακτων αναγκών.

Στην πρώτη γραμμή στις έκτακτες καταστάσεις

Στο πλαίσιο της μεγάλης προσπάθειας για την ανασυγκρότηση των πληγεισών περιοχών από τις καλοκαιρινές πυρκαγιές, ο Όμιλος έχει αναλάβει ως ανάδοχος αποκατάστασης τη χρηματοδότηση της εκπόνησης μελέτης και της εκτέλεσης αντιδιαβρωτικών έργων στις περιοχές Μάνδρας-Μαγούλας, ύψους 1 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, η ΤΕΡΝΑ έχει αναλάβει σε συνεργασία με εξειδικευμένους Δασολόγους και Δασικούς Συνεταιρισμούς την κατασκευή κορμοδεμάτων και κλαδοδεμάτων συνολικού μήκους 120.000 μέτρων σε έκταση 2.190 στρεμμάτων, στις Υπολεκάνες 4,5 και 6 στην περιοχή Μάνδρα-Μαγούλα. Η πρόοδος των εργασιών προσεγγίζει το 80% και το επόμενο διάστημα το έργο θα παραδοθεί στην περιοχή.

Επιπλέον, από την πρώτη στιγμή που ξέσπασε ο καταστροφικός κυκλώνας Ντάνιελ στη Θεσσαλία, ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ επιδεικνύοντας αυξημένα αντανακλαστικά έσπευσε στο πλευρό της τοπικής κοινωνίας, διαθέτοντας προσωπικό και μηχανήματα από τα τρία εργοτάξια της ΤΕΡΝΑ στην ευρύτερη περιοχή. Η παροχή βοήθειας στις πληγείσες περιοχές και ειδικότερα στους δήμους Καρδίτσας, Μουζακίου, Δομοκού, Σοφάδων, Μετεώρων, Τρικάλων, Αργιθέας και Μετσόβου, περιλάμβανε εργασίες άντλησης υδάτων σε πλημμυρισμένα σπίτια και απεγκλωβισμού κατοίκων, αποκατάσταση κυκλοφορίας οδικών τμημάτων, εργασίες καθαρισμού ρεμάτων και αυλάκων, φορτώσεις και μεταφορές νεκρών ζώων από στάνες και χωράφια, εργασίες καθαρισμού φερτών υλικών σε δρόμους και ιδιοκτησίες. Συνολικά, από την πρώτη στιγμή έως και σήμερα, απασχολήθηκαν σχεδόν 200 άνθρωποι και περισσότερα από 120 μηχανήματα από τα γειτνιάζοντα εργοτάξια.

Πρωτοβουλίες και δράσεις για την υποστήριξη της νέας γενιάς επιστημόνων

Πιστεύοντας πραγματικά στους νέους ανθρώπους και στην ικανότητά τους να διαμορφώσουν τη μελλοντική γενιά επιστημόνων της χώρας, ο Όμιλος δημιούργησε την «Πολυμήχανη Γενιά», ένα ολοκληρωμένο και στοχευμένο πρόγραμμα χορηγιών και δράσεων με επίκεντρο την καινοτομία, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Προεξέχουσα θέση μεταξύ των σχετικών δράσεων του προγράμματος, κατέχει η αποκλειστική χορηγία του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο για το πρώτο Επαγγελματικό Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διαχείριση Έργων Υποδομών και Κατασκευών, το οποίο ξεκίνησε τον περασμένο Οκτώβριο. Στο Χειμερινό Εξάμηνο οι 35 φοιτήτριες και φοιτητές που πέτυχαν την εισαγωγή τους στο πρόγραμμα θα καταρτιστούν σε μαθήματα όπως Ολοκληρωμένη Διαχείριση Έργων και Κινδύνων, Κατασκευαστικές Τεχνικές και Μέθοδοι, Κοστολόγηση και Προσφορά, Τεχνικό Δίκαιο, Τεχνική Οικονομική, καθώς και διαλέξεις και τεχνικές επισκέψεις. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από τον Όμιλο ΓΕΚ

Στο πλαίσιο της μεγάλης προσπάθειας για την ανασυγκρότηση των πληγεισών περιοχών από τις καλοκαιρινές πυρκαγιές, ο Όμιλος έχει αναλάβει ως ανάδοχος αποκατάστασης τη χρηματοδότηση της εκπόνησης μελέτης και της εκτέλεσης αντιδιαβρωτικών έργων στις περιοχές Μάνδρας-Μαγούλας, ύψους 1 εκατ. ευρώ.

ΤΕΡΝΑ κατ' αρχήν για πέντε χρόνια με το συνολικό ποσό του μισού εκατομμυρίου ευρώ.

Επιπλέον, ο Όμιλος τα τελευταία έξι χρόνια στηρίζει σταθερά το Green Tech Challenge, το μεγαλύτερο πρόγραμμα πράσινης καινοτομίας που πραγματοποιείται υπό την επιστημονική ευθύνη της Έδρας UNESCO για την Πράσινη Καινοτομία και Κυκλική Οικονομία, συμμετέχοντας ενεργά μέσω των έμπειρων στελεχών του σε όλα τα στάδια του διαγωνισμού (επιλογή θεματικής ενότητας, εύρεση καινοτόμων λύσεων και ομάδων, επιχειρηματική ωρίμανση ιδεών και ανάπτυξη λύσεων, παρουσίαση των πιο αποτελεσματικών λύσεων για την επίλυση επιχειρηματικών προκλήσεων). Χάρη στο πρόγραμμα έχει δημιουργηθεί ένα οικοσύστημα από επιστήμονες, μέντορες, επιχειρηματίες και διαγωνιζόμενους που δημιουργούν καινοτόμες και βιώσιμες λύσεις για την επίλυση σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Στο Πρόγραμμα «Πολυμήχανη Γενιά» εντάσσεται επίσης πλήθος δράσεων υποστήριξης πανεπιστημιακών και σχολικών ομάδων καινοτομίας στους τομείς της ρομποτικής και του μηχανοκίνητου αθλητισμού.

Στήριξη τοπικών κοινωνιών και ενίσχυση της απασχόλησης

Με πολυσχιδή δραστηριότητα σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ο μεγαλύτερος επενδυτής σε έργα παραχωρήσεων και ενέργειας, προωθεί προς υλοποίηση επενδύσεις 10 δισ. ευρώ, που αναμένεται να δημιουργήσουν περισσότερες από 20.000 νέες και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας, μέσα στα επόμενα χρόνια. Παράλληλα, στηρίζει διαχρονικά δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των τοπικών κοινωνιών των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιείται. Στο πλαίσιο αυτό, ο Όμιλος προσφέρει δωρεάν κατασκευή έργων υποδομής και χορηγικά προγράμματα για την υποστήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων κ.ά. Παράλληλα, για την κατασκευή των έργων που αναπτύσσει σε όλη την Ελλάδα, επιλέγει να καλύπτει εκατοντάδες θέσεις εργασίας με εργαζόμενους από τις τοπικές κοινωνίες, τονώνοντας έτσι την εγχώρια απασχόληση και βελτιώνοντας το βιοτικό επίπεδο σε όλα τα μέρη που δίνει το «παρών». ●

Ο Όμιλος
στηρίζει
διαχρονικά
δράσεις που
στοχεύουν
στη βελτίωση
της ποιότητας
ζωής των
τοπικών
κοινωνιών
των περιοχών
στις οποίες
δραστηριο-
ποιείται

30 υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα, την Κύπρο και το εξωτερικό από τη HELLENiQ ENERGY

Αρχές Απριλίου ξεκινάει η διαδικασία υποβολής αιτήσεων

★ Η ενέργειά μας
στήριξε
τα όνειρα
της Αμάντας

Αμάντα Αλεξάκου
UCL, Ηνωμένο Βασίλειο
Υπότροφος 2021-2022

Η HELLENiQ ENERGY υποστηρίζει για 12η συνεχή χρονιά αριστούχους τελειόφοιτους ή απόφοιτους που επιθυμούν να συνεχίσουν τα ταξίδια τους στη γνώση με μεταπτυχιακές σπουδές σε κορυφαία πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Επενδύοντας με συνέπεια στη Νέα Γενιά, ο Όμιλος, στο πλαίσιο του Προγράμματος Εταιρικής Υπευθυνότητας Proud of Youth, προσφέρει 30 υποτροφίες –20 για αριστούχους από την Ελλάδα και 10 για αριστούχους από την Κύπρο– στους τομείς της Μηχανικής, της Ενέργειας, της Διοίκησης, της Οικονομίας, καθώς και σε κλάδους που απαιτούν τεχνολογίες αιχμής.

Φέτος, για την ακαδημαϊκή χρονιά 2024-2025 και για πρώτη φορά, το Πρόγραμμα Υποτροφιών Proud of Youth επεκτείνεται και στην Κύπρο, όπου δραστηριοποιείται η θυγατρική του Ομίλου EKO Cyprus.

Από το 2013 μέχρι σήμερα, ο Όμιλος έχει χορηγήσει 292 υποτροφίες σε άριστους πτυχιούχους ελληνικών ΑΕΙ ή κατόχων ισότιμων τίτλων από εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και τον Καναδά, επενδύοντας περισσότερα από €3,5

εκατ. Βασικός στόχος των υποτροφιών του Προγράμματος Proud of Youth είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων, Ελλήνων και πλέον και Κυπρίων, με εξαιρετικές ακαδημαϊκές επιδόσεις σε μεταπτυχιακά προγράμματα, προκειμένου να αποκτήσουν τα εφόδια για να ανταποκριθούν στη συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας.

Οι 292 υπότροφοι της HELLENiQ ENERGY απέκτησαν εξειδικευμένες γνώσεις σε κορυφαία πανεπιστημιακά ιδρύματα όπως το MIT, το Harvard Business School, το Imperial College London, το University of Cambridge, το University of Lausanne κ.ά.

Η διαδικασία υποβολής αιτήσεων ξεκινάει αρχές Απριλίου και γίνεται αποκλειστικά μέσω της πλατφόρμας <https://scholarships.helleniqenergy.gr/>, όπου οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να συμπληρώσουν την ειδική φόρμα και να επισυνάψουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Οι αιτήσεις αξιολογούνται και οι υποψήφιοι που πληρούν τα κριτήρια καλούνται σε διαδικτυακές συνεντεύξεις για την τελική επιλογή των υποτρόφων, ενώ τα αποτελέσματα ανακοινώνονται αρχές Αυγούστου. ●

Από το 2013 μέχρι σήμερα, ο Όμιλος έχει χορηγήσει 292 υποτροφίες σε άριστους πτυχιούχους ελληνικών ΑΕΙ ή κατόχων ισότιμων τίτλων από εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού.

Ο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ESG

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Του ΝΙΚΟΥ ΑΥΛΩΝΑ*

Οι κίνδυνοι της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα μετά την πανδημία, έχουν δημιουργήσει ένα επιτακτικό ζητούμενο από το σύνολο της κοινωνίας για πιο βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές, το οποίο αποτυπώνεται με μια σειρά από σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις (σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο) που επηρεάζουν σημαντικά τους οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα. Ο όρος ESG (Environmental, Social, Governance) έκανε την εμφάνισή του για πρώτη φορά το 2004 σε ένα κείμενο του Global Compact των Ηνωμένων Εθνών με τίτλο «Whocareswins». Αν και παρέμεινε σε αδράνεια για αρκετό διάστημα, τα τελευταία χρόνια τα κριτήρια ESG έχουν αποκτήσει καθοριστικό ρόλο για τη βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων (όλων των κατηγοριών και μεγεθών), αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την άντληση χρηματοδότησης από τους επενδυτές, αλλά και δανεισμό από τις τράπεζες, και διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές θα κάνουν τις επιλογές τους. Αλλά τι ακριβώς είναι τα κριτήρια ESG και πώς επηρεάζουν και τις δύο πλευρές της αγοράς; Με απλά λόγια, τα κριτήρια ESG αποτελούν ένα πλαίσιο κανόνων που αναφέρονται σε παράγοντες Περιβαλλοντικούς, Κοινωνικούς και Εταιρικής Διακυβέρνησης, και χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθεί η οικονομική βιωσιμότητα μιας εταιρείας και το ρίσκο επένδυσης ή και δανεισμού από τις τράπεζες. Εν συντομία, κάθε πυλώνας περιλαμβάνει:

- **Περιβάλλον.** Εξετάζει τον αντίκτυπο μιας εταιρείας στην περιοχή που δραστηριοποιείται αλλά και στον πλανήτη, συμπεριλαμβανομένου του αποτυπώματος άνθρακα, της διαχείρισης αποβλήτων και της χρήσης φυσικών πόρων.
- **Κοινωνία.** Εξετάζει τις σχέσεις μιας εταιρείας με τους εργαζομένους της, τη δέσμευση προς την τοπική κοινωνία, τις πρακτικές ασφάλειας εργασίας και ανάπτυξης εργαζομένων.
- **Εταιρική Διακυβέρνηση.** Αξιολογεί τον τρόπο διαχείρισης μιας εταιρείας, συμπεριλαμβανομένης της δομής της ηγεσίας της και του ποσοστού γυναικών που είναι σε ανώτατες διοικητικές θέσεις καθώς και την αποζημίωση των διευθυντικών στελεχών.

Κριτήρια ESG και επιχειρήσεις

Για τις επιχειρήσεις, τα κριτήρια ESG καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παραγόντων, που ενώ παραδοσιακά δεν αποτελούν μέρος της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, μπορεί εν τούτοις να έχουν χρηματοοικονομική σημασία. Για να γίνει αυτό καλύτερα αντιληπτό αναφέρουμε κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα: τον τρόπο με τον οποίο μια εταιρεία ανταποκρίνεται στην κλιματική αλλαγή, τις πρακτικές

ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ESG ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΕΝΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΙΣΚΟ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Ή ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.

εφαρμόζει στη διαχείριση της μείωσης κατανάλωσης νερού, πώς και σε τι εύρος διαχειρίζεται την αλυσίδα ανεφοδιασμού της, αν έχει θεσπίσει πολιτικές για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων της, όπως επίσης κατά πόσο καλλιεργεί μια κουλτούρα που δημιουργεί εμπιστοσύνη και προάγει την καινοτομία.

Βλέπουμε λοιπόν ότι το ρυθμιστικό τοπίο, δηλαδή οι κανονισμοί που θεσπίζουν οι κυβερνήσεις για περιβαλλοντικά θέματα και για την εταιρική διακυβέρνηση, αποτελεί έναν σημαντικό μοχλό πίεσης προς τις εταιρείες που, αν δεν συμμορφωθούν με τα κριτήρια ESG, ενδέχεται να αντιμετωπίσουν νομικές και οικονομικές επιπτώσεις.

Για παράδειγμα, η οδηγία για την υποχρεωτική υποβολή εκθέσεων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD) που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2023 και αποτελεί το πλέον καυτό θέμα για τις εταιρείες, δεδομένου ότι επηρεάζει δεκάδες μεσαίες και μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις που καλούνται να υποβάλουν ετησίως Εκθέσεις Βιώσιμης Ανάπτυξης οι οποίες πρέπει να είναι διαθέσιμες προς το κοινό και τις αρχές.

Κριτήρια ESG και προτιμήσεις Καταναλωτών

Φυσικά δεν πρέπει να ξεχνάμε και την ίδια την καταναλωτική ζήτηση. Οι μελέτες δείχνουν μια αυξανόμενη προτίμηση για βιώσιμα προϊόντα, ωθώντας τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν ανάλογα. Είναι, λοιπόν, εμφανές ότι και οι ίδιοι οι καταναλωτές δεν είναι πλέον παθητικοί θεατές και τα κριτήρια ESG επηρεάζουν και τις δικές τους επιλογές, με τους κάτωθι τρόπους:

- Πραγματοποιούν αγορές με γνώμονα την αξία: αυτό μπορεί να επηρεάσει τα πάντα, από τα ρούχα που φορούν μέχρι τα τρόφιμα που αγοράζουν.
- Έχουν τη δύναμη του μπουκόταζ: οι καταναλωτές καθιστούν τις εταιρείες υπεύθυνες για ανήθικες πρακτικές. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν την ταχεία κριτική και το μπουκόταζ των εταιρειών με κακό ιστορικό ESG.
- Επενδύουν σε εταιρείες που ευθυγραμμίζονται με τις αξίες τους. Η τάση αυτή τροφοδοτεί την ανάπτυξη των βιώσιμων και κοινωνικά υπεύθυνων επενδυτικών κεφαλαίων. Η βιωσιμότητα μεγάλων αλλά και μικρότερων επιχειρήσεων συνδέεται άρρηκτα πλέον με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και μαζί με τις προτιμήσεις των καταναλωτών θα επηρεάσει χιλιάδες προϊόντα στην αγορά αλλά και επιχειρήσεις, που αν δεν το αντιληφθούν εγκαίρως πιθανά δεν θα είναι βιώσιμες. ●

*Ο Νίκος Αυλώνας είναι Πρόεδρος του Κέντρου Αειφορίας (CSE), επισκέπτης Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (IMBA) και στο Πανεπιστήμιο του Ιλινόις στο Σικάγο

Η ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ESG ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ... ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ!

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Της ΕΛΕΝΑΣ ΓΕΩΡΓΑΝΑ*

Όλο και περισσότεροι λόγος γίνεται για το ESG και τις διαρκώς αυξανόμενες υποχρεώσεις των εταιρειών σε σχέση με τη συμμόρφωσή τους σε ευρωπαϊκές και άλλες οδηγίες.

Είναι τελικά το ESG κάτι που «πρέπει» να κάνουμε; Ένας «βραχνάς» για τις μεγάλες εταιρείες που σιγά σιγά θα αφορά όλη την αγορά; Μία ακριβή και –όχι τόσο απαραίτητη– «μόδα» που θα περάσει ή ένας μοχλός ανάπτυξης που ήρθε για να μείνει;

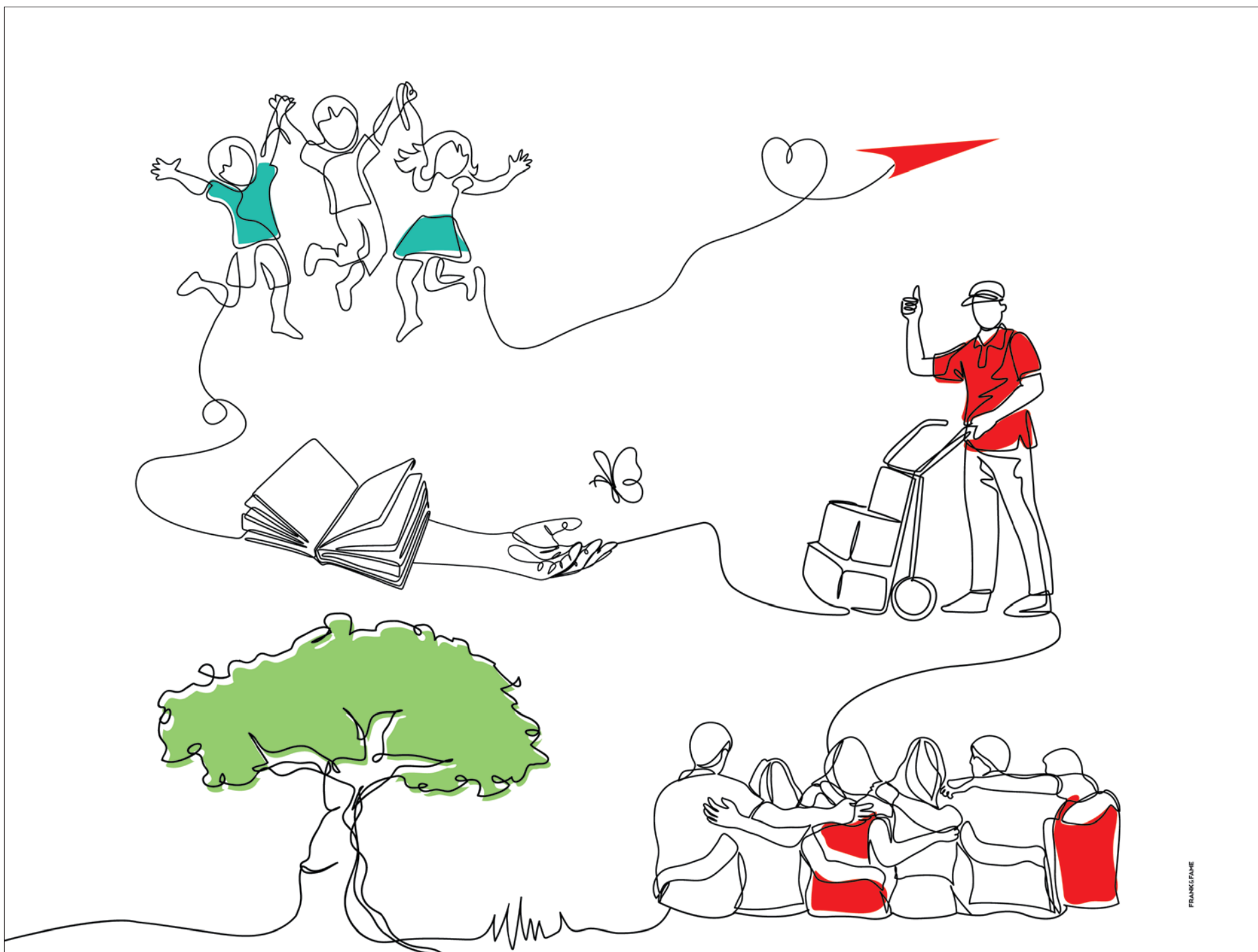
Όπως ακριβώς θα απαντούσε ένας... χρηματιστής, τα πάντα είναι θέμα προσδοκίας! Αυτή τη στιγμή, ακόμη και στη χώρα μας που συνήθως ακολουθεί τις νόρμες με αργότερο ρυθμό, παρατηρείται ένα έντονο ενδιαφέρον γύρω από το ESG, και όχι μόνο ως προς την ανακάλυψη του νοήματος του λατινικού αυτού ακρωνύμιου. Στο σύγχρονο... «χρηματιστήριο» της βιωσιμότητας, μετοχές όπως αυτές της προστασίας του περιβάλλοντος, της συμπερίληψης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανθρωποκεντρικής και υπεύθυνης ηγεσίας, λαμβάνουν μεγάλη αξία και αποτελούν μία

μακροχρόνια επένδυση με σίγουρο και πολύπλευρο κέρδος!

Η κινητήριος δύναμη για όλη αυτή τη δραστηριοποίηση γύρω από το ESG είναι η έντονη διαφορετικότητα της νέας γενιάς, των λεγόμενων generations Y και Z. Έχει αποδειχθεί με έρευνες ότι αυτές οι γενιές έχουν γνήσιο ενδιαφέρον σε μείζονα κοινωνικά ζητήματα, τα οποία εμείς οι μεγαλύτεροι έχουμε αρχίσει μόλις να αντιλαμβανόμαστε ως προς τη σοβαρότητα και τις επιπτώσεις τους στη ζωή μας. Οι νέοι, αυτοί οι ίδιοι τους οποίους κατηγορούμε ότι «δεν έχουν όραμα», έρχονται να μας θυμίσουν πως όλα όσα εμείς συζητάμε με τόση έπαρση γνώσης, τα έχουμε δημιουργήσει! Κλιματική κρίση, βία και παρενόχληση, κακοδιαχείριση, «πάμε και όπου βγει», είναι έννοιες που μοιάζουν μακρινές από εμάς και ταυτόχρονα είναι τόσο εδραιωμένες στην κουλτούρα μας.

Η νέα γενιά είναι διαφορετική. Έρχεται με την αγνή πρόθεση και την καθαρή σκέψη που της αναλογεί και ►

FRANKFAME

Τα πάντα για τον άνθρωπο, παντού με ευθύνη.

Στην ACS, όσες αποστολές κι αν αναλαμβάνουμε καθημερινά, υπάρχει πάντα μία που υποστηρίζουμε σταθερά εδώ και 40 χρόνια. Αφοσιωμένοι στην πεποίθηση ότι οι επιχειρήσεις έχουν την ευθύνη να προτάσσουν πάντα τον Άνθρωπο και να δημιουργούν συνθήκες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, προσφέρουμε δωρεάν τις υπηρεσίες μας σε δράσεις που συμβάλλουν σε αυτό.

Έτσι, μεταξύ άλλων, συμμετέχουμε σε πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την παιδεία και την πολιτιστική μας κληρονομιά, στηρίζουμε περιβαλλοντικές δράσεις, στεκόμαστε δίπλα σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και προστρέχουμε σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών και φυσικών καταστροφών.

Και συνεχίζουμε με την ίδια ευθύνη παντού, παραμένοντας πάντα πιστοί στην αποστολή για έναν καλύτερο κόσμο.

**Αποστολή μας,
ένας καλύτερος
κόσμος.**

Έδρα: ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 36 - 38, 122 41 ΑΙΓΑΛΕΩ,
τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

δεν φοβάται να θυσιάσει το ανούσιο lifestyle που προσβέουμε όλοι οι προηγούμενοι, προκειμένου να κάνει το «σωστό». Οι επιχειρήσεις έχουν πλέον καταλάβει ότι οι νέοι τους «καταναλωτές» δεν καταναλώνουν το greenwashing και τις δήθεν καμπάνιες ευαισθητοποίησης. Οι οργανισμοί δυσκολεύονται να βρουν κατάλληλα στελέχη σε μία εποχή που, πρακτικά, δεν υφίσταται ανεργία. Οι νέοι άνθρωποι είναι πλέον επιλεκτικοί και καλά κάνουν! Θέλουν να εργάζονται σε ένα περιβάλλον που τους παρέχει δίκαιη μεταχείριση και αμοιβές. Θέλουν να μπορούν να ισορροπούν προσωπικό και επαγγελματικό χρόνο. Θέλουν να γίνουν μέλη μιας κοινότητας ανθρώπων που σέβονται και θαυμάζουν, και απομακρύνονται από αυτό που κρίνουν ότι δεν τους κάνει καλό. Θέτουν όρια και είναι έτοιμοι να δεχθούν τις όποιες συνέπειες.

ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ... «ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ» ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΜΕΤΟΧΕΣ ΟΠΩΣ ΑΥΤΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΜΕΓΑΛΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΜΙΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΜΕ ΣΙΓΟΥΡΟ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟ ΚΕΡΔΟΣ!

Οι επιχειρήσεις με ανθρωποκεντρική διοίκηση και στέλεχη με υψηλή ενσυναίσθηση αντιλαμβάνονται πλέον πως το κλειδί της δικής τους βιωσιμότητας περνάει από την προσδοκία των νέων ως προς την καθημερινή τους πρακτική. Οι ηγέτες των επιχειρήσεων οφείλουν να εκπαιδευτούν στην ουσία του ESG, στην ουσία όπως την αντιλαμβάνονται οι νέοι εργαζόμενοι τους, οι νέοι καταναλωτές των προϊόντων και υπηρεσιών τους, και να πιστέψουν πως έτσι συμβάλλουν έμπρακτα στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου για όλους μας.

«Περίεργα πλάσματα αυτοί οι νέοι» θα μου πεις, «Ας πάρουμε το παράδειγμά τους σοβαρά» θα σου πω εγώ. ●

**Η Έλενα Γεωργανιά είναι HR Director του Kariera Group και ιδρύτρια της HUMANNERA AMKE*

ΕΝΑ ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑΕΙ ΣΧΕΔΟΝ ΑΠΑΡΑΤΗΡΗΤΟ

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ *

Η σπατάλη τροφίμων είναι ίσως το σημαντικότερο περιβαλλοντικό ζήτημα για το οποίο ταυτόχρονα γίνεται σχετικώς η λιγότερη συζήτηση! Έχει υπολογιστεί ότι περίπου 10% των ανθρωπογενών αερίων του θερμοκηπίου οφείλονται στη σπατάλη τροφίμων, με άλλα λόγια αν ήταν χώρα θα ήταν η τρίτη πιο ρυπογόνος χώρα στον κόσμο μετά την Κίνα και τις ΗΠΑ.

Όταν πετάμε τρόφιμα στα σκουπίδια πετάμε επίσης και όλες τις πρώτες ύλες που χρειάστηκαν για να δημιουργηθούν (π.χ. ένα καρβέλι ψωμί χρειάζεται 1.000l νερό). Περιβαλλοντική επιβάρυνση δημιουργείται επίσης από τη μεταφορά των τροφίμων και κυρίως από την απόρριψη σε χωματερές, όπου 1t οργανικών απορριμμάτων εκλύει περίπου 1t μεθανίου στην ατμόσφαιρα, το οποίο είναι 25 φορές πιο επιβλαβές από το διοξείδιο του άνθρακα.

Αναγνωρίζοντας τον εξαιρετικά σημαντικό ρόλο της σπατάλης τροφίμων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται πως οφείλουν να κινηθούν για την αντιμετώπιση της. Με άλλα λόγια, η σπατάλη τροφίμων είναι τόσο σημαντικό ζήτημα, που είναι αδιανόητο πλέον, ειδικά για εταιρείες τροφίμων, να μην κάνουν ό,τι μπορούν ώστε να τη μειώσουν.

Εξάλλου, τα οφέλη που προκύπτουν από την υιοθέτηση μιας στρατηγικής περιορισμού της σπατάλης τροφίμων είναι πολλαπλά και αξιοσημείωτα. Κατ'αρχάς, μια εταιρεία δείχνει έμπρακτα ότι ασχολείται σοβαρά με ουσιαστικά περιβαλλοντικά ζητήματα γεγονός σημαντικό πλέον για τους περισσότερους καταναλωτές. Δεύτερον, εξοικονομεί σημαντικούς πόρους που σπαταλούνται και μπορούν πλέον να επενδυθούν αλλού. Μάλιστα στην περίπτωση αξιοποίησης οργανικών απορριμμάτων για δημιουργία ενέργειας, μπορούν να δημιουργηθούν και σημαντικά οικονομικά οφέλη. Τρίτον, εφόσον μέρος της μείωσης της σπατάλης τροφίμων είναι και η αξιοποίηση πλεονασμάτων υπέρ κοινωνικών φορέων που στηρίζουν ανθρώπους σε επισιτιστική ανασφάλεια, τότε δημιουργούνται και σημαντικά κοινωνικά οφέλη.

ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ, ΕΧΕΙ ΑΥΞΗΘΕΙ ΑΙΣΘΗΤΑ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΣΥΝΕΠΩΣ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΔΙΑΡΚΩΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΜΠΡΑΚΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ.

Πάντως, διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα, την τελευταία δεκαετία, έχει αυξηθεί αισθητά το επίπεδο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων, συνεπώς αυξάνεται διαρκώς και η προτίμηση των καταναλωτών προς επιχειρήσεις, οι οποίες έμπρακτα συμβάλλουν στη μείωση της.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη στρατηγικών μείωσης της σπατάλης τροφίμων είναι η δέσμευση της διοίκησης καθώς χωρίς αυτήν μπορούν να γίνουν μόνο συμπωματικές και περιστασιακές παρεμβάσεις. Εφόσον υπάρχει λοιπόν αυτή, τότε οι δράσεις μείωσης της σπατάλης τροφίμων, σε γενικές γραμμές, ξεκινούν με την εξέταση όλων των συνεργασιών (προμηθευτών και πελατών) ώστε από κοινού να αναπτυχθούν διαδικασίες ελαχιστοποίησης της σπατάλης. Έπειτα, και πάντα σύμφωνα με τις προτεραιότητες της αντίστροφης πυραμίδας μείωσης της σπατάλης τροφίμων, εξετάζονται μοντέλα αξιοποίησης δωρεάς πλεονασμάτων υπέρ ανθρώπων και μετά ζωών, στη συνέχεια η πιθανότητα αξιοποίησης για τη δημιουργία βιο-ενέργειας και τέλος η κομποστοποίηση.

Επιπρόσθετα, η συμμετοχή στη Συμμαχία για τη Μείωση της Σπατάλης Τροφίμων στην Ελλάδα, το εθελοντικό σύμφωνο στο οποίο συμμετέχουν διάφοροι εμπλεκόμενοι στο ζήτημα, από την Πολιτεία και τις επιχειρήσεις τροφίμων μέχρι την Κοινωνία των Πολιτών και Πανεπιστήμια, μπορεί να αποφέρει πολλά οφέλη όπως τη δημιουργία συνεργειών και συνεργασιών, και την ενημέρωση για σχετικές υφιστάμενες και επικείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Τέλος, μια επιχείρηση που έχει δεσμευτεί να μειώσει τη σπατάλη τροφίμων, μπορεί να λάβει σημαντική καθοδήγηση και από το Σχήμα Πιστοποίησης "No Food Waste", το οποίο έχει δημιουργηθεί από την TÜV AUSTRIA Hellas σε συνεργασία με το Μπορούμε, και αποτελεί το έξοχο εργαλείο ανάδειξης της περιβαλλοντικής και κοινωνικής ευαισθησίας της επιχείρησης. ●

**Ο Αλέξανδρος Θεοδωρίδης είναι συνιδρυτής του φορέα ΜΠΟΡΟΥΜΕ για τον περιορισμό της σπατάλης φαγητού στην Ελλάδα*

CITY GUIDE

Τελετουργικές πομπές, σισύφεια βάρη, αγωνιώδεις συναθροίσεις: ένα αίσθημα μυστηρίου, μια ατμόσφαιρα αλλόκοτη και ανησυχαστική έρχονται σταθερά να σε συναντήσουν όταν αντικρίζεις τους πίνακες του Θοδωρή Μπαργιώτα.

Στη «Θεογονία» που ξετυλίγει στην γκαλερί Άλμα, τα πρόσωπα των έργων πασχίζουν να δώσουν νόημα στο υπαρξιακό τους κενό, επινοώντας τον δικό τους Θεό και κατασκευάζοντάς τον όπως μπορούν. Δύο ανταγωνιστικές φυλές που η μία αποδύεται σ' έναν αγώνα να παράξει έναν διαχειριστή Θεό με τα πιο ετερόκλητα υλικά, ενώ η άλλη τον αναζητά στη μορφή ενός άγριου θηρίου-ζώου που θα αιχμαλωτίσει και θα το μετατρέψει σε τοτέμ.

Μια αλληγορία για τη δημιουργία, μέσα από την καθημερινότητα που καλείται να αντιμετωπίσει κάθε καλλιτέχνης, αυτό το σώμα δουλειάς βάζει στην «παλέτα» του Μπαργιώτα μια ακόμα συνισταμένη: την τεχνητή νοημοσύνη. Γιατί πέρα από τα οικεία του πρόσωπα που φωτογραφίζει και κατόπιν εντάσσει ζωγραφίζοντάς τα στις συνθέσεις του, εδώ φιγουράρουν ακόμα βλέμματα και κορμιά που δημιούργησε χρησιμοποιώντας εργαλεία AI. Τελικά η σύγχρονη τεχνολογία βοηθά ή υπονομεύει έναν καλλιτέχνη; Αλλά και ο θεατής πώς στέκεται μπροστά σ' αυτές τις «παρατυπίες», πώς τις προσλαμβάνει; Αυτά είναι μόνο μερικά από τα ερωτήματα που απασχολούν έναν δημιουργό όπως ο Μπαργιώτας, που με το έργο του στοχεύει να εκπλήξει όχι μόνο τους θεατές, αλλά πρώτον απ' όλους τον ίδιο του τον εαυτό. -Ιωάννα Γκομούζα

Η σύγχρονη «Θεογονία» του Θοδωρή Μπαργιώτα

Το παραμύθι και η τεχνητή νοημοσύνη συμπλέκονται στη νέα εικαστική περιπέτεια του ζωγράφου

INFO Γκαλερί ΑΛΜΑ

Υψηλάντου 24, Κολωνάκι, 2114003160

Διάρκεια έκθεσης: 21 Μαρτίου-13 Απριλίου

(εγκαίνια στις 19:00-22:00)

Ημέρες & ώρες λειτουργίας

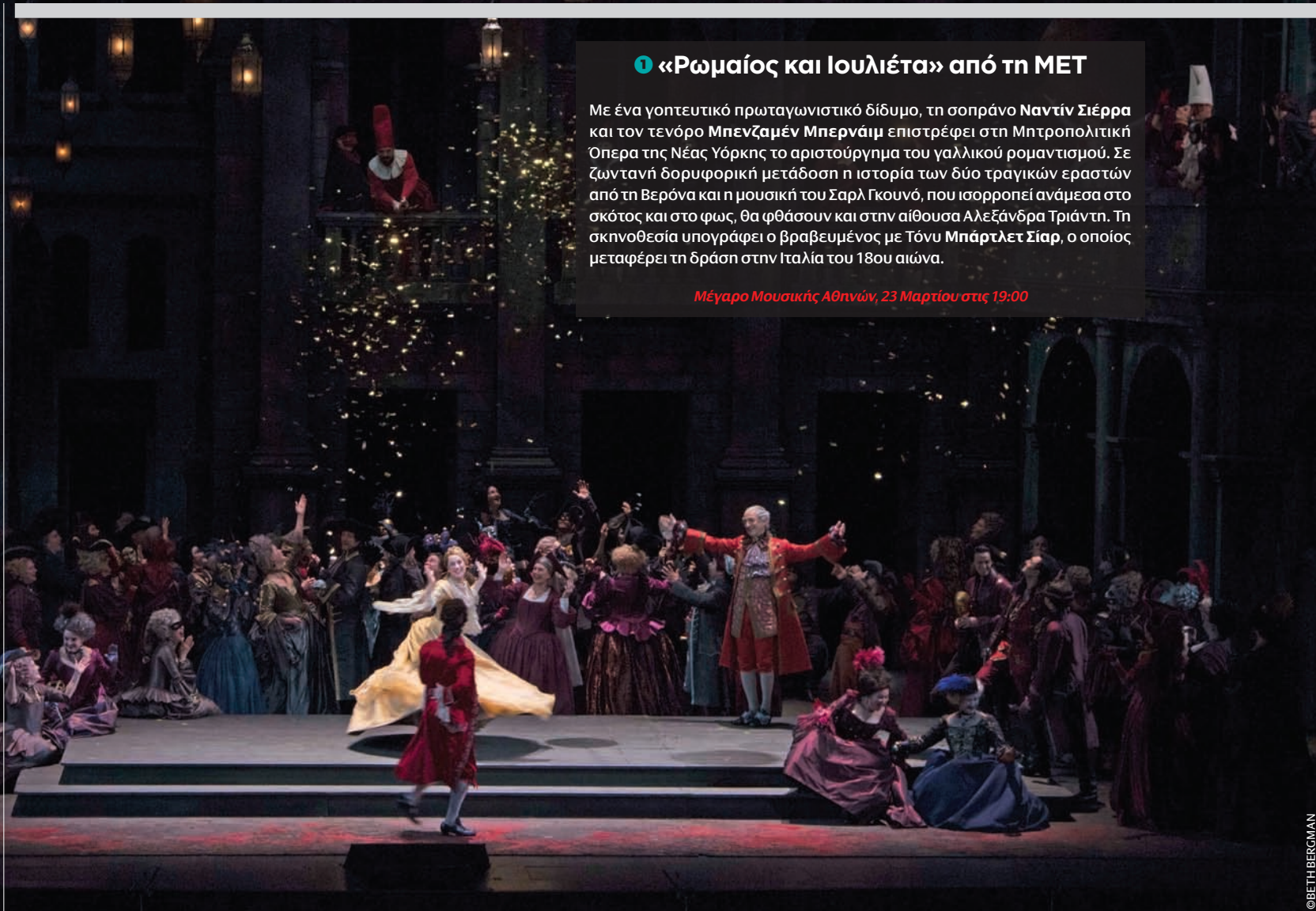
Τρ., Πέμ., Παρ. 11:00-20:00, Τετ., Σάβ. 11:00-15:00

«Lake Pontchartrain Flappin' Fish Theatre»

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μη χάσετε αυτή
την εβδομάδα

1 «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» από τη MET

Με ένα γοητευτικό πρωταγωνιστικό δίδυμο, τη σοπράνο **Ναντίν Σιέρρα** και τον τενόρο **Μπενζαμέν Μπερνάιμ** επιστρέφει στη Μητροπολιτική Όπερα της Νέας Υόρκης το αριστούργημα του γαλλικού ρομαντισμού. Σε ζωντανή δορυφορική μετάδοση η ιστορία των δύο τραγικών εραστών από τη Βερόνα και η μουσική του Σαρλ Γκουνό, που ισορροπεί ανάμεσα στο σκότος και στο φως, θα φθάσουν και στην αίθουσα Αλεξάνδρα Τριάντη. Τη σκηνοθεσία υπογράφει ο βραβευμένος με Τόνυ **Μπάρτλετ Σιάρ**, ο οποίος μεταφέρει τη δράση στην Ιταλία του 18ου αιώνα.

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 23 Μαρτίου στις 19:00

©BETH BERGMAN

12

Θέατρο,
συναυλίες,
εκθέσεις,
εκδηλώσεις.
Πολιτιστικές
προτάσεις
που μας
ιντριγκάρουν
αυτό το
επτάημερο

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ
ΓΚΟΜΟΥΖΑ**

©ΠΟΡΤΟΣ ΒΙΤΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μουσείο Ακρόπολης

2 25η Μαρτίου δωρεάν στα μουσεία

Ξέμεινες στην πόλη; Ανήμερα της Εθνικής Επετείου τρία μεγάλα μουσεία σε περιμένουν χωρίς εισιτήριο. Ευκαιρία ν' απολαύσεις τους θησαυρούς της συλλογής του Μουσείου Ακρόπολης (09:00-17:00) και να ανηφορίσεις στον τρίτο όροφο του Μουσείου Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού (13:00-18:00) που ξανανοίγει εμπλουτισμένος με νέα εκθέματα για την ιστορία της νεότερης Ελλάδας. Έργα τέχνης που συνομιλούν με την ημέρα, και όχι μόνο, θα βρεις και στην Εθνική Πινακοθήκη (12:00-19:00), όπου θα λειτουργούν με ελεύθερη είσοδο ο πρώτος όροφος, οι περιοδικές εκθέσεις και η αίθουσα Δυτικοευρωπαϊκής Τέχνης. Εδώ, στις 20:00 ο συνθέτης Νίκος Ξυδάκης θα παρουσιάσει ένα μουσικό σχεδιάσμα πάνω στην ποίηση του Διονύσιου Σολωμού (εκδήλωση με εισιτήριο).

3 «Μήδειας υλικό» από την Άντζελα Μπρούσκου

Μανιφέστο των εξεγερμένων, αδικημένων γυναικών και σύμβολο της εξέγερσης ενάντια σε κάθε μορφή καταπίεσης, αποικιοκρατικής εξουσίας και πατριαρχίας, το διάσημο έργο του Χάινερ Μύλλερ κεντρίζει φέτος το ενδιαφέρον της γνωστής σκηνοθέτριας. Ένα κείμενο στο οποίο κυριαρχεί η ιδέα της προδοσίας και όπου η μορφή της Μήδειας γίνεται τόπος συλλογικής μνήμης.

Bios, από 22 Μαρτίου

© ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

4 Μια μέρα για την ποίηση

Στις 21 Μαρτίου η ποίηση γιορτάζει. Την Πέμπτη (20:30), λοιπόν, «Όλες του κόσμου οι φωνές» μας καλούν στην Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ, όπου η **Ρίτα Αντωνοπούλου** θα τραγουδήσει Νερούδα, Χικμέτ, Μπρεχτ, Λόρκα, Μαγιακόφσκι με οδηγό τις συνθέσεις των Θεοδώρακη, Χατζιζιδάκι, Λοΐζου, Μικρούτσικου, Λεοντή που θα παίζει στο πιάνο ο **Γιάννης Μπελώνης**. Όλη τη μέρα όμως (10:00-22:00) ο Δήμος Αθηναίων και το Πανεπιστήμιο Αθηνών μας προσκαλούν σε μαραθώνιο ποίησης στα Προπύλαια. Το ίδιο βράδυ στις 19:00 στην κεντρική αίθουσα του ΕΚΠΑ, η **Ιουλίτα Ηλιοπούλου** θα διαβάσει στίχους του Οδυσσέα Ελύτη, με την **Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου** στο πιάνο. Στον Ιανό, από τις 18:00, περισσότεροι από 100 καλλιτέχνες και συγγραφείς θα απαγγέλουν το ποίημα που αγαπούν. Το Σάββατο το μεσημέρι, πάλι, οι ποιητές, μετά από κάλεσμα του Κύκλου Ποιητών και της Εταιρείας Συγγραφέων, θα μοιράζουν χρωματιστά τρικάκια με στίχους στην Πανεπιστημίου, από το Σύνταγμα έως την Ομόνοια. Μπροστά από την Αθηναϊκή Τριλογία θα τους συντροφεύσει μελωδικά το Εργαστήρι Ελληνικής Μουσικής του Δήμου Αθηναίων.

© ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΝΟΣ

Ρίτα Αντωνοπούλου,
Γιάννης Μπελώνης

5 Αναζητώντας την Ισορροπία

Δεκαπέντε καλλιτέχνες από την Ευρώπη και την Αμερική εμπνέονται από τις διαφορετικές έννοιες της λέξης «Combined» –που έχει να κάνει με τη σύνθεση, τη συνεργασία, ακόμα και με την κομπίνια–, στην έκθεση που επιμελούνται η **Βασιλική Βαγενού** και ο **Στρατής Πανατζής**. Στο πρώτο μέρος της συμμετέχουν με ζωγραφικά έργα, φωτογραφίες και εγκαταστάσεις οι Blanka Amezkua, Collectif MASI, Έφη Φουρίκη, Marco Goldenstein, Claudia-Maria Luenig, Cornelia Mittendorfer, Γιάννης Παππάς.

Potential Project, 21 Μαρτίου-6 Απριλίου (εγκαίνια: 19:00-22:30)

© ΚΙΚΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

6 Ο Αργύρης Ξάφης ερμηνεύει Ζουζέπ Μαρία Μιρό

«Το πιο όμορφο σώμα που έχει βρεθεί ποτέ σε αυτό το μέρος» είναι εκείνο ενός εφήβου που βρίσκεται νεκρός στη μέση του πουθενά σε μια αγροτική περιοχή. Γραμμένος για έναν ή μια ηθοποιό, ο βραβευμένος μονόλογος του Καταλανού συγγραφέα ξεδιπλώνει την παθογένεια της κλειστής κοινωνίας μιας επαρχιακής πόλης, με ανθρώπους εγκλωβισμένους στον καθωσπρεπισμό, και αποκαλύπτει ένοχα μυστικά, καταπιεσμένες ζωές κι ένα τραγούδι που ξυπνά εφιαλτικές αναμνήσεις. Σκηνοθετεί η **Ζωή Ξανθοπούλου**.

Θέατρο Θεσπείων, από 22 Μαρτίου

7 Στην Αθήνα, αδελφές μου

Σε μια θεατρική σεζόν γεμάτη Τσέχοφ, η **Ηλέκτρα Ελληνικιώτη** καταθέτει το δικό της σχόλιο στην προσέγγιση των κλασικών με την παράσταση «*Τρεις αδελφές / Το γνήσιο αντίγραφο*». Οι δικές της Όλγα, Μάσα και Ίρινα ζουν σε μια προθήκη μουσείου. Ανάμεσα σε γλυκίσματα, βότκα, πλαστικά λουλούδια κι ένα μεταχειρισμένο ηλεκτρικό πιάνο, αναζητούν το νόημα της ζωής και την πηγή της ευτυχίας. Στο πλαίσιο της παράστασης, τα τρία επίπεδα του θεάτρου θα φιλοξενούν ισάριθμες εικαστικές εγκαταστάσεις επικεντρωμένες στα μικρά καθημερινά αντικείμενα με τα οποία πορευόμαστε στη ζωή.

Κάμπος, από 21 Μαρτίου

© ΦΑΝΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

8 Η Αμβρακία του Πάνου Χαράλμπους

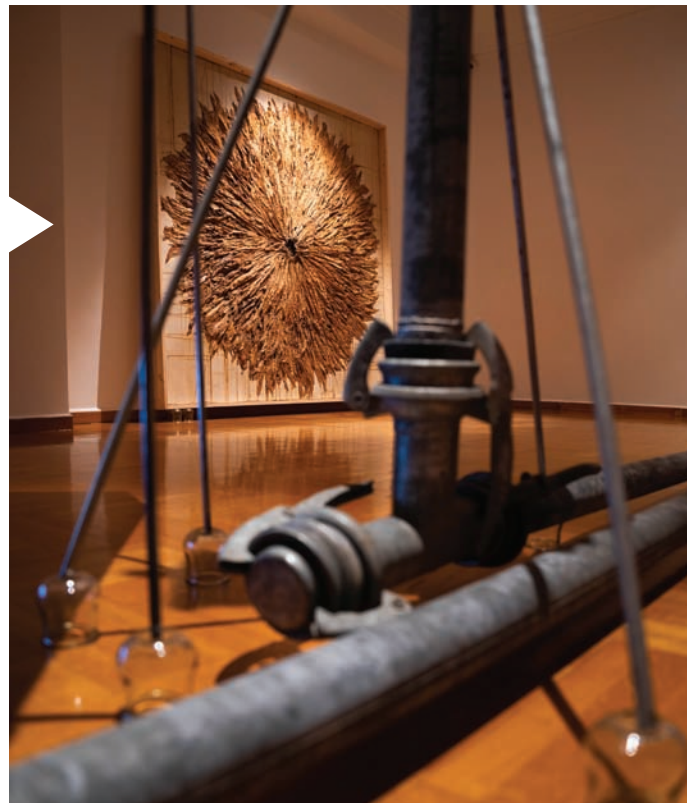
Μια εγκατάσταση με ηχητικά γλυπτά, επιτοίχια έργα και βίντεο παρουσιάζει ο γνωστός καλλιτέχνης. Ο τίτλος «*ΑΜΒΡΑΚΙΑ. ΜΙΑ*» παραπέμπει στην ιδιαίτερη πατρίδα του, το Ξηρόμερο Ακαρνανίας. Στοχεύοντας σε μια «επιτελεστική τοπιογραφία», συνθέτει σύμφωνα με την επιμελήτρια **Τατιάνα Σπινάρη-Πολλάλη** «*μία δίνη από υλικά τεκμήρια, αρχειακό υλικό, σχήματα, ήχους και συμβάντα-αναφορές στο υγρό στοιχείο, τα πανηγύρια και την αγροτική-ψυχαγωγική παραγωγή*».

CITRONE Gallery – Αθήνα, 21 Μαρτίου-11 Μαΐου (εγκαίνια στις 19:00-22:00)

9 Στην (αρχαία) Ελευσίνα μια φορά

Μια διαφορετική περιήγηση στο περίφημο ιερό της Δήμητρας και της Κόρης, η δράση Αφηγηματική αρχαιολογία που γνωρίσαμε στο πλαίσιο της 2023 Ελευσίνας Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης επιστρέφει στον χώρο. Η περφόρμανς που επιμελείται και σκηνοθετεί η **Gemma Hansson Carbone** επιδιώκει να συστήσει στο κοινό την ιστορία και το «*μυστικό αφηγήμα*» του μέσα από την κίνηση, τον ήχο, τη μουσική και τα νέα μέσα.

Αρχαιολογικός χώρος της Ελευσίνας, 22, 23, 28 & 31 Μαρτίου

10 Η Stella εφ' όλης της ύλης

Πάνε δέκα χρόνια από την κυκλοφορία του «*Picking Words*». Έκτοτε η **Στέλλα Χρονοπούλου** ξεδιπλώσε το ηχητικό της στίγμα μέσα άλμπουμ όπως το «*Works For You*» και «*Up and Away*», συναυλίες και συνεργασίες με τους Nteibint, Sillyboy, S.W.I.M. και Man from Managra. Γιορτάζοντας αυτή τη διαδρομή, ετοιμάζεται για την πιο μεγάλη της συναυλία στην Αθήνα, ανατρέχοντας σε τραγούδια από ολόκληρη τη δισκογραφία της. Τη βραδιά ανοίγει ο **Bhukhurah**.

Gagarin 205, 23 Μαρτίου στις 21:00

11 Ξέρεις από Νέο Φινλανδικό Κινηματογράφο;

Δέκα ταινίες μυθοπλασίας και τρία ντοκιμαντέρ, πρόσφατης παραγωγής, έρχονται στη Λαϊδα. Ιστορίες για τη δομή της οικογένειας, τον εξτρεμισμό της ακροδεξιάς και την προσφυγική κρίση απασχολούν τη νέα γενιά των δημιουργών στη χώρα του βορρά, ενώ από το αφιέρωμα δεν θα λείψει η ματιά του Άκι Καουρισμάκι. Στην Αθήνα έχουν προσκληθεί η Hanna Bergholm («*Haatching*»), ο βραβευμένος στις Κάννες Juho Kuosmanen («*Η πιο ευτυχισμένη μέρα στη ζωή του Όλλι Μάκι*») και ο J-P Valkeapää («*Dogs Don't Wear Pants*»).

Ταινιοθήκη της Ελλάδος, 21-27 Μαρτίου

© ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΖΑΝΟΥ

«Stupid Young Heart» Jere Ristseppä, Rosa Honkonen

© TUUFFI FILMS PHOTO UMVA IDUOZZEE

12 Ο Νίκος Παπαδόπουλος στήνει έναν «Κήπο σωματιδίων»

Η έννοια του κήπου βρίσκεται στον πυρήνα της έρευνας του ήδη από τα χρόνια των δράσεων του με την Ομάδα Φιλοπάππου. Στην Υπηρεσιακή Αυλή του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών όμως, μας συστήνει μια ενόττητα νέων έργων: μεγάλες γλυπτικές και εικαστικές εγκαταστάσεις και ενόττες σχεδίων σε χειροποίητο χαρτί Lokta, μια συμμετοχική περφόρμανς, έναν ηχώτοπο και ένα βίντεο. Πρόκειται για παραγωγές που βασίζονται σε αρχαιακό και βιωματικό υλικό που συνέλεξε το 2015 κατά τη διάρκεια residency στο κέντρο πυρηνικών ερευνών και σωματιδιακής φυσικής CERN της Γενεύης.

annexM, 21 Μαρτίου-30 Ιουνίου

Γιατί είναι μια αστική γειτονιά που παραμένει αυθεντική. Σε καμία άλλη αθηναϊκή γειτονιά δεν θα βρεις αυτό το αίσθημα που αιωρείται πάνω από την Κυψέλη. Είναι το άρωμα της παλιάς αστικής γειτονιάς, μιας ιστορίας παλιάς όσο και η ίδια η πόλη. Μια αίσθηση που αναδύουν τα ίδια τα κτίρια, σαν να λένε «έχουν δει πολλά (γλέντια) τα μωσαϊκά και τα παρκέ μας, ωραία χρόνια έχουμε ζήσει». Η διαφορά, όμως, με άλλες αστικές γειτονιές είναι ότι αυτά τα κτίρια κατοικούνται ακόμη από τους κατοίκους της πόλης. Δεν έχουν γίνει ξενοδοχεία ή Airbnb (όχι ότι δεν υπάρχουν κι αυτά, αλλά σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με άλλες κεντρικές γειτονιές) και έτσι διατηρούν ακόμη την ταυτότητά τους.

Γιατί έχει πολλά hot «σημεία ενδιαφέροντος». Αν και οι από πάντα Κυψελιώτες ορκίζονται στη «βασίλισσα», την κοσμοπολίτικη και χιλιοπερπατημένη Φωκίωνος Νέγρη, σήμερα δεν είναι η μόνη κυψελιώτικη πιάτσα. Τώρα πια βγαίνουμε στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, στον πεζόδρομο της Αγίας Ζώνης (που μόνο τον τελευταίο χρόνο έχουν ανοίξει πέντε νέα στέκια), στη Σπετσών, αλλά και στην Κερκύρα.

Γιατί η Πλατεία Αγίου Γεωργίου είναι μια αγάπη από μόνη της. Ίσως η μοναδική πλατεία στο κέντρο της Αθήνας που νιώθεις σαν να βρίσκεσαι σε χωριό. Εδώ θα φας καλή ελληνική

κουζίνα, τέλειο σουβλάκι, θα δοκιμάσεις ιταλικό gelato, θα αγοράσεις νοσταλγικά γλυκά, θα πιεις τιμιότατο τζιν τόνικ στα €6,5. Και μπορείς πάντα να κάτσεις για περιπετρώματα στα σκαλικά της εκκλησίας έχοντας θέα σε όλη την πλατεία.

Γιατί είναι μια γειτονιά που τα έχει όλα. Από café τέταρτης γενιάς και μαγέρικα με μαμαδιστικό φαγητό μέχρι νέας γενιάς σαντουισάδικα. Από συριακό φαλάφελ και γεωργιανό χατσαπούρι μέχρι ιστορικούς φούρνους (ο Ρεμούνδος είναι ο πιο γνωστός από αυτούς). Από κρυφά underground μπαράκια μέχρι club. Μέχρι και fine dining εστιατόριο απέκτησε πρόσφατα!

Γιατί ήταν και είναι διανοουμενίστικη καλλιτεχνική γειτονιά. Όποιο όνομα διάσημου συγγραφέα, ηθοποιού ή σκηνοθέτη του 20ού αιώνα σου έρχεται στο μυαλό, πιθανότατα έχει μείνει κάποιο διάστημα της ζωής του εδώ. Να μερικά: Οδυσσέας Ελύτης, Μ. Καραγάτσης, Μένης Κουμανταρέας, Μενέλαος Καραμαγγιώλης, Κική Δημουλά, αλλά και Κώστας Βουτσάς, Έλλη Λαμπέτη, Νίκος Κούρκουλος.

Γιατί έχει σπουδαία αρχιτεκτονική. Στους δρόμους της ανακαλύπτουμε όλα τα μεγάλα αρχιτεκτονικά ρεύματα: νεοκλασικά, γαλλικό

εκλεκτικισμό και μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά δείγματα του μοντέρνου κινήματος. Τέτοιο παράδειγμα μοντέρνας αρχιτεκτονικής είναι και το Ατελιέ της Οδού Κυκλάδων. Χτίστηκε το 1958 σε σχέδια του Αριστομένη Προβελέγγιου και το 2009 ανακαινίστηκε με πλήρη σεβασμό στην ιστορία του από τον αρχιτέκτονα Διονύση Στοβάκη ο οποίος και στέγασε εδώ το ατελιέ του. Όπως κάθε χρόνο, συμμετέχει και φέτος στο Open House Athens (13-14 Απριλίου) κι έτσι μπορείτε να το επισκεφθείτε. Να το κάνετε, θα σας ενθουσιάσει!

Γιατί είναι πολυπολιτισμική. Η Κυψέλη είναι η γειτονιά που αφομοίωσε τους περισσότερους μετανάστες, ανθρώπους που την επέλεξαν για τα (κάποτε) φτηνά της ενοίκια κι ύστερα την αγάπησαν και έγιναν οι καινούργιοι «ντόπιοι». Εδώ θα δοκιμάσουμε αφρικάνικη κουζίνα ή θα κάνουμε τα μαλλιά μας κοτσιδάκια σε κάποιο από τα πολλά εξειδικευμένα κομμωτήρια της περιοχής.

Γιατί έχει ιστορικά σινεμά. Κάποτε είχε από ένα σχεδόν σε κάθε κεντρικό δρόμο της. Αλλά και τώρα δεν είναι λίγα όσα έχουν απομείνει: το ιστορικό Αελλώ της Πατησίων, το θρυλικό Studio στην Πλατεία Αμερικής που πάντα αγαπούσαν οι σινεφίλ, ο θερινός δημοτικός κινηματογράφος Στέλλα στην Τενέδου, που είναι

και ο αγαπημένος μου.

Γιατί πουθενά δεν έχει τόσα πολλά ραφάδικα, μόνο στο τετράγωνό μου υπάρχουν τέσσερα! Νομίζω ότι αυτό έχει μείνει από την εποχή που οι κυρίες της Κυψέλης, πριν ακόμη φτάσει η γρήγορη μόδα στην Αθήνα, ράβονταν στη γειτονιά τους. Αν ψάχνετε είδη ραπτικής και κεντήματος ή κάποιο πολύτιμο κουμπί, σίγουρα θα το βρείτε στην Κοκέττα (Πατησίων 160, 2108671756).

Γιατί πάντα έχεις κάτι να κάνεις. Είτε αυτό που θες είναι ένα μεταμεσονύκτιο ποτό (στο Βίλατζ), είτε μια βόλτα σε ένα από τα πιο πράσινα σημεία της πόλης (Πεδίο του Άρεως), είτε μια θεατρική παράσταση σε ένα από τα δεκάδες θέατρα της γειτονιάς, είτε ένα live (στον Ορφέα), είτε ένα μεσημεριάτικο συναπάντημα με τσίπουρο και φίλους, είτε (ακόμη) ένα ποτό στο πιο παλιό bar της πόλης, το ιστορικό Au Revoir. Και αν τίποτα από όλα αυτά δεν σου κάνει, η Δημοτική Αγορά (www.dak.com.gr) έχει συνέχεια κάτι στα σκαριά.

Είναι αλήθεια. Η Κυψέλη δεν είναι καν η γειτονιά που ήταν δέκα ή ακόμα και πέντε χρόνια πριν. Έχει άλλο πρόσωπο, νέα στέκια, και καινούργιους θαμώνες. Αλλά ίδια ταυτότητα: εκείνη της γειτονιάς που παραμένει ολοζώντανη, δραστήρια, ανοιχτή στο καινούργιο.

Αγαπάμε Κυψέλη!

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Διαλέγεις ένα τραπεζάκι κάτω από τον ανοιξιάτικο ήλιο. Το δροσερό αεράκι κάνει τα φυλλώματα των δέντρων να μουρμουρίζουν και στα παρτέρια της πλακόστρωτης πλατείας βγήκαν τα πρώτα μπουμπούκια. Στο βάθος υψώνεται η εντυπωσιακή εκκλησία του Αγίου Γεωργίου. Θα μπορούσες να είσαι στην καρδιά ενός γραφικού χωριού της ελληνικής επαρχίας, στην πραγματικότητα όμως βρίσκεσαι σε μια από τις πιο κεντρικές γειτονιές της Αθήνας. Στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, εδώ που συμβαίνουν όλα!

Ένα από τα πιο αγαπημένα στέκια, όχι μόνο της κυψελιώτικης πλατείας, αλλά και ολόκληρης της γειτονιάς, είναι η νόστιμη Κυβέλη. Μεζεδοπωλείο τίμιο και καλό, από αυτά που επισκέπτεσαι ξανά και ξανά. Είναι από εκείνα τα στέκια που έρχονται πρώτα στο μυαλό όταν δίνεις ραντεβού με φίλους. Όχι ότι δεν μπορείς να έρθεις μόνος (δεν είναι λίγοι άλλωστε αυτοί που το προτιμούν για το καθημερινό τους γεύμα), αλλά η Κυβέλη είναι η καρδιά της παρέας. Πιάτα που μπαίνουν στη μέση και μοιράζονται, ποτήρια γεμάτα με αποστάγματα ή καλό κρασί, που δεν σταματούν να τσουγκρίζουν.

Τι θα δοκιμάσεις; Πρώτα από όλα τους διάσημους κοκοκυθοκεφτέδες, από τους πιο νόστιμους που έχεις φάει ποτέ. Ύστερα την τσιροσαλάτα που τόσο πάει με ουζάκι, τα αφράτα κεφτεδάκια, τη μερακλίδικη τηγανιά με μανιτάρια και σουτζούκι, τη βελούδινη φάβα Σαντορίνης με φρέσκο κρεμμυδάκι και μαύρο σουσάμι, το μοσχαρίσιο συκώτι που σπάνια θα πετύχεις τόσο καλό όσο εδώ. Αλλά το πιάτο που γνωρίζεις το απόλυτο σουξέ και δεν λείπει σχεδόν από κανένα τραπέζι είναι το εντυπωσιακό κοτόπουλο Χαρακίρι – μη ρωτάς τι είναι απλώς παράγγειλε!

Όλα αυτά έρχονται και σπίτι σου μέσα από τις γνωστές εφαρμογές delivery, αλλά θα ήταν κρίμα να μη ζήσεις από κοντά τη νοστιμιά της Κυβέλης. Όπως και να το κάνουμε, έχει άλλη χάρη να τρως έξω, κάτω από τα δέντρα σε ένα τραπέζι που το λούζει το φως.

Κρατήσεις και μέσω του site www.kybeli.gr

ΚΥΒΕΛΗ

Η άνοιξη είναι πιο νόστιμη στην πλατεία Αγίου Γεωργίου

INFO

Επτανήσου 15, πλατεία
Αγίου Γεωργίου
Κυβέλη, 2108219406
Facebook: Κυβέλη
Instagram: kyveli_kypseli

CAFÉ MONTREAL

Το all day στέκι της Αγίας Ζώνης

Σε ένα από τα πιο όμορφα σημεία της ολοζώντανης Κυψέλης, στον πεζόδρομο της Αγίας Ζώνης, το Café Montreal έχει φέρει έναν αέρα ανανέωσης στη γειτονιά, με τις όμορφες εκπλήξεις που μας ετοιμάζει σε όλη τη διάρκεια της ημέρας! Ποιοτικός καφές, φρέσκα γλυκά σαν τη θεϊκή μηλόπιτα και το φοβερό τοιζκέικ, αλλά και μια μεγάλη αγάπη για τα προϊόντα τοπικών παραγωγών: μεζέδες όπως απάκι, γραβιέρες, γαλομυζήθρα και καλτσούνια, όλα από την Κρήτη, που συνδυάζονται τέλεια με τη φρέσκια βαρελίσια μπίρα από την Κρήτη, αλλά και με το βιολογικό κρασί Λήμνου. Κι όσο περνάει η ώρα, πρωταγωνιστούν οι μουσικές του κόσμου, παρέα με καλοφτιαγμένα signature κοκτέιλ. Κάθε μέρα 09.00-12.00 και ΠΣ έως 01.00.

INFO

Αγίας Ζώνης 7, 2108627021
cafemontrealkypseli
café_montreal_kypseli

OXYGEN ALL DAY CAFÉ

Το κυψελιώτικο στέκι από το 1990

Στην Πλατεία Κανάρη για 34 ολόκληρα χρόνια το Oxygen είναι από τα στέκια που δεν χάνουν την ταυτότητά τους στον χρόνο. Ποιοτικό χαρμάνι καφέ και λικουδιές σας περιμένουν καθημερινά για να ζήσετε την εμπειρία του. Θα απολαύσετε θεσπέσια μπουγάτσα Θεσσαλονίκης και αφράτα κρουασάν γλυκά ή αλμυρά καθώς και εξαιρετικές επιλογές χειροποίητου γλυκού: Red Velvet, πορτοκαλόπιτα, καρυδόπιτα και σοκολατόπιτα. Τα δροσερά σπιτικά αναψυκτικά θα τα λατρέψετε, το ίδιο και τα σάντουιτς που θα σας απαλύνουν την πείνα. Το βράδυ μετατρέπεται σε ένα cozy μπαράκι για ποτό, κρασάκι, τσίπουρο, κοκτέιλς και χειροποίητο ρακόμελο. Στο Oxygen θα παρακολουθήσετε και ζωντανά μεταδόσεις αγώνων! Μην χάσετε τα Σάββατα τις βραδιές live με έντεχνα λαϊκά. Delivery από τις γνωστές εφαρμογές.

INFO

Πλατεία Κανάρη 1, Κυψέλη
2108628464
oxygencafekypseli
oxygen_cafe_kypseli

TASIS FOOD GELATO COFFEE

Γεύσεις που γράφουν ιστορία από το 1964!

Κάθε Κυψελιώτης έχει να το λέει για το φημισμένο Σπιτικό, το στέκι που μεγάλωσε από το 1964 γενιές και γενιές με απολαυστικές ηπειρώτικες πίτες, ιταλικό παγωτό, αξέχαστες πίτσες και άλλα πολλά! Το Σπιτικό, λοιπόν, ανανεώθηκε, και εδώ και δύο χρόνια γράφει τη νέα του ιστορία ως Tasis – Food Gelato Coffee, με την τρίτη γενιά να ακολουθεί πιστά την παράδοση. Τα πάντα φτιάχνονται εδώ, με προσεκτικά διαλεγμένα πρώτης ποιότητας υλικά. Η μέρα ξεκινάει από νωρίς, από τις 6 το πρωί, και τελειώνει

αργά, στις 12 τα μεσάνυχτα, ώστε να καλύψει κάθε μας ανάγκη. Έναν καλοφτιαγμένο καφέ να μας ξυπνήσει το πρωί ή να μας τονώσει το απόγευμα, ένα δυναμωτικό πρωινό στον πεζόδρομο, ένα από τα φοβερά του γλυκά, παγωτά, αλλά και τα πιάτα του το απόγευμα και το βράδυ, πριν ή μετά το σινεμά και το θέατρο – καθώς στη γειτονιά του βρίσκονται αρκετά. Από πρωινά, μπορείτε να επιλέξετε από ομελέτες και πιάτα με αυγά σε διάφορες εκδοχές, δυναμωτικά σάντουιτς, αλλά και την περίφημη τυρόπιτά τους, ενώ η κουζίνα σερβίρει (in house, take away και delivery) δικό τους και μέσω Wolt) μακαρονάδες που έχουν αφήσει εποχή, τέλειες πίτσες, δροσερές σαλάτες, αλλά και κάποια της ώρας, όπως burgers, σολομό και μπιφτέκι σάφρας και άλλα. Εδώ, βέβαια, μια κατηγορία από μόνες τους είναι οι γλυκές γεύσεις. Θα απολαύσετε αυθεντικό ιταλικό gelato, φρέσκο ημέρας, σε πάρα πολλές γεύσεις, που σ' αλήθεια θα σας μείνουν αξέχαστες, αλλά και γλυκά που θα σας κάνουν να επιστρέψετε ξανά και ξανά, σαν τη θεϊκή πορτοκαλόπιτα, το φοβερό προφιτερόλ, το φανταστικό τσιραμισού.

INFO

28ης Οκτωβρίου 142 & Χανίων, 2108837704
tospitikoHaniwn

HUUS KAFFE

Το νέο στέκι για εκλεκτό
καφέ και χειροποίητο brunch

Αν είσαι ένας αμέριμος διαβήτης της Φωκίας ο σίγουρα θα έχεις εντοπίσει το Huus, αλλά αν δεν είσαι σε προκαλούμε να το επισκεφτείς. Αυτό το μόλις τεσσάρων μηνών στέκι, όπου θα πεις έναν από τους καλύτερους specialty καφέδες της πόλης, θα σου κλέψει το μυαλό και την καρδιά και για έναν ακόμα πολύ σημαντικό λόγο. Αυτός είναι το εργαστήρι που διαθέτει στο οποίο παρασκευάζονται καθημερινά νοστιμιές ασυναγώνιστες σε δημιουργικότητα. Θα ξεκινήσουμε από τα χειροποίητα κρουασάν που θα απολαύσεις σε διάφορες

εκδοχές: βουτύρου, σοκολάτας, με σταφίδες ή διάφορες πραλίνες και κρέμες, αλλά και αλμυρό με ζαμπόν-τυρί. Θα σε πάρει όμως γρήγορα-γρήγορα στα πρωινά όπου θα ανακαλύψεις πεντανόστιμα αυγο-πιτάτα, όπως το Scrambled Lobster Roll με τρία αυγά μανιτάρια, θυμάρι και coleslaw με χειροποίητο αφράτο brioche.

Αν θελήσεις μέσα στην ημέρα να γευματίσεις, να ξέρεις ότι εκεί θα βρεις άκρως ενδιαφέρουσες δημιουργικές προτάσεις όπως είναι το Sando Fried Chicken με κοτόπουλο πανέ, αβοκάντο τυρί κρέμα, ντομάτα, λάχανο και γευστική πικάντικη μαγιονέζα. Εξαιρετικές και οι σαλάτες καθώς και οι επιλογές σε homemade pizza αλλά και το burger με μοσαρισιο μπιφτέκι ωρίμανσης.

Είναι ο ιδανικός προορισμός για ένα ευχάριστο lunch break και σίγουρα για brunch τις ανέμελες ημέρες της εβδομάδας ή για διάβασμα αν είσαι των σπουδών και των γραμμάτων! Αν θελήσεις delivery μάθε ότι αυτό το κάνει το «αδερφάκι» του Huus από την Άνω Κυψέλη και θα το βρεις στις γνωστές πλατφόρμες.

INFO

Φωκίωνος Νέγρη 74
Κυψέλη
2114199669
Ανθείας 20
Άνω Κυψέλη
210862 2190
@ huus_fokionos

ΕΝΑ ΝΕΡΟ

Η μοντέρνα ταβέρνα
της Κυψέλης

Από την Κέρκυρα μέχρι τη Μυτιλήνη και από τα βόρεια μέχρι την Κρήτη, οι τοπικές γεύσεις συναντιούνται σε αυτή τη μοντέρνα ταβέρνα στην Κυψέλη που κερδίζει μέρα με τη μέρα ολόένα και περισσότερους φανατικούς θαμώνες. Εκεί οι Λυκούργος Παυλόπουλος, Βαγγέλης Κωτσογιάννης και Βαγγελιώ Σπυροπούλου, με πολυετή εμπειρία στις κουζίνες, ενώνουν τις μαγειρικές τους δυνάμεις και δημιουργούν μερικά από τα πιο νόστιμα ελληνικά πιάτα που δοκίμασες ποτέ.

Με πρώτες ύλες καθαρές και κυρίως

ελληνικές, με μενού που προσαρμόζεται στην εποχικότητα των αγαθών, με έμφαση στις χειροποίητες μαγειρικές παρασκευές, με πολλή φαντασία και μεράκι, στο Ένα Νερό η γαστρονομική εμπειρία ξεπερνά κάθε προσδοκία.

Από τη 1 το μεσημέρι μέχρι και τα μεσάνυχτα, η περιποιημένη σάλα και η άψογα οργανωμένη κουζίνα σε υποδέχονται για να απολαύσεις με την παρέα, το ταίρι ή την οικογένεια υπέροχες στιγμές. Στο μενού θα ανακαλύψεις μαγειρικά διαμάντια, όπως η Ρεβυθάδα Σίφνου που μαγειρεύεται στον φούρνο σε πήλινο σκεύος και κρατάει μέσα της αρώματα και παραδόσεις, το αρνάκι που σιγομαγειρεύεται για 12 ολόκληρες ώρες, οι φανταστικοί γκιουσλεμέδες Μυτιλήνης και οι φημισμένοι πλέον για τους γνώστες αμυγδαλοκεφτέδες που λατρεύουν όλοι ανεξαρτήτως διατροφικών προτιμήσεων. Κάθε μπουκιά στο Ένα Νερό είναι και μία αποκάλυψη. Όπως και η όλη εμπειρία της φιλοξενίας, από το φιλικό προσωπικό που θα σε κάνει να νιώσεις ζεστασιά και οικειότητα μέχρι τον υπέροχο φωτισμό της μεγάλης ψηλοτάβανης σάλας, όλα σε προσκαλούν να πας ξανά και ξανά.

INFO

Φωκίωνος Νέγρη 57
Κυψέλη
2108668775
www.enanero.gr
Ένα Νερό
@ ena_nero_elliniki_kouzina

5 πράγματα που δεν ξέρεις για την Κυψέλη

1. Είναι η πιο πυκνοκατοικημένη γειτονιά του Δήμου Αθηναίων με πληθυσμό που ξεπερνά τους 100.000 κατοίκους.

2. Στην οδό Ιθάκης και στον αριθμό 31 υπάρχει ένα κτίριο, κλασικό δείγμα αρχιτεκτονικής art deco. Εδώ έμεινε ο Οδυσσέας Ελύτης και το γεωμετρικό «Α» που θα δεις στην πόρτα του προέρχεται από το αρχικό του οικογενειακού επωνύμου (Αλεπουδέλης).

3. Έχει συμπεριληφθεί στη λίστα με τις 50 πιο cool γειτονιές του πλανήτη σύμφωνα με τη διεθνή έκδοση του περιοδικού *Time Out*.

4. Εκεί που στεγάζεται σήμερα το 15ο Γενικό Λύκειο Αθηνών και το 6οο Γυμνάσιο Αθηνών, ήταν κάποτε το περίφημο Νοσοκομείο Αεροπορίας.

5. Η Φωκίωνος Νέγρη αρχικά ήταν ρέμα που κατέβαινε από τα Τουρκοβούνια. Το 1937 το ρεύμα καλύφθηκε και στρώθηκε η διπλής κατεύθυνσης οδός Φωκίωνος Νέγρη. Πεζόδρομος έγινε τη δεκαετία του '70.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΚΥΨΕΛΗ

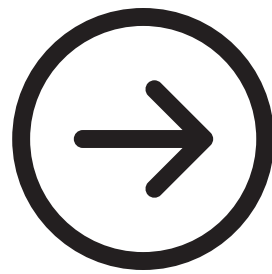
ΛΟΥΚΟΥΜΕΛΟ

Οι λουκουμάδες που θα λατρέψεις!

Μοσχοβόλπσε φρεσκοψημένους λουκουμάδες η γειτονιά της Κυψέλης απ' όταν άνοιξε αυτό το γλυκύτατο στέκι, τον Ιούνιο του 2022. Ειδίκευση οι φοβεροί λουκουμάδες και όλα περνάνε από τα χέρια της Αγάθης, η οποία χρησιμοποιεί άριστες πρώτες ύλες και ετοιμάζει τους φημισμένους λουκουμάδες της με τον παραδοσιακό τρόπο μπροστά στα μάτια σου, την ώρα της παραγγελίας. Θα βρείτε μια μεγάλη ποικιλία από απολαυστικούς γλυκούς όπως μέλι και κανέλα ή σοκολάτα και αλμυρούς λουκουμάδες π.χ. Τρελός Ιταλός ή bacon lover ακόμη και λουκουμάδες με παγωτό όπως Tutti Frutti, Tripple Crunchy Chocolate και Tripple Fantasy. Τελευταία προσθήκη το My Loukoumades (φτιάξε τους δικούς σου λουκουμάδες με ό,τι τραβάει η όρεξή σου!) που μπορείς να το συνδυάσεις μαζί με καλοφτιαγμένο καφέ, σοκολάτες και άλλα σνακ. Και delivery με e-food, Wolt και Box.

INFO

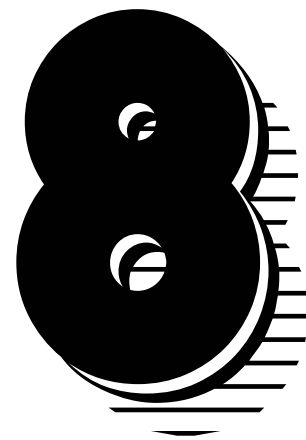
f Κυψέλης 81, Κυψέλη
2108254310
@ loukoumelo

ΜΗΜΑ

του

ΣΗΜΑ

Προτάσεις στην πόλη που καθεμία από αυτές προσφέρει κάτι διαφορετικό. Βάλτε τις στο πρόγραμμα και θα γίνουν ο αγαπημένος προορισμός σας.

Της **ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ**

GERPETTO THE BAR

Το στέκι σου στην πλατεία Βαρνάβα

Αν τύχει και περάσεις από εδώ, χωρίς να ξέρεις, νομίζεις ότι γίνεται κάποιο street party. Παρέες που γελούν δυνατά, ζευγάρια που χορεύουν και τσουγκρίζουν πολύχρωμα cocktails. Το Gerpetto The Bar είναι το fun all day bar όπου όλοι δίνουν ραντεβού στην πλατεία Βαρνάβα, πρωί ή βράδυ. Θα έρθεις από νωρίς για το ακαταμάχητο brunch, που θα συνοδεύσεις με εκπλη-

κτικό καφέ, και αργότερα για διάφορες λιχουδιές της ιταλικής και μεσογειακής κουζίνας. Δοκίμασε τη λαχταριστή, χειροποίητη πίτσα, τις πλούσιες μακαρονάδες, οπωσδήποτε τα ριζότι (ειδικά αυτό με την τρούφα παραμένει αξεπέραστο). Το βράδυ, όμως, είναι που η καρδιά του Gerpetto χτυπά λίγο πιο δυνατά. Τέλεια cocktails (το Jim Morrison είναι σταθερά best seller και όχι χωρίς λόγο...), ωραία κρασιά που μάλιστα μπορείς να συνοδεύσεις με τις εξαιρετικές ποικιλίες εκλεκτών τυριών και αλλαντικών, funky και house μουσικές (να ξέρεις ότι κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή υπάρχει dj), ανεβασμένη διάθεση, και μαγική ατμόσφαιρα. Έτσι συμβαίνει με τα αγαπημένα στέκια: όλα συμβαίνουν εδώ.

Extra tip Πρόσφατα το Gerpetto The Bar ανακαίνισε τον εξωτερικό του χώρο με καινούργια τραπεζοκαθίσματα, αλλά και με μία ειδική κατασκευή που μας επιτρέπει να καθόμαστε έξω ακόμα και τον χειμώνα!

INFO

Στίλπωνος 2
Πλατεία Βαρνάβα
Παγκράτι, 2107525665
f Gerpetto The Bar
@ gerpetto_thebar

ΜΠΑΡΔΟΝ

Το νέο μεζεδοπωλείο στο Παγκράτι

Ανοιξε πριν λίγο μόλις καιρό και έφερε νέα νιοή στην πλατεία Βαρνάβα. Τεράστιες τζαμαρίες, νοσταγικά τραπεζάκια καφενείου και αύρα παλιάς, αθηναϊκής γειτονιάς. Στο Μπαρδόν ήδη δίνει ραντεβού το Παγκράτι για μεσημέρια που κυλούν με νόστιμα μεζεδάκια και καλά, ελληνικά αποστάγματα. Η κουζίνα ακολουθεί καθαρά ελληνική ρότα με αρκετές επιρροές από το νησί

της Κρήτης. Μαθαίνουμε ότι το ψητό συκωτάκι (σερβίρεται με ψητή πατάτα, λάιμ, λαδολέμονο και μουστάρδα) ήδη κάνει χαμό, το ίδιο και τα χειροποίητα, αρμένικα ντολμαδάκια. Όχι ότι τα λουκάνικα πάνε πίσω... Θα τα βρείτε σε δύο εκδοχές: λουκάνικο ξιδάτο Κρήτης με γαλομυζήθρα και σταμναγκάθι και λουκάνικο καπνιστό σχάρας με πάπρικα Θεσσαλονίκης και ψητή πατάτα. Όποιο και αν διαλέξεις, να ξέρεις ότι το ιδανικό του ταίρι βρίσκεται στην επόμενη σελίδα του καταλόγου, εκείνη με τα δεκάδες ελληνικά αποστάγματα. Τσίπουρο σχεδόν από κάθε γωνιά της χώρας, ούζο διαλεκτό, ρακόμελο και οινόμελο που διώχνουν κάθε έγνοια. Υπάρχουν ακόμα και αρκετές ετικέτες κρασιών από τον ελληνικό αμπελώνα, αλλά και cocktails με ελληνική χροιά. Και κάπως έτσι, με νόστιμα μεζεδάκια, και φίνα αποστάγματα που θα απολαύσεις στα πλιόλουστα τραπεζάκια, το ελληνικό καλοκαίρι έρχεται λίγο πιο κοντά...

Extra tip: Το Μπαρδόν έχει και έναν μικρό κατάλογο πρωινού, που είναι διαθέσιμος από τις 09.00 έως τις 14.30.

INFO

Πλατεία Βαρνάβα 9
Παγκράτι, 210 7564967
@ metompardon

KUKE

Το ethnic street food στέκι

Το αγαπημένο ethnic street food spot που... Ξεφύτρωσε στο Αιγάλεω, γεμάτο με γεύσεις από όλο τον κόσμο! Φιλόξενο και μοντέρνο, το Kuke είναι αυτό που ζητάς όταν ψάχνεις κάτι έξω από τα συνηθισμένα, νόστιμο, ποιοτικό και value for money. Φυσικά δεν μπορείς να φύγεις χωρίς να δοκιμάσεις τα δύο best seller πιάτα, το Chicken bun με πικάντικο μέλι και το Cheese corn dog, στο ανανεωμένο μενού του θα βρεις όμως και άλλα πολλά! Σαν το ξεχωριστό Surf and turf με μοσαρισμό μπιφτέκι και τηγανητή γαρίδα, αλλά και το Snickers Corn Dogs, τηγανητό, βουτυγμένο σε κυλό καλαμποκίου. Βάλε δίπλα σε αυτά και κάποια εξαιρετικά κοκτέιλ, σαν το Paloma με λευκή τεκίλα, pink grapefruit, χυμό lime και σιρόπι ζάχαρη και εύκολα καταλαβαίνεις τους λόγους για τους οποίους θα γίνει στέκι σου!

INFO

Μαρκ. Μπότσαρη 12
Αιγάλεω, 2105982886
f KUKE
@kuke_ethnicstreetfood_
d kuke_ethnicstreetfood_

MAKER FINE COFFEE

Ήρθε για να μας φτιάξει την ημέρα!

Πίσω από τον πολυσύχναστο δρόμο της Ηρακλείου, σε έναν πεζόδρομο που θυμίζει τις παλιές συνοικίες της Αθήνας, άνοιξε το Maker το οποίο υπόσχεται να μας «φτιάξει» την ημέρα! Εδώ μπορούμε να βρούμε χορταστικά σάντουιτς με προζυμένιο ψωμί, με vegan και vegetarian επιλογές, καθώς και ποικιλία φρέσκων γλυκών. Το carrot cake, το βασικό cheesecake και το brownie χωρίς ζάχαρη και αλεύρι είναι must try! Το Maker είναι στέκι για τους λάτρεις του καλού καφέ με επιλογές από Βραζιλία και Αιθιοπία του Mr Bean Coffee Company.

INFO

Κρήτης 55, Νέα Ιωνία
2102793600
@maker_fine_coffee

LELOS CAFÉ

Ζεστό, άνετο και pet friendly για όλες τις ώρες στο Κουκάκι

Αν ορίσουμε με μία λέξη το cozy τότε μιλάμε για το LELOS CAFE, το όμορφο all day στέκι σε έναν ήσυχο πεζόδρομο της γειτονιάς του Κουκακίου. Αποτελεί ιδανικό μέρος για νόστιμο πρωινό ή brunch, εξαιρετικό καφέ και σπιτικούς συνδυασμούς τσαγιού –κρατίστε το αυτό– καθώς και γευστικότερες προτάσεις για γεύμα και συνοδευτικά ποτού. Στα must try οι πεντανόστιμες αφράτες τηγανίτες, γλυκές ή αλμυρές, φτιαγμένες με αγνά υλικά –όπως και όλα άλλωστε στο LELOS– αλλά και οι τραγανές τυρόμπαλες που θα παραγγέλντε συνέχεια με το ποτό! Το Aphrodite's Child είναι ένα από τα signature cocktails που θα λατρέψετε. Παρέα με φίλους, ακόμα και τους τετράποδους, γιατί θα τους περιποιηθούν και αυτούς δεόντως, αποτελεί έναν εξαιρετικό προορισμό για όλες τις εποχές στο Κουκάκι.

INFO

Τρίπου 2, Κουκάκι
2109230090
@lelos_cafe

WELLNESS RETREAT

Στις 19, 20 & 21 Απριλίου στο Δρέπανο Ναυπλίου

Πρόγραμμα ενίσχυσης των αισθήσεων, αποτοξίνωση και ενεργειακή ισορροπία, γιόγκα και ψχοθεραπεία με τη Δασκάλα Αρχαίας Θεραπείας και αυτοϊασης Φαίδρα Κορμανού, για τρεις ημέρες, στις 19, 20 και 21 Απριλίου, στο Δρέπανο Ναυπλίου. Ένα πρόγραμμα διανοητικού σε δράση, για την ενίσχυση του μεταβολισμού και του ανοσοποιητικού, ιδανικό για τους ανθρώπους που θέλουν να μάθουν πώς να φροντίζουν και να εμπιστεύονται τον εαυτό τους.

INFO

Διοργάνωση:
www.phaedrita53.
wixsite.com/website
f Προσωπική Αναδόμηση - Αρχαία Θεραπεία
f Phaedra Kormanou (Faidra Kormanou)
Τηλ. 6948597774

LE PAIN QUOTIDIEN

Το φημισμένο all day bakery
ήρθε στην Αθήνα

Το όνομά του στα γαλλικά σημαίνει «καθημερινό ψωμί» και αυτό το ψωμί είναι στ' αλήθεια πολύτιμο: βιολογικό αλεύρι, προζύμι άγριας μαγιάς αργής ωρίμανσης, θαλασσινό αλάτι και νερό συνθέτουν την τελειότητα που ψήνεται καθημερινά εδώ. Τι είναι το Le Pain Quotidien; Ένας all day φούρνος, που μας δίνει τη δυνατότητα να απολαύσουμε είτε εδώ είτε take away είτε με delivery (μέσω Efood και Wolt) κάποιες εκλεκτές γεύσεις. Ή, διαφορετικά, ένας χώρος που να τον αισθανόμαστε σαν το

σπίτι μας... μακριά από το σπίτι μας, όπως ήταν και το όνειρο του οραματιστή του brand και σεφ Alain Coumont, ο οποίος ήρθε στην Αθήνα και, μάλιστα, έσπασε την πρώτη μπακέτα στα εγκαίνια του καταστήματος στις 29 Ιανουαρίου. Του πρώτου στην Ελλάδα, ύστερα από 18 άλλες χώρες.

Μια πληθώρα εκλεπτυσμένων γεύσεων, αλλά και προσιτών συνάμα, θα ανακαλύψετε εδώ. Εξαιρετικό βιολογικό καφέ, προϊόντα του brand, όπως μαρμελάδες, spreads και granola, που προσφέρονται και για αγορά, εξαιρετικές επιλογές για πρωινό και brunch, με έμφραση στις προτάσεις με αυγό, ελαφρύ lunch, όπως τις σούπες ημέρας, αλλά και τις φοβερές βέλγικες tartines, που σερβίρονται με αυτό το φανταστικό προζυμμένο ψωμί, σαν αυτή με καπνιστό σολομό, πίκλα αγγουράκι, σος μυρωδικών και άνηθο. Κι ακόμη, διάφορα ζεστά και κρύα πιάτα, φρέσκιες σαλάτες, λαχταριστές επιλογές σε προϊόντα patisserie, όλα τους φτιαγμένα με φροντίδα και αγνά υλικά. Ένας χώρος που πραγματικά έλειπε από την πόλη, ανοικτός καθημερινά από τις 07.30 έως τις 20.00.

INFO

Ιοφώντος 31, Ιλίσια,
2107258533
www.lepainquotidien.com/gr

ΠΑΡΚΟ Αρχών

Μία όαση για παιχνίδια που λατρεύουν
μικροί και μεγάλοι

Το Πάρκο Αρχών είναι μια οικογενειακή επιχείρηση, ένας πρωτότυπος χώρος άθλησης και αναψυχής που φτιάχτηκε με ειλικρινή αγάπη για τα παιδιά. Οι άνθρωποι εκεί, όπως μας είπε ο υπεύθυνος Χρήστος Κωσταβασιλός, διαθέτουν πολύχρονη εμπειρία στη διαχείριση παιδότοπων, ενώ το προσωπικό αποτελείται από παιδαγωγούς που δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους για την ασφάλεια και την απόλυτη εμπειρία ψυχαγωγίας. Το Πάρκο εκτείνεται σε μια έκταση 4 στρεμμάτων.

Έχει πολλούς παιδότοπους διαμορφωμένους με ηλικιακά κριτήρια και ποικιλία δραστηριοτήτων όπως φρουσκωτά, παιχνιδοκατασκευές, τσουλήθρες, τραμπολίνα, τοίχους αναρρίχησης, γήπεδα ποδοσφαίρου. Επίσης, λειτουργεί και ως κέντρο κυκλοφοριακής αγωγής και δέχεται σχολεία όλων των βαθμίδων.

Το ξεχωριστό που θα βρεις εκεί και λατρεύουν μικροί και μεγάλοι είναι τα 2 γήπεδα padel. Θα παίξεις παρέα με τα παιδιά σου το αγαπημένο άθλημα με ρακέτες που κουρδίζει τα αντανάκλαστικά και προσφέρει αφθονία γέλιου και χαράς!

Είναι ο ιδανικός προορισμός για όλη την οικογένεια από τις 10 το πρωί και λειτουργεί ως το βράδυ κάθε μέρα. Επίσης, αναλαμβάνουν τη διοργάνωση παιδικών πάρτι καθώς και σχολικών εκδηλώσεων. Οι δραστηριότητες του πάρκου είναι σχεδιασμένες κυρίως για παιδιά από 2 έως 14 ετών, αλλά αν δείξεις χαρακτήρα θα σε αφήσουν και εσένα να πιώσεις τη ρακέτα για να διασκεδάσεις, αφού απολαύσεις τον καφέ σου. Ρίξε μια ματιά στα social για περισσότερες ενδιαφέρουσες πληροφορίες.

INFO

Λ. Κανελλοπούλου 4
2177002311, 210777542
Facebook: ParkoArxon
Instagram: parkoarxon

ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ «ΤΟ “TERROR” ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ, ΕΝΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ, ΜΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΕ ΡΟΛΟ ΕΝΟΡΚΟΥ»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Ο

κόσμος του Γιώργου Οικονόμου βρίσκεται στη συνοικία του Κολωνακίου, τρία οικοδομικά τετράγωνα πιο πάνω από το πρώην Ξενοδοχείο Χίλτον και την Εθνική Πινακοθήκη. Το διαμέρισμά του, στον 5ο όροφο μιας πολυκατοικίας αθηναϊκού μοντερνισμού, είναι ευρύχωρο και ευήλιο, γεμάτο φωτογραφικά λευκώματα, σπάνια ακαδημαϊκά βιβλία στα γαλλικά ή τα αγγλικά, δίσκους και έργα τέχνης που φωτίζουν τους τοίχους του σαλονιού. Εκεί αποφασίζουμε να καθίσουμε για τη συνέντευξη, όσο η φιλόξενη και διακριτική σύζυγός του, η ηθοποιός Αντιγόνη Αμανίτου, μας φέρνει έναν εσπρέσο και ένα κουτί σοκολατάκια.

Ο Γιώργος Οικονόμου σπούδασε στην Οξφόρδη και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές σκηνοθεσίας στο Old Vic Theatre School. Δίδαξε υποκριτική στο Bristol Old Vic Theatre School (1986-1988) και υπήρξε καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗΠΕΘΕ Ρόδου (2006-2010). Έχει σκηνοθετήσει δεκάδες θεατρικές παραστάσεις, μεταξύ αυτών τον «Σέρλοκ Χολμς και το Σκυλί των Μπάσκερβιλ» (2013) των Steven Canny και John Nicholson, την «Αφροδίτη με τη γούνα» (2013) του Ντέιβιντ Άιβς, το «Fool For Love» (2017) του Σαμ Σέπαρντ και φυσικά το «Terror» του Φέρντιναντ φον Σίραχ, που φέτος ανεβαίνει για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Έχει εργαστεί στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση στην εκτέλεση και διεύθυνση παραγωγής, αλλά

και ως βοηθός σκηνοθέτη και «Casting & Dialogue Coach» σε ελληνικές και διεθνείς παραγωγές.

Το «Terror» είναι ένα διαδραστικό δικαστικό δράμα με ένα ηθικό δίλημμα στον πυρήνα του, και φέτος παίζεται στο Θέατρο Βασιλάκου - Μαριάννα Τόλη, στον Κεραμεικό, με μεγάλη εμπορική επιτυχία. Βασισμένη στη μετάφραση του έργου του Γερμανού συγγραφέα από την Ευαγγελία Νάνου, με τη Μιρέλλα Παπαιοικονόμου να έχει επιμεληθεί τη διασκευή, η παράσταση αναπαριστά τη δίκη του σμυναγού Λαρς Κοχ, με τους θεατές ως «ενόρκους». Η απόφασή του να παραβεί τις διαταγές των ανωτέρων του και να καταρρίψει το πολιτικό αεροσκάφος της Lufthansa, που είχε πέσει θύμα αεροπειρατείας, είναι αντίθετη με τους νόμους της χώρας του και οδήγησε 164 επιβάτες στον θάνατο. Η υπεράσπισή του είναι πως με την πράξη του έσωσε 70.000 πιθανά θύματα, αφού ο τρομοκράτης πίεζε τον πιλότο του αεροσκάφους να το ρίξει στο γήπεδο Allianz Arena του Μονάχου, στη διάρκεια του αγώνα Γερμανίας - Αγγλίας. Τα θέματα του έργου είναι νομικά αλλά και βαθύτατα φιλοσοφικά, ενώ το κοινό καλείται να αποφασίσει, σπκώνοντας ένα από τα δύο καρτελάκια που του μοιράζονται στην αρχή, εκείνο με το «Α», αν πιστεύει πως ο Κοχ είναι αθώος, ή εκείνο με το «Ε», αν κρίνει πως είναι ένοχος.

ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ
ΑΝ ΔΕΝ ΕΙΣΑΙ ΒΑΡΒΑΡΟΣ
ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ.
ΑΝ ΔΕΝ ΤΟ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΙ,
ΔΕΝ ΤΟ ΥΠΟΤΙΜΑΣ,
ΔΕΝ ΤΟ ΦΕΡΝΕΙΣ ΣΕ
ΑΜΗΧΑΝΙΑ,
ΘΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΕΙ.

— Η παράσταση «*Terror*» βασίζεται στο δικαστικό έργο του Γερμανού συγγραφέα Φέρντιναντ φον Σίραχ. Ποια ήταν η πρώτη σας γνωριμία με το έργο και τι σας έκανε να το επιλέξετε;

Ήταν 4-5 χρόνια πίσω, πριν από τον COVID, που μου το έδωσε ο ηθοποιός Βασίλης Παλαιολόγος και η μεταφράστρια Ευαγγελία Νάνου, για να ριζώ μια ματιά. Το βρήκα πολύ ενδιαφέρον με συναρπαστική θεματική. Βέβαια ήθελε λίγο «μάζεμα», αλλά νομίζω πως με τη Μιρέλλα Παπαϊκονόμου καταφέραμε να του δώσουμε θεατρικότητα και ρυθμό. Μου αρέσουν πολύ τα δικαστικά δράματα, ειδικά στο σινεμά. Το «*Terror*» είναι ειδικό είδος δικαστικού δράματος, διότι εδώ δεν κρίνεται μόνο η ενοχή ή η αθωότητα του κατηγορούμενου, αλλά κρίνονται ιδέες, νόμοι, φιλοσοφικές αντιλήψεις. Και εν τέλει κρίνει το ίδιο το κοινό. Αυτή ήταν η γνωριμία μου με τον «*Τρόμο*». Τον έχω κάνει τρεις φορές, με τρεις διαφορετικούς θιάσους. Άρα κάτι υπάρχει, μία σχέση που αντί να τελειώσει μεταλλάσσεται κι ανανεώνεται.

— Στον πυρήνα του έργου ένα ηθικό θέμα αντιπαράβλεπται με εκείνο της ατομικής ευθύνης. Πόσο δύσκολο ήταν να παραμείνετε αντικειμενικός για τις ανάγκες της παράστασης;

Καθόλου δύσκολο. Η δουλειά μου είναι να σκηνοθετήσω την παράσταση και όχι να ψηφίσω. Δουλειά μου ήταν να συνεργαστώ με τους ηθοποιούς, που ο χαρακτήρας του καθενός έχει τελειώς διαφορετική ματιά και ρόλο σε σχέση με τα διλήμματα. Να δουλέψω μαζί τους, βοηθώντας τους να υποστηρίξουν τη θέση τους, τον χαρακτήρα τους. Δεν τέθηκε πραγματικά θέμα του να αποφασίσω εγώ, το απέφυγα και το αποφεύγω.

— Είναι ένα διαδραστικό έργο: ένα δικαστικό δράμα με το κοινό σε ρόλο ενόρκων. Σας ενδιαφέρει το κοινό να συμμετέχει ενεργά σε ένα έργο;

Η κατά μέτωπο απεύθυνση στο κοινό μετά τον Στρίνμπεργκ, τον Ίψεν, τον Τσέχωφ, έγινε κάτι το σχεδόν απαγορευμένο. Δεν είχε χώρο στο ρεαλιστικό θέατρο. Μετά τον Μπρεχτ τα πράγματα άλλαξαν πάλι. Εδώ είχαμε τη χαρά ενός θεατρικού δικαστηρίου, όπου ενόρκιοι είναι οι θεατές. Έλεγα στους ηθοποιούς ότι ήρθε επιτέλους η ευκαιρία σας να παίξετε επιθεώρηση. Βάλτε, δηλαδή, το κοινό μέσα στην παράσταση ως συμπαίκτη, κοιτάζτε το στα μάτια και μιλήστε του «στα ίσια». Μερικές φορές το να φλερτάρεις με το κοινό είναι ό,τι πιο κακόγούστο και ύπουλο στο θέατρο. Όμως εδώ είναι ζητούμενο, όπως στην επιθεώρηση ή το «stand-up comedy», το οποίο λατρεύω. Το κοινό ανταποκρίνεται και συμμετέχει, αν δεν είσαι βάρβαρος απέναντί του. Αν δεν το κακοποιείς, δεν το υποτιμάς, δεν το φέρνεις σε φοβερή αμηχανία (πράγματα που με βρίσκουν τελειώς αντίθετο), το κοινό θα ανταποκριθεί.

— Τι σας έκανε αρχικά να ασχοληθείτε με το θέατρο; Τι σας έκανε να πείτε: «Αυτό θέλω να κάνω στη ζωή μου ως επάγγελμα»;

Δεν είχα ποτέ δίλημμα ως προς αυτό. Από μιας αρχής, ήθελα να ασχοληθώ με το θέατρο, με την τηλεόραση και το σινεμά. Μπορεί μικρός στο σχολείο να ήθελα να γίνω ηθοποιός, μετά όμως αντιλήφθηκα ότι μου πήγαινε πολύ περισσότερο ο ρόλος του σκηνοθέτη. Πάντα με ενδιέφερε η μετουσίωση ενός κειμένου, μιας ιδέας, μιας αφήγησης, ενός συναισθήματος, σε σκηνική πράξη. Είτε στο θέατρο είτε στην τηλεόραση, προσπαθώ να υπηρετήσω την τέχνη κι όχι αυτή να υπηρετεί εμένα. Έχω αυτή την ανάγκη να προσφέρω στο κοινό κάτι το οποίο να είναι πάνω απ' όλα ενδιαφέρον.

— Ολοκληρώσατε τις μεταπτυχιακές σπουδές σας στο Bristol Old Vic Theatre School και γνωρίζετε καλά πώς είναι ο χώρος του θεάτρου στην Αγγλία. Πού προτιμάτε να δουλεύετε, εδώ ή εκεί;

Πήρα το πτυχίο μου στις Πολιτικές Επιστήμες, τη Φιλοσοφία και το Οικονομικό στην Αγγλία και μετά έκανα μεταπτυχιακό στη σκηνοθεσία. Αλλά κι όταν σπούδαζα στο πανεπιστήμιο βασικά μόνο θέατρο έκανα. Το θέατρο στην Αγγλία είχε μακραίωνη και συνεχή ιστορία, με πάρα πολλούς εκπληκτικούς ηθοποιούς, σκηνοθέτες με βαθιά παιδεία και σοβαρή προσέγγιση στα κείμενα – με λίγα λόγια έχει παράδοση. Αλλά νομίζω ότι με τα χρόνια και στην Ελλάδα υπάρχουν πια πολλοί σοβαροί και ταλαντούχοι σκηνοθέτες, εξαιρετικοί ηθοποιοί, θαυμάσιοι τεχνικοί, μελέτες και προσεγγίσεις κειμένων με μεγάλο ενδιαφέρον, όπως και κάποιοι καινοτόμοι καλλιτέχνες. Άρα δεν τίθεται πλέον θέμα σύγκρισης.

Να προσθέσω βέβαια ότι και στις προηγούμενες γενιές του ελληνικού θεάτρου έλαμψαν τεράστιες φυσιογνωμίες. Να σας δώσω λίγα ονόματα: Ροντίνης, Πολίτης, Κουν, Ευαγγελάτος, Σολωμός, Βολανάκης, Βεάκης, Κοτοπούλη, Λαμπέτη, Λυμπεροπούλου, Μινωτής, Παζινού, Χορν, οι κωμικές μεγαλοφυΐες σαν τον Λογοθετίδη και τον Χα-

τζηρήστο και πόσοι άλλοι ακόμα. Αλλά η Ελλάδα ήταν σκορποχώρι και οι περισσότεροι ξέχασαν να περάσουν τις γνώσεις τους στις αμέσως επόμενες γενιές.

— Ερχόμενη από εσάς, αυτή η γνώμη έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς έχετε ανεβάσει πολλές θεατρικές παραστάσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, έχοντας συνεργαστεί κατά καιρούς με διάσημους ηθοποιούς παγκόσμιας εμβέλειας, όπως τον Ντάνιελ-Ντέι Λιούις, τη Μιράντα Ρίτσαρντσον, τον Ιαν Μακ Κέλεν. Είναι, άρα, συνειδητή η επιλογή σας να δουλεύετε εδώ;

Εντάξει, τα φέρνει και η ζωή έτσι μερικές φορές. Βρέθηκα να έχω την οικογένειά μου εδώ, να δουλεύω στην Ελλάδα περισσότερο απ' ό,τι στο εξωτερικό, αλλά βρίσκω ότι υπάρχουν συνθήκες κάτω από τις οποίες μπορείς να λειτουργήσεις και να δουλέψεις πολύ καλά. Υπάρχει το ανθρώπινο υλικό: πάρα πολύ καλοί ηθοποιοί, κάτι το οποίο για έναν σκηνοθέτη είναι βασικό. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από πλευράς του κοινού. Ειδικά μετά την πανδημία φούλαραν τα θέατρα. Παράπλευρη απώλεια δυστυχώς είναι τα σινεμά. Στενοχωριέμαι όταν κλείνουν σινεμά και γίνονται θέατρα. Ειδικά όταν κλείνουν σινεμά όπως το Ιντέλ ή το Έμπασσου. Και είναι μια τάση που τη βλέπω να συνεχίζεται.

— Σας ενδιαφέρει καθόλου το «πειραματικό» θέατρο; Ναι, βέβαια. Ο πειραματισμός, ακόμα κι ο πλέον ρηξικέλευθος, είναι μια αναζωογονητική καλλιτεχνική αναγκαιότητα. Νομίζω, όλοι όσοι αγαπούν την τέχνη την οποία εξασκούν ψάχνουν να ανακαλύψουν και να έρθουν σε επαφή με ενδιαφέροντες πειραματισμούς και καινούργιες προτάσεις. Κυρίως όταν αυτές δεν στοχεύουν στον εύκολο εντυπωσιασμό και μόνο, ή στις επιχορηγήσεις, γιατί το χρήμα αυτή τη στιγμή είναι κατευθυνόμενο και πολλές φορές αυθαίρετα και ακατανόητα.

— Πιστεύετε ότι ένας υψηλός προϋπολογισμός παραγωγής κάνει καλό ή βλάπτει μια παράσταση;

Όσο πιο πολλά λεφτά τόσο καλύτερα! Είναι αυτονόητο. Δεν χρειάζεται, βέβαια, ντε και καλά να χώνεις λεφτά σε μια παράσταση για να μοιάζει πλούσια και χλιδατή, αλλά το χρήμα, καταρχήν, είναι χρόνος. Καλό δεν είναι, ας πούμε, να δουλεύεις με ηθοποιούς που είναι καλοπρωμένοι και δεν χρειάζεται να κάνουν άλλες δουλειές για να τα βγάλουν πέρα; Καλό δεν είναι τα υφάσματα των κοστούμιων που θα φορέσουν οι ηθοποιοί να είναι καλά και να μην είναι από τα πανέρια; Δυστυχώς, τα θεατρικά εισιτήρια είναι σκανδαλωδώς φτηνά στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, καλούνται οι περισσότεροι συντελεστές να δουλεύουν σχεδόν τσάμπα γιατί δεν «βγαίνει». Και για μεν είναι καλό να μην πληρώνει κανείς ένα σκασμό λεφτά για να πηγαίνει στο θέατρο, από την άλλη για να λειτουργήσει επαγγελματικά μια παράσταση χρειάζονται σίγουρα περισσότερα λεφτά. Δεν είναι δυνατόν να ανεβαίνει με το τρομερό άγχος του «sold-out», δηλαδή να μην μπορεί να δουλέψει με ένα 50% πληρότητα. Όσοι ξένοι βλέπουν τις τιμές των εισιτηρίων μας γελάνε. Οι σκηνοθέτες επίσης δεν πληρώνονται καλά. Οι παραγωγοί φοβούνται να μπουέ σε πολλές παραστάσεις. Υπάρχει μία ανάγκη επιλογής ολιγοπρόσωπων παραστάσεων, δηλαδή οι μονόλογοι, τα «two-handers», τα έργα με 3-4 ηθοποιούς γίνονται ανάρπαστα και αυτό δίνει μία τρομερή θέση εξουσίας στα ιδρύματα και τους κρατικούς μηχανισμούς. Μόνο αυτοί έχουν την οικονομική ευχέρεια να στηρίξουν μεγάλες παραγωγές. Εκεί υπάρχει μεγάλη ανισότητα, διότι δεν ξέρω πόσο αξιωματικά λειτουργούν όλα αυτά. Δεν αμφισβητώ καθόλου την αξία των συνεργατών τους, αλλά νομίζω πως είναι δυσανάλογη η εξουσία που έχουν. Ενδεχομένως, βέβαια, με ένα πιο ακριβό εισιτήριο να κλείνανε πολλά θέατρα. Καλό θα ήταν, όπως και να 'χει, να εκλογικευτεί όλη αυτή η κατάσταση. Γιατί με τόσο χαμηλό εισιτήριο το θέατρο γίνεται, έμμεσα ή άμεσα, κρατικοδίαίτο ή ακόμα χειρότερα ιδρυματοποιείται.

— Έχετε διδάξει υποκριτική και έχετε υπάρξει καλλιτεχνικός διευθυντής σε διάφορους πολιτιστικούς φορείς. Τι έχετε αποκομίσει από αυτές σας τις εμπειρίες;

Αυτό είναι μεγάλη κουβέντα. Η διδασκαλία –είχα διδάξει στο Old Vic στην Αγγλία, όπου είχα υπάρξει και φοιτητής– είναι ένα τεράστιο μάθημα. Απαιτεί πάρα πολλή συγκέντρωση και τεράστιο σεβασμό. Δίνεις και παίρνεις. Θέλει επίσης σοβαρότητα, θέλει επικοινωνία. Δεν υπάρχει χώρος για κανενός είδους ωραιοπάθεια και ναρκισσισμό. Η διδασκαλία είναι κάτι πάρα πολύ υπεύθυνο, απαιτεί ειλικρίνεια και προσφορά. Ο δάσκαλος δεν μετρίεται μόνο με τον μαθητή, μετρίεται με τον εαυτό του. Όταν είχα πρωτοπάει να διδάξω, πριν αρχίσω τα μαθήματα, αισθανόμουν πολύ αμήχανα. Φοβόμουν κυρίως τους τελειόφοιτους. Έλεγα: «Αυτοί θα με κάνουν σκόννη». Τελικά αντιλήφθηκα ότι οι πρωτοετείς ήταν μια πολύ πιο δύσκολη περίπτωση.

Καταρχήν, από θέση, ξεκινάμε με αμφισβήτηση. Θα αμφισβητήσουμε τον δάσκαλο, πράγμα που φυσικά μου θυμίζει και τον εαυτό μου όταν βρισκόμουν στη θέση τους. Άρα, πρέπει να έχεις κότσια, αν αισθανθούν ότι πας να τους κοροϊδέψεις την έρεία βεβαιότητα, ενώ οι μεγαλύτεροι έχουν μια πιο ήπια σχέση με τον δάσκαλο. Θα τον κρίνουν, αλλά θα κοιτάζουν να πάρουν ό,τι έχουν να πάρουν.

Τώρα, το δεύτερο: Ήμουν καλλιτεχνικός διευθυντής στο ΔΗΠΕΘΕ Ρόδου. Είχα πάει με πολλά όνειρα, αλλά τα συμπεράσματα εκεί δεν είναι καλλιτεχνικά, είναι πολιτικά. Μία από τις μεγαλύτερες μπλόφες που μας έχουν σερβίρει ποτέ σε αυτή τη χώρα είναι το πολιτισμικό και δημοκρατικό όνειρο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Εγώ δεν το είδα αυτό. Όσο ήμουν εκεί αλλάζανε τρεις δήμαρχοι: Δεν είδα την τοπική αυτοδιοίκηση ως κύτταρο πολιτισμού και δημοκρατίας. Αντίθετα, κανένα ενδιαφέρον για τον πολιτισμό και κομματισμός πλήρης. Έχοντας μιλήσει και με συναδέλφους, υπάρχει μια διάχυτη απογοήτευση και αδυνατότητα παραγωγής έργου. Σίγουρα υπάρχουν εξαιρέσεις, με σιδεροκέφαλους καλλιτεχνικούς διευθυντές και εμπνευσμένες δημοτικές αρχές, πάντως έχει καεί και απελπιστεί πολύς κόσμος που έχει προσπαθήσει να πάει εκεί και να κάνει δουλειά. Μετά από δύο τρία χρόνια τρελαίνονται, δεν αντέχουν άλλο.

— Ποια ήταν η εμπειρία σας με τον πιο πρόσφατο θίασο του «*Terror*»; Υπήρχαν δυσκολίες ή μία αλληλοκατανόηση από την αρχή;

Εξαιρετική συνεργασία. Δεν το λέω απλά για να το πω, το πιστεύω ακράδαντα. Και με τους έξι ηθοποιούς (τον Νίκο Ορφανό, τη Μαριάννα Πολυχρονίδη, τον Πύργο Σπάνια, τον Γιάννη Στεφόπουλο, τη Φίονα Θεωρηγιάδη και τον Αντώνη Αντωνάκο) συνεργαστήκαμε θαυμάσια. Το «*Terror*» είναι ένα δύσκολο έργο. Δεν έχει «sex, and drugs, and rock 'n' roll», ούτε βία, ούτε πράγματα αβανταδόρικά που κρατάνε μία παράσταση. Είναι ένα έργο που θέλει πολλή σκέψη, πολλή πειθαρχία, αλληλεπίδραση των ηθοποιών επί σκηνής, γιατί είναι σχετικά στατικό και έχει τον κίνδυνο (και λόγω των ιδεών που διαχειρίζεται) να σε πάει προς το αναλόγιο. Πιστεύω πως οι ηθοποιοί, ο καθένας στον ρόλο του, δίνουν την ψυχή τους και έχουμε –καλό ή κακό, αυτό θα το κρίνει το κοινό– πραγματικό θέατρο.

— Αφήνετε τους ηθοποιούς να αυτοσχεδιάζουν ή είστε αυστηρός με το κείμενο της παράστασης;

Η παράσταση είναι ένα έργο τέχνης, είναι ζωντανή, οπότε από βραδιά σε βραδιά μπορεί να υπάρχει μία απόκλιση. Μπορεί να υπάρχουν κάποιες βραδιές ιδιαίτερα λαμπρές. Αλλά η απόκλιση θα πρέπει να είναι απειροελάχιστη, να την καταλαβαίνουμε μόνο εμείς. Δεν έχει δικαίωμα να είσαι λιγότερο καλός σήμερα λόγω του καιρού ή του κοινού. Οι ηθοποιοί πρέπει να πειθαρχούν στην παράσταση. Κατά τη διάρκεια της πρόβας είμαστε πολύ ανοιχτοί, πολύ ελεύθεροι. Απαιτώ, μάλιστα, ιδέες και δημιουργικές προτάσεις από τους ηθοποιούς. Δεν είναι στρατιωτάκια, προς Θεού! Αν χρησιμοποιήσεις τους ηθοποιούς ως στρατιωτάκια θα είναι εις βάρος της παράστασης.

— Τα σκηνικά παίζουν σημαντικό ρόλο σε μια παράσταση;

Πάρα πολύ! Οφείλουν να είναι λειτουργικά. Τα σκηνικά να υπηρετούν την παράσταση κι όχι η παράσταση τα σκηνικά. Κι η έλλειψη σκηνικών είναι κι αυτή μια σκηνοθετική και σκηνογραφική επιλογή. Ο κενός χώρος είναι σκηνικό. Όλοι οι συνεργάτες στο «*Terror*» ήταν εξαιρετικοί. Η Χριστίνα Ντεκούλη στα σκηνικά, η Κατερίνα Μαραγκοδάκη στα φώτα, ο Νίκος Χαρλαύτης στα κοστούμια και ο Βασίλης Κορρές, ο Αντώνης Αντωνάκος και ο Νεκτάριος Κουρής, ο καθένας στον δικό του τομέα. Το θέατρο Βασιλάκου, επίσης, μου αρέσει πάρα πολύ. Είναι ένα θέατρο το οποίο το ζήλευα και ήθελα από καιρό να κάνω κάτι εκεί. Σε αυτή την παράσταση έχει κάνει την παραγωγή, άρα τους ενδιέφερε το έργο και είναι ένα θέατρο που έχει το μεγάλο προσόν του εξαιρετικού τεχνικού εξοπλισμού, άρα μπορείς να δουλέψεις καλύτερα την εικόνα και τον ήχο της παράστασης. Είναι επαγγελματίες οι άνθρωποι που το μαντζάρουν, οπότε είμαι πάρα πολύ ευχαριστημένος που είμαστε εκεί. Η αποκέντρωση των θεάτρων είναι, επίσης, ένα πολύ ευχάριστο γεγονός.

— Υπάρχει κάποιο νέο πρότζεκτ σας «στα σκαριά»; Ετοιμάζετε κάποια νέα παράσταση αυτή την περίοδο;

Ναι, έχω ένα πρότζεκτ που ετοιμάζω. Δεν θέλω να πω πάρα πολλά ακόμα, είναι όμως για του χρόνου τον Οκτώβριο και είναι ένας εξαιρετικός μονόλογος, ο οποίος έχει θριαμβεύσει διεθνώς. Λέγεται «*Prima Facie*» και είναι ένας γυναικείος μονόλογος που πιστεύω ότι έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και πολύ επίκαιρη όσο και προβληματική θεματολογία. **Α**

ΒΙΒΛΙΟ

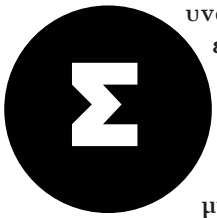
Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

«ΤΑ ΑΗΔΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ»

Το ιστορικό μυθιστόρημα του
Στέφανου Δάνδολου
για τα Δεκεμβριανά

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΥ

υνάντησα τον Στέφανο Δάνδολο σε ένα καφέ επί της Χαριλάου Τρικούπη, έναν από τους δρόμους όπου διαδραματίστηκε η τρομερή «Μάχη της Αθήνας» τον Δεκέμβριο του 1944, λίγο μετά την Απελευθέρωση της πόλης από τους Γερμανούς κατακτητές. Είναι μια πλιόλουστη μέρα, όπως εκείνες που περιγράφονται στις πρώτες σελίδες του νέου βιβλίου του συγγραφέα, όταν ο κόσμος μπορεί ξανά να βγαίνει ελεύθερος στους δρόμους, χωρίς καμία απαγόρευση κυκλοφορίας ή άλλους φόβους.

Είναι δύσκολο να μεταφερθεί κανείς νοερά στην Αθήνα της δεκαετίας που περιγράφεται στα «Απόδονια της σιωπής», το νέο ιστορικό μυθιστόρημα του Δάνδολου, που θα κυκλοφορήσει στις 4 Απριλίου από τις εκδόσεις Ψυχογιός. Ο συγγραφέας, που κάποτε περιεγράφηκε από τον Παύλο Μάτεσι ως «ο σημαντικότερος Έλληνας συγγραφέας της γενιάς του» και εκτός από την επιτυχημένη του καριέρα στον χώρο του μυθιστορήματος έχει κερδίσει βραβεία και για την παράλληλη καριέρα του ως δημοσιογράφος, ισορροπεί τη γνώση της ιστορίας και των γεγονότων, όπως μας παραδίδονται από διάφορες πηγές, με μια ευανάγνωστη και ενδιαφέρουσα πλοκή που αφορά άμεσα τον σημερινό αναγνώστη.

Πολλά από τα έργα του Στέφανου Δάνδολου έχουν διασκευαστεί για το θέατρο ή την τηλεόραση, κυρίως λόγω της «κινηματογραφικότητας» που διαθέτουν. Έτσι και τα «Απόδονια της σιωπής» είναι γεμάτα από εικόνες και τρισδιάστους χαρακτήρες, με τους οποίους μπορούμε να ταυτιστούμε, είτε βιώνουμε τις δυσκολίες της εποχής τους είτε αναπολούν έναν ξεχασμένο έρωτα που αναγκαστικά «έμεινε πίσω» για πολλά χρόνια.

— Το νέο σας μυθιστόρημα, «Τα απόδονια της σιωπής», λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια μιας πολύ σκοτεινής και σχετικά άγνωστης σήμερα περιόδου στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, εκείνη από την Απελευθέρωση της Αθήνας από τους Ναζί, στις 12 Οκτωβρίου 1944, μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 1944 όταν κορυφώνονταν τα Δεκεμβριανά. Γιατί διαλέξατε να μιλήσετε για αυτή τη συγκεκριμένη περίοδο;

Επειδή, μυθιστορηματικά, αγαπώ τις αντιφάσεις και η ίδια η εποχή αποδείχτηκε συνώνυμο της αντίφασης. Πρώτα οι πανηγυρισμοί για τη φυγή των Γερμανών και αμέσως μετά το χρονικό της κατάρρευσης, ο διχασμός, τα εμφύλια πάθη, η κόντρα δεξιών και αριστερών, η εμπλοκή των Εγγλέζων. Η πρωτεύουσα γιόρτασε για λίγες μέρες και έπειτα πήρε την κάτω βόλτα. Επίσης, το ίδιο το σκοτάδι λειτούργησε ως αντίφαση, δεδομένου ότι ήθελα να αφηγηθώ μια ιστορία γεμάτη φως. Από τη μία η βία και το χάος, από την άλλη το ταξίδι ενός ταπεινού ανθρώπου προς τη λύτρωση της καρδιάς του. «Τα απόδονια της σιωπής» είναι μια ιστορία για τη θετική πλευρά της ζωής, όσο ζοφερή κι αν είναι η εκάστοτε πραγματικότητα. Γιατί πάντα μπορούμε να βρούμε το φως. Ακόμα και στο πιο βαθύ σκοτάδι.

— Φέτος κλείνουν 80 ολόκληρα χρόνια από την εποχή που διαδραματίστηκαν τα Δεκεμβριανά. Είναι, κατά τη γνώμη σας, ένα θέμα ακόμα τόσο επίκαιρο και αμφιλεγόμενο;

Θα έλεγα πως ναι. Διότι μάλλον οι πληγές δεν έκλεισαν ποτέ πραγματικά. Πέραν της καταστροφής που υπέστη τότε η Αθήνα –φανταστείτε ότι σε 33 μέρες κρεμίστηκαν 628 κτίρια στον αστικό ιστό– διαβρώθηκε και το ίδιο το DNA της κοινωνίας μας: αδερφός σκότωσε αδερφό, οικογένειες χωρίστηκαν, άμαχοι έπεσαν νεκροί. Η πρωτεύουσα μετατράπηκε σε κρανίου τόπο, λίγες μόλις εβδομάδες μετά την αποχώρηση των Ναζί. Το τραύμα που σημάδεψε τους Έλληνες, συνεπικουρούμενο και από όσα συνέβησαν αργότερα στον Εμφύλιο, παραήταν βαρύ, δεν επούλωθηκε ολοκληρωτικά, οπότε ίσως και να έγινε μέρος της φύσης μας τα επόμενα χρόνια. Γι' αυτό κι εξακολουθούμε να το συναντάμε συχνά στον πολιτικό λόγο, όπως επίσης και στην ευκολία με την οποία διχαζόμαστε ως λαός.

ΤΟ ΤΡΑΥΜΑ
ΠΟΥ
ΣΗΜΑΔΕΨΕ
ΤΟΥΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ,
ΣΥΝΕΠΙ-
ΚΟΥΡΟΥ-
ΜΕΝΟ
ΑΠΟ ΟΣΑ
ΣΥΝΕΒΗ-
ΣΑΝ ΣΤΟΝ
ΕΜΦΥΛΙΟ,
ΠΑΡΑΗΤΑΝ
ΒΑΡΥ, ΔΕΝ
ΕΠΟΥΛΩ-
ΘΗΚΕ
ΟΛΟΚΛΗ-
ΡΩΤΙΚΑ

Στέφανος
Δάνδολος
«Τα απόδονια
της σιωπής»
Μια ιστορία για τα
Δεκεμβριανά
εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ

— Ποια είναι τα σημάδια που άφησε στην ελληνική κοινωνία εκείνη η μαύρη περίοδος των Δεκεμβριανών ή του Εμφυλίου που ακολουθήσε;

Το βασικότερο είναι η επιρρέπειά μας στο να αφορίζουμε ο ένας τον άλλο. Όταν διαφωνούμε, συγκρουόμαστε μέχρι τελικής πτώσεως. Πάντοτε το είχαμε αυτό, πάντοτε μας διέπνεε μια διάθεση διχασμού. Εντούτοις, ο 20ός αιώνας επισφράγισε για τα καλά αυτή τη ροπή, πράγμα που το βλέπουμε και σήμερα. Στα social στήνουμε μικρούς εμφύλιους καθημερινά είτε για την πολιτική, είτε για μια ταινία, είτε για ένα τραγούδι, είτε για τις δηλώσεις ενός καλλιτέχνη. Αδυνατούμε να αποδεχτούμε εύκολα αυτό που δεν μας εκφράζει. Οπότε, πιθανότατα, υπάρχει ακόμα έντονο μέσα μας αυτό το «εμφυλιακό» πνεύμα που τόσο μας πλήγωσε εκείνους τους σκοτεινούς καιρούς. Με την παραμικρή αφορμή χωριζόμαστε σε στρατόπεδα και στάζουμε χολή. Είναι κάτι που το είχα κατά νου γράφοντας «Τα απόδονια της σιωπής».

— Η δική σας προσέγγιση γίνεται πάντα από την πλευρά των απλών ανθρώπων, όπως τον κύριο Αριστείδη, σερβιτόρο για μια ολόκληρη ζωή στο ιστορικό «Καφενείο Ζαχαράτου» στην Πλατεία Συντάγματος, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις την εμφάνισή τους κάνουν και σημαίνουσες προσωπικότητες, όπως η θθοποιός Ελένη Παπαδάκη, ο ποιητής Οδυσσεάς Ελύτης, ακόμη και ο Βρετανός πρωθυπουργός Ουίνστον Τσόρτσιλ. Γιατί διαλέγετε να πείτε αυτή την ιστορία από την πλευρά του λαού και όχι ως ένα απλό ιστορικό ρεπορτάζ; Επειδή αυτή είναι η δουλειά της λογοτεχνίας. Να ταξιδέψει τον αναγνώστη σε μια άλλη εποχή και να τον βοηθήσει να την κατανοήσει μέσα από τα κίνητρα και τις συμπεριφορές των πρωταγωνιστών του έργου, που στην προκειμένη περίπτωση είναι άνθρωποι σαν κι εμάς, καθημερινοί, απλοί, ταπεινοί. Ο κύριος Αριστείδης ψάχνει τη γυναίκα της ζωής του μέσα σε έναν κόσμο που γκρεμίζεται. Την ώρα που χιλιάδες Έλληνες διεκδικούν την πατρίδα που έχουν στο μυαλό τους ορμώμενοι από πολιτική ιδεολογία και καταλήγοντας να πολεμούν μεταξύ τους, εκείνος αναζητά τη δική του πατρίδα που δεν είναι άλλη από την καθαρίστρια που ερωτεύθηκε νέος και δεν ξέχασε ποτέ. Το δραματικό ταξίδι του μέσα στα Δεκεμβριανά για να φτάσει κοντά της, είναι μεταφορικά το ταξίδι της ίδιας της ζωής. Ο δρόμος της ελπίδας. Ο δρόμος των ονείρων.

— Πάντως για να αποτυπώσετε αυτό το ταξίδι, εκείνες τις δώδεκα τραγικές μέρες του κυρίου Αριστείδη στους φλεγόμενους δρόμους, θα πρέπει να κάνετε εξονυχιστική πραγματολογική έρευνα. Μοιάζει με οδοιπορικό σε μια αδιανόητη Αθήνα. Πόσο δύσκολο ήταν; Περιπάτησα στις ίδιες οδούς, μέτρησα βήματα, εξέτασα μεμονωμένες αναφορές για κάθε γειτονιά, μελέτησα παλιές φωτογραφίες. Από τη στιγμή που γράφεις για μια συγκεκριμένη εποχή σε έναν συγκεκριμένο τόπο οφείλεις να είσαι ακριβής. Αλλά γενικά η έρευνα είναι ένα πολύ μεγάλο και απαιτητικό κομμάτι της δουλειάς. Αφιερώνεις τρία χρόνια από τη ζωή σου σε ένα βιβλίο, θέλεις να είναι όσο πιο άρτιο γίνεται.

— Στα «Απόδονια» περιγράφεται και ένας ανεκπλήρωτος έρωτας, που αναγκαστικά παραμερίστηκε για να συμβούν τα χειμαρρώδη γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία. Υπάρχουν κάποιοι παραλληλισμοί με το σήμερα; Ζούμε, πιστεύετε, σε μια εποχή στην οποία πρέπει να κάνουμε «εκπτώσεις» στα όνειρά μας λόγω των καταστάσεων;

Σήμερα λιγότερο, δεν υπάρχουν οι αντικειμενικές δυσκολίες του παρελθόντος. Η εποχή μας είναι πιο βατή, οι δοκιμασίες πιο διαχειρίσιμες. Και ίσως γι' αυτό οι σχέσεις δεν είναι τόσο ανθεκτικές όσο κάποτε. Ο κύριος Αριστείδης και η Ευδο-

ξία του είχαν να αντιμετωπίσουν εκτός από τους εαυτούς τους και τον 20ό αιώνα που τις πρώτες δεκαετίες ήταν καταιγιστικός. Όμως, στην τελική, το «μέσα μας» είναι που παίζει ρόλο. Πόσο καθαρή είναι η ψυχή μας, πόσο ζωντανή είναι η καρδιά μας. Γι' αυτό και τα «Απόδονια» γράφτηκαν σαν ένα είδος προσευχής στην ανθρωπιά, στην καλοσύνη, στην αθωότητα.

— Ένα άλλο σας ιστορικό μυθιστόρημα, το «Ιστορία χωρίς όνομα» (2017), διασκευάστηκε από τον σκηνοθέτη Κώστα Γάκη σε θεατρική παράσταση το 2020, με πρωταγωνιστές τον Τάσο Νούσια και την Μπέτυ Λιβανού. Το δε έργο σας «Φλόγα και άνεμος» (2020) διασκευάστηκε ως τηλεοπτική σειρά για την ΕΡΤ τον Οκτώβριο του 2022 με πρωταγωνίστρια την Καριοφυλλιά Καραμπέτη. Βλέπετε τα «Απόδονια» να μεταφέρονται κάποια στιγμή σε κάποιο άλλο μέσο;

Ναι, θα μπορούσαν. Είναι ένα μυθιστόρημα πολύ προζάτο και ζωντανό. Είμαστε εξάλλου σε κάποιες συζητήσεις – ποτέ όμως δεν ξέρεις. Γενικά, χαίρομαι που η μυθοπλασία στην τηλεόραση και το θέατρο έχει στραφεί εκ νέου στην ελληνική λογοτεχνία. Έχουν γίνει ωραία πράγματα τα τελευταία χρόνια. Προσωπικά, αισθάνομαι ευλογημένος γιατί και οι δύο διασκευές που αναφέρατε συνδέθηκαν με εξαιρετικούς συντελεστές.

— Η επιτυχία σας στον χώρο της δημοσιογραφίας είναι εξίσου μεγάλη με εκείνη του μυθιστορήματος, έχοντας τιμηθεί και με το Βραβείο Μπότση για το σύνολο του έργου σας το 2009. Πώς ισορροπείτε τις δύο αυτές κλίσεις, του δημοσιογράφου και του συγγραφέα;

Έπειτα από τόσα χρόνια δεν τίθεται θέμα ισορροπίας. Αποτελούν πλέον κομμάτι της φύσης μου. Αυτό συνέβαινε παλαιότερα, στα χρόνια της δεκαετίας του '90, όταν έγραφα τα πρώτα μου βιβλία. Τότε με απασχολούσε αυτή η εξισορρόπηση, διότι στην Ελλάδα οι λογοτεχνικοί κύκλοι δεν αποδέχονται εύκολα τους δημοσιογράφους που μεταπηδούν στη λογοτεχνία. Η ουσία είναι ότι σε όλη μου τη ζωή ζω από τις λέξεις. Αυτή είναι η δουλειά μου. Οι λέξεις που τυπώνονται στο χαρτί. Και νιώθω τυχερός γιατί έχω γράψει τα βιβλία που ήθελα να γράψω. Ακόμα κι αν δεν χρειαζόταν να ξαναγράψω ποτέ, θα ήμουν απόλυτα ικανοποιημένος.

— Ποιες είναι οι επιρροές σας ως συγγραφέας; Υπάρχουν ορισμένα ονόματα από την ελληνική ή την ξενόγλωσση λογοτεχνία που έχουν επηρεάσει το ύφος και τη θεματολογία σας;

Μεγάλωσα με Ιούλιο Βερν, Πηνελόπη Δέλτα και Καζαντζάκη, αργότερα ανακάλυψα τον Βασιλικό, τον Κουμανταρά, τον Μάτεσι, ανθρώπους που γνώρισα και στάθηκαν κοντά τους, σαν μαθητές. Γενικά η δική μου η γενιά, οι συγγραφείς της δεκαετίας του '90, ήταν ίσως η τελευταία που πρόλαβε εκείνα τα μεγαθήρια, για παράδειγμα τον Φρέντντ Γερμανό, τον Ρένο Αποστολίδη, τον Αγαμέμνονα Φαράκο, τον Κώστα Μουρσελά. Και μόνο οι συζητήσεις μαζί τους ήταν μια εκπληκτική επιρροή στη διάπλασή μου ως συγγραφέα. Ως προς το ύφος και τη θεματολογία, θα έλεγα ότι οι επιρροές μου πατούν περισσότερο στην αγγλοσαξονική σχολή, λατρεύω την αμερικανική περίοδο του Ναμπόκοφ, τα ιστορικά μυθιστορήματα του Ρόμπερτ Γκρέιβς και του Γκορ Βιντάλ, την πρόζα του Ροθ, του Μπέλλου, του Απντάικ, του Μέιλερ. Και φυσικά, από τη μεριά του απλού αναγνώστη, είναι πολλοί οι Έλληνες συγγραφείς που αγαπώ, που κάθε τους βιβλίο αποτελεί μια ιδιαίτερη εμπειρία, από τον Μάνο Κοντολέων που στάθηκε σαν μέντορας στα πρώτα μου βήματα, τον Αλέξη Πανσέλη, τη Μάρω Δούκα, τον Ραπτόπουλο, τον Γρηγοριάδη, τον Ακρίβο, τον Σφακιανό, τη Ζατέλλη, μέχρι νεότερους οι οποίοι κάνουν επίσης εξαιρετική και έντιμη δουλειά. **Α**

Ορλάντο: Ένα γοητευτικό ερωτικό γράμμα

Της ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ

Νέα στήλη στην Α.Υ.! Το κουίρ βιβλίο της εβδομάδας.

Γιατί; Γιατί όχι; Γιατί υπάρχουν τόσα υπέροχα βιβλία εκεί έξω, βιβλία που δεν χωράνε σε κατηγορίες και κουτάκια – ούτε αυτά, ούτε οι πρωταγωνιστές τους, ούτε οι συγγραφείς τους.

Για να μπει βιβλίο σε αυτή τη στήλη σημαίνει ότι με κάποιον τρόπο, σε κάποιον βαθμό διαφέρει από τις μείνστριμ κατηγοριοποιήσεις. Μπορεί να είναι μια αναπάντεχη ιστορία της θηλυκότητας ή μια γλυκιά ανάγνωση της αρρενωπότητας. Μπορεί να είναι βιβλίο από στρέιτ cis συγγραφέα με εξαιρετικούς κουρη χαρακτήρες ή συλλογή κάποιου non-binary συγγραφέα. Οτιδήποτε εκπλήσσει και σπάει τα στερεότυπα, οτιδήποτε απελευθερώνει από ετικέτες, χωράει σε αυτή τη στήλη.

Όπως ο/η Ορλάντο, ο/η πρωταγωνιστής του πασίγνωστου ομώνυμου βιβλίου της Βιρτζίνια Γουλφ, ένας ελαιοβασιανός αριστοκράτης που, ξεκινώντας από νεαρός εραστής της ίδιας της βασίλισσας Ελισάβετ Α', θα καταλήξει –300 χρόνια αργότερα– μια ερωτοτυπημένη 36χρονη γυναίκα που παρακολουθεί τον σύζυγό της να βουτάει από ένα αεροπλάνο τον Οκτώβριο του 1928, έχοντας εντωμεταξύ χήσει δεκάδες έρωτες με γυναίκες (πόρνες, βασίλισσες, πριγκίπισσες) και άνδρες, έχοντας βρεθεί (ως ποιητής/τρια, ο ίδιος/α) στο πλάι μεγάλων ποιητών όπως ο Ντράιντεν κι ο Πόουπ, έχοντας χορεύσει σε μαγευτικά πανηγύρια στον παγωμένο από άκρη εις άκρη Τάμεση, θητεύσει ως πρέσβης της Αγγλίας στην Υψηλή Πύλη, επισκεφθεί τα μέρη μας ως μέλος μιας περιπλανώμενης κομπανίας τσιγγάνων που ψάχνουν έναν μεταφυσικό μυστικισμό που δεν ταιριάζει στην αισθησιακή της φύση, και σπάσει, εν τέλει τα δεσμά της στειράς ηθολογίας του 18ου και 19ου αιώνα, ντυνόμενη πότε ως γυναίκα και πότε ως άνδρας.

Το «Ορλάντο» είναι αφιερωμένο στην ερωμένη της Βιρτζίνια Γουλφ, την cross-dressing, best-selling συγγραφέα Βίτα Σάκβιλ Γουέστ (αν αναρωτιέστε γιατί κρατώ τους αγγλόφωνους όρους: γιατί όχι; Εδώ παρουσιάζουμε ένα πλάσμα που αλλάζει φύλο, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικό προσδιορισμό, χώρες, επαγγέλματα και γλώσσες συνεχώς – δεν θα μιλήσουμε για όλα αυτά σε παραπάνω από μία γλώσσες;) Λέγεται ότι είναι «το μακρύτερο και

γοητευτικότερο ερωτικό γράμμα στην ιστορία της λογοτεχνίας». Η σχέση τους –καθ' όλα δημόσια, καθώς ήταν και οι δύο παντρεμένες με άνδρες τους οποίους αγαπούσαν, με πολύ διαφορετικό τρόπο η κάθε μία, και με τους οποίους είχαν ανοιχτούς γάμους– έδωσε και στις δύο φτερά: στη Βίτα (που ερωτεύτηκε τη Βιρτζίνια σχεδόν κεραυνοβόλα) την ευκαιρία να εκδοθεί από το νεαρό εκδοτικό οίκο των Γουλφ, τον θρυλικό Hogarth Press, και στη Βιρτζίνια την ασφάλεια, την υποστήριξη και την ώθηση που της επέτρεψε να γράψει την «Κυρία Νταλογουέιν», το «Στον φάρο», «Τα κύματα» και φυσικά το «Ορλάντο: Μια βιογραφία».

ΟΡΛΑΝΤΟ, ΜΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ Βιρτζίνια Γουλφ Μετάφραση: Αργυρώ Μαντόγλου εκδ. Gutenberg, 2017

Όμως δεν είναι μόνο ο/η Ορλάντο κουίρ στο βιβλίο της Βιρτζίνια Γουλφ (που κατοικείται έτσι κι αλλιώς και από άλλους ανδρόγυνους και παρενδυτικούς χαρακτήρες). Κουίρ είναι οι χώροι: ο Ορλάντο κατοικεί σ' ένα σπίτι με 365 δωμάτια και 52 σκάλες, η φύση είναι ένας τεράστιος πολυμορφικός καθεδρικός, ο Τάμεσης παγώνει και αλλάζει λειτουργία: κουίρ, πάνω απ' όλα, όμως, είναι και ο χρόνος. Ο/η Ορλάντο παραμένει ένας νεαρός/ή ταξιδιώτης στον χρόνο, που πέφτει

κατά καιρούς σε παράξενους λήθαργους που διαρκούν μέρες και τον/την μεταμορφώνουν, και βιώνει την αίσθηση της ροής του χρόνου με τέτοιον περίεργο τρόπο που οι Τάιμς της Νέας Υόρκης έγραψαν στην τότε κριτική τους για το βιβλίο, ότι αποτελεί λογοτεχνική μεταφορά της θεωρίας της σχετικότητας του Αϊνστάιν. Ένα είναι σίγουρο, όπως η εμπειρία της ζωής και οι αναμνήσεις δεν ακολουθούν την γραμμική οδό στην οποία συνεχώς υποκρινόμαστε ότι ρέει ο χρόνος (σκεφτείτε μόνο πώς θυμάστε τη ζωή σας: ποτέ γραμμικά, πάντα επεισοδιακά) και όπως κανείς μας δεν είναι για το σύνολο της ζωής του ο ίδιος άνθρωπος (λόγω ακριβώς αυτού του κατακερματισμού της ζωής σε επεισόδια), έτσι κι ο/η Ορλάντο δεν είναι «ένας και απλός, αλλά πολύπλοκος και πολλοί μαζί», όπως θα έγραφε αργότερα η Βιρτζίνια Γουλφ στα «Κύματα»: «I am not one and simple, but complex and many». Aren't we all?

Πόλεμος και πείνα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ

Οι άμαχοι συνωστίζονται για μια μικρή βοήθεια από τον ουρανό ή τη θάλασσα, εν μέσω θανάσιμων πυρών και βομβαρδισμών, είτε στη Γάζα είτε στην Ουκρανία. Αυτό συνέβη και στην Ελλάδα κατά την Κατοχή.

«Πάντοτε τα τρόφιμα βρίσκονται στο επίκεντρο του οικονομικού πολέμου» γράφει ο λέκτορας γεωπολιτικής Pierre Raffard στο βιβλίο «Γεωπολιτική των τροφίμων και της γαστρονομίας». «Ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκε η στάση των Ηνωμένων Πολιτειών απέναντι στην Κούβα μεταξύ 1960-1962 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα των διαφόρων τύπων οικονομικών κυρώσεων που είναι δυνατόν να επιβληθούν. Από την απόφαση να μην αγοράζονται πια ορισμένα προϊόντα της Κούβας μέχρι και την απόφαση για αυστηρό και μακροχρόνιο εμπάργκο, η κλιμάκωση της στάσης τους επέτρεψε στις ΗΠΑ να πολεμήσουν το καθεστώς του Κάστρο, όσο και να αποτρέψουν άλλες χώρες που ενδεχομένως έτειναν προς υπερβολική προσέγγιση με τον σοβιετικό εχθρό. Οι ΗΠΑ ωστόσο δεν είναι η μοναδική χώρα που μεταχειρίζεται τις οικονομικές κυρώσεις ως μέσο επιβεβαίωσης του παγκόσμιου ηγετικού της ρόλου. Η απάντηση της Ρωσίας στην Ευρώπη κατά την ουκρανική κρίση του 2014 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του στρατηγικού ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ένα εμπορικό εμπάργκο» γράφει ο συγγραφέας.

Ένωσης, όπως μας θυμίζει ο Tom Standage στην «Ιστορία του κόσμου σε 6 πιτάτα». Οι Σοβιετικοί ήταν αποφασισμένοι να αναγκάσουν δυτικούς συμμάχους να εγκαταλείψουν το δυτικό Βερολίνο και άρχισαν να παρακλώσουν τον εφοδιασμό της πόλης με τρόφιμα και με άλλες προμήθειες. Ο Λούσιους Ντ. Κλέο, ανώτερος Αμερικανός αξιωματούχος, είχε την ιδέα να σταλεί ένα κομβόι με τρόφιμα και καύσιμα στους συμμάχους.

Η τροφοδοσία τελικά της πόλης έγινε με μια αερογέφυρα

από C-5 και C-47, παρά τις προσπάθειες των Σοβιετικών να την σταματήσουν. Ο Αμερικανός πιλότος Γκέιλ Χάλσοβερν έγινε ήρωας των παιδιών όταν άρχισε να πετάει από το παράθυρο του αεροπλάνου του σοκολάτες, γλυκά και τσιχλες γύρω από τα οποία είχε δέσει μαντήλια σαν αλεξιπτώτα. Συνολικά οι σύμμαχοι έριξαν στο Βερολίνο πάνω από 3 τόνους γλυκά που προέρχονταν από αμερικανικές σοκολατοβιομηχανίες και από δωρεές Αμερικανών.

Και πάντοτε αντίδοτο στην πείνα ήταν οι κονοέρβες. Ο Νικολά Απέρ δεν ήταν επιστήμονας, ήταν μάγειρας. Γεννήθηκε το 1749 και άνοιξε το δικό του ζαχαροπλαστείο στο Παρίσι το 1881. Λόγω επαγγέλματος, ο Απέρ ήξερε τη ζάχαρη και την ιδιότητά της να συντηρεί τα φρούτα, και άρχισε να αναρωτιέται αν έκανε το ίδιο και στα άλλα τρόφιμα. Το απέδειξε και έστειλε δείγματα στο γαλλικό ναυτικό το οποίο εντυπωσιάστηκε από την ποιότητά τους και έτσι ξεκίνησε η πολεμική διαδρομή των κονοεργών, φτάνοντας και στην Ελλάδα. Στη «Βραδυνή» της 1ης Σεπτεμβρίου 1944 υπάρχει συνταγή για το γέμισμα ντομάτας με τη νέα αμερικανική σούπα που μοίρασαν οι συμμαχικές δυνάμεις.

Ο Ψυχρός Πόλεμος Αμερικής και Σοβιετικής Ένωσης, η ιδεολογική αυτή διαμάχη ανάμεσα στον καπιταλισμό και στον κομμουνισμό στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, ξεκίνησε για τα καλά στο Βερολίνο με αφορμή το φαγητό. Στο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η Γερμανία είχε διαιρεθεί σε 4 τμήματα. Οι δυτικοί βρίσκονταν υπό τον έλεγχο της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Αμερικής, ενώ ο ανατολικός υπό τον έλεγχο της Σοβιετικής

Γεμιστές ντομάτες με την αμερικάνικη σούπα

Καβουρδίζετε λίγο κρεμμυδάκι, στύβετε τις ψίχες από αδειανές ντομάτες και μέσα σε αυτή τη σάλτσα ρίχνετε για να σιγοβράσει το υλικό της σούπας. Για κάθε ντομάτα, ανάλογα με το μέγεθός της, βάζετε 1 έως 2 κουταλάκια του καφέ σούπα. Προσθέστε φιλοκομμένο μαϊντανό ή δυόσμο. Όταν μισοβράσει η σούπα, η γέμιση θα φουσκώσει. Γεμίστε τις ντομάτες αφήνοντας αρκετό χώρο γιατί η γέμιση θα φουσκώσει ακόμη περισσότερο και οι ντομάτες θα ανοίξουν. Πασαλίστε τις ντομάτες με

λίγο τριμμένο ξερό ψωμί ή παξιμάδι γαλέτα. Τέλος, ρίξτε λίγο λάδι στο ταψί και βάλτε το στον φούρνο.

Τα βιβλία

«Η ιστορία του κόσμου του σε 6 πιτάτα» του Tom Standage, εκδόσεις Κέδρος.
«Γεωπολιτική των τροφίμων και της γαστρονομίας» του Pierre Raffard, εκδόσεις ΠΕΚ.
«Οι συνταγές της... πείνας - Η ζωή στην Αθήνα την περίοδο της Κατοχής» της Ελένης Νικολαΐδου, εκδόσεις ΚΨΜ.

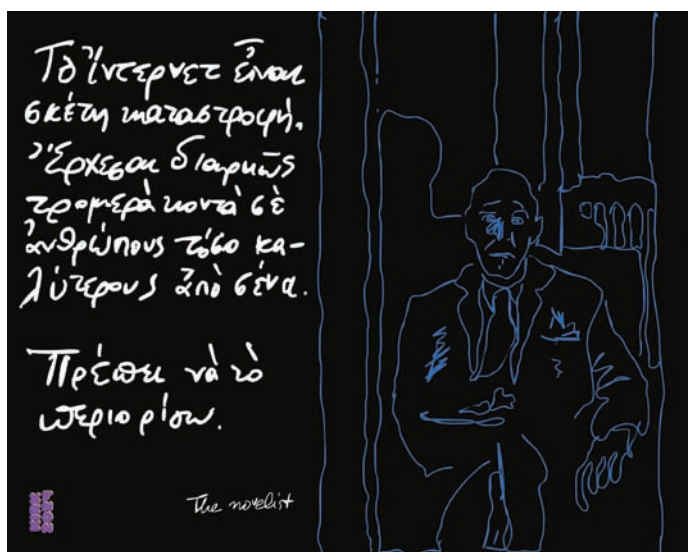
* Η Δήμητρα Κακαουνάκη είναι δημοσιογράφος και ραδιοφωνικός παραγωγός. Παρουσιάζει κάθε βράδυ, τα μεσάνυχτα, στο Kosmos την εκπομπή «Οίκος Αντοχής» και το podcast της με τίτλο «Οι συνταγές του Κόσμου» με μουσικές, συνταγές και βιβλία, βρίσκεται στο Ertecho.

Κόμικς λογοτεχνικοί αναστοχασμοί

The novelist

#3 Σημειώσεις ενός μυθιστοριογράφου

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Ένα μυθιστόρημα για τους νοσταλγούς του κορωνοϊού

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Ποιος δεν αναπολεί με νοσταλγία τις μέρες του κορωνοϊού; Ποιος δεν αναζητά τις μέρες των μοναχικών περιπάτων, τα μηνύματα εγκρίσεως εξόδου από το σπίτι, την επανασύνδεση με τον εαυτό; Ποιος δεν διάβασε τόσα βιβλία μαζεμένα, ποιος δεν είδε τόσες πολλές σειρές, ποιος δεν αγόρασε τόσες πολλές μάσκες προσώπου; Αμ' εκείνοι οι χαιρετισμοί με τους αγκώνες; Τα πρόσωπα των επιδημιολόγων στην τηλεόραση; Οι γραφικοί συνωμοσιολόγοι; Τα εμβόλια με τα τσιπάκια;

Αχ, τι υπέροχες εποχές! Βέβαια, χάθηκε η ευκαιρία να τελειώνει ο πλανήτης με το ανθρώπινο είδος, αλλά τι να κάνουμε, φαίνεται ότι η επιχείρηση δεν ήταν τόσο καλά σχεδιασμένη ή επρόκειτο να παραδώσει ένα μήνυμα που δεν αναγνώσθηκε ποτέ – ή, κι αναγνώσθηκε, δεν έγινε κατανοητό.

Κοντολογίς, λάτρεψα την πανδημία.

Μπορείτε επομένως να φανταστείτε πόσο απόλαυσα το βιβλίο της Γερμανίδας Γιούλι Τσε που έγραψε το μυθιστόρημα «Περί Ανθρώπων» – και μετέφρασε θαυμάσια ο Απόστολος Στραγαλινός.

Σε τρίτοπρόσωπη αφήγηση, η συγγραφέας ρίχνει την ηρωίδα της στην καρδιά του πρώτου κύματος του Covid 19. Την ονομάζει Ντόρα. Την έχει να συζεί με φανατικό ακτιβιστή που από τη φάση «σώζουμε τον πλανήτη, μη χρησιμοποιείτε το αυτοκίνητό σας», έχει περάσει στο «ήρθε το τέλος του πλανήτη, αγοράστε μάσκες, οχυρωθείτε στα σπίτια σας, ο Αρμαγεδδών είναι προ των πυλών».

Κατηγορεί την Ντόρα ότι με το επάγγελμα της (είναι διαφημιστριά) σπρώχνει τον κόσμο στην κατανάλωση, κάτι δραματικά λάθος.

Τι να κάνει η κοπέλα; Τον εγκαταλείπει να βράζει στο ζουμί του και στις θεωρίες του περί του τέλους του κόσμου και με τις οικονομίες της αγοράζει ένα σπίτι σε κάποιο μακρινό χωριό. Εκείνη, μια αστή, ενδύεται μανδύα χωριατοπούλας, εγκαταλείπει την πρωτεύουσα και πάει να κατοικήσει στην επαρχία. Μακριά από τα στίφη, μακριά από την παράνοια, μακριά από τον νευρωτικό της σύντροφο.

Τι υπέροχη που είναι η ζωή στο χωριό! Σκάβεις τον κηπάκο σου, φυτεύεις ζαρζαβατικά, βλέπεις πιο καθαρά τον έναστρο ουρανό. Τι κι αν πρέπει να πάρεις το αυτοκίνητό σου για

να πας στο πιο κοντινό σούπερ μάρκετ, τι κι αν το ξεχορτάρισμα ζιζανίων από το χόμα δεν είναι ακριβώς εύκολη υπόθεση, τι κι αν η ίδια δεν έχει ιδέα από κηπουρική; Τι το έχουμε το YouTube;

Τι κι αν ο γείτονάς σου είναι ιδεολογίας ναζιστικής;

Ο γείτονάς της γίνεται τώρα το κύριο πρόσωπο στο μυθιστόρημα και στη ζωή της Ντόρας. Φροντίζει για να φέρει έπιπλα στην αγροικία της, φροντίζει για της επιδιορθώνει τα υδραυλικά, φροντίζει να την ξυπνάει με τις αγριοφωνάρες του καθώς τραγουδάει κάποιον ύμνο του Φύρερ. Κοντά στην Ντόρα μένει κι ένα ζευγάρι ομοφυλοφίλων –κάθε σοβαρό πόνημα, ταινία ή σειρά έχει απαρεικλίστως ένα τέτοιο ζευγάρι– που βοηθάει την Ντόρα να πλοηγηθεί στον κόσμο της επαρχίας. Αποδεικνύονται οι καλοί της άγγελοι. Αυτοί και η σκυλίτσα της και η κόρη του γείτονα που μένει με τον φασίστα πατέρα της και υιοθετείται τρόπον τινά από την ηρωίδα του μυθιστορήματος.

Είναι ένα συγκινητικό, άκρως ρεαλιστικό μυθιστόρημα που αξίζει σίγουρα να διαβαστεί. Τουλάχιστον από εμάς, τους νοσταλγούς του κορωνοϊού.

Γιούλι Τσε
Περί ανθρώπων
εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Γιάννης Αντιόχου

Η στήλη «Τα δωμάτια των συγγραφέων» παρουσιάζει τα λημέρια των συγγραφέων μας – πεζογράφων, ποιητών, δοκιμογράφων. Γιατί γράφουν εκεί που γράφουν; Τι φετίχ έχουν; Πώς εμπνέονται σ' αυτόν τον χώρο; Αυτή την εβδομάδα, ο ποιητής Γιάννης Αντιόχου.

Επιμέλεια: ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ

ΝΕΑ
ΣΤΗΛΗ

Θ' ακουστεί παράξενο: το δωμάτιο γραφής μου βρίσκεται έξω από το διαμέρισμα που κατοικώ με ακρίβεια εκατοστών στο ίδιο σημείο που ήταν και το εφηβικό μου δωμάτιο, μα δεκατέσσερα μέτρα ψηλότερα. Ανέβηκα στον ουρανό. Έγινα βιγλάτορας της πόλης σ' ένα ευρύχωρο δώμα που κρέμεται στον Βώκο. Κάποτε έβλεπα το λιμάνι, αφότου όμως ψήλωσαν οι άνθρωποι τα σπίτια τους, αρκούμαι στα πεύκα, στα κυπαρίσσια και στα ταπεινά πουλιά, ενώ λόγω της αμφιθεατρικής τοποθεσίας της γειτονιάς μου, στις θρησκευτικές εορτές ακούγονται οι ψαλμοί, τα ευαγγέλια και οι μπουρούδες των πλοίων. Η εισοδός του στ' ανατολικά, ένα παρατηρητήριο της γραμμής του Υμηττού και της Πεντέλης, με ανεμπόδιστη θέα, στους λόφους του Φιλοπάππου, της Ακρόπολης και του Λυκαβηττού. Σ' αυτόν τον χώρο, συντηρώ την ποιητική μου βιβλιοθήκη, εξάλλου μόνο με τους ποιητές συνομιλώ τις ώρες που κλείνομαι στην κοιλιά του.

Συγγραφείς, φιλοσόφους και δοκιμογράφους τούς έχω εξόριστους στο υπόγειο της πολυκατοικίας· δεν έχω πάρε δώσε. Καθώς ψήλωσε το σπίτι μου, ανέβασα και τις τριανταφυλλίες της παιδικής μου ηλικίας· μιλώντας τους, ξεδιαλέγω και αποκεφαλίζω τριαντάφυλλα συντηρώντας τα σε κουπάκια του καφέ, δίπλα στον Σολωμό και στον Σεφέρη – είναι οι μόνοι μη αλλεργικοί από τους ποιητές. Ο Σεφέρης είναι τοποθετημένος στο ύψος των ματιών μου και οι σπάνιες εκδόσεις μια στέρεη κατασκευή με τις «Μέρες» του, δεν λύνονται με το ένα χέρι. Ο κ. Έλιοτ στρογγυλοκάθεται σε δύο ράφια και δεν αντέχει τ' αρώματα. Είμαι τακτικός άνθρωπος· δεν επιτρέπω τη σκόνη, αν και στον έκτο όροφο δεν φτάνει. Οι ράχες των βιβλίων μου είναι στοιχισμένες αλφαβητικά κι όμως

τ' απόβραδο δυσκολεύομαι να εντοπίσω ό,τι θελήσω. Έτσι, αναμνηστικά δώρα, η πλακέτα των Αναβρύτων, κυκλαδικά ειδώλια και φωτογραφίες αλλάζουν διαρκώς θέσεις, ενόσω ψάχνω. Μόνο τα σχέδια του Κώστα Σπυριούνη για τα βιβλία μου βρίσκονται σταθερά στα ράφια του έργου μου. Υπάρχει κι ένα μυστικό ράφι· εκεί, βρίσκονται οι τράπουλες του Ταρώ –οι ίδιες τα τελευταία τριάνταπέντε χρόνια– και αρωματικά στικς λιβανιού που συνηθίζω να καίω· καθαρίζουν τον χώρο, όπως τα μυριστικά λουλούδια μου.

Στο δώμα ανεβαίνω καθημερινά. Πολλές φορές δεν στεριώνω λέξη. Απολαμβάνω τη σιωπή της πόλης, επιτρέπω μόνο στον Γκουλντ να παίξει τις παραλλαγές Γκόλντμπεργκ μετρώντας τις παύσεις, στον Γιαν Λισέτσκι τα «Νυχτερίνα» του Σοπέν και στον Μάνο Χατζιδάκι τη «Ρυθμολογία» και την εκδοχή της «Τζοκόντας» για πιάνο. Συνήθως η μουσική με ωθεί να σκαρώσω λάιτ μοτίφ –κλέβω τις παύσεις– συνδέοντας στίχους που πχογράφησα οδηγώντας στο κινητό μου. Η ποιητική γραφή μου έχει κερκάδιο εποχιακό ρυθμό· αρχή άνοιξης και τέλος φθινοπώρου. Μετά τον κάτω ουρανό, από το 2019, κρατώ με θρησκευτική ευλάβεια κάποιο είδος λογοτεχνικού ημερολογίου· γράφω για όταν θα 'χω πεθάνει. Γράφω πάντα στον υπολογιστή, διορθώνω σε iPad και επιστρέφω τις διορθώσεις ξανά στον υπολογιστή. Αυτό μου δίνει την ψευδαίσθηση μιας διαφορετικής τυπογραφικής έκθεσης προτού τα γραπτά μου γίνουν τυπογραφικά δοκίμια και πλιοτυπίες. Κατεβαίνοντας τις μαρμάρινες σκάλες από τον έκτο στον τέταρτο όροφο, στο διαμέρισμα, κάποιες φορές παραμιλώ στίχους. Αυτός είναι ο τόπος και ο τρόπος μου και δεν επιθυμώ τίποτε άλλο. Ένας χώρος κατοικημένος από τις σκιές των ποιητών μου. **Α**

B

Τα Μυστικά της Συγγραφής

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΤΣΟΥΚΑ

Ένα συγκεντρωτικό τομίδιο με ερωταπαντήσεις, bon mots, εκμυστηρεύσεις και πολύ χιούμορ από ανθρώπους που έχουν επιλέξει τη συγγραφή για να της αφιερωθούν και να χαράξουν μέσω αυτής την πορεία τους στον κόσμο. Και τους οποίους ο κόσμος έχει αναγνωρίσει και ανταμείψει γι' αυτό.

Το τελευταίο, η καταξίωση, είναι μια ειδοποιός διαφορά. Όμως, έστω και αν η αναγνώριση είναι τεράστια σημασία για έναν συγγραφέα, δεν είναι απαραίτητα καθοριστική. Για παράδειγμα, οι ιστορίες των **Κάφκα**, **Έντγκαρ Άλλαν Πόε**, **Ρομπέρτο Μπολάνιο** και πλήθους άλλων, δεν έγιναν σημαντικές παρά μετά τον θάνατό τους. Αυτούς θα μπορούσε κανείς να πει ότι τους επέλεξε το γράψιμο. Μπορεί, λοιπόν, ένας εναλλακτικός, κατά προσέγγιση, ορισμός του συγγραφέα να είναι «*Το υποκείμενο εθελοντικής εργασίας που κανείς δεν του ζητά να κάνει και κανείς δεν μπορεί ν' αποτιμήσει την αξία της με βεβαιότητα*».

Επίσης, ο τίτλος του βιβλίου είναι κατά τι παραπλανητικός. Έστω και αν συχνά τα σχόλια παίρνουν τη μορφή «οδηγίων προς ναυτιλομένους», δεν νομίζω ότι εδώ έχουμε ένα συνταγολόγιο απ' όπου μπορεί κάποιος να ξεσηκώσει «μυστικά» κατά βούληση και να τα εφαρμόσει στην δική του πρακτική. Διότι η έννοια του αποστάγματος είναι ό,τι κερδίζεται, δεν χαρίζεται. Εδώ, μάλλον, μας παρουσιάζονται παράθυρα στην μακρόχρονη, βιωμένη αναμέτρηση πολλών διαφορετικών, (κατ' εξοχήν αγγλόφωνων) συγγραφέων με τη γραπτή μυθοπλασία. Συχνά, αυτά ακούγονται σαν να συναποτελούν μια προσωπική μέθοδο. Για να φτάσει όμως κανείς στο ξέφωτο, προηγείται η περιπλάνηση και αυτήν δεν μπορεί κανείς να την κάνει παρά μόνος. Ή κατά τον **Αντρέ Ζιτι** «*Για να ανακαλύψει κανείς καινούργια γη, πρέπει να είναι προετοιμασμένος να περάσει πολύ χρόνο στη θάλασσα*».

Περισσότερο από ότι σε οποιαδήποτε άλλη μορφή τέχνης, ο συγγραφέας παραμένει ενώπιος ενωπίω. Αυτός είναι ίσως ο πιο κοινός τόπος σε όλα τα σχόλια, μαζί με το γράψε σβήσε, δηλαδή την αβεβαιότητα για το αν έχεις φτάσει στον προορισμό σου και την αυτοαμφισβήτηση. Αναγνωρίζοντας όμως αυτά ως αναπόφευκτα δεινά της γραφής, δικαιώνεται και το σχόλιο του **Κ. Κατσουλάρη** στον πρόλογο: [Το βιβλίο] «*ακόμα κι αν δεν σε βοηθήσει να βρεις τον δρόμο σου, θα σου δώσει όλο το κουράγιο που χρειάζεσαι για να μην τον χάσεις*».

Σε κάθε περίπτωση, έπαινος αξίζει στον μεταφραστή **Σόλωνα Παπαγεωργίου** για την φαινή ιδέα να εντοπίσει και να συγκεντρώσει διασπαρτες ψηφίδες/σκέψεις για τη

γραφή από διακεκριμένους υπηρέτες της, παρμένες από συνεντεύξεις, εκπομπές, σύντομα άρθρα, ανοιχτές συζητήσεις... Πέραν του περιεχομένου τους, είναι κατά κανόνα δοσμένες με έναν ακαταμάχητο συνδυασμό ακρίβειας και φαντασίας, αμεσότητας και κομψότητας. Σχεδόν ξεκινώντας το βιβλίο, ήξερα ότι δεν θα μπορούσα να αντισταθώ στο να σταχυολογήσω κάποιες από αυτές.

Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρqués «Μη διστάσετε να δημιουργείτε τους δικούς σας κανόνες — αλλά φροντίστε να τους ακολουθείτε».

Βιρτζίνια Γουλφ «Για όνομα του Θεού, μη δημοσιεύσεις τίποτα πριν γίνεις τριάντα. Είμαι βέβαιη πως αυτό είναι πολύ σημαντικό. Νομίζω ότι τα περισσότερα λάθη στα ποιήματα που διάβασα μπορούν να εξηγηθούν από το ότι οι ποιητές εκτέθηκαν στο άγριο φως της δημοσιότητας, ενώ ήταν ακόμα πολύ νέοι για ν' αντέξουν την πίεση. Έχουν συρρικνωθεί σε μια σκελετική λιτότητα, λιτότητα συναισθηματική και λεκτική που δεν πρέπει να αποτελεί χαρακτηριστικό της νεότητας. Ένας νεαρός ποιητής ενδεχομένως να γράφει πολύ καλά. Γράφει για ένα κοινό αυστηρό και ευφύες. Όμως σκεφτείτε πόσο καλύτερα θα έγραφε αν επί μια ολόκληρη δεκαετία έγραφε μόνο για τον εαυτό του!»

Ντέβινι Φόστερ Γουάλας «Η πραγματικά καλή δουλειά πηγάζει από την προθυμία να αποκαλύψεις ένα κομμάτι του εαυτού σου, να ανοιχτείς στους άλλους με πνευματικούς και συναισθηματικούς τρόπους, να κινδυνεύεις να φανείς κοινότοπος ή μελοδραματικός ή αφελής ή ανώμαλος ή κυδαίος και να ζητήσεις από τον αναγνώστη να αισθανθεί πραγματικά κάτι... Ακόμα και τώρα, λέγοντάς τα όλα αυτά, φοβάμαι πως ακούγονται πολύ κοινότοπα».

Νιλ Γκέιμαν «Οι ιστορίες μυθοπλασίας συγκαταλέγονται στις πιο ενδιαφέρουσες εφευρέσεις του ανθρώπινου γένους... Μεταφέρουμε τις αλήθειες με ιστορίες, κάτι που είναι η πιο ένδοξη, η πιο σπουδαία αντίφαση που θα μπορούσε να υπάρξει... Χρησιμοποιούμε ψέματα, αξιωματικά ψέματα, ανθρώπους που δεν υπήρξαν ποτέ, πράγματα που δεν συνέβησαν σε αυτούς τους ανθρώπους, σε μέρα που δεν υπάρχουν καν, τα χρησιμοποιούμε όλα αυτά για να πούμε αλήθειες ο ένας στον άλλον, για να πούμε αλήθειες στα παιδιά μας».

Είναι προφανές το διακύβευμα της γραφής για όλα τα ονόματα του βιβλίου, το πόσο πολύ τους νοιάζει κάθε φορά η ιστορία που χαρτογραφούν. Μπορεί επειδή το γράψιμο γυρίζει πίσω στον συγγραφέα μια διευρυμένη αίσθηση του εαυτού του, παρόμοια, ίσως, με εκείνη του έρωτα. Ή, ίσως, γιατί η γραφή είναι μια μόλυνση που ανακουφίζεται μόνο από το ίδιο εκείνο πράγμα που την προκαλεί, μια «ένδοξη αντίφαση». **A**

C

ΣΙΝΕΜΑ

Ναϊάδες του Χόλιγουντ

Ο υψηλός «προορισμός» της Diana Nyad και οι ήσσονες δικόι μας

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Το «*Nyad*» του **Jimmy Chin** και της **Elizabeth Chai Vasarhelyi** («*Free Solo*», «*Rescue*») είναι μια ταινία β' διαλογής όπως συμβαίνει συνήθως με τις παραγωγές που προβάλλονται κατευθείαν στο Netflix. Να ποιες είναι, κατά τη γνώμη μου, οι αδυναμίες που κάνουν το «*Nyad*» μέτριο και, κατά στιγμές, αδιάφορο.

Η πρώτη είναι η ίδια η ιστορία: εκτός του ότι ο κεντρικός χαρακτήρας, η **Diana Nyad**, είναι μια μάλλον δυσάρεστη προσωπικότητα, θέτει ένα στοίχημα που ενδιαφέρει ελάχιστους ανθρώπους και συγκινεί ακόμα λιγότερους: να διανύσει κολυμπώντας τα 165 χιλιόμετρα από την Κούβα στο Key West της Φλόριδα. (Who gives a damn?) Αυτό είναι, λέει, ο «προορισμός» της, η μοίρα της, στη ζωή. Ο «θρίαμβος της θέλησης» που επιδιώκουν οι πρωταθλητές δεν είναι απαραίτητως επιθυμητή κατάσταση για εμάς τους κοινούς θνητούς, οι οποίοι, πιθανώς, διοχετεύουμε την ενέργειά μας σε πιο δημιουργικά πράγματα, βοηθώντας, λόγω χάρη, άλλους ανθρώπους και προσπαθώντας να κάνουμε το καλό. Οπωσδήποτε, η φιλοδοξία είναι κατανοητή· όμως, οι προσπάθειες, οι άθλοι, έχουν κάποιο όριο· μερικοί φαίνονται στα μάτια των πολλών σκέτη παλαβομάρα.

Η Diana Nyad βάζει έναν άκρως νευρωτικό στόχο· και παρ' ότι ο θεατής δεν μπορεί να αντισταθεί στην τελική της νίκη—πανηγυρίζουμε μαζί της τη στιγμή που πατάει το πόδι της στη στεριά—έχει επίγνωση ότι όλα αυτά δεν έχουν καμία ανθρωπινή σπουδαιότητα. Όσο για την ίδια την ταινία, προσπαθεί να αποδείξει ότι το να αγωνίζεται η Nyad μόνη της στο νερό επί τρεις μέρες, αντιμέτωπη με επικίνδυνα θαλάσσια πλάσματα, καταναλώνοντας υγρή τροφή μέσω σωλήνα και τρέμοντας από το κρύο, είναι κάτι μεγαλύτερο. Αναμφισβήτητα οι σκηνοθέτες είναι έκθαμβοι μπροστά στα extreme sports· εγώ πάλι όχι. (Εξάιρεση αποτελούν όσα σχετίζονται με την έξαψη της ταχύτητας.)

Η ίδια η Diana Nyad και η **Annette Bening**—μια ηθοποιός που συχνά μού φαίνεται ξύλινη—δεν κερδίζουν ταύτιση και συμπάθεια. Ο θεατής αναρωτιέται πώς ένα τόσο αλαζονικό και ενοχλητικό άτομο έχει φίλους· και πώς καταφέρνει να τους χειρίζεται για δικό του όφελος. Αλλά, ενώ στη ζωή των περισσότερων, η συμπεριφορά της Diana Nyad θα ήταν απαράδεκτη, εδώ ενισχύεται από μια μορφή «αμερικανιάς»: αν ξεχωρίζεις, αν κάνεις κάτι ιδιαίτερο, αν είσαι «special» με την αμερικανική έννοια του όρου, σου συγχωρούνται όλα. Προπάντων, αν έχεις ιστορικό θύματος κακοποίησης. Αν και η Diana Nyad δηλώνει ότι απορρίπτει την ταυτότητα του θύματος, ενεργεί με τόση ένταση και εκδικητικότητα ώστε τοποθετεί την τραυματική εμπειρία στο κέντρο της ζωής της.

Το τρίτο πρόβλημα είναι το ίδιο το biopic: η ακροβασία ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη μυθοπλασία, η διδαχή από τα κολυμβητικά κατορθώματα κι από τη «γυναίκα φιλία» η οποία εξμυνείται διαρκώς, ενώ στο φόντο κυματίζουν σημαίες ουράνιου τόξου. Ο μόνος που επιζεί μέσα στην ιδεολογική και φιλοσοφική σύγχυση είναι ο **John Bartlett**, ο καπετάνιος του πλοίου συνοδείας, τον οποίον υποδύεται ο γνωστός Ουαλός ηθοποιός **Rhys Ifans**—ατημέλητος και κουρασμένος όπως συνήθως. Είναι αμφίβολο αν με τέτοια θεματική μπορούν οι κινηματογραφιστές και τα αληθινά άτομα από τα οποία εμπνέονται να δώσουν αποτελεσματική απάντηση στον μισογυνισμό και στις διακρίσεις τύπου ageism. Αυτός ο στόχος είναι ωστόσο υπερβολικά φανερός: είμαι γυναίκα, είμαι λεσβία, είμαι 64 ετών και ανεβαίνω στην κορυφή του «Εβερεστ της κολύμβησης»· δοξάστε με! Κι όλα τούτα, ενώ η Diana επαναλαμβάνει κοινοτοπίες εναντίον της μετριότητας· κατά τη γνώμη της, όποιος δεν επιδιέχεται σε μαζοχιστικά μεγαλοεργήματα είναι άξιος περιφρόνησης.

Οι κριτικές για την ταινία είναι γενικά ευνοϊκές: κανείς δεν θέλει να τον χαρακτηρίσουν ομοφοβικό και μισογύνη. Πολλοί κριτικοί περιορίζονται τεχνπέντως στο να τονίζουν την καλή ηθοποιία, αλλά θα διαφωνήσω και επ' αυτού: πράγματι, η **Jodie Foster** γίνεται πιο αρεστή από την Bening λόγω του ότι υποδύεται την Bonnie, η οποία έχει ανθρωπιά και χιούμορ (ένα στοιχείο που λείπει από τις μέχρι τώρα εμφανίσεις της JD), αλλά ο ρόλος της Bonnie δεν εγείρει μεγάλες απαιτήσεις. Εξάλλου, αν και το «*Nyad*» φιλοδοξεί να γίνει buddy movie για μια ακόμα εποχή gender in the blender, λείπει η χημεία ανάμεσα στις δύο πρωταγωνίστριες. Νομίζω ότι ο Jimmy Chin και η Elizabeth Chai Vasarhelyi θα δημιουργούσαν καλύτερο έργο αν έκαναν ένα ακόμα ντοκιμαντέρ: φαντάζομαι ότι υπήρχε επαρκές οπτικοακουστικό υλικό από τον βίο και την πολιτεία της Diana και της Bonnie. **A**

Τα μυστικά της συγγραφής - Απόσταγμα σοφίας 66 κορυφαίων δημιουργών
Μετάφραση Σόλων Παπαγεωργίου εκδ. KEY BOOKS

critic's CHOICE

Το χρέος του εκτελεστή (KNOX GOES AWAY) ***

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μάικλ Κίτον ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Μάικλ Κίτον, Τζέιμς Μάρντεν, Σούζι Νακαμούρα, Μάρσια Γκέι Χάρντεν, Αλ Πατσίνο

Ο μεσήλικας Τζον Νοξ είναι ένας πληρωμένος δολοφόνος που πάσχει από μια σπάνια και επιθετική μορφή άνοιας. Στις λίγες βδομάδες ζωής που του απομένουν, ο ήρωας θα προσπαθήσει να κλείσει όλες τις εκκρεμότητες με το παρελθόν και να τακτοποιήσει τα χρέη του. Όμως μια δουλειά ρουτίνας που αναλαμβάνει στραβώνει άσχημα και τα πράγματα χειροτερεύουν όταν ο γιος του (με τον οποίο έχει αποξενωθεί εδώ και χρόνια) εμφανίζεται ξαφνικά για να του ζητήσει βοήθεια για ένα ολέθριο λάθος που έκανε.

Το «Χρέος του εκτελεστή» είναι σκηνοθετημένο υποδειγματικά από τον Μάικλ Κίτον στη δεύτερη δουλειά του πίσω από την κάμερα μετά από 16 χρόνια («The Merry Gentleman», 2008). Ο σαρ μάλιστα υποδύεται με την απαραίτητη εσωστρέφεια τον πρωταγωνιστή του φιλμ. Ο μεθοδικός Τζον Νοξ ακολουθεί αντίθετη ακριβώς πορεία από τον σαφώς πιο φασαριόζη και χάρτινο συνάδελφό του «Τζον Τονικ» καθώς η ιστορία του είναι μια χαμηλότονη, μελαγχολική διαδρομή προς το σκληρό, απομυθοποιητικό φινάλε. Χωρίς εξάρσεις και με στιγμιότυπα ελάχιστης δράσης (και ακόμα λιγότερης βίας) το συνεπές «Χρέος του εκτελεστή» παρ' ότι δεν αρνείται τα κλισέ του είδους, καταφέρνει να γίνει ένα πειστικό και χαμηλότονο αστυνομικό θρίλερ, με έντονο νουάρ χαρακτήρα. Το πιο ελκυστικό στοιχείο του σχετίζεται με την προσωπική ιστορία του Νοξ. Ενώς άντρα ευφυή μεν αλλά και παραδομένου στις αδυναμίες και τις εμμονές του. Εμμονές που παρ' ότι δεν σχετίζονται με κάποια αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, εξηγούν πολλές από τις άστοχες επιλογές του σπουδαγμένου άντρα με τα δύο ντοκτορά, ο οποίος κάποια στιγμή «παραδόθηκε» στην πραγματική του φύση. Όμως στο ψαγμένο σενάριο του Ντάστιν Πουαριέ, εντοπίζονται κι άλλα καλούδια: η σχέση του Νοξ με τον μέντορά του (ο Αλ Πατσίνο σε φάση αυτόματου πιλότου, αλλά και με εκλάμψεις που αναδεικνύουν την πραγματική στόφα του), το διπολο πατέρα γιου που αποτελεί τη βάση της πικρής ιστορίας που έχει περισσότερο ψαχνό από ό,τι αρχικά νομίζαμε, το διακριτικό χιούμορ που σχολιάζει εύστοχα σημεία των καιρών και ειδικά το κίνημα #metoo μέσω των απολαυστικών στιχομυθιών μεταξύ της υπεύθυνης ντετέκτιβ της αστυνομικής έρευνας και του υφισταμένου της κ.λπ. Όλα τα παραπάνω μετατρέπουν το φιλμ σε μια απρόσμενη ευχάριστη έκπληξη κι όχι σε ένα ακόμη φιλμ για πληρωμένους εκτελεστές που θέλουν να ξεφύγουν σχηματικά και άγαρμπα από το πεπρωμένο τους. Το πιστεύετε ή όχι, το επιδέξιο «Χρέος του εκτελεστή» είναι μια αθόρυβη, ανθρώπινη και σοφιστική ταινία για τις λάθος επιλογές και τον χαμένο χρόνο.

ΑΚΟΜΗ

▶▶▶ Πέντε χρόνια μετά από τη «Γλυκιά πατρίδα», η νέα ταινία του Αυστραλού σκηνοθέτη Γουόρικ Θόρντον «Το νέο αγόρι» (1'1/2), με την Κέιτ Μπλάνσετ στον ρόλο μιας καλόγριας που αναλαμβάνει τον προσπλυτισμό ενός ατίθασου αγοριού με ξεχωριστές ικανότητες, είναι ένα υπαρκτικό δράμα με μεταφυσικές νύξεις που εκτυλίσσεται στην Αυστραλία του '40. ▶▶▶ Το «Μινόρε» (-) του Κωνσταντίνου Κουτσολιώτα είναι ένα ιδιότυπο κράμα επιστημονικής φαντασίας και μουσικής κωμωδίας που αφηγείται κάποια περίεργα περιστατικά τα οποία συμβαίνουν στη διάρκεια μιας καλοκαιρινής νύχτας σε μια ελληνική παραλία.

«Τίποτα καλό δεν γίνεται όταν οι στρατιωτικοί βαριούνται» (Οι άποικοι)

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

Ο Τζόνθαν Γκλέιζερ συνεχίζει να μας απασχολεί

Άσπιλη (IMMACULATE) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μάικλ Μόχαν ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Σίντνεϊ Σουίνι, Σιμόνα Ταμπάσκο, Αλβάρο Μόρτε

Η Σεσίλια, μια νεαρή καλόγρια, δοσμένη ολοκληρωτικά στην πίστη της, μετατίθεται σε ένα απομονωμένο ιταλικό μοναστήρι και έρχεται αντιμέτωπη με μια απειλή που κρύβεται πίσω από την ειδυλλιακή εικόνα της νέας της «κατοικίας».

Ιδιαίτερα τρομακτικό, επιβλητικό και αιματοβαμμένο θρίλερ που δεν επιχειρεί να πρωτοτυπήσει σε επίπεδο περιεχομένου – η «Προφητεία» συναντά το «Μωρό της Ρόζμαρι» –, αλλά να σοκάρει από άποψη φόρμας και εικόνας. Η Σίντνεϊ Σουίνι που ερμηνεύει τη Σεσίλια, για μια ακόμη φορά και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα, αποδεικνύεται και πάλι ικανή σε ό,τι κι αν κάνει. Η ανερχόμενη Αμερικανίδα σαρ των «Euphoria», «White Lotus» και «Λατρεύω να σε μισώ» ζορίζεται μεν, αλλά τα βγάδι περα με κάποιες σκληρές, οριακές σκηνές. Επίσης ο σκηνοθέτης Μάικλ Μόχαν παίζει καλά το παιχνίδι του σπλάιτερ με τον μεταφυσικό τρόπο, που σκοπό έχει να μετατρέψει το φιλμ του σε ένα έργο που δοκιμάζει τις αντοχές του μέσου θεατή.

Kung Fu Panda 4 **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μάικ Μίτσελ, Στέφανι Στάιν ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΙ: Τζακ Μπλακ, Ακουαρίνα, Βαϊόλα Ντέιβις, Ντάστιν Χόφμαν, Τζέιμς Χονγκ, Μπράιαν Κράνστον

Ο Πο καλείται από τον δάσκαλό του να αναλάβει ρόλο πνευματικού ηγέτη στην Κοιλιάδα της Ειρήνης. Όμως δεν ξέρει πώς κι όταν η μάγισσα Χαμαιλέων (μία μικροσκοπική σαύρα που μεταμορφώνεται) επιδιώκει να αποκτήσει το Ραβδί της Σοφίας, ο ήρωας αναγκάζεται να συμμαχήσει με μια αλεπουδίτσα κλέφτρα για να την εμποδίσει.

Τέταρτο μέρος της ιστορίας του αξιολάτρευτου πάντα με τις ικανότητες στην πολεμική τέχνη του Κουνγκ Φου. Κι ενώ στην προηγούμενη ταινία είδαμε πως οι δύο πατεράδες συμμαχούν για το καλό του γιου τους, εδώ βλέπουμε το πέρασμα του Πο προς την ενηλικίωση και την ανακάλυψη της ζωής μακριά από την υπερπροστατευτική εποπτεία τους. Η πετυχημένη ζεν συνταγή της χορταστικής δράσης και του απλόχερου χιούμορ επαναλαμβάνεται κάπως ρουτινιάρικα. Ευτυχώς όμως όσο προχωρά η δράση, το ψυχαγωγικό θέαμα ενισχύεται σημαντικά από τους δύο νέους χαρακτήρες που μπαίνουν στο κάδρο.

Οι άποικοι (THE SETTLERS) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φελίπε Γκάλβες ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Μαρκ Στάνλεϊ, Καμίλο Αρανσμπία, Μπενιαμίν Γουέστφολκ, Αλφρέντο Κάστρο

Στη Χιλή του 1890, τρεις ιππείς προλαμβάνονται από πλούσιο γαιοκτήμονα για να σημειώσουν την περίμετρο της απέραντης γης του. Σύντομα η αποστολή τους μετατρέπεται σ' ένα αιματοβαμμένο κυνήγι των ιθαγενών της περιοχής.

Το φιλμ, που ήταν η πρόταση της Χιλής για το Διεθνές Όσκαρ και κέρδισε το βραβείο της Fipresci στο τμήμα «Ένα Κάποιο Βλέμμα» του φεστιβάλ των Καννών, είναι ένα λυρικό νεογουέστερν που καταγγέλλει τις θηριωδίες της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας στη Λατινική Αμερική. Ένα φιλμ με κάδρα σπάνιας εικαστικής ομορφιάς, αλλά και με μια κατάμαυρη αλληγορική διάσταση βγαλμένη από τους πιο σκληρούς εφιάλτες.

21-27
03/24

NEW FINNISH CINEMA

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΝΕΟΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ο σκηνοθέτης Σπύρος Μιχαλόπουλος και το soundtrack της ζωής του

Ο σκηνοθέτης πετυχημένων τηλεοπτικών σειρών όπως «Βέρα στο δεξί», «Άγριες μέλισσες», «Πάνθεοι», απαντά στη στήλη του **VOICE 102.5**

Της **ΛΙΑΝΑΣ ΜΑΣΤΑΘΗ**

Κριεζή. Εδώ ακούμε το σήμα της διαχρονικής εκπομπής του Τρίτου Προγράμματος.

Το τραγούδι που σου θυμίζει μια δύσκολη περίοδο της ζωής σου; «Το τραγούδι της νύχτας», Τερμίτες και Φλέρυ Νταντωνάκη. Οι στίχοι αυτοί με συντροφεύουν κάθε φορά που περνάω δύσκολες περιόδους, ειδικά το 1987 που το άκουσα πρώτη φορά.

Το τραγούδι που σου θυμίζει μια χαρούμενη περίοδο της ζωής σου; Δεν είναι ένα τραγούδι άλλα πολλά. Αυτό όμως που με κάνει και τραγουδωτή με χαρά είναι τα τραγούδια του Κηλαπδόνη. Ιδιαίτερα αγάπη έχω στο «Φτωκός και μόνος καουμπόης».

Το τραγούδι που ξέρεις όλους τους στίχους; Το «Shine on you crazy diamond» των Pink Floyd, από τον δίσκο «Wish you were here». Τον αγόρασα μόλις βγήκε, το 1975, και σε έναν χρόνο τον αγόρασα ξανά γιατί καταστράφηκε από το συνεχές παίξιμο. Ήμουν έφηβος, 16 ετών, σε μια μεταδικτατορική Ελλάδα. Το θεωρούσαμε ύμνο, είχαμε στηθεί έξω από το συνοικιακό δισκοπωλείο από τις 7 το πρωί για να το αγοράσουμε.

Το τραγούδι που θα αφιέρωνες σε μια σχέση που έχει τελειώσει; Το τέλος μιας σχέσης αφήνει σημάδια ανεξίτηλα. Κάτι που τελειώνει πληγώνει και τους δύο. Κάτι μένει στον καθένα όμως, κάτι έχει πάρει από τον άλλον. Θα επέλεγα τους στίχους της Λίνας Νικολακοπούλου στα «Στερεότυπα» με τη Δήμητρα Γαλάνη, σε μουσική του Χρυσόστομου Μουράτογλου.

Το τραγούδι που θα ήθελες να παίξει στην κηδεία σου; Το έχω δηλώσει στους δικούς μου ανθρώπους. Όταν συμβεί, θέλω να ακουστεί το «Gimme Shelter» των Rolling Stones. Πατί όλα είναι ένα κλικ μακριά.

ένα τραγούδι για τη ζωή μου. Είναι πολλά που θα μπορούσαν να ακουστούν. Αν πρέπει όμως να διαλέξω ένα αυτό θα ήταν το «Παράπονο» του Δημήτρη Παπαδημητρίου, σε στίχους του Οδυσσέα Ελύτη.

Το τραγούδι που σε έχει σπασίσει; «Η πέτρα» του Μ. Χατζιδάκι με τη Φλέρυ Νταντωνάκη, σε μουσική και στίχους του συνθέτη. Το τραγούδι ακούστηκε για πρώτη φορά στην παράσταση «Απόψε αυτοσχεδιάζουμε» το 1961. Είχα την τύχη να το ακούσω ζωντανά από τη Φλέρυ Νταντωνάκη στο σπίτι της το 1976, όταν τη συνάντησα. Η εμπειρία αυτή με σημάδεψε.

Το αγαπημένο τραγούδι της μητέρας σου/πατέρα σου; Οι γονείς μου έζησαν ευτυχισμένοι και αγαπημένοι πάνω από 60 χρόνια, έως τον θάνατο του πατέρα μου το 2013, μέσα από δυσκολίες, προβλήματα και φτώχεια. Παρ' όλα αυτά θυμάμαι στην Πρέβεζα να τραγουδάει ο πατέρας μου στη μητέρα μου το «Άστα τα μαλλάκια σου» και καμιά φορά τους θυμάμαι να το χορεύουν.

Το τραγούδι που τραγουδάες στα παιδιά σου; Έχω τρία παιδιά, γεννημένα σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Η μεγάλη μου κόρη γεννήθηκε το 1980, ενώ η μεσαία το 1998 και ο γιος μου το 2005. Και στα τρία παιδιά μου τραγουδούσα κομμάτια από τη «Λιλιπούπολη». Μουσική: Νίκος Κυπουργός, Δημήτρης Μαραγκόπουλος, Λένα Πλάτωνος και στίχοι: Μαριανίνα

Δήμος Μούτσης: Ακούω μόνο γουόκμαν

► **Δuo λόγια για τον μεγάλο συνθέτη που έφυγε πρόσφατα**

Η προβολή που είχαν τα τελευταία χρόνια τα τραγούδια του Δήμου Μούτση ήταν πολύ καλύτερη από την αξία τους. Ακόμη και με τον θάνατό του δεν ήταν λίγοι αυτοί που προτίμησαν να μιλήσουν για τον «κακό του χαρακτήρα» και όχι για τη μεγάλη προσφορά του στη μουσική. Είμαι από εκείνους που θεωρούν ότι το καλλιτεχνικό έργο στέκεται σε διαφορετικό σημείο από την προσωπικότητα του δημιουργού του. Με αυτή την έννοια δεν θα μπορούσαμε να ακυρώσουμε το καλλιτεχνικό έργο ενός στριφνού ανθρώπου, όπως ο Beethoven ή ο Brahms. Υπήρξαν φυσικά και χειρότερα: ο συνθέτης **Carlo Gesualdo** μαχαίρωσε μέχρι θανάτου τη γυναίκα του και τον εραστή της, πιθανότατα μάλιστα και τον πεθερό του –επειδή εκείνος ήθελε να τον εκδικηθεί για τον θάνατο της κόρης του–, αλλά και τον δεύτερο γιο του επειδή πίστευε ότι δεν ήταν δικό του παιδί.

Φυσικά, είναι εύκολο να μιλάς για παλαιότερες εποχές, όπου θύματα κακοποιτικών ανθρώπινων πράξεων δεν βρίσκονταν στη ζωή και ακόμη περισσότερο, είμαι ο τελευταίος που θεωρώ ότι ο θάνατος αθλώνει τους ανθρώπους. Όμως, το μοναδικό πράγμα που μπορώ να πω με σιγουριά αυτή τη στιγμή αφορά στον κόσμο της μουσικής και σ' αυτόν ο Δήμος Μούτσης ήταν ένας σπουδαίος συνθέτης και στη συνέχεια ένας σπουδαίος τραγουδιστής τραγουδοποιός.

Έχοντας πληρώσει έναν σκασμό λεφτά –ευτυχώς όχι όσα κοστίζει σήμερα– για να πάρω το ντεμπούτο του **Γιώργου Ρωμανού**, διανύοντας τη χατζηδακική μου περίοδο, μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση το όνομα του Μούτση, το οποίο σημειωνόταν τελευταίο ανάμεσα στους μουσικούς του

δίσκου, ως Δημήτρης Μούτσης που έπαιζε φουσαρμόνικα. Μέσα στη δεκαετία του '60 μερικά από τα τραγούδια του Μούτση (Δήμος, πλέον) συγκίνησαν βαθιά και τραγουδήθηκαν από όλους μας: «Πήρες το μεγάλο δρόμο», «Μη μου χτυπάς τα μεσάνυχτα την πόρτα» με Σταμάτη Κόκοτα, «Σ' έβλεπα στα μάτια» με Βίκυ Μοσχολιού, «Στην Ελευσίνα μια φορά» με Μανώλη Μητσιά, «Μ' ένα παράπονο», «Αύριο πάλι» με Γρηγόρη Μπιθικιώτη, και τόσα άλλα.

Δεν έχω σκοπό να μιλήσω διεξοδικά για το έργο του Δήμου Μούτση εδώ. Υπάρχουν άλλωστε πλήρη κείμενα για το έργο του, κάποια από τα οποία γράφτηκαν πολύ πρόσφατα λόγω του θανάτου του. Θέλω να μείνω απλώς σε δύο σπουδαίους

δίσκους που κυκλοφόρησε ο συνθέτης τη δεκαετία του '70. Ο «Άγιος Φεβρουάριος» του 1972 είναι ένας δίσκος με μεγάλα λαϊκά τραγούδια και με πολύ προχωρημένη για την εποχή ενορχήστρωση και παραγωγή. Η «Εισαγωγή» παραπέμπει σε prog albums της εποχής και δείχνει ότι ο Μούτσης αφουγκράζεται τους νέους ήχους που έρχονται από την Αγγλία και την Αμερική. Δυσκολεύεται να πιστέψεις ότι μετά από την εισαγωγή αυτή το μεθεπόμενο τραγούδι είναι το πολύ όμορφο, πλην όμως απόλυτα λαϊκό «Άλλος για χίο τράβηξε» με τον **Δημήτρη Μητροπάνο**. Ένας ακόμη σπουδαίος δίσκος για τον Μούτση έρχεται το 1975 και είναι η «Τετραλογία». Κι εδώ η εισαγωγή, το «Θέμα», μοιάζει να έρχεται από άλλον κόσμο, ενώ η συνολική ενορχήστρωση του δίσκου είναι επίσης πολύ προχωρημένη ακόμη και σε σχέση με τον «Άγιο Φεβρουάριο».

Όμως όσοι από εμάς δεν προτιμούσαν το ελληνικό τραγούδι όπως αυτό εξελισσόταν μετά τη μεταπολίτευση και κοιτούσαν προς τη Δύση, ο Μούτσης φρόντισε να τους κάνει να επιστρέψουν. Το «Φράγμα» του 1981 με τους καίριους στίχους του **Κώστα Τριπολίτη**, πιάνει τον Μούτση στη στιγμή που μετατρέπεται από συνθέτη του λαϊκού και του έντεχνου σε singer-songwriter, όρος που χρησιμοποιούμε για μουσικούς όπως ο Dylan ή ο Young. Στο «Ενέχυρο» που ακολουθεί, υπογράφει ο ίδιος και τους στίχους, παρουσιάζοντας έναν ήχο στημένο πάνω στο «Desire» του Dylan, με τη βοήθεια και του βιολιού που μελετούσε ο ίδιος από παιδί και που έπαιζε στον δίσκο ο **Παντελής Δεσποτιδής** και στις συναυλίες αργότερα η **Ευανθία Ρεμπούτσικα**. Για όποιον δεν πιστεύει σ' αυτά του, η σύγκριση των οπισθοφύλλων των δύο δίσκων είναι απόλυτα δηλωτική των προθέσεων. Αντίστοιχα σπουδαίο album είναι και το «Να» που ακολουθεί, στο ίδιο περίπου ύφος και με το ίδιο καλά τραγούδια.

Ο Δήμος Μούτσης φεύγει στα 86 του, είναι Μάρτης του 2024. Έχουν περάσει 41 χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε το «Ενέχυρο», αλλά οι στίχοι που ανοίγουν τον δίσκο νιώθω ότι εκφράζουν απόλυτα κι αυτούς εδώ τους καιρούς: «Σκοτεινή και παράξενη εποχή / Σιωπηλή μουσική, πληρή μοναξιά / Κάτι ακούγεται εδώ κάτι ακούγεται εκεί / Που με παίρνει και με πάει και δε με βγάζει πουθενά»...

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς CLLXVII

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ**

ους δίσκους που κυκλοφόρησε ο συνθέτης τη δεκαετία του '70. Ο «Άγιος Φεβρουάριος» του 1972 είναι ένας δίσκος με μεγάλα λαϊκά τραγούδια και με πολύ προχωρημένη για την εποχή ενορχήστρωση και παραγωγή. Η «Εισαγωγή» παραπέμπει σε prog albums της εποχής και δείχνει ότι ο Μούτσης αφουγκράζεται τους νέους ήχους που έρχονται από την Αγγλία και την Αμερική. Δυσκολεύεται να πιστέψεις ότι μετά από την εισαγωγή αυτή το μεθεπόμενο τραγούδι είναι το πολύ όμορφο, πλην όμως απόλυτα λαϊκό «Άλλος για χίο τράβηξε» με τον **Δημήτρη Μητροπάνο**. Ένας ακόμη σπουδαίος δίσκος για τον Μούτση έρχεται το 1975 και είναι η «Τετραλογία». Κι εδώ η εισαγωγή, το «Θέμα», μοιάζει να έρχεται από άλλον κόσμο, ενώ η συνολική ενορχήστρωση του δίσκου είναι επίσης πολύ προχωρημένη ακόμη και σε σχέση με τον «Άγιο Φεβρουάριο».

Όμως όσοι από εμάς δεν προτιμούσαν το ελληνικό τραγούδι όπως αυτό εξελισσόταν μετά τη μεταπολίτευση και κοιτούσαν προς τη Δύση, ο Μούτσης φρόντισε να τους κάνει να επιστρέψουν. Το «Φράγμα» του 1981 με τους καίριους στίχους του **Κώστα Τριπολίτη**, πιάνει τον Μούτση στη στιγμή που μετατρέπεται από συνθέτη του λαϊκού και του έντεχνου σε singer-songwriter, όρος που χρησιμοποιούμε για μουσικούς όπως ο Dylan ή ο Young. Στο «Ενέχυρο» που ακολουθεί, υπογράφει ο ίδιος και τους στίχους, παρουσιάζοντας έναν ήχο στημένο πάνω στο «Desire» του Dylan, με τη βοήθεια και του βιολιού που μελετούσε ο ίδιος από παιδί και που έπαιζε στον δίσκο ο **Παντελής Δεσποτιδής** και στις συναυλίες αργότερα η **Ευανθία Ρεμπούτσικα**. Για όποιον δεν πιστεύει σ' αυτά του, η σύγκριση των οπισθοφύλλων των δύο δίσκων είναι απόλυτα δηλωτική των προθέσεων. Αντίστοιχα σπουδαίο album είναι και το «Να» που ακολουθεί, στο ίδιο περίπου ύφος και με το ίδιο καλά τραγούδια.

Ο Δήμος Μούτσης φεύγει στα 86 του, είναι Μάρτης του 2024. Έχουν περάσει 41 χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε το «Ενέχυρο», αλλά οι στίχοι που ανοίγουν τον δίσκο νιώθω ότι εκφράζουν απόλυτα κι αυτούς εδώ τους καιρούς: «Σκοτεινή και παράξενη εποχή / Σιωπηλή μουσική, πληρή μοναξιά / Κάτι ακούγεται εδώ κάτι ακούγεται εκεί / Που με παίρνει και με πάει και δε με βγάζει πουθενά»...

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργαλές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπιλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεχλιβανίδης

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Αρχισυνταξία

Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide)

Editorial Manager Ηλένα Κρητικού

Βοηθός αρχισυντάκτη Τόνια Ζαραβέλα

Τεχνικός διευθυντής Βάσιος Συντσίρμας

Social Media Manager Τάσος Ανέστης

SEO Leadership Γεράσιμος Τζαμαρέλος

Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος

Επιμέλεια ύλης Δήμητρα Γκρους

Διόρθωση κειμένων Φανή Κουλούντζου

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Ανδριωτάκη, Ε. Βαρδάκη, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργαλές, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δήμος, Θ. Ευθυμίου, Γ. Ζερβογιάννη, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή, Μ. Καλογιάννης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κασαμπλή, Σπ. Λαμπρόπουλος, Α. Μανουσακά, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Τζ. Μελιτά, Γ. Μπελεσιώτης, Α. Μπρουντζάκη, Γ. Νένες, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσακί, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Κ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύχας, Ε. Ψυχούλη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos

LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου

Creative Manager Θάνος Ψυλλίδης
Creative Marketing Manager Λαμπρινή Τρούγκου

Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Εκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάνας, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη, Πέτρος Νικόλαος, Λάζαρος Γραικός

Account Directors
Γιώτα Αθανασοπούλου, Κωνσταντίνα Ευθυμίου, Βόνη Ζαφειροπούλου

Direct Market Advertising Director

Άννα Αντωνίου

Direct Market Advertising Managers

Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφρόνη

Advertising & Marketing Director VOICE 102.5
Κική Μαλέρδου

Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη
marketing@athensvoice.gr

Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη
Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη

Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη,

Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση

«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.

Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα

Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369, fax: 210 3632.317

Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310

VOICE 102.5: 210 3648.213

Αγγελίες: 210 3617.369

Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρισκείτε την Α.Β. στα σημεία διανομής,

επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου: 7021

ISSN 1790-6164

ATHENS

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΣΕ ΕΙΔΑ...

Κάποιος σε ψάχνει. Ψάξε τον κι εσύ και επικοινωνήσε μαζί του στο www.athensvoice.gr/stiles/se-eida.

ΤΙΓΡΗΣ ΨΑΧΝΕΙ ΚΕΝ

Σε είδα στην discotheque Boom Boom 15/03/24 σε αποκρίατικο πάρτι. Ήσουν ντυμένος Κεν και εγώ τίγρης. Μου μίλησες και κοιταχτήκαμε αρκετές φορές, ήθελα να σου μιλήσω περισσότερο, αλλά εγώ ντροπέμουν. Έφυγες και δεν σε πρόλαβα. Θέλω να σε ξαναδώ.

ΚΟΚΚΙΝΟΜΑΛΛΑ ΘΕΑ

Απίστευτη ομορφιά και στυλ. Έχεις πολύ ωραίο σκυλάκι, τον Άρη.

ΣΕ ΕΙΔΑ ΣΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΧΩ ΤΡΕΛΑΘΕΙ!

Μπήκες στον ηλεκτρικό, στον σταθμό Αττική προς Κηφισιά, γύρω στις 9:20 το πρωί όπως κι εγώ. Καθόμασταν δίπλα δίπλα στο ίδιο βαγόνι και εγώ φάτσα προς τα εσένα. Φορούσες σκούρο γκρι παλτό, μαύρο κολάν και μαύρα αθλητικά. Με κοίταξες κλεφτά αριστερά και χαμογέλασες. Σου χαμογέλασα κι εγώ. Μετά έπαιζες παιχνίδι στο κινητό σου. Μετά από λίγο ξαναέγινε το ίδιο. Πιστεύω δεν ήταν τυχαίο. Μου άρεσε πολύ. Ήθελα πολύ να σε γνωρίσω. Φόραγα σκούρο τζιν, μπλε σκούρο τζάκετ και λευκά αθλητικά.

ΚΑΤΕΒΗΚΕΣ ΚΟΡΩΠΙ, ΠΗΓΑΙΝΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ

Σε είδα στο μετρό, καθόμασταν δίπλα. Κατεβήκαμε Δουκίσσης Πλακεντίας, εγώ πήγα να αεροδρόμιο. Μιλήσαμε. Είχες μακρύ μαλλί και είσαι ψηλός. Εγώ είχα βαλίτσα και πήγα να αεροδρόμιο. Σε ρώτησα πού πετάς και μου είπες πουθενά, κατεβαίνω. Κατεβήκες Κορωπί. Στείλε μου...

ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ

Εσύ αεροσυνοδός, πανέμορφη με μαύρο μαλλί κοτσίδα. Εγώ ψηλός, στα καθίσματα κινδύνου. Κοιταζόμασταν αλλά δεν μπόρεσα να σου μιλήσω. Θέλω να σε γνωρίσω.

ΠΩΛΗΤΡΙΑ ΑΛΕ

Κάθισα και σε κοιτούσα από έξω λίγο πριν κλείσετε, νομίζω με κατάλαβες. Αν τύχει και το δεις, περιμένω μήνυμά σου!

ΜΕ ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΣΟΥ

Παρασκευή απόγευμα γύρω στις 20:00 στον μικρό Σκλαβενίτη στην Καλλιθέα. Φορούσα καφέ κοστούμι με ζιβάγκο, και τα βλέμματά μας διασταυρώθηκαν από την αρχή που είδαμε ο ένας τον άλλον. Ενώ πληρώσατε στο ταμείο, άρπασες το αγόρι σου να προχωρήσει με τις τσάντες μπροστά σου, για να μπορέσεις ανενόχλητη να γυρίσεις να με κοιτάξεις, με το πιο έντονο και όμορφο βλέμμα που με έχουν κοιτάξει ποτέ. Το σκουλαρικό στη μύτη σου είναι τέλειο. Θέλω πολύ να σε γνωρίσω.

ΣΤΟ PLAN B (ΧΑΛΚΙΔΑ) ΚΑΙ ΔΕΝ ΕΙΧΑ PLAN B

10/3/24 Με τη μάταια ελπίδα ότι είσαι από Αθήνα ή από Χαλκίδα και γνωρίζεις αυτή τη στήλη, γράφω αυτό το μήνυμα αναζήτησης. Εγώ με ένα πουλόβερ, άκυρο καιρικά, και τις δύο φίλες μου. Εσύ στο πίσω τραπέζι τύπου πικ νικ με την παρέα σου. Τα μαλλιά σου υπέροχα πιασμένα, χαμηλά. Φορούσες και γυαλιά ηλίου, όμως το βλέμμα σου και το όμορφο όλο σου με διαπέρασε, σαν να το ένιωσα. Δε θυμάμαι καθόλου τη συζήτηση με τις φίλες μου, μόνο την προσπάθεια να σε δω έστω στιγμιαία. Κάποια στιγμή πρόσεξα ότι δίπλα σου ήταν ένας φίλος σου, οπότε υπέθεσα, «you are taken» και σταμάτησα. Όταν αποκαιρειστηθήκατε και ακολουθήσατε όλοι διαφορετικούς δρόμους, τότε κατάλαβα ότι μάλλον ήταν λάθος η υπόθεσή μου. Αν ήταν αμοιβαία η «φάση», μη διστάσεις να μου στείλεις

Τζένη μου, είμαι πολύ προβληματισμένη

με κάτι που έχω διαπιστώσει εδώ και λίγες μέρες, και δεν κρατήθηκα να μη σου στείλω. Είμαι παντρεμένη εδώ και δύο χρόνια με τον σύζυγό μου. Μια μέρα λοιπόν μου καλάει το laptop, αλλά χρειάζομαι οπωσδήποτε υπολογιστή γιατί δουλεύω remote και έτσι πήρα του συζύγου. Φυσικά και γνωρίζω τους κωδικούς του laptop μου, αλλά αυτός νομίζει ότι δεν τους ξέρω. Έτσι και αλλιώς δεν είχαμε να κρύψουμε κάτι ο ένας από τον άλλο. Χρησιμοποίησα το δικό του, λοιπόν, χωρίς να του το πω και δεν ξέρω... η περιέργεια θες, έψαξα στο ιστορικό του και βρήκα άπειρες σελίδες πορνό. Τρελάθηκα, μετά δεν μπορούσα να δουλέψω... Δεν του το έχω πει ακόμα γιατί διστάζω. Δεν θέλω να τον φέρω σε δύσκολη θέση, αλλά από την άλλη με τρώει...

δεν είπαμε ακριβώς ότι χωρίζουμε. Και τώρα έρχεται το καλύτερο! Εκεί που χάζενα στο TikTok, τον βλέπω να κάνει live και να με χωρίζει μπροστά στους ακολούθους του. Έλεγε διάφορα για τη σχέση μας και φωτογράφιζε ξεκάθαρα εμένα. Του έστειλα ένα πολύ περιποιημένο μήνυμα, το είδε και δεν απάντησε ποτέ. Πόσο θυμό έχω, δεν καταλαβαίνεις. Βράζω!

Γεια σου, φίλη μου! Τι άλλο θα ακούσω σε αυτή τη στήλη δεν ξέρω. Να μη νιώθεις θυμό, αλλά ευγνωμοσύνη που τελείωσε μια ώρα αρχύτερα μία όμι και τόσο υγιής σχέση. Το γεγονός ότι μετέδιδε μέσω live στο TikTok τον χωρισμό σας, λέει πάρα πολλά για τον χαρακτήρα του και όχι καλά! Σε προτρέπω να τον κάνεις block από όλα τα social media και σε λίγο καιρό θα τον έχεις ήδη ξεχάσει. Έλεος δηλαδή!

Θα σου εκμυστηρευτώ κάτι από τα προσωπικά μου και θέλω την άποψή σου, αν έκανα καλά. Αυτός με τον οποίο βγαίνω εδώ και 3,5 μήνες είναι λίγο γρήγορος στο σεξ. Τι εννοώ; Ο τύπος δεν θέλει καθόλου προκαταρκτικά. Δεν του αρέσουν, ξεχνιέται, δεν ξέρω. Αρκείται μόνο στο σεξ και τίποτα άλλο. Δεν ξέρω τι να κάνω.

Ξέρεις τι να κάνεις! Πρέπει να τον βάλεις κάτω και να του εξηγήσεις τι αρέσει και σε σένα στο σεξ. Είναι ακόμα πολύ φρέσκια η σχέση σας και δεν είναι λογικό από τόσο νωρίς να έχετε άλυτα issues, ειδικά στο ερωτικό κομμάτι. Εύχομαι τα καλύτερα, αλλιώς πας παρακάτω!

© JOHNHOLMES

COSMIC TELEGRAM

Από την ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

ΜΗ ΧΑΣΕΙΣ

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Αγαπημέ μου Κριέ, καλή εβδομάδα! Η εβδομάδα αυτή δεν είναι και η καλύτερή σου. Αν εξαιρέσουμε κάποια θετικά στα επαγγελματικά, θα επικρατήσει χάος στις πιο στενές σχέσεις και συνεργασίες. Η πίεση που σου ασκεί η έκλειψη, αλλά και η σκιά του ανάνδρομου Ερμή (κοντοζυγώνει) προκαλεί ασυνεννοησίες και άσκοπες εκρήξεις με άτομα του κύκλου σου. Στα γκομενικά βρίσκεσαι σε επεξεργασία οριστικών αποφάσεων. Εσύ που είσαι σε σχέση, είναι καλή στιγμή για να πάρεις αποφάσεις – αλλιώς θα πάρει το σύμπαν. Για εσένα που είσαι ελεύθερος, δεν είναι καλή περίοδος να ξεκινήσεις κάτι νέο, προσπάθησε να απολαύσεις το «παιχνίδι».

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Αγαπημέ μου Καρκίνε, καλή εβδομάδα! Παρότι οι μέρες είναι άκρως πιεστικές με mood τρέλας λόγω του Ερμή και της έκλειψης στον σταυρό σου, φαίνεται πως καλύτερεύουν, καθώς πραγματοποιείς ταξίδια ή κλείνεις κύκλους εκπαίδευσης. Έχεις αρκετή υπέρταση και νεύρα. Σκέψου το κάπως καλύτερα γιατί ίσως λες τα λάθος πράγματα στους λάθος ανθρώπους. Καλό θα είναι στο σημείο που βρίσκεσαι να ακούς περισσότερο το ένστικτό σου παρά τη φωνή της λογικής σου. Τα επαγγελματικά σου βρίσκονται στην καλύτερή τους φάση καθώς κάνεις πολύ χρήσιμες επαφές.

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Αγαπημέ μου Ζυγέ, εβδομάδα ανασυγκρότησης και βελτίωσης των επαγγελματικών, καθώς είσαι έτοιμος να διασφαλίσεις τα κεκτημένα σου και να εκμεταλλευτείς όποιες ευκαιρίες σου προκύψουν. Παρ' ότι στα αισθηματικά σου περνάς σε μια νέα φάση, θα πρότεινα να μην παραμελείς εκκρεμότητες που έχεις αφήσει καθώς μελλοντικά θα δημιουργήσουν προβλήματα. Στα αισθηματικά σου, θα δεις ότι ευνοούνται οι ωφέλιμες συζητήσεις. Εσύ που είσαι μόνος, αν το βάλεις στόχο θα ξεπεράσεις καταστάσεις που σε κρατάνε πίσω. Εσύ που είσαι σε σχέση, θα κάνεις σημαντικές συζητήσεις με το ταίρι σου, καθώς θα σου εκμυστηρευτεί τα παράπονα και θα βρείτε λύσεις.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Αγαπημέ μου Αιγόκερε, καλή εβδομάδα! Η υπομονή είναι αρετή, λένε μερικοί και μάλλον αυτοί δεν είναι Αιγόκεροι. Ο Ερμής στο ζώδιο του Κριού σου προκαλεί νεύρα και ανυπομονησία. Κάποιες ανατροπές στο πρόγραμμα σε κάνουν έξω φρενών, αλλά να λειτουργείς με back up plan για να μη σε προλαβαίνουν οι καταστάσεις. Στα ερωτικά σου είσαι όλως περιέργως αρκετά τρυφερός με το ταίρι σου. Θα μπορούσες να πάρεις και κάποιες πιο ωφέλιμες αποφάσεις για το μέλλον. Εσύ που είσαι ελεύθερο πουλί, θα μπορούσες να κάνεις μια ουσιαστική γνωριμία. Στα επαγγελματικά, μην αρπάζεσαι με την πρώτη βλακεία που θα σου πουν.

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Αγαπημέ μου Ταύρε, καλή εβδομάδα! Καιρός να αναμοχλεύσεις τις συμφεροντολογικές τακτικές σου και να τις εκμεταλλευτείς. Είσαι πολύ πιο σχολαστικός με θέματα που αφορούν τα επαγγελματικά σου και ανταμείβεσαι. Θα υπάρχει έντονα και ασυνεννοησία – να μην έχεις πολλά στο μυαλό σου, αλλά υπάρχει και το χαρακτηριστικό της αφρηημάδας που δεν βοηθάει. Στα ερωτικά, η Αφροδίτη στο ζώδιο του Ιχθύ σε κάνει να μπορείς να σταθεροποιήσεις μια σχέση. Για τους ελεύθερους, η ανάγκη για σχέση δεν βοηθάει. Εσύ που είσαι ήδη δεσμευμένος, αναζωπυρώνεις τον έρωτά σου και με κάποιο τρόπο μπορείς να πας τη σχέση παρακάτω.

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Αγαπημένο μου Λιοντάρι, σε λες και πτώμα αυτήν την εβδομάδα, όμως ξέρεις να ξεχωρίζεις τις ωφέλιμες καταστάσεις. Τα προβλήματα με τα οποία θα έρθεις αντιμέτωπος αν δεν λυθούν τώρα, θα λειτουργήσουν ως σπόροι σε χώμα. Συνεχίζεις τις προσπάθειές σου, οι οποίες θα σε ανταμείψουν με υπομονή και ψυχραιμία. Στον ερωτικό τομέα τώρα, ξεπερνάς κάποιες παρελθοντικές καταστάσεις, σαν να πρεσβεύεις μια καινούργια φιλοσοφία ζωής. Εσύ που δεν είσαι ελεύθερος, ίσως θέτεις καινούργια όρια στη σχέση σου. Στα επαγγελματικά ανοίγει μια καινούργια περίοδος αυτή την εβδομάδα.

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Αγαπημέ μου Σκορπιέ, θα είσαι ευνοημένος αυτή την εβδομάδα! Υπάρχουν, ωστόσο, κάποιοι συνεργάτες ή συγγενείς που επιμένουν να σου βάζουν τρικλοποδιές και καλό είναι να βάλεις κι αυτό το θέμα σε σειρά. Στα ερωτικά σου, η Αφροδίτη από τους Ιχθείς σε πρεμεί και σε γλυκαίνει. Εσύ που είσαι ελεύθερος, βλέπεις πως ένα flirt ή κάποια πιθανή γνωριμία έχει θετικές προοπτικές. Εσύ που είσαι σε σχέση την πας ένα βήμα παρακάτω, ίσως μέσω μιας συγκατοίκησης ή και ενός γάμου! Τα επαγγελματικά θα περάσουν από σαράντα κύματα, αλλά θα καταφέρεις να τα βγάλεις πέρα με το γνωστό σου πείσμα. Κάποιες συνεργασίες σου δεν αποκλείεται να σου αποφέρουν σημαντικά έσοδα.

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Αγαπημέ μου Υδροχόε, ο χρόνος σε πιέζει κι όλοι ξέρουμε πώς αντιδράς σε τέτοιες καταστάσεις. Σίγουρα δεν θα προλάβεις να τα λύσεις όλα, αλλά κάνεις φιλότιμες προσπάθειες. Οι εντάσεις δεν θα λείψουν από την καθημερινότητα καθώς νιώθεις ότι δεν γίνεσαι κατανοητός. Δεν μπορείς να δεχτείς ότι κάποια πράγματα δεν μπορείς να τα φέρεις εις πέρας. Στα αισθηματικά, για εσένα που είσαι στο περίμενε, θα υπάρξουν κάποιες εξελίξεις οι οποίες θα σε βγάλουν από τον πάγο της αναμονής. Εσύ που είσαι δεσμευμένος, αντλείς ενέργεια από τη σχέση σου και μπορείς και φέρνεις εις πέρας κι άλλες δουλειές και υποχρεώσεις.

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Αγαπημέ μου Δίδυμε, η έκλειψη και ο Ερμής στο ζώδιο του Κριού δυσκολεύουν τα πράγματα. Στο προσκήνιο υπάρχουν, λόγω της έκλειψης, πολλές αποκαλύψεις στον τομέα του έρωτα – κάποιο κέρατο, κάποια συνωμοσία, κάποιο όχι και τόσο αθώο ψεματάκι! Επίσης η έκλειψη φέρνει αλλαγή πλεύσης και ζωής. Ο Ήλιος και ο Ποσειδώνας θολώνουν το τοπίο της σκέψης, αλλά και τις απαντήσεις που αποζητάς κυρίως στα επαγγελματικά σου. Στα ερωτικά, η Αφροδίτη στο ζώδιο του Ιχθύ σε κάνει σίγουρα πιο γλυκό, όμως μην τα ξαναλέμε, οι αποκαλύψεις στον τομέα του έρωτα θα ταράξουν την ηρεμία σου είτε είσαι σε σχέση είτε όχι.

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Αγαπημέ μου Παρθένε, αρκετά σημαντική η εβδομάδα. Η Αφροδίτη στο ζώδιο των Ιχθύων σε βάζει σε διαδικασία να έρθεις πιο κοντά με τους ανθρώπους που αγαπάς και σε αγαπάνε. Και οι συνεργασίες σου παίρνουν μια διαφορετική τροπή. Θέματα που έχουν να κάνουν με κόντρες δεν θα πάνε τόσο καλά – πρέπει να αποφύγεις τα οικονομικά ρίσκα. Στον ερωτικό τομέα υπάρχει βελτίωση, για εσένα που είσαι καιρό μόνος, αλλά κανείς δεν σου εγγυάται μονιμότητα. Για εσένα που είσαι σε σχέση, βλέπεις στον ορίζοντα περαιτέρω προοπτικές που τις επικοινωνείς με γλυκύτητα και ρομαντισμό.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Αγαπημέ μου Τοξότη, πρόκειται για εβδομάδα αλλαγών και αναθεωρήσεων, είτε αυτό έχει να κάνει με σχέδια, είτε και με τον τομέα της εργασίας σου στον οποίο βλέπεις ότι αρχίζουν και λύνονται επικοινωνιακά θέματα. Μην παρασυρθείς από άσκοπα έξοδα. Στα ερωτικά σου νιώθεις έντονη την ανάγκη του «μαζί». Εσύ που είσαι ελεύθερος αρχίζεις και βλέπεις με άλλο μάτι τον όρο δέσμευση, αλλά μην πείσεις με τα μούτρα λόγω αυθορμητισμού. Εσύ που είσαι σε κάποια σχέση ξεπερνάς εμπόδια και παρεξηγήσεις με το ταίρι σου και φχναντε τρόπους να πάτε παρακάτω, είτε με συγκατοίκηση είτε μέχρι και με τη δημιουργία οικογένειας. Επαγγελματικά δεν θα σου λείψει η πίεση.

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Αγαπημέ μου Ιχθύ, μια αρκετά σημαντική εβδομάδα για εσένα αφού θα έχεις να διαχειριστείς πληροφορίες για γερό στομάχι. Μην θεωρήσεις τίποτα σύμπτωση! Στα αισθηματικά υπάρχουν πολλές αλλαγές, εσύ που είσαι σε σχέση, θα έχεις θετικές εκβάσεις με το ταίρι σου. Ίσως, βέβαια, φύγεις και από το ροζ συννεφάκι σου και δεις κάποια πράγματα πιο καθαρά. Για τους ελεύθερους, σας χτυπάει την πόρτα ένας νέος έρωτας όπως τον ονειρευόσασταν. Στα επαγγελματικά, δεν χαλάς χατίρι στα άτομα που σου φορτώνουν περαιτέρω εργασία, αλλά ψιλοξε@@, καθώς τα οικονομικά σου έχουν πάρει την ανιούσα και είσαι χαρούμενος.

* Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάσεις και τον ωροσκόπο σου

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας της Ελλάδος καλεί τους μετόχους της Τράπεζας, σύμφωνα με το Καταστατικό της και τον Νόμο, στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, τη **Δευτέρα 8 Απριλίου 2024**, στις 12:00 το μεσημέρι, στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας, στην Αθήνα, Ελευθερίου Βενιζέλου 21, 2ος όροφος, αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων.

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης είναι τα εξής:

1. Ανάγνωση της Ετήσιας Έκθεσης επί των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2023 (του Ισολογισμού και των λοιπών Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με το Καταστατικό της Τράπεζας), καθώς και της διαχείρισης, που υποβάλλεται με εντολή του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας.
2. Ανάγνωση της Έκθεσης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών επί των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2023.
3. Έγκριση των Οικονομικών Καταστάσεων χρήσης 2023, μετά της επ' αυτών και της διαχείρισης Ετήσιας Έκθεσης, καθώς και της Έκθεσης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
4. Έγκριση της διάθεσης των καθαρών κερδών της χρήσης 2023, σύμφωνα με το άρθρο 71 του Καταστατικού, που ανέρχονται στο συνολικό ποσό των ευρώ 98.706.982.-, ως εξής:

Μέρισμα προς καταβολή:	ευρώ	13.349.203.-
		0,6720 ευρώ ανά μετοχή σε 19.864.886 μετοχές
Έκτακτο αποθεματικό	ευρώ	85.357.779.-
5. Καθορισμός αποζημίωσης και οδοιπορικών εξόδων των μελών του Γενικού Συμβουλίου για τη χρήση 2024.
6. Συζήτηση και ψηφοφορία επί της έκθεσης αποδοχών του άρθρου 112 του ν. 4548/2018 για τη χρήση 2023.
7. Καθορισμός αμοιβής των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για τη χρήση 2024.
8. Έκθεση πεπραγμένων της Επιτροπής Ελέγχου για το έτος 2023.
9. Απαλλαγή των μελών του Γενικού Συμβουλίου και των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών από κάθε προσωπική ευθύνη για τα πεπραγμένα και τη διαχείριση της χρήσης 2023.
10. Εκλογή Συμβούλων.
11. Εκλογή Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για τη χρήση 2024.
12. Λοιπές Ανακοινώσεις.

Α. Δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση

Στη Συνέλευση έχει δικαίωμα να λάβει μέρος και να ψηφίσει είτε αυτοπροσώπως, είτε μέσω αντιπροσώπου, τηρουμένων των περιορισμών των άρθρων 8, 13 και 14 του Καταστατικού, ο κύριος τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών, ο οποίος, κατά την έναρξη της πέμπτης ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, εν προκειμένω της **Τετάρτης 3 Απριλίου 2024** (ημερομηνία καταγραφής), είναι: είτε α) εγγεγραμμένος στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) που διαχειρίζεται η εταιρεία «Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων Α.Ε.» (ΕΛ.Κ.Α.Τ.) της «Ελληνικά Χρηματιστήρια – Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε. Συμμετοχών» (Ε.Χ.Α.Ε.), στο οποίο τηρούνται οι κινητές αξίες της Τράπεζας, είτε β) ταυτοποιημένος ως μέτοχος μέσω των συμμετεχόντων, εγγεγραμμένων διαμεσολαβητών ή άλλων διαμεσολαβητών βάσει της κείμενης νομοθεσίας (ν. 4548/2018, ν. 4569/2018, άρθρα 25 έως

36 ν. 4706/2020 και Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1212) και του Κανονισμού Λειτουργίας του Ελληνικού Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων, όπως ισχύει. Η άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων δεν προϋποθέτει τη δέσμευση των μετοχών του δικαιούχου. Ανά εβδομήντα πέντε (75) μετοχές παρέχουν στον κύριο αυτών το δικαίωμα μιας (1) ψήφου. Μέτοχοι, που έχουν λιγότερες από εβδομήντα πέντε (75) μετοχές, μπορούν να διορίσουν κοινό αντιπρόσωπο μέτοχο, ο οποίος μπορεί να παρευρεθεί στη Συνέλευση, εφόσον συγκεντρώνει την αντιπροσωπεία τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών (άρθρα 13 και 16 του Καταστατικού, σε συνδυασμό με τη 2/29.2.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας περί αναπροσαρμογής – από είκοσι πέντε (25) σε εβδομήντα πέντε (75) – του ελάχιστου αριθμού μετοχών που απαιτείται για την παροχή δικαιώματος συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση, μετά την επεξεργασία – κατ' άρθρο 9 του Καταστατικού – διάσπαση της μετοχής της Τράπεζας, σύμφωνα με την 1/17.1.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου, που εγκρίθηκε με την 8/4.2.2000 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου – ΦΕΚ Α' 17/7.2.2000).

Τα δικαιώματα διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος παραστάσεως και ψήφου στη Γενική Συνέλευση, αναστέλλονται για τους μετόχους που εμπíπτουν στην παρ. 5 του άρθρου 8 του Καταστατικού (όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετοχών της Τράπεζας που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ. 7 περ. β' του ν. 4099/2012 [ΦΕΚ Α' 250/20.12.2012]), ήτοι πρόσωπα επί των οποίων η Τράπεζα ασκεί εποπτεία σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού ή με διάταξη νόμου, επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτά, μέλη των διοικητικών συμβουλίων ή διαχειριστές τέτοιων προσώπων, σύζυγοι και συγγενείς αυτών έως δευτέρου βαθμού.

Επίσης, ουδείς μέτοχος, εκτός του Δημοσίου και όσων εμπíπτουν στο άρθρο 2 του ν. 2292/1953, όπως ισχύει, δύναται να ασκήσει στη Γενική Συνέλευση δικαίωμα ψήφου για αριθμό ψήφων υπερβαίνοντα το αντιστοιχούν σε δύο εκατοστά του μετοχικού κεφαλαίου ποσοστό (τελευταίο εδάφιο του άρθρου 13 του Καταστατικού, όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετοχών της Τράπεζας, που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ. 7 περ. γ' του ν. 4099/2012 [ΦΕΚ Α' 250/20.12.2012]).

Η απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας κατά την ημερομηνία καταγραφής μπορεί να γίνει με κάθε νόμιμο μέσο και πάντως βάσει ενημέρωσης που λαμβάνει η Τράπεζα ηλεκτρονικά από την ΕΛ.Κ.Α.Τ. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Μέτοχος μπορεί να συμμετάσχει στην Τακτική Γενική Συνέλευση και βάσει των επιβεβαιώσεων ή των ειδοποιήσεων των άρθρων 5 και 6 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1212 που παρέχονται από τον διαμεσολαβητή προς την ΕΛ.Κ.Α.Τ., η οποία ενεργεί ως πάροχος εκδότη. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πλήρους ταυτοποίησης, η Γενική Συνέλευση μπορεί να αρνηθεί τη συμμετοχή για σπουδαίο λόγο που δικαιολογεί την άρνησή της, τηρουμένης της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 19 παρ. 1 ν. 4569/2018, άρθρο 124 παρ. 5 ν. 4548/2018).

Οι μέτοχοι που κατά τα ανωτέρω έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος στη Συνέλευση, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με το Τμήμα Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος, μέχρι και την Παρασκευή 5 Απριλίου 2024, προκειμένου να λάβουν περαιτέρω οδηγίες σχετικά με την προσέλευσή τους στην Τράπεζα κατά την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης (τηλ. 210-320 3341 και 210-320 3288, email: shares@bankofgreece.gr).

Β. Διαδικασία συμμετοχής και ψήφου μέσω αντιπροσώπου

Κάθε μέτοχος μπορεί να συμμετέχει αυτοπροσώπως ή μέσω αντιπροσώπου, επιτρεπόμενου του διορισμού μέχρι τριών (3) αντιπροσώπων ανά μέτοχο. Αντιπρόσωπος που ενεργεί για περισσότερους μετόχους μπορεί να ψηφίζει διαφορετικά για κάθε μέτοχο. Ο διορισμός και η ανάκληση ή αντικατάσταση του αντιπροσώπου του μετόχου γίνονται εγγράφως. Οι μέτοχοι που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη Γενική Συνέλευση μέσω αντιπροσώπου ή να ανακαλέσουν τον εν λόγω διορισμό ή να αντικαταστήσουν τον διορισθέντα αντιπρόσωπο οφείλουν να καταθέσουν στο Τμήμα Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος (Ε. Βενιζέλου 21, Αθήνα, τηλ. 210-320 3341 και 210-320 3288, email: shares@bankofgreece.gr) τουλάχιστον σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, ήτοι το αργότερο μέχρι το **Σάββατο 6 Απριλίου 2024**, συμπληρωμένο, δεόντως υπογεγραμμένο και νομίμως θεωρημένο για το γνήσιο της υπογραφής το σχετικό έντυπο αντιπροσώπωσης, το οποίο είναι διαθέσιμο και στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων». Επίσης, το παραπάνω έντυπο διατίθεται στους μετόχους σε έγχαρτη μορφή από το Τμήμα Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ο μέτοχος μπορεί να διορίσει αντιπρόσωπο για μία και μόνη Γενική Συνέλευση ή για όσες Συνελεύσεις λάβουν χώρα εντός ορισμένου χρόνου. Μέτοχοι που είναι νομικά πρόσωπα, μετέχουν στη Γενική Συνέλευση διά των εκπροσώπων τους και πρέπει μέσα στην ίδια προθεσμία να καταθέσουν τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα σύμφωνα με τον Νόμο. Σε περίπτωση που τα ως άνω έγγραφα έχουν ήδη κατατεθεί σε άλλη Υπηρεσιακή Μονάδα της Τράπεζας, αρκεί να γίνει σχετική αναφορά στο έντυπο αντιπροσώπωσης ή να υπάρξει σχετική έγγραφη ενημέρωση.

Ο αντιπρόσωπος μετόχου υποχρεούται να γνωστοποιεί στην Τράπεζα, πριν από την έναρξη της συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, κάθε συγκεκριμένο γεγονός που μπορεί να είναι χρήσιμο στους μετόχους για την αξιολόγηση του κινδύνου να εξυπηρετήσει ο αντιπρόσωπος άλλα συμφέροντα πλην των συμφερόντων του μετόχου.

Σύγκρουση συμφερόντων είναι δυνατόν να προκύπτει ιδίως όταν ο αντιπρόσωπος είναι:

- α) Μέτοχος που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας ή είναι άλλο νομικό πρόσωπο ή οντότητα που ελέγχεται από τον μέτοχο αυτόν,
- β) Μέλος του Γενικού Συμβουλίου ή της εν γένει Διοικήσεως της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας,
- γ) Υπάλληλος ή ορκωτός ελεγκτής της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας,
- δ) Σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού με ένα από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις ανωτέρω περιπτώσεις α' έως και γ'.

Γ. Δικαιώματα μειοψηφίας των μετόχων

Μέτοχοι δικαιούμενοι ψήφου σύμφωνα με τα ανωτέρω εκπροσωπούνται:

- α) το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας:
 - 1) Δικαιούνται να ζητήσουν από το Γενικό Συμβού-

λιο να εγγράψει πρόσθετα θέματα στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης, κατόπιν σχετικής αίτησης που πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Κυριακή 24 Μαρτίου 2024**). Η αίτηση για την εγγραφή πρόσθετων θεμάτων στην ημερήσια διάταξη πρέπει να συνοδεύεται από αιτιολόγηση ή σχέδιο απόφασης προς έγκριση από τη Γενική Συνέλευση. Η αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη δημοσιοποιείται με τον ίδιο τρόπο, όπως η προηγούμενη ημερήσια διάταξη, δεκατρείς (13) ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Τρίτη 26 Μαρτίου 2024**) και ταυτόχρονα τίθεται στη διάθεση των μετόχων στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας μαζί με την αιτιολόγηση ή το σχέδιο απόφασης που έχει υποβληθεί.

2) Δικαιούνται να υποβάλλουν σχέδια αποφάσεων για τα θέματα που έχουν περιληφθεί στην αρχική ή την αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη με αίτηση, η οποία πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Δευτέρα 1 Απριλίου 2024**). Τα εν λόγω σχέδια αποφάσεων τίθενται στη διάθεση των μετόχων έξι (6) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Τρίτη 2 Απριλίου 2024**).

α) το 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, δικαιούνται να ζητήσουν από το Γενικό Συμβούλιο να χορηγήσει στη Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας κατόπιν αίτησής τους που πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Τρίτη 2 Απριλίου 2024**).

Κατόπιν αίτησης οιοδήποτε μέτοχο, που υποβάλλεται στην Τράπεζα πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Τρίτη 2 Απριλίου 2024**), το Γενικό Συμβούλιο παρέχει στη Γενική Συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της Τράπεζας, στο μέτρο που αυτές είναι σχετικές με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Υποχρέωση παρόχης πληροφοριών δεν υφίσταται, όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας.

Δ. Διαθέσιμα έγγραφα και πληροφορίες

Το πλήρες κείμενο των εγγράφων και των σχεδίων αποφάσεων, καθώς επίσης οι πληροφορίες του άρθρου 123 παρ. 3 και 4 του ν. 4548/2018 διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας της Ελλάδος www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων». Τα εν λόγω έγγραφα και πληροφορίες διατίθενται και σε έγχαρτη μορφή από το Τμήμα Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος, Ε. Βενιζέλου 21, Αθήνα (τηλ. 210-320 3341 και 210-320 3288, email: shares@bankofgreece.gr).

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2024

Με εντολή του ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Το ΕΚΟ Smile σε απογειώνει!

The
Newtons
LABORATORY

Κατέβασε το
EKO Smile App

Τώρα, μπορείς να μετατρέψεις
τους Smile πόντους σου σε
μίλια του Miles+Bonus της ΑΕΓΕΑΝ,
αλλά και τα μίλια σου σε **Smile πόντους,**
ξεκλειδώνοντας μοναδικά προνόμια!

Miles
+ Bonus